

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego 2025

Report on the socio-economic situation of Podlaskie Voivodship 2025

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego 2025

Report on the socio-economic situation of Podlaskie Voivodship 2025

Urząd Statystyczny w Białymstoku Statistical Office in Białystok

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Białymstoku

Statistical Office in Białystok

pod kierunkiem

supervised by

Ewy Kamińskiej-Gawryluk

Zespół autorski

Editorial team

Krystyna Falkowska, Anna Godlewska, Natalia Jurylik, Wioletta Królikowska, Renata Łapińska,
Małgorzata Majewska-Maksymiuk, Aldona Nagórka, Anna Rogalewska, Luiza Sewioło, Iwona Simoniuk,
Urszula Słucka, Anna Szeszko, Izabella Szpaczko, Damian Wajszczyk, Agnieszka Wiercińska, Ada Wojciula

Prace redakcyjne

Editorial work

Joanna Orłowska

Tłumaczenie

Translation

Ewa Kępa

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Marzena Bylińska, Joanna Orłowska

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

bialystok.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Przedmowa

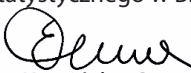
Z przyjemnością przekazuję Państwu czternastą edycję publikacji zatytułowanej „Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podlaskiego”. Tego typu opracowania są wydawane corocznie przez wszystkie urzędy statystyczne w kraju. Głównym celem ich przygotowania jest udostępnienie Odbiorcom szerokiego zestawu danych na poziomie województw, spójnych pod względem metodologicznym.

W publikacji zostały zaprezentowane informacje dotyczące stanu i ochrony środowiska, kapitału ludzkiego (w tym procesów demograficznych i zasobów pracy), jakości życia mieszkańców, gospodarki (z uwzględnieniem procesów związanych z rozwojem przedsiębiorczości, realizacją inwestycji, produkcji i usług), finansów publicznych, planowania przestrzennego i rewitalizacji w województwie podlaskim. Większość informacji dotyczy 2024 r., a w przypadku braku dostępności – roku poprzedzającego analizowany rok. W celu pełniejszego zobrazowania zmian zachodzących w regionie, szereg danych przedstawiono w odniesieniu do roku poprzedniego, 2020 i 2015, a wybrane spośród nich – w dziesięcioletniej retrospekcji. Ponadto dane wojewódzkie zostały zaprezentowane na tle kraju, a niektóre – na tle pozostałych województw. Część zagadnień przedstawiono również dla miasta wojewódzkiego i pozostałych miast na prawach powiatu oraz w przekroju podregionów (NUTS 3), powiatów i gmin. Informacje w opracowaniu zostały zaprezentowane w formie opisu analitycznego wzbogaconego tablicami, mapami i wykresami.

W tegorocznej edycji publikacji po raz pierwszy uwzględniono – w formie Aneksu – wybrane informacje na temat Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), zdefiniowanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako obszary (gminy) zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, dla których funkcjonują specjalne instrumenty wsparcia rozwojowego. Szeroki zakres danych dla obszarów funkcjonalnych (w tym OSI) znajduje się również w dedykowanym module pn. Obszary funkcjonalne w Banku Danych Lokalnych (pod adresem <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>) oraz w kolejnej edycji publikacji Głównego Urzędu Statystycznego pt. „Rozwój regionalny Polski – raport analityczny 2024”.

Przekazując Państwu niniejszą edycję Raportu, mam nadzieję, że będzie on źródłem przydatnych informacji, a także ważnym narzędziem wykorzystywanym w celu monitorowania sytuacji w regionie. Jednocześnie zwracam się z uprzejmą prośbą o zgłaszanie uwag i sugestii. Zostaną one wykorzystane w pracach nad kolejnymi edycjami prezentowanej publikacji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, kwiecień 2025 r.

Preface

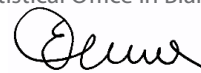
I am pleased to present the fourteenth edition of the publication "Report on the socio-economic situation of Podlaskie Voivodship". Such elaborations are published every year by all statistical offices in the country. The main purpose of compiling the data is to provide the Readers with a broad and methodologically coherent set of voivodship data.

The publication presents information on the state and protection of the environment, human capital (including demographic processes and labour resources), inhabitants' quality of life, economy (including processes related to the development of entrepreneurship, implementation of investments, production and services), public finances, spatial planning and revitalization in Podlaskie Voivodship. Most information concerns 2024, and in the lack of data – to the year preceding the analysed year. In order to better illustrate changes taking place in the region, a lot of data is presented in relation to the previous year, to 2020 and to 2015, and some of them – in a ten-year retrospective. Moreover, voivodship data are shown against the background of the country, and some of them – against the background of other voivodships. Certain topics are also presented for the voivodship city and other cities with powiat status as well as in a breakdown by subregions (NUTS 3), powiats and gminas. Information in the elaboration is shown in the form of an analytical commentary, enriched with tables, maps and charts.

This year's edition of this publication for the first time contains selected information on the Areas of Strategic Intervention (ASIs) – defined in the National Strategy for Regional Development 2030 as areas (gminas) at risk of permanent marginalisation – as well as information on cities and towns losing socio-economic functions for which special development support instruments are available. This information is presented as an Annex. A wide range of data for functional areas (including ASIs) is also available in the Local Data Bank in a dedicated module called Functional Areas (<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/obszary>) as well as in a subsequent edition of the publication of Statistics Poland entitled "Regional development of Poland – analytical report 2024".

Presenting this edition of the Report, I hope it will be the source of useful information as well as an important tool for monitoring the situation in the region. At the same time, I would like to kindly ask you to submit your comments and suggestions. They will be used in the work on subsequent editions of the publication.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, April 2025

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	8
List of tables	
Spis wykresów	11
List of charts	
Spis map	17
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	21
Symbols. Major abbreviations	
Synteza	24
Executive summary	30
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	36
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	39
Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	47
Chapter 3. Area and territorial division of voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	49
Chapter 4. Environment	
4.1. Powierzchnia	49
4.1. Area	
4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	51
4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	54
4.3. Pollution and protection of air	
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	56
4.4. Nature protection. Forests	
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	60
4.5. Industrial and municipal waste	
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	64
4.6. Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Społeczeństwo	67
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki	67
5.1. Human capital	
Demografia	67
Demography	

	Str. Page
Edukacja	75
Education	
Zasoby pracy	83
Labour resources	
5.2. Jakość życia	92
5.2. Quality of life	
Zamożność mieszkańców	92
Inhabitants' wealth	
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	98
Social welfare and family support	
Warunki mieszkaniowe	105
Housing conditions	
Ochrona zdrowia	111
Health care	
Kultura	116
Culture	
Bezpieczeństwo publiczne	119
Public safety	
Spółeczeństwo informacyjne	122
Information society	
Aktywność społeczna	124
Social activity	
Rozdział 6. Gospodarka	127
Chapter 6. Economy	
6.1. Produkt krajowy brutto	127
6.1. Gross domestic product	
6.2. Przedsiębiorczość	131
6.2. Entrepreneurship	
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	131
Entities of the national economy in the REGON register	
Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	135
Research and development and innovation activity	
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	139
Using of information and communication technologies in enterprises	
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	141
Financial results of non-financial enterprises	
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	145
Investment outlays of enterprises	

	Str. Page
6.3. Produkcja i usługi	148
6.3. Production and services	
Rolnictwo	148
Agriculture	
Przemysł	154
Industry	
Budownictwo	159
Construction	
Rynek wewnętrzny	165
Internal market	
Transport	167
Transport	
Energia	173
Energy	
Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem	177
Chapter 7. Development management	
7.1. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	177
7.1. Revenue of local government units budgets	
7.2. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	181
7.2. Expenditure of local government units budgets	
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	184
7.3. Result of local government units budgets	
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	186
7.4. Projects co-financed by the European funds	
7.5. Planowanie przestrzenne	189
7.5. Spatial planning	
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie podlaskim	195
Chapter 8. Selected data on Podlaskie Voivodship	
Rozdział 9. Wybrane dane o Białymstoku	199
Chapter 9. Selected data on Białystok	
Rozdział 10. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	201
Chapter 10. Selected data on cities with powiat status	
Aneks. Wybrane dane dla Obszarów Strategicznej Interwencji na tle miast i obszarów wiejskich w województwie	203
Annex. Selected data on Areas of Strategic Intervention against the background of cities and towns as well as rural areas in voivodship	

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie	36
Table 1. Selected data for Poland and the voivodship	
Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	49
Table 2. Geodetic area by the land use	
Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku	51
Table 3. Consumption of water by needs during the year	
Tablica 4. Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków oraz ścieki wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi	52
Table 4. Industrial and municipal wastewater treatment plants as well as wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	
Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	55
Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	
Tablica 6. Odpady przemysłowe	60
Table 6. Industrial waste	
Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku	63
Table 7. Municipal waste collected separately during the year	
Tablica 8. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015–2023	66
Table 8. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management in years 2015–2023	
Tablica 9. Ludność	68
Table 9. Population	
Tablica 10. Wychowanie przedszkolne	75
Table 10. Pre-primary education	
Tablica 11. Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego oraz osoby, które zdały egzamin maturalny	80
Table 11. Persons who took matriculation exam and persons who passed matriculation exam	
Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL	90
Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 in the fourth quarter by LFS	
Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	94
Table 13. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	
Tablica 14. Świadczenia społeczne	95
Table 14. Social benefits	
Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	96
Table 15. Average monthly available income	
Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej	98
Table 16. Social assistance benefits	

	Str. Page
Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	100
Table 17. Beneficiaries of social assistance	
Tablica 18. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”	101
Table 18. „FAMILY 500+” child-support benefits	
Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny	102
Table 19. Benefits to the family	
Tablica 20. Żłobki i kluby dziecięce	103
Table 20. Nurseries and children’s clubs	
Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe	105
Table 21. Dwelling stocks	
Tablica 22. Wodociągi	107
Table 22. Water supply system	
Tablica 23. Kanalizacja	108
Table 23. Sewerage system	
Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	110
Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	
Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej	114
Table 25. Health care facilities	
Tablica 26. Instytucje kultury	117
Table 26. Cultural institutions	
Tablica 27. Wypadki drogowe oraz ich skutki	121
Table 27. Road accidents and their results	
Tablica 28. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu	123
Table 28. Households with access to the Internet at home and Internet users	
Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON	125
Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register	
Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej	131
Table 30. Entities of national economy	
Tablica 31. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania	136
Table 31. Intramural expenditure on research and development by source of funds	
Tablica 32. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową według pochodzenia środków	137
Table 32. Intramural expenditure on research and development by origin of funds	
Tablica 33. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	144
Table 33. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	
Tablica 34. Nakłady inwestycyjne	147
Table 34. Investment outlays	
Tablica 35. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych	149
Table 35. Yields of selected agricultural crops	

	Str. Page
Tablica 36. Przemysł	156
Table 36. Industry	
Tablica 37. Budownictwo	159
Table 37. Construction	
Tablica 38. Budownictwo mieszkaniowe	162
Table 38. Residential construction	
Tablica 39. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów	166
Table 39. Indices of retail sales of goods	
Tablica 40. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni	168
Table 40. Public roads by types of surface	
Tablica 41. Drogi publiczne o twardej nawierzchni	169
Table 41. Hard surface public roads	
Tablica 42. Komunikacja miejska	172
Table 42. Urban transport	
Tablica 43. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	175
Table 43. Consumers and consumption of electricity in households	
Tablica 44. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	178
Table 44. Revenue of local government units budgets	
Tablica 45. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	181
Table 45. Expenditure of local government units budgets	
Tablica 46. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	185
Table 46. Result of local government units budgets	
Tablica 47. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2024 r.	187
Table 47. The total project value and the additional EU financing value of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in voivodship to the end of December 2024	
Tablica 48. Obszary zdegradowane w gminach	192
Table 48. Degraded area in gminas	
Tablica 49. Wybrane dane o województwie podlaskim	195
Table 49. Selected data on Podlaskie Voivodship	
Tablica 50. Wybrane dane o Białymstoku	199
Table 50. Selected data on Białystok	
Tablica 51. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu	201
Table 51. Selected data on cities with powiat status	

Spis wykresów

List of charts

	Str. Page
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2023 r.	39
Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2023	
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.	40
Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2024	
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.	40
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2024	
Wykres 4. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2023 r.	45
Chart 4. Intramural expenditures on research and development per capita in 2023	
Wykres 5. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2024 r.	45
Chart 5. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2024	
Wykres 6. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane w ciągu roku	50
Chart 6. Land reclaimed and managed during the year	
Wykres 7. Ścieki wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi	53
Chart 7. Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	
Wykres 8. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r.	58
Chart 8. Area of special nature value under legal protection in 2023	
Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca	61
Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita	
Wykres 10. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca	62
Chart 10. Municipal waste generated during the year per capita	
Wykres 11. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania w latach 2015–2023	65
Chart 11. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management by source of financing in years 2015–2023	
Wykres 12. Ludność	68
Chart 12. Population	
Wykres 13. Indeks starości	70
Chart 13. Ageing index	
Wykres 14. Mediana wieku ludności	71
Chart 14. Median age of population	
Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności	71
Chart 15. Marriages contracted per 1000 population	
Wykres 16. Ruch naturalny ludności	72
Chart 16. Vital statistics of population	
Wykres 17. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały na 1000 ludności ...	74
Chart 17. Internal and external net migration of population for permanent residence per 1000 population	

Wykres 18. Struktura dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według rodzajów placówek	76
Chart 18. Structure of children attending pre-primary education establishments by kinds of establishments	
Wykres 19. Struktura ludności w wieku 15–89 lat według poziomu wykształcenia w 2024 r.	77
Chart 19. Structure of population aged 15–89 by education level in 2024	
Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży	78
Chart 20. Pupils and graduates of primary schools for children and youth	
Wykres 21. Struktura uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2023/24	79
Chart 21. Structure of students of post-primary schools for youth by types in the 2023/24 school year	
Wykres 22. Struktura absolwentów szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2022/23	80
Chart 22. Structure of graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education in the 2022/23 school year	
Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności	81
Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1000 population	
Wykres 24. Struktura absolwentów uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2022/23	82
Chart 24. Structure of graduates of higher education institutions by broad fields of education in the 2022/23 academic year	
Wykres 25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2024 r.	84
Chart 25. Employed persons in the national economy by PKD sections and sex in 2024	
Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego	88
Chart 26. Registered unemployment	
Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów	91
Chart 27. Activity rate by quarters	
Wykres 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	94
Chart 28. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	
Wykres 29. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2023 r.	97
Chart 29. Subjective evaluation of material situation of household in 2023	
Wykres 30. Rodziny, którym przyznano pomoc według przyczyn	99
Chart 30. Families with assigning help by reasons	
Wykres 31. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych	104
Chart 31. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs	
Wykres 32. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności	112
Chart 32. Doctors and nurses per 10 thousand population	
Wykres 33. Struktura lekarzy specjalistów według specjalizacji	113
Chart 33. Structure of doctors specialists by specialization	
Wykres 34. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć	115
Chart 34. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms	

Wykres 35. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w 2023 r.	118
Chart 35. Events organized by centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres as well as event participants in 2023	
Wykres 36. Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania	123
Chart 36. Persons ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months since the survey	
Wykres 37. Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania	124
Chart 37. Persons using e-government services during the last 12 months since the survey	
Wykres 38. Dynamika produktu krajowego brutto	128
Chart 38. Indices of gross domestic product	
Wykres 39. Odchylenia względne produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca od przeciętnej wartości w kraju	128
Chart 39. Relative deviations of gross domestic product per capita from the national average value	
Wykres 40. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności	129
Chart 40. Gross value added by kind of activity	
Wykres 41. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów	130
Chart 41. Gross value added by kind of activity and subregions	
Wykres 42. Podmioty gospodarki narodowej	132
Chart 42. Entities of the national economy	
Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD 2007	134
Chart 43. Entities of the national economy by PKD 2007 sections	
Wykres 44. Spółki handlowe według rodzaju kapitału	135
Chart 44. Commercial companies by type of capital	
Wykres 45. Nakłady wewnętrzne ^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca	136
Chart 45. Intramural expenditures ^a on research and development per 1 capita	
Wykres 46. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R	137
Chart 46. Intramural expenditures on R&D financed from business enterprise sector funds as the share of intramural expenditures on R&D	
Wykres 47. Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo	138
Chart 47. Internal R&D personnel per 1000 economically active persons	
Wykres 48. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców	139
Chart 48. Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	
Wykres 49. Przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu	140
Chart 49. Enterprises with broadband Internet access	
Wykres 50. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	140
Chart 50. Enterprises receiving orders via computer networks	

Wykres 51. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	142
Chart 51. Share of revenues from sale of products, goods and materials for export in total revenues from sale of products, goods and materials	
Wykres 52. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych	143
Chart 52. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises	
Wykres 53. Dynamika nakładów inwestycyjnych	147
Chart 53. Indices of investment outlays	
Wykres 54. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemioplodów rolnych i ogrodnich w 2024 r.	149
Chart 54. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2024	
Wykres 55. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	150
Chart 55. Cattle density per 100 ha of agricultural land	
Wykres 56. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	151
Chart 56. Pigs density per 100 ha of agricultural land	
Wykres 57. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem	152
Chart 57. Indices of procurement of total animals for slaughter	
Wykres 58. Dynamika skupu mleka	152
Chart 58. Indices of procurement of cows' milk	
Wykres 59. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu	157
Chart 59. Indices of sold production of industry	
Wykres 60. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007	157
Chart 60. Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections	
Wykres 61. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	158
Chart 61. Indices of average employment in industry	
Wykres 62. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD 2007	158
Chart 62. Average paid employment in industry by PKD 2007 sections	
Wykres 63. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa	160
Chart 63. Indices of sold production of construction	
Wykres 64. Dynamika produkcji budowlano-montażowej	160
Chart 64. Indices of construction and assembly production	
Wykres 65. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007	161
Chart 65. Structure of construction and assembly production by divisions of PKD 2007	
Wykres 66. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	161
Chart 66. Indices of average employment in construction	
Wykres 67. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	162
Chart 67. Indices of the number of dwellings completed	
Wykres 68. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	163
Chart 68. Structure of dwellings completed by construction forms	

	Str. Page
Wykres 69. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów	166
Chart 69. Indices of retail sales of goods	
Wykres 70. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni	169
Chart 70. Structure of hard surface public roads	
Wykres 71. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2023 r.	173
Chart 71. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2023	
Wykres 72. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki	174
Chart 72. Structure of electricity consumption by economy sectors	
Wykres 73. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2023 r.	183
Chart 73. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2023	
Wykres 74. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2023 r.	185
Chart 74. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2023	
Wykres 75. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich	188
Chart 75. Grants received by local government units for the implementation of European projects	
Wykres 76. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR lub PR według obszaru interwencji w 2023 r.	194
Chart 76. Structure of revitalisation undertakings planned of revitalisation in programme GPR or PR by intervention areas in 2023	
Wykres 77. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w 2023 r.	203
Chart 77. Water consumption for needs of the national economy and population per capita in 2023	
Wykres 78. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca w 2023 r.	203
Chart 78. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita in 2023	
Wykres 79. Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych ogółem w 2023 r.	204
Chart 79. Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in 2023	
Wykres 80. Ludność w 2024 r.	205
Chart 80. Population in 2024	
Wykres 81. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w 2024 r.	206
Chart 81. Share of pre-working age population in total population in 2024	
Wykres 82. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2024 r.	207
Chart 82. Post-working age population per 100 persons of working age in 2024	
Wykres 83. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.	208
Chart 83. Natural increase per 1000 population in 2024	
Wykres 84. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2024 r.	209
Chart 84. Internal and external net migration of population for permanent residence in 2024	

Wykres 85. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.	209
Chart 85. Internal and external net migration of population for permanent residence per 1000 population in 2024	
Wykres 86. Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2024 r.	210
Chart 86. Share of employed persons in working age population in 2024	
Wykres 87. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2024 r.	211
Chart 87. Share of registered unemployed persons in working age population in 2024	
Wykres 88. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w zasobach mieszkaniowych w 2023 r.	212
Chart 88. Average useful floor of a dwelling in dwelling stocks in 2023	
Wykres 89. Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r.	213
Chart 89. Share of population using water supply system in total population in 2023	
Wykres 90. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r.	213
Chart 90. Share of population using sewage system in total population in 2023	
Wykres 91. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2024 r.	214
Chart 91. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register per 10 thousand population in 2024	
Wykres 92. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności w 2024 r.	214
Chart 92. Entities of the national economy in the REGON register per 1000 population in 2024	
Wykres 93. Różnica pomiędzy liczbą podmiotów gospodarki narodowej nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w 2024 r.	215
Chart 93. Difference between number of entities of the national economy newly registered and removed from the REGON register in 2024	

Spis map

List of maps

	Str. Page
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM _{2,5} , PM ₁₀ i NO ₂ w 2023 r.	39
Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM _{2,5} , PM ₁₀ and NO ₂ in 2023	
Mapa 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r.	41
Map 2. Registered unemployment rate in 2024	
Mapa 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2024 r.	41
Map 3. Employment rate by LFS in 2024	
Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r.	42
Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2023	
Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r.	42
Map 5. Social assistance beneficiaries in the total population in 2023	
Mapa 6. Mieszkania w zasobach mieszkaniowych na 1000 ludności w 2023 r.	43
Map 6. Dwellings in dwelling stocks per 1000 population in 2023	
Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r.	43
Map 7. Out-patient health care units in 2023	
Mapa 8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2023 r.	44
Map 8. Gross domestic product per capita in 2023	
Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2024 r.	44
Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2024	
Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni w 2023 r.	46
Map 10. Hard surface public roads in 2023	
Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2023 r.	46
Map 11. Energy from renewable sources in 2023	
Mapa 12. Podział administracyjny województwa podlaskiego w 2024 r.	47
Map 12. Administrative division of Podlaskie Voivodship in 2024	
Mapa 13. Podział województwa podlaskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2024 r.	48
Map 13. Division of Podlaskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2024	
Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w 2023 r. ...	52
Map 14. Water consumption for needs of the national economy and population per capita in 2023	
Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2023 r.	54
Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2023	
Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2023 r.	57
Map 16. Area of special nature value under legal protection in 2023	
Mapa 17. Lesistość w 2023 r.	59
Map 17. Forest cover in 2023	
Mapa 18. Odpady komunalne wytworzone w 2023 r.	62
Map 18. Municipal waste generated in 2023	

	Str. Page
Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2024	69
Map 19. Population changes in 2015–2024	
Mapa 20. Przyrost naturalny ludności w 2024 r.	73
Map 20. Natural increase of population in 2024	
Mapa 21. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2024 r.	74
Map 21. Internal and external net migration of population for permanent residence in 2024	
Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2023/24	77
Map 22. Pre-primary education in the 2023/24 school year	
Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2023/24	78
Map 23. Pupils in primary schools for children and youth in the 2023/24 school year	
Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r.	85
Map 24. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024	
Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r.	86
Map 25. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024	
Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r.	89
Map 26. Registered unemployment rate in 2024	
Mapa 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2023 r.	93
Map 27. Average monthly gross wages and salaries in 2023	
Mapa 28. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2023 r.	100
Map 28. Beneficiaries of social assistance in 2023	
Mapa 29. Żłobki i kluby dziecięce w 2023 r.	104
Map 29. Nurseries and children's clubs in 2023	
Mapa 30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2023 r.	106
Map 30. Housing conditions of population in 2023	
Mapa 31. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2023 r.	108
Map 31. Population using water supply system in 2023	
Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2023 r.	109
Map 32. Population using sewage system in 2023	
Mapa 33. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2023 r.	113
Map 33. Out-patient health care in 2023	
Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2023 r.	116
Map 34. Expenditures of gminas and cities with powiat status in division “Health care” in 2023	
Mapa 35. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2023 r.	119
Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in division “Culture and national heritage” in 2023	
Mapa 36. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w 2024 r.	120
Map 36. Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in 2024	

Mapa 37.	Bezpieczeństwo na drogach w 2024 r.	122
Map 37.	Road safety in 2024	
Mapa 38.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2024 r.	125
Map 38.	Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2024	
Mapa 39.	Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2024 r.	133
Map 39.	Entities of the national economy per 1000 population in 2024	
Mapa 40.	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2023 r.	146
Map 40.	Investment outlays in enterprises per capita in 2023	
Mapa 41.	Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w 2023 r.	155
Map 41.	Sold production of industry per capita in 2023	
Mapa 42.	Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2023 r.	155
Map 42.	Average paid employment in industry in 2023	
Mapa 43.	Mieszkania oddane do użytkowania w 2024 r.	164
Map 43.	Dwellings completed in 2024	
Mapa 44.	Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2023 r.	170
Map 44.	Improved hard surface communal and district roads in 2023	
Mapa 45.	Drogi dla rowerów w 2023 r.	171
Map 45.	Bicycle roads in 2023	
Mapa 46.	Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2023 r.	176
Map 46.	Consumption of electricity in households in 2023	
Mapa 47.	Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.	179
Map 47.	Own revenue of gminas budgets per capita in 2023	
Mapa 48.	Dotacje dla budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.	180
Map 48.	Grants for gminas budgets per capita in 2023	
Mapa 49.	Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.	183
Map 49.	Investment expenditure of gminas budgets per capita in 2023	
Mapa 50.	Dotacje otrzymane przez gminy na realizację projektów europejskich w 2023 r.	189
Map 50.	Grants received by gminas for the implementation of European projects in 2023	
Mapa 51.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2023 r.	190
Map 51.	Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2023	
Mapa 52.	Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2023 r.	191
Map 52.	Activity of the gminas in the field of revitalisation in 2023	
Mapa 53.	Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2023 r.	192
Map 53.	Share of area of degraded area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2023	
Mapa 54.	Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2023 r.	193
Map 54.	Share of area of revitalisation area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2023	

Mapa 55.	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca w 2023 r.	204
Map 55.	Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita in 2023	
Mapa 56.	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych ogółem w 2023 r.	205
Map 56.	Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in 2023	
Mapa 57.	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2024 r.	206
Map 57.	Population per 1 km ² of total area in 2024	
Mapa 58.	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w 2024 r.	207
Map 58.	Share of pre-working age population in total population in 2024	
Mapa 59.	Udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności w 2024 r.	208
Map 59.	Share of persons aged 65 and more in total population in 2024	
Mapa 60.	Pracujący na 1000 ludności w 2024 r.	210
Map 60.	Employed persons per 1000 population in 2024	
Mapa 61.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2024 r.	211
Map 61.	Share of registered unemployed persons in working age population in 2024	
Mapa 62.	Mieszkania w zasobach mieszkaniowych na 1000 ludności w 2023 r.	212
Map 62.	Dwellings in dwelling stocks per 1000 population in 2023	
Mapa 63.	Dochody ogółem budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.	215
Map 63.	Total revenue of gminas budgets per capita in 2023	
Mapa 64.	Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.	216
Map 64.	Revenue for the financing and co-financing of EU programs and projects of gminas budgets per capita in 2023	
Mapa 65.	Wydatki ogółem budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.	216
Map 65.	Total expenditure of gminas budgets per capita in 2023	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	oznacza, że zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
Znak (Δ)	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji categories of applied classification presented in an abbreviated form
„W tym” "Of which"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc
mln	milion
zł PLN	złoty złoty
szt. pcs	sztuka piece
kpl.	komplet
g	gram gram
kg	kilogram kilogram
dt	decytona deciton
t t	tona tonnne

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
l	litr litre
m ³	metr sześcienny cubic metre
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
kWh	kilowatogodzina kilowatt-hour
GWh	gigawatogodzina gigawatt-hour
r.	rok
br.	bieżący rok
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
m.	miasto
m.in.	między innymi
np. e.g.	na przykład for instance
Nr	numer
No.	number
ok.	około
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
poz.	pozycja
pt.	pod tytułem
str.	strona
tj. i.e.	to jest that is
tzw.	tak zwany
Dz. U.	Dziennik Ustaw

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activities
NACE	Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
VAT	podatek od towarów i usług value added tax
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych
SII	Social Insurance Institution
BAEL LFS	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności Labour Force Survey
GERD	Nakłady krajowe brutto na działalność badawczo-rozwojową Gross domestic expenditures on R&D

Synteza

Środowisko

Powierzchnia w 2024 r. (stan w dniu 1 stycznia)

powierzchnia użytków rolnych	-0,1% r/r
powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych	+1,0% r/r

W porównaniu ze stanem odnotowanym przed rokiem niewielkiemu zmniejszeniu uległa powierzchnia użytków rolnych, a w związku z rozwojem regionu i rozbudową infrastruktury wzrosła powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.

Zużycie wody, ścieki komunalne i przemysłowe w 2023 r.

zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	+3,3% r/r
ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania	+2,3% r/r
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem (stan w dniu 31 grudnia)	69,2%

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zwiększyło się w odniesieniu do poprzedniego roku. Wytworzono większą ilość ścieków przemysłowych i komunalnych niż rok wcześniej. Udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa w końcu 2023 r. był nieco niższy niż przed rokiem.

Zanieczyszczenia i ochrona powietrza w 2023 r.

emisja zanieczyszczeń pyłowych	-18,1% r/r
emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla)	-15,4% r/r

Zarówno emisja zanieczyszczeń pyłowych, jak i zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) zmniejszyła się w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej.

Ochrona przyrody. Lasy w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

udział powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogólnej województwa	31,6%
lesistość	31,3%

W porównaniu ze stanem zanotowanym w końcu poprzedniego roku nieznacznie zwiększyła się powierzchnia obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych, przy czym jej udział w powierzchni ogólnej województwa pozostał na niezmienionym poziomie. Zwiększeniu uległa także powierzchnia gruntów leśnych (w tym lasów), co wpłynęło na wzrost wskaźnika lesistości w ujęciu rocznym.

Odpady przemysłowe i komunalne w 2023 r.

wytworzone odpady przemysłowe	+2,6% r/r
wytworzone odpady komunalne	-0,9% r/r

Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem. Spadła natomiast ilość wytworzonych odpadów komunalnych.

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska w 2023 r.

nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska	+12,6% r/r
nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej	+25,1% r/r

Odnotowano wzrost zarówno nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, jak i nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w ujęciu rocznym.

Społeczeństwo

Kapitał ludzki

Demografia w 2024 r.

liczba ludności (stan w dniu 31 grudnia)	-0,5% r/r
przyrost naturalny	-4450
ogólne saldo migracji	-1274

Utrzymał się spadek liczby ludności w ujęciu rocznym. Podobnie jak w poprzednich latach, zanotowano ujemny przyrost naturalny oraz ujemne ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały.

Edukacja w roku szkolnym 2023/24

dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	-1,0% r/r
uczniowie szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży	-3,1% r/r
uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży	+7,5% r/r
studenci uczelni	-0,3% r/r

W odniesieniu do roku szkolnego i akademickiego 2022/23 wzrosła liczba uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży, natomiast zmniejszyła się liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego, uczniów szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży oraz studentów uczelni.

Zasoby pracy

pracujący w 2024 r. (stan w dniu 31 października)	427,7 tys.
stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	6,9%
wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2024 r.	54,5%
stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale 2024 r.	3,0%

W końcu października 2024 r., w porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku, zmniejszyła się liczba pracujących. W końcu grudnia 2024 r. zaobserwowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych i stopy bezrobocia rejestrowanego w stosunku do zanotowanych przed rokiem.

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), w 4 kwartale 2024 r. zmniejszył się wskaźnik zatrudnienia, a stopa bezrobocia wzrosła w ujęciu rocznym.

Jakość życia

Zamożność mieszkańców w 2024 r.

przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw	+10,5% r/r
przeciętna liczba emerytów i rencistów	+1,4% r/r
przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS	+13,9% r/r
przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez KRUS	+14,2% r/r

Utrzymał się wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku. Przeciętna liczba emerytów i rencistów zwiększyła się w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku, a świadczenia otrzymywane przez te osoby były wyższe niż przed rokiem.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny w 2023 r.

udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem	4,6%
placówki opieki nad dziećmi do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	+10,6% r/r

W odniesieniu do 2022 r. odsetek mieszkańców województwa korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej pozostał na niezmiennym poziomie. W końcu 2023 r. w województwie działało więcej niż przed rokiem placówek opieki nad dziećmi do lat 3.

Warunki mieszkaniowe w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

mieszkania w zasobach mieszkaniowych	+1,4% r/r
liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych	2,39
długość sieci: wodociągowej	+1,1% r/r
kanalizacyjnej	+1,8% r/r
gazowej	+3,8% r/r

Podobnie jak w latach poprzednich, zwiększyła się liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych w ujęciu rocznym, a warunki mieszkaniowe uległy poprawie. Inwestycje w obszarze infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej wpłynęły na zwiększenie zagęszczenia sieci oraz liczby przyłączy w stosunku do zanotowanych przed rokiem.

Ochrona zdrowia w 2023 r.

porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	8,3
ludność na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 grudnia)	1183

W skali roku zwiększyła się liczba porad lekarskich udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca, spadła natomiast liczba osób przypadająca na 1 placówkę tego typu w końcu roku.

Kultura w 2023 r.

ludność na 1 placówkę biblioteczną (stan w dniu 31 grudnia)	4743
widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych	+8,5% r/r
zwiedzający muzea i wystawy	-0,5% r/r
widzowie w kinach stałych	+28,2% r/r

W końcu 2023 r. zwiększyła się liczba osób przypadająca na 1 placówkę biblioteczną w ujęciu rocznym. W analizowanym roku, w odniesieniu do roku poprzedniego, zwiększeniu uległa liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych oraz widzów w kinach stałych, a spadła liczba osób zwiedzających muzea i wystawy.

Bezpieczeństwo publiczne w 2024 r.

przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	-9,6% r/r
wypadki drogowe zarejestrowane przez Policję	347

W porównaniu z rokiem poprzednim spadła liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, a liczba zarejestrowanych wypadków drogowych pozostała na niezmiennym poziomie.

Społeczeństwo informacyjne w 2024 r.

udział użytkowników Internetu wśród osób w wieku 16–74 lata	86,9%
---	-------

W ujęciu rocznym zmniejszył się odsetek osób korzystających z Internetu.

Aktywność społeczna

fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	+3,7% r/r
aktywne organizacje sektora non-profit w 2022 r. (stan w dniu 31 grudnia)	3,1 tys.

W końcu 2024 r. zaobserwowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ujęciu rocznym. Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., zwiększyła się liczba aktywnych organizacji sektora non-profit w porównaniu z zanotowaną w końcu 2020 r.

Gospodarka

Produkt krajowy brutto w 2023 r.

PKB	+8,9% r/r
PKB na 1 mieszkańca	+9,6% r/r

Według wstępnych szacunków, w 2023 r. utrzymał się wzrost produktu krajowego brutto ogółem oraz w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W obu przypadkach był on jednak niższy od wzrostu zaobserwowanego rok wcześniej.

Przedsiębiorczość

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2024 r.

stan w dniu 31 grudnia	+2,5% r/r
nowo zarejestrowane	-9,6% r/r
wyrejestrowane	-2,4% r/r

Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w końcu grudnia analizowanego roku była wyższa niż rok wcześniej. W okresie styczeń–grudzień 2024 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, spadła liczba nowo zarejestrowanych podmiotów oraz liczba podmiotów wyrejestrowanych.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna w 2023 r.

nakłady wewnętrzne na działalność B+R	+23,5% r/r
pracujący (personel wewnętrzny) w działalności B+R (w EPC)	-1,3% r/r

W 2023 r. odnotowano wzrost nakładów wewnętrznych na działalność B+R oraz spadek liczby pracujących (personelu wewnętrznego) w działalności B+R (w EPC) w odniesieniu do poprzedniego roku.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

odsetek przedsiębiorstw wykazujących dostęp do Internetu w 2024 r.	98,5%
odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe w 2023 r.	19,9%

W 2024 r. zaobserwowano nieco niższy niż rok wcześniej odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu. Udział przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe w 2023 r. ukształtował się na poziomie wyższym niż przed rokiem.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w 2024 r.

wskaźnik poziomu kosztów	96,5%
wskaźniki rentowności obrotu:	
brutto	3,5%
netto	2,9%

Wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw niefinansowych były niższe od uzyskanych w poprzednim roku, z wyjątkiem wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych. Pogorszyła się również większość wskaźników ekonomiczno-finansowych, z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw w 2024 r.

wartość nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw	-2,2% r/r
rozpoczęte inwestycje:	
liczba	+3,5% r/r
wartość kosztorysowa	+17,3% r/r

Podobnie jak rok wcześniej, spadła wartość nakładów inwestycyjnych w ujęciu rocznym. W porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła zarówno liczba nowych inwestycji, jak i ich wartość kosztorysowa.

Produkcja i usługi

Rolnictwo w 2024 r.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz ziemniaków były wyższe, a rzepaku i rzepiku – niższe niż rok wcześniej.

Liczebność stada bydła i trzody chlewnej w czerwcu analizowanego roku była mniejsza niż przed rokiem, a pogłowie owiec zwiększyło się w tym okresie.

Zaobserwowano spadek skupu pszenicy, żyta, ziemniaków oraz żywca wołowego i wieprzowego, natomiast wzrost skupu żywca drobiowego i mleka w ujęciu rocznym.

Ceny większości badanych produktów rolnych były niższe niż rok wcześniej. Zwiększeniu uległy ceny ziemniaków w skupie i na targowiskach oraz żywca wołowego i mleka w skupie.

Przemysł w 2024 r.

produkcja sprzedana	+1,5% r/r
wydajność pracy	+3,8% r/r

Produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku, podczas gdy rok wcześniej zanotowano jej spadek. Wzrost produkcji sprzedanej był wynikiem jej zwiększenia w sekcjach dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja oraz przetwórstwo przemysłowe. Wzrosła również wydajność pracy w przemyśle, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia w skali roku.

Budownictwo w 2024 r.

produkcja sprzedana budownictwa	-0,1% r/r
sprzedaż produkcji	
budowlano-montażowej	-5,2% r/r
wydajność pracy w budownictwie	+1,3% r/r
liczba mieszkań	
oddanych do użytkowania	-8,0% r/r

Odmienne niż przed rokiem, stwierdzono spadek produkcji sprzedanej budownictwa i produkcji budowlano-montażowej w ujęciu rocznym. Na zaistniałą sytuację wpłynęło zmniejszenie sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w jednostkach specjalizujących się w budowie budynków oraz wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne. Zaobserwowano również zwiększenie wydajności pracy, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia w budownictwie.

Po wzroście zanotowanym przed rokiem, w 2024 r. spadła liczba mieszkań przekazanych do użytkowania w skali roku.

Rynek wewnętrzny w 2024 r.

sprzedaż detaliczna towarów	+8,8% r/r
sprzedaż hurtowa towarów	-0,7% r/r

Podobnie jak przed rokiem, zanotowano wzrost wartości sprzedaży detalicznej, a spadek sprzedaży hurtowej towarów w odniesieniu do poprzedniego roku.

Transport w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

długość dróg ekspresowych	+0,2% r/r
długość dróg dla rowerów	+6,7% r/r
liczba miejsc w autobusach	
komunikacji miejskiej	-1,7% r/r
długość linii kolejowych eksploatowanych	770 km

W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku nieco wzrosła długość dróg ekspresowych. Zwiększyła się również długość dróg dla rowerów. Wielkość taboru komunikacji miejskiej zwiększyła się, a ilość miejsc oferowanych pasażerom w autobusach zmniejszyła się w porównaniu z zanotowanymi przed rokiem. Długość linii kolejowych nieznacznie wzrosła w skali roku.

Energia w 2023 r.

produkcja energii elektrycznej	+24,7% r/r	Zaobserwowano wzrost produkcji energii elektrycznej w ujęciu rocznym i był on większy niż w 2022 r. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększeniu uległ odsetek energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych nośników energii. Zanotowano spadek konsumpcji energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe w skali roku.
udział energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych	85,4%	
zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe	-0,6% r/r	

Zarządzanie rozwojem**Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.**

dochody ogółem	+7,3% r/r	Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego zwiększyły się w porównaniu z 2022 r. Znacznie wzrosły subwencje, natomiast dochody własne oraz dotacje uległy zmniejszeniu. Głównym źródłem dochodów były dochody własne oraz subwencje.
dochody własne	-0,5% r/r	
dotacje	-2,8% r/r	
subwencje	+33,3% r/r	

Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.

wydatki ogółem	+11,2% r/r	Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego wzrosły w porównaniu z 2022 r. Głównym obciążeniem budżetów były wydatki bieżące. W odniesieniu do poprzedniego roku znacznie wzrosły wydatki majątkowe.
wydatki bieżące	+0,5% r/r	
wydatki majątkowe	+53,5% r/r	

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r.

deficyt budżetowy	498,5 mln zł	Gminy, powiaty i miasta na prawach powiatu zanotowały deficyt budżetowy, natomiast województwo wypracowało w budżecie nadwyżkę finansową. Dodatni wynik finansowy odnotowano tylko w 35 spośród 115 gmin województwa podlaskiego (bez miast na prawach powiatu). Budżety miast: Białystok, Łomża i Suwałki zamknęły rok deficytem. Dodatni wynik finansowy uzyskało 6 spośród 14 powiatów województwa podlaskiego.
-------------------	--------------	--

Projekty dofinansowane z UE z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w 2024 r.

udział całkowitej wartości projektów (podpisanych umów o dofinansowanie) zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podlaskiego w ogólnej wartości tego rodzaju projektów w Polsce	3,1%	W końcu grudnia 2024 r. wartość projektów (podpisanych umów o dofinansowanie) zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie podlaskim była wyższa niż średnio w Polsce. W Podlaskiem wykorzystywane były głównie środki pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.
--	------	---

Planowanie przestrzenne w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)

liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	+4,9% r/r	W końcu 2023 r., w odniesieniu do stanu zanotowanego przed rokiem, zwiększyła się liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz udział powierzchni objętej tymi planami w województwie.
udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w ogólnej powierzchni województwa	17,4%	

Executive summary

Environment

Area in 2024 (as of 1 January)

agricultural land area	-0,1% y/y	Comparing to the state recorded a year ago, the area of agricultural land slightly decreased, and due to the development of the region and the development of infrastructure, the area of built-up and urbanized land increased.
built-up and urbanized land area	+1,0% y/y	

Water consumption. Municipal and industrial wastewater in 2023

Water consumption for needs of the national economy and population	+3,4% y/y	The consumption of water for the needs of the national economy and population increased in relation to the previous year. There was also generated more industrial and municipal wastewater. The share of the population connected to wastewater treatment plants in the total number of inhabitants of the voivodship at the end of 2023 was slightly lower than a year before.
industrial and municipal wastewater requiring treatment	+2,3% y/y	
population connected to wastewater treatment plants in % of total population (as of 31 December)	69,2%	

Pollution and protection of air in 2023

emission of particulates pollutants	-18,1% y/y	The emission of particulates pollutants as well as the emission of gases pollutants (excluding carbon dioxide) were lower than a year before.
emission of gases pollutants (excluding carbon dioxide)	-15,4% y/y	

Nature protection. Forests in 2023 (as of 31 December)

share of legally protected areas in the total voivodship's area	31,6%	Comparing to the situation recorded at the end of previous year the area of valuable natural protected areas has slightly increased, while its share in the area of the voivodship has remained unchanged. The area of forest land (of which forest) has also increased, which resulted in an annual increase in the forest cover indicator.
forest cover	31,3%	

Industrial and municipal waste in 2023

industrial waste generated	+2,6% y/y	The amount of industrial waste generated has increased comparing to the previous year. Whereas the amount of generated municipal waste was lower.
municipal waste generated	-0,9% y/y	

Economic aspects of environmental protection in 2023

outlays on fixed assets for environmental protection	+12,6% y/y	There was an increase in both outlays on fixed assets for environmental protection as well as outlays on fixed assets for water management on an annual basis.
outlays on fixed assets for water management	+25,1% y/y	

Society

Human capital

Demography in 2024

population number (as of 31 December)	-0,5% y/y	Population drop on an annual basis continued. Similarly to previous years, there was a negative natural increase and negative overall net migration of population for permanent residence.
natural increase	-4450	
net migration of population	-1274	

Education in the 2023/24 school year

children in pre-primary education establishments	-1,0% y/y	In relation to the 2022/23 school year, the number of students of post-primary schools for youth increased, while the number of children attending pre-primary education establishments, students of primary schools for children and youth as well as students of higher education institutions decreased.
students of primary schools for children and youth	-3,1% y/y	
students of post-primary schools for youth	+7,5% y/y	
students of higher education institutions	-0,3% y/y	

Labour resources

employed persons in 2024 (as of 31 October)	427,7 thousand	As of the end of October 2024, comparing to the end of previous year, the number of employed persons decreased.
registered unemployment rate in 2024 (as of 31 December)	6,9%	As of the end of December 2024, a decrease was observed in the total number of registered unemployed persons and the registered unemployment rate compared to those recorded a year before.
employment rate by LFS in the fourth quarter 2024	54,5%	According to the results of the Labour Force Survey (LFS), in the fourth quarter 2024 the employment rate decreased and the unemployment rate increased on an annual basis.
unemployment rate by LFS in the fourth quarter 2024	3,0%	

Quality of life

Inhabitants' wealth in 2024

average monthly gross wages and salaries in enterprise sector	+10,5% y/y	The average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector increased on a year-to-year basis. The average number of retirees and pensioners was higher than a year ago, and the benefits received by these people increased comparing to those recorded in the previous year.
average monthly number of retirees and pensioners	+1,4% y/y	
average monthly gross retirement and other pension paid by the Social Insurance Institution	+13,9% y/y	
average monthly gross retirement and other pension of farmers	+14,2% y/y	

Social welfare and family support in 2023

share of beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population	4,6%	In relation to 2022, the percentage of inhabitants of the voivodship benefiting from social welfare has remained unchanged. At the end of 2023, there were more facilities of childcare for children up to 3 years of age in the voivodship than a year ago.
facilities of childcare for children up to 3 years of age (as of 31 December)	+10,6% y/y	

Housing conditions in 2023 (as of 31 December)

dwellings in dwelling stocks	+1,4% y/y
number of persons per dwelling in dwelling stocks	2,39
network: water supply	+1,1% y/y
sewage	+1,8% y/y
gas supply	+3,8% y/y

Similar to the previous years, the number of dwellings in dwelling stocks increased in annual terms, and housing conditions improved. Investments in the area of water supply, sewage and gas supply have increased their density and increased the number of connections comparing to those noted in the previous year.

Health care in 2023

doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita	8,3
population per 1 out-patient health care unit (as of 31 December)	1183

The number of doctor's consultations provided within the scope of out-patient health care per capita increased per annum, while the number of people per 1 out-patient health care unit decreased at the end of the year.

Culture in 2023

population per 1 library establishment (as of 31 December)	4743
audience in theatres and music institutions	+8,5% y/y
museum and exhibition visitors	-0,5% y/y
audience in fixed cinemas	+28,2% y/y

At the end of 2023, the number of people per 1 library establishment increased in annual terms. In the analysed year, in relation to 2022, the number of audience in theatres and music institutions as well as audience in fixed cinemas were also higher, but the number of museum and exhibition visitors was lower.

Public safety in 2024

ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings	-9,6% y/y
road accidents registered by the Police	347

Comparing to the previous year, the number of ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings decreased, but the number of registered road accidents has remained unchanged.

Information society in 2024

share of Internet users in the age group 16–74	86,9%
--	-------

The percentage of people using the Internet decreased on a year-to-year basis.

Social activity

foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2024 (as of 31 December)	+3,7% y/y
active organizations of the non-profit sector in 2022 (as of 31 December)	3,1 thousand

At the end of 2024, an increase in the number of foundations, associations and social organizations was observed on an annual basis.

As of 31 December 2022, the number of active organizations of the non-profit sector has increased comparing to the one noted in 2020.

Economy

Gross domestic product in 2023

gross domestic product	+8,9% y/y	According to preliminary estimates, in 2023 the growth of gross domestic product total and per capita continued. In both cases, however, it was lower than the increase observed a year earlier.
gross domestic product per capita	+9,6% y/y	

Entrepreneurship

Entities of the national economy in the REGON register in 2024

as of 31 December	+2,5% y/y	At the end of 2024, the number of entities of the national economy registered in the REGON register was higher than in the corresponding period of the previous year. In the period January–December 2024, comparing to 2023, the number of newly registered entities as well as the number of signed off entities decreased.
newly recorded	-9,6% y/y	
signed off	-2,4% y/y	

Research and development as well as innovation activity in 2023

intramural expenditures on R&D	+23,5% y/y	In 2023, there was an increase in intramural expenditures on R&D as well as a decrease in the number of internal R&D personnel in relation to the previous year.
Internal R&D personnel	-1,3% y/y	

Using of information and communication technologies in enterprises

percentage of enterprises showing access to the Internet in 2024	98,5%	In 2024 the percentage of enterprises with Internet access was slightly lower than in the previous year.
percentage of enterprises receiving orders via computer networks in 2023	19,9%	The share of enterprises receiving orders via computer networks in 2023 was higher than the year before.

Financial results of non-financial enterprises in 2024

cost level indicator	96,5%	Financial results of the surveyed non-financial enterprises were lower than those obtained in the previous year, with the exception of the result on other operating activities as well as result on financial operations. Most of the economic and financial indicators deteriorated, except for the financial liquidity indicators.
turnover profitability rate:		
gross	3,5%	
net	2,9%	

Investment outlays of enterprises in 2024

value of investment expenditures of enterprises	-2,2% y/y	Similar as before, the value of investment outlays decreased on an annual basis. In comparison to the previous year, the number of new investments and their estimated value was higher.
investments started:		
number	+3,5% y/y	
cost value	+17,3% y/y	

Production and services

Agriculture in 2024

The harvest of basic cereals with cereal mixtures as well as potatoes was higher, but rape and turnip rape – lower than a year earlier.

The number of cattle and pigs in June of the analysed year was lower than in the previous year, while population of sheep increased at the same time.

On an annual basis, there was a decrease in the purchase of wheat, rye, potatoes and livestock of beef and pork as well as an increase in the purchase of livestock of poultry and milk.

Prices of majority of researched agricultural products were lower than a year earlier. Procurement prices of potatoes and prices of potatoes in marketplaces as well as procurement prices of livestock of beef and milk increased.

Industry in 2024

sold production	+1,5% y/y
work productivity	+3,8% y/y

Sold production of industry increased comparing to the previous year, when its decline was observed. That was the result of its increase in sections water supply; sewerage, waste management and remediation activities as well as manufacturing. The growth in work productivity in industry was also observed, with a simultaneous decrease in average paid employment on a year-to-year basis.

Construction in 2024

sold production of construction	-0,1% y/y
sales of construction and assembly production	-5,2% y/y
work productivity in construction	+1,3% y/y
number of dwellings completed	-8,0% y/y

Contrary to the previous year, a decrease in sold production of construction as well as construction and assembly production was noted on a year-to-year basis. The situation was affected by a decrease in construction and assembly production in units of which the main activity is the construction of buildings as well as performing specialized construction works. An increase in work productivity was observed, with a simultaneous decrease in the average employment in construction.

After an incline recorded a year ago, the number of dwellings completed on a year-to-year basis decreased in 2024.

Internal market in 2024

retail sales of goods	+8,8% y/y
wholesale of goods	-0,7% y/y

Similar to the previous year, there was an increase in the value of retail sales, but a decrease in wholesale sales of goods in relation to the previous year.

Transport in 2023 (as of 31 December)

length of expressways	+0,2% y/y
length of bicycle roads	+6,7% y/y
number of seats in public transport buses	-1,7% y/y
length of railway lines in operation	770 km

Comparing to the end of the previous year, the length of expressways has slightly increased. The length of bicycle roads has been also longer. The size of public transport fleet has increased but the number of seats offered to passengers in public transport buses have decreased in comparison to the one noted in the previous year. The length of railway lines has been slightly longer on a year-to-year basis.

Energy in 2023

production of electricity	+24,7% y/y
share of electricity from renewable sources	85,4%
consumption of electricity in households	-0,6% y/y

An increase in production of electricity was observed on an annual basis and it was higher than in 2022. Comparing to the previous year, the share of electricity from renewable sources was higher. There was noted a decrease in electricity consumption in households on a year-to-year basis.

Development management

Revenue of local government units in 2023

total revenue	+7,3% y/y
own revenue	-0,5% y/y
grants	-2,8% y/y
subsidies	+33,3% y/y

Revenue of local self-government entities budgets have increased in comparison to 2022. Subsidies have significantly increased, while own revenues and grants have decreased. Own revenues and subsidies were the main sources of revenues.

Expenditure of local government units in 2023

total expenditure	+11,2% y/y
current expenditure	+0,5% y/y
property expenditure	+53,5% y/y

Expenditure of local self-government entities budgets have increased in comparison to 2022. Current expenses were the main burden on budgets. Property expenditures significantly increased in relation to the previous year.

Result of local government units budgets in 2023

budget deficit	498,5 million PLN
----------------	-------------------

The budgets of gminas, powiats and cities with powiat status generated a deficit, while budget of voivodship – with a surplus. A positive financial result was recorded only in 35 out of 115 gminas of Podlaskie Voivodship (excluding cities with powiat status). The budgets of the cities of Białystok, Łomża and Suwałki closed the year with a deficit. A positive financial result was achieved by 6 out of 14 powiats of Podlaskie Voivodship.

Projects co-financed by the EU from structural funds and the Cohesion Fund in 2024

the share of the total value of projects (signed co-financing agreements) implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in Podlaskie Voivodeship in the total value of such projects in Poland	3,1%
--	------

At the end of December 2024, the value of projects (signed cofinancing agreements) implemented under the 2014–2020 Partnership Agreement in Podlaskie Voivodeship calculated per capita was higher than in Poland. In Podlasie, mainly funds from the Regional Operational Program and the Operational Program Infrastructure and Environment have been used.

Spatial planning in 2023 (as of 31 December)

number of valid local spatial development plans	+4,9% y/y
share of the area covered by the valid local spatial development plans in the total voivodship's area	17,4%

At the end of 2023, comparing to the situation recorded in the year before, the number of valid local spatial development plans as well as the share of the area covered by the valid local spatial development plans in the total voivodship's area have increased.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie

Table 1. Selected data for Poland and the voivodship

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2023 (as of 31 December) in %	0,2	0,1
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2023 r. w hm ³ Consumption of water for needs of the national economy and population in 2023 in hm ³	7921,3	90,7
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi w 2023 r. w hm ³ Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2023 in hm ³	6835,6	43,6
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2023 r. w dam ³ Municipal treated wastewater in 2023 in dam ³	1390700	35022
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r. w t/r: Emissions of air pollutants from plants of significant nuisance to air purity in 2023 in t/year:		
gazowych gases	172771340	1817912
pyłowych particulates	15994	357
Obszary prawnie chronione w % powierzchni ogólnej ^a w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Area under legal protection in % of total area ^a in 2023 (as of 31 December)	32,2	31,6
Lesistość w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w % Forest cover in 2023 (as of 31 December) in %	29,6	31,3
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per 1 km ² of total area in 2024 (as of 31 December)	119	56
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r. Natural increase per 1000 population in 2024	-4,2	-3,9
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2024	0,2	-1,1
Przeciętne trwanie życia w 2023 r. w latach: Life expectancy in 2023 in years:		
mężczyźni males	74,7	74,8
kobiety females	82,0	83,4
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2023/24 (stan na początku roku szkolnego) Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^b per 1000 children aged 3–6 in the 2023/24 school year (as of the beginning of the school year)	961	954

a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a Data do not include information on the areas of Nature 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas. b Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (cd.)

Table 1. Selected data for Poland and the voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo Voivodship
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Registered unemployed persons per 1 job offer in 2024 (as of 31 December)	21	37
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 2024 r. (przeciętny w roku) w % Activity rate by LFS in 2024 (annual averages) in %	58,5	57,2
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2024 r. (przeciętny w roku) w % Employment rate by LFS in 2024 (annual averages) in %	56,8	55,5
Stopa bezrobocia według BAEL w 2024 r. (przeciętna w roku) w % Unemployment rate by LFS in 2024 (annual averages) in %	2,9	2,9
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w 2024 r. w zł Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^a in 2024 in PLN	8265,92	7068,34
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2024 r. w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2024 in PLN	3735,81	3403,62
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r. w zł Average monthly available income per capita in households in 2023 in PLN	2678,30	2681,20
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ^b w 2023 r. w % At-risk-of-poverty rate after social transfers ^b in 2023 in %	14,0	26,2
Współczynnik Giniego ^b w 2023 r. w % Gini coefficient ^b in 2023 in %	27,0	29,0
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r. w % Beneficiaries of social assistance in number of total population in 2023 in %	3,4	4,6
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2023 r. w tys. zł Social assistance benefits granted in 2023 in thousand PLN	3708389	131973
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Children staying in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2023 (as of 31 December)	195	195
Ludność na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Population per out-patient health care unit in 2023 (as of 31 December)	1413	1183
Pracownicy medyczni ^c na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia): Medical personnel ^c per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December):		
lekarze doctors	37,6	41,4
pielęgniarki nurses	57,4	63,2
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) Beds in hospitals per 10 thousand population in 2023 (as of 31 December)	42,8	46,5
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2023 r. ^d w zł Gross domestic product (current prices) per capita in 2023 ^d in PLN	90396	69796
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2024 (as of 31 December)	1415	1093 ^e
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2024 (as of 31 December)	24	16 ^e

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Na podstawie danych z Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC). c Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy. d Wstępny szacunek. e Bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby nie występuje w rejestrze REGON.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b On the basis of data from the European Union Statistics on Income and Living Condition survey (EU-SILC). c Data concern persons working directly with a patient, irrespective of the primary workplace. d Preliminary estimate. e Excluding entities whose seat address is not entered into the REGON register.

Tablica 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie (dok.)

Table 1. Selected data for Poland and the voivodship (cont.)

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo Voivodship
Pracujący (personel wewnętrzny) w działalności badawczej i rozwojowej ^{ab} na 1000 osób aktywnych zawodowo ^c w 2023 r. Internal R&D personnel ^{ab} per 1000 economically active persons ^c in 2023	9,4	4,5
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^d w 2024 r. w % Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises surveyed ^d in 2024 in %	77,3	76,3
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^d w 2024 r. w % Cost level indicator in non-financial enterprises ^d in 2024 in %	95,7	96,5
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^d w 2024 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^d in 2024 (previous year=100; current prices)	93,3	97,8
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w 2024 r. ^e w szt. Cattle density per 100 ha of agricultural land ^c in 2024 ^e in heads	43,0	96,3
Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych w 2024 r. ^e w szt. Pigs density per 100 ha of agricultural land in 2024 ^e in heads	62,0	29,9
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle ^a w 2024 r. w zł Sold production of industry (current prices) per 1 average employed person in industry ^a in 2024 in PLN	851725	877637
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie ^a w 2024 r. w zł Sold production of construction (current prices) per 1 average employed person in construction ^a in 2024 in PLN	977059	993365
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2024 r. Dwellings completed per 1000 population in 2024	5,3	5,6
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w km Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2023 (as of 31 December) in km	101,9	74,9
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w km Length of railway lines operated per 100 km ² in 2023 (as of 31 December) in km	6,3	3,8
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2023 r. w % Share of renewable energy sources in production of electricity in 2023 in %	27,4	85,4

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). c Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – dane średnioroczne. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. e Stan w czerwcu. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w czerwcu 2024 r. przyjęto użytki rolne według danych wstępnych z badania Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych (R-SGR 2023).

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b In full time equivalent (FTE). c Active population (all persons employed and considered as unemployed) – based on the Labour Force Survey – average annual data. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. e As of June. The basis for the calculations of livestock population as of June 2024 were preliminary data from the Integrated Farm Statistics (IFS 2023) survey.

Rozdział 2

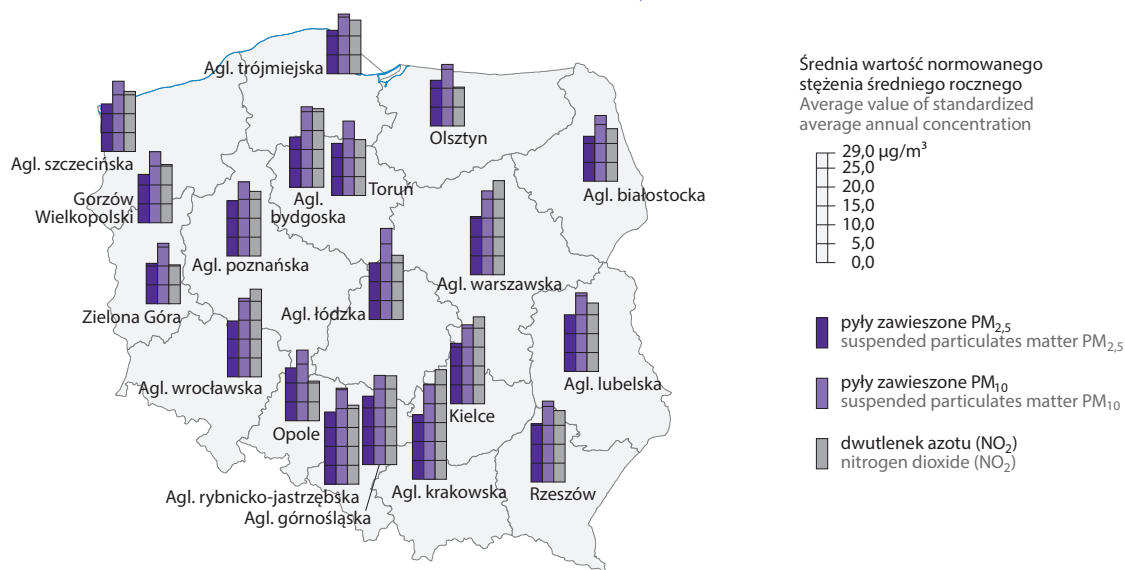
Chapter 2

Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

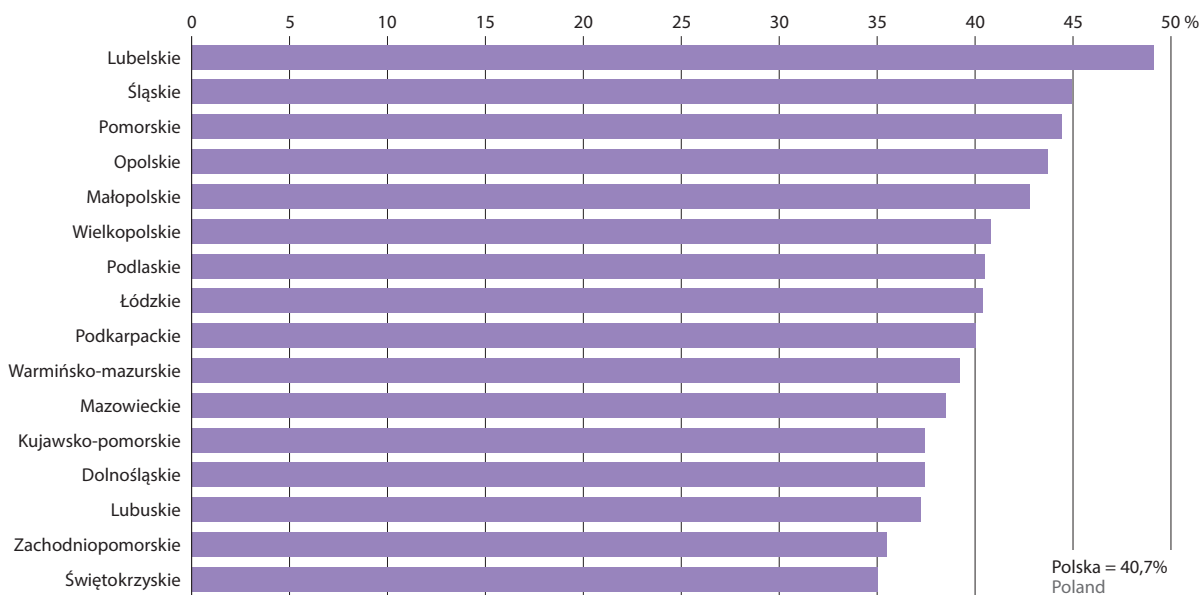
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2023 r.

Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2023

Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2023 r.

Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2023

Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.

Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2024

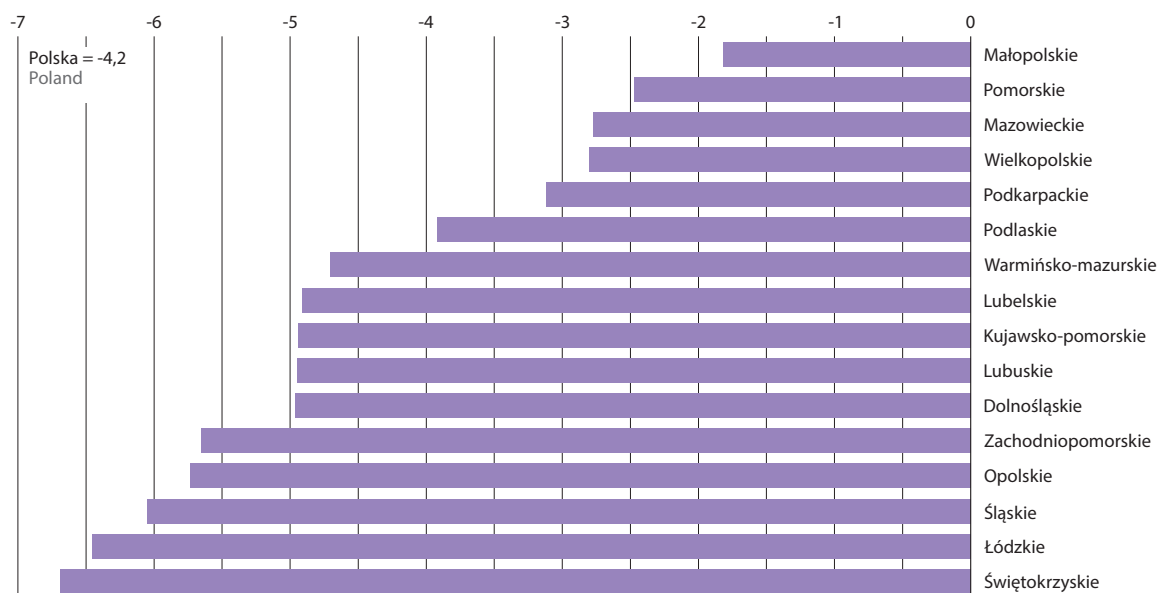
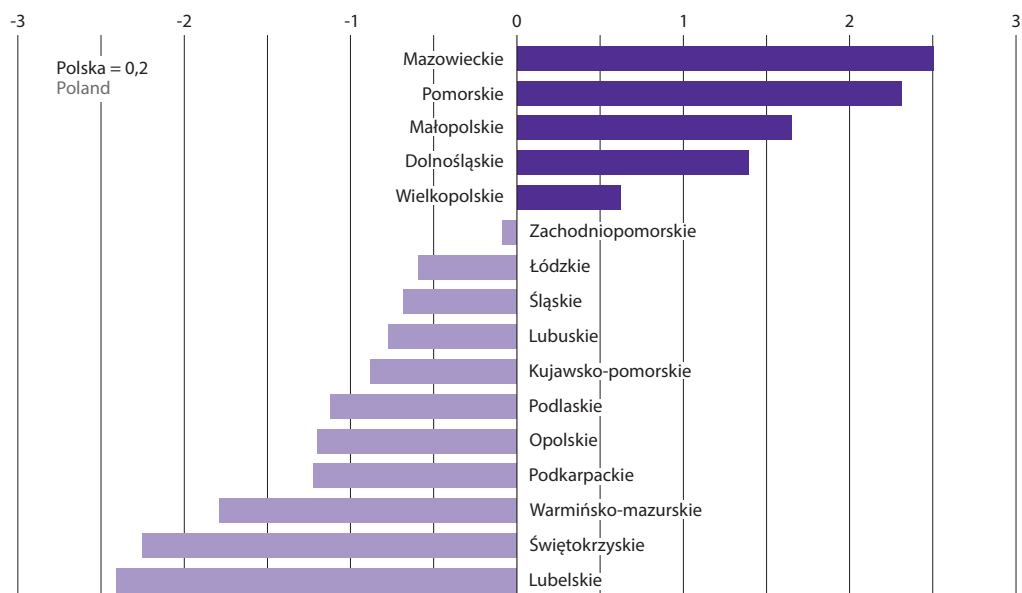
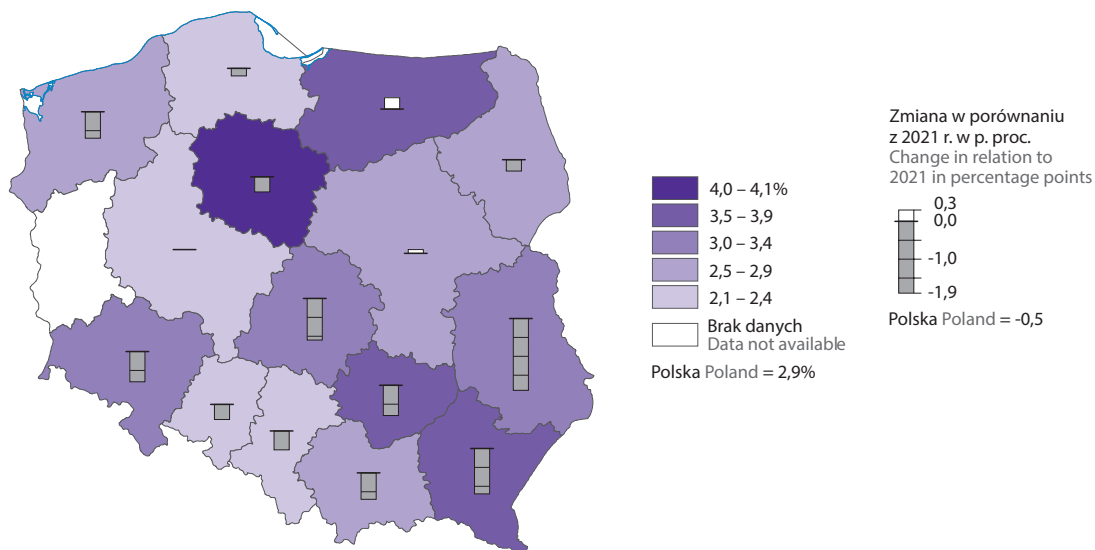
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.

Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2024

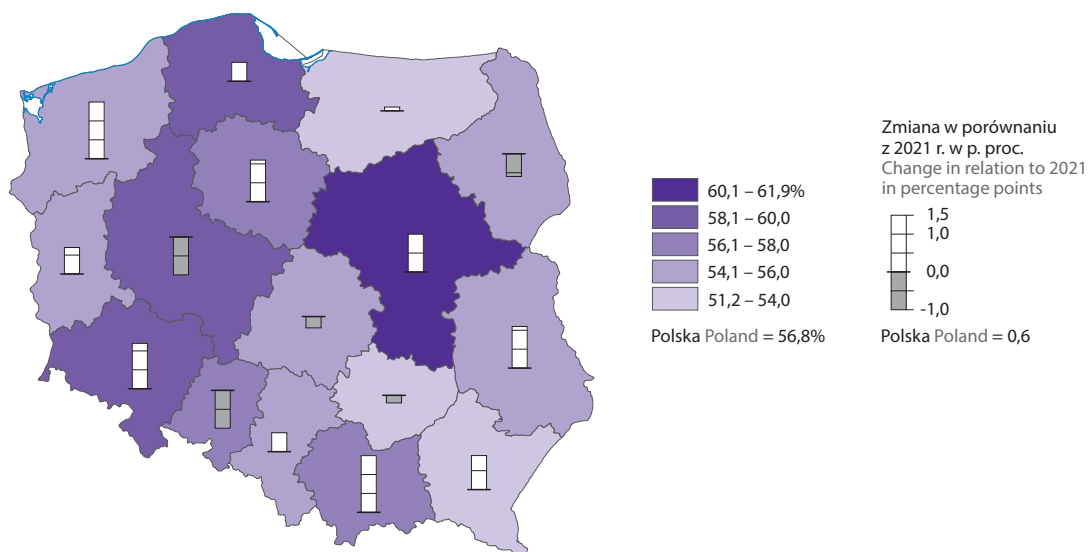

Mapa 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r. (przeciętna w roku)

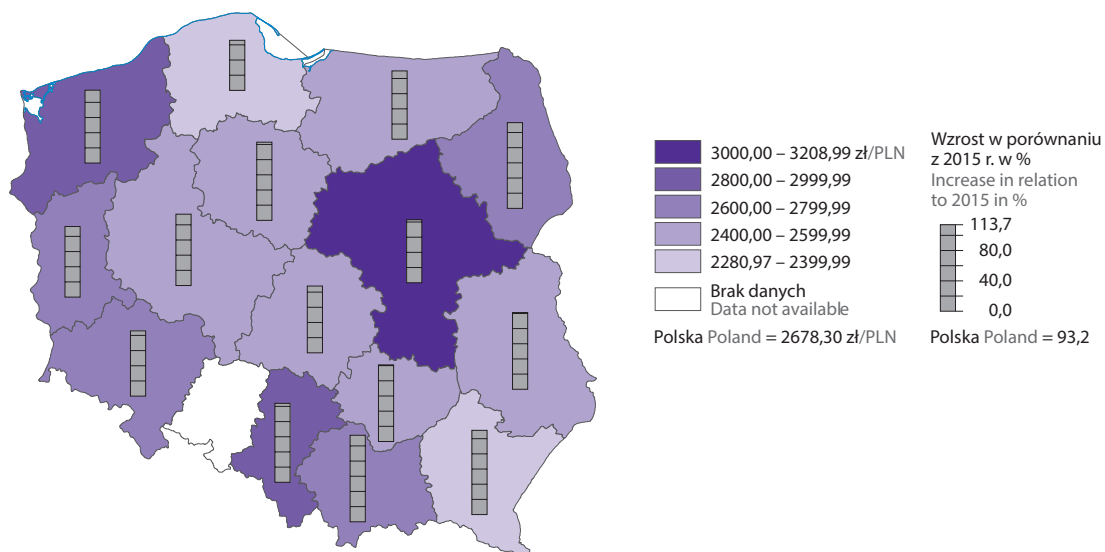
Map 2. Registered unemployment rate in 2024 (annual averages)

Mapa 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2024 r. (przeciętny w roku)

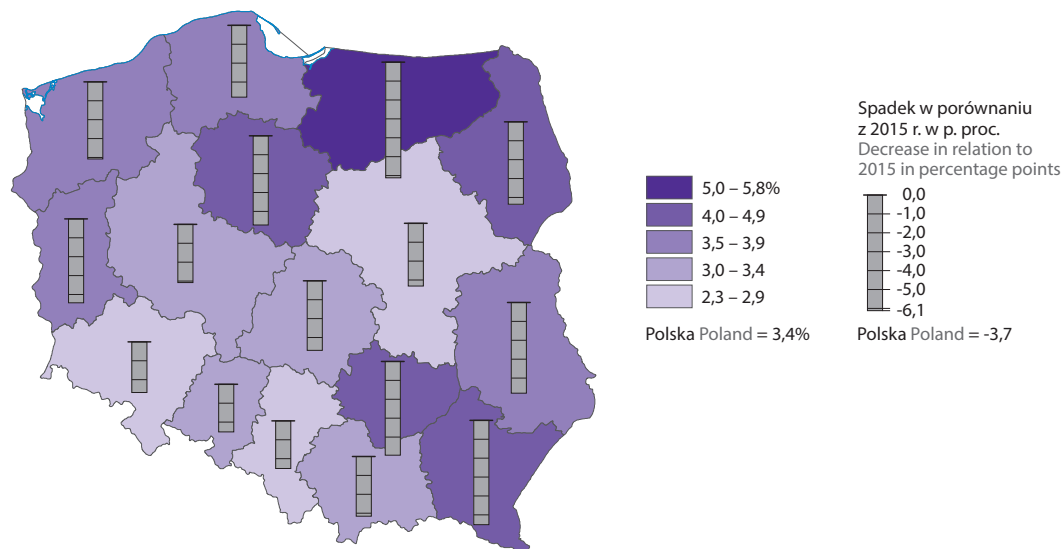
Map 3. Employment rate by LFS in 2024 (annual averages)

Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r.
 Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2023

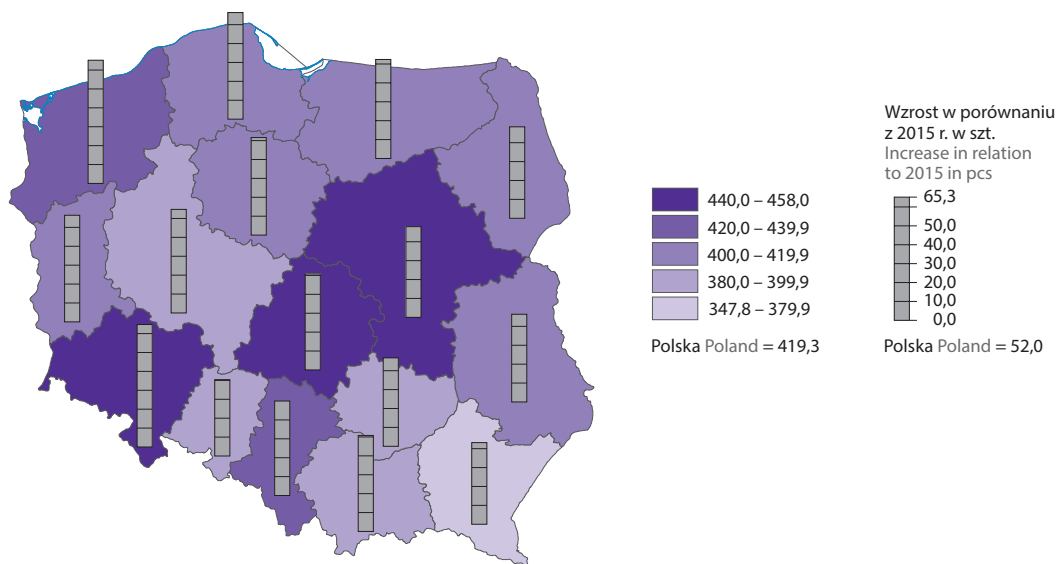

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2023 r.
 Map 5. Social assistance beneficiaries in the total population in 2023

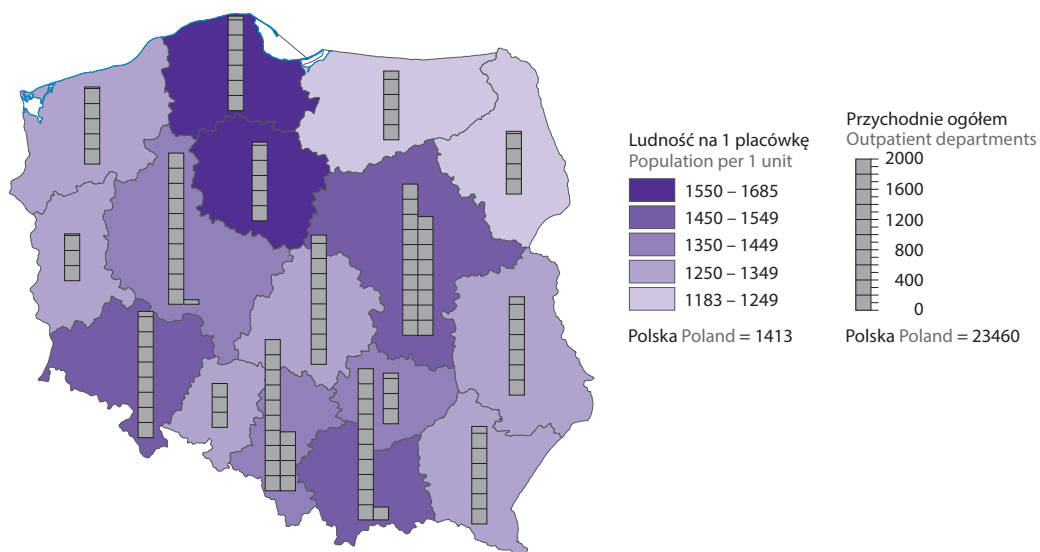
**Mapa 6. Mieszkania w zasobach mieszkaniowych na 1000 ludności w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 6. Dwellings in dwelling stocks per 1000 population in 2023
As of 31 December

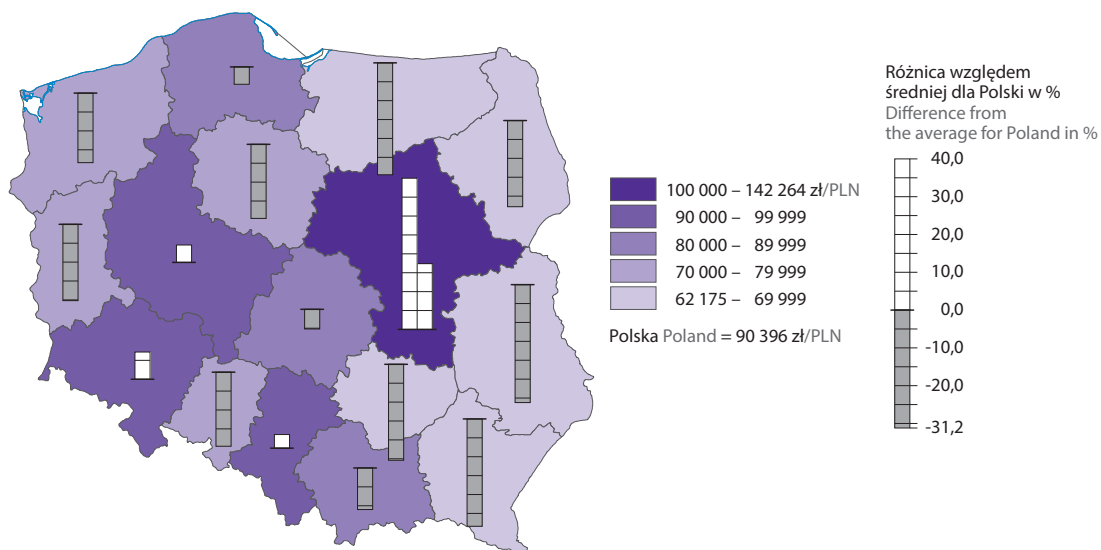

**Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 7. Out-patient health care units in 2023
As of 31 December

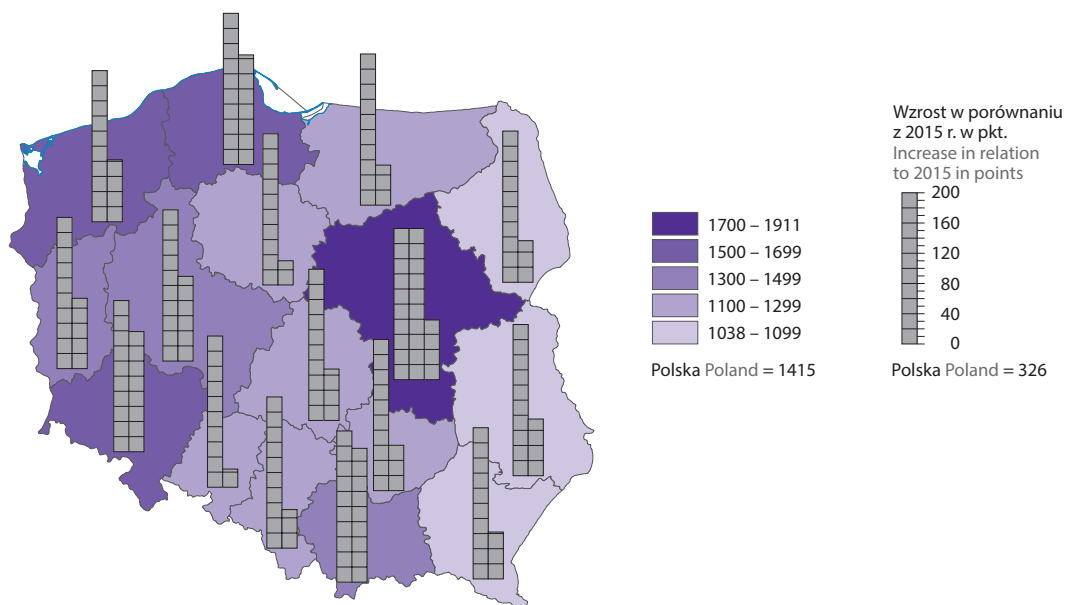

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)
 Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2023 (current prices)

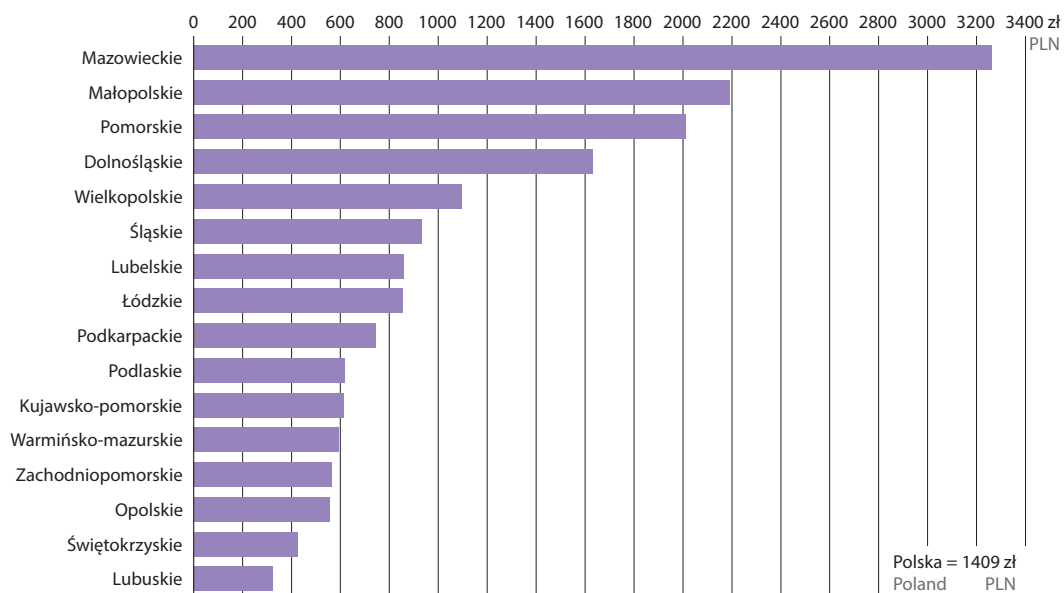
^a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
^a Grouping by local kind-of-activity unit method; provisional estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia
 Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2024
 As of 31 December

Wykres 4. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)

Chart 4. Intramural expenditures on research and development per capita in 2023 (current prices)

Wykres 5. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych^a w 2024 r.

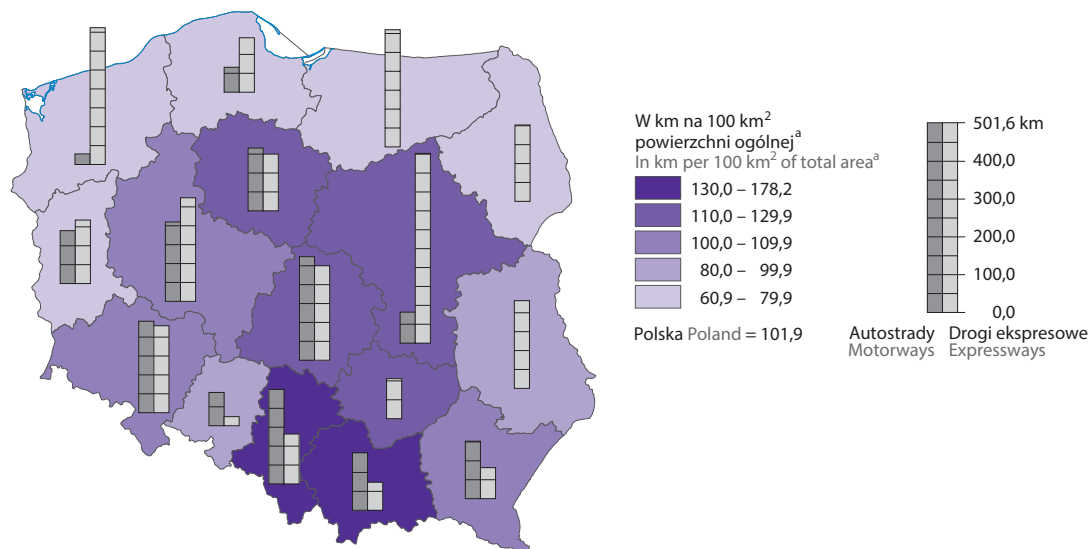
Chart 5. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises^a in 2024

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

**Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

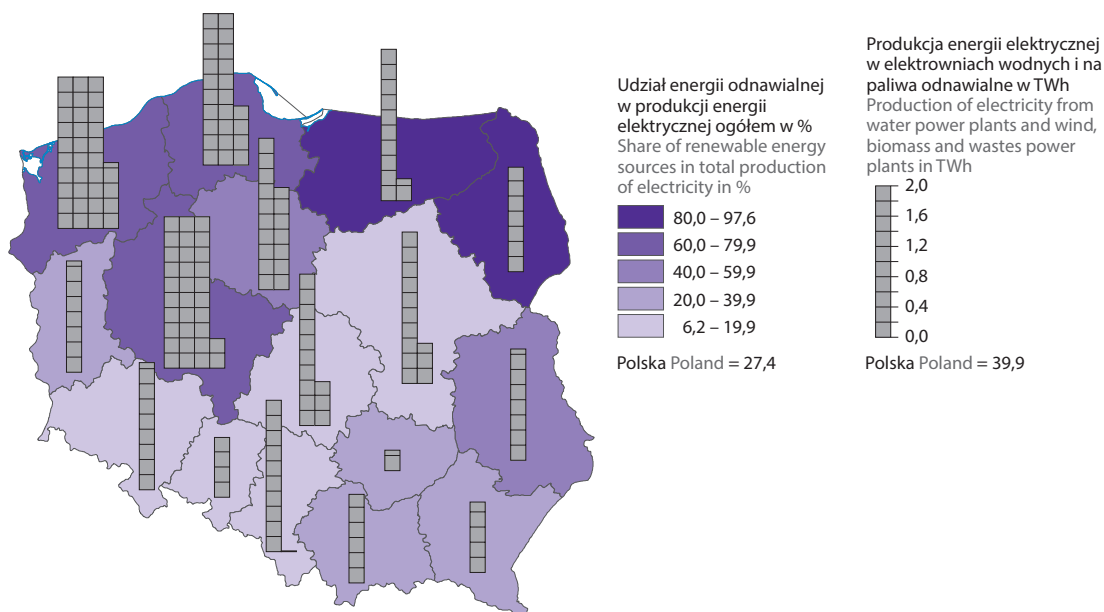
Map 10. Hard surface public roads in 2023
As of 31 December

a We wskaźniku uwzględniona jest całkowita powierzchnia jednostek, wliczając obszar morskich wód wewnętrznych.
a The indicator takes into account the total area of the territorial units, including the area of internal waters.

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2023 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2023

Rozdział 3

Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa

Area and territorial division of voivodship

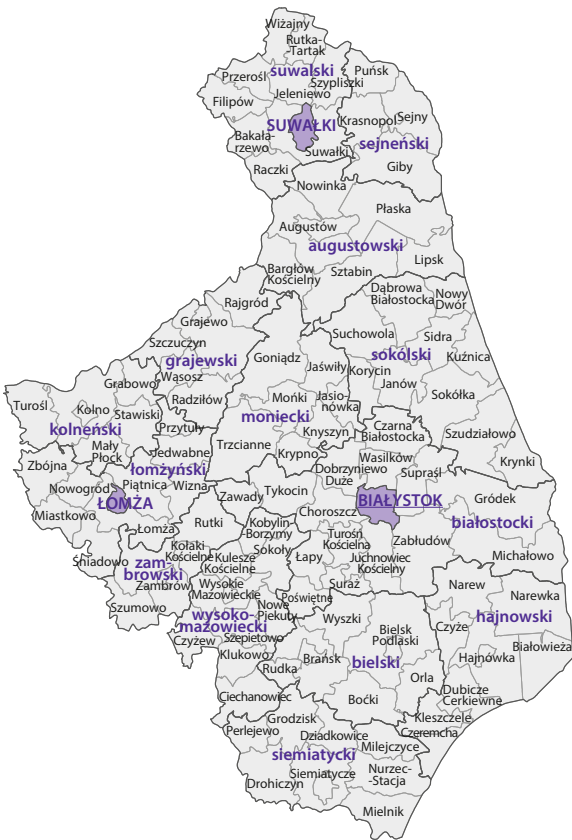
Mapa 12. Podział administracyjny województwa podlaskiego w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Administrative division of Podlaskie Voivodship in 2024
As of 31 December

Powiaty województwa
Powiats of the voivodship

	Powierzchnia w ha Area in ha	Ludność w tys. Population in thousands
Augustowski	165937	54,0
Białostocki	297656	159,2
Bielski	138506	50,0
Grajewski	96749	43,8
Hajnowski	162353	38,2
Kolneński	94012	35,4
Łomżyński	135456	49,5
Moniecki	138180	37,0
Sejneński	85516	18,4
Siemiatycki	145949	40,2
Sokołski	205442	60,6
Suwalski	130697	34,6
Wysokomazowiecki	128891	52,8
Zambrowski	73310	41,1
M. Białystok	10213	290,4
M. Łomża	3267	59,3
M. Suwałki	6551	68,1

- **BIAŁYSTOK** Stolica województwa
Capital city of voivodship
- **ŁOMŻA** Miasta na prawach powiatu
Cities with powiat status
- **bielski** Powiaty
Powiats
- **Nowinka** Gminy
Gminas
- Granice powiatów
Powiat boundaries
- Granice gmin
Gmina boundaries

Według stanu w dniu 1 stycznia 2024 r., województwo podlaskie zajmowało powierzchnię 20187 km², co stanowiło 6,4% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r.) mieszkało 1132,6 tys. osób, tj. 3,0% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 56 osób i obok województwa warmińsko-mazurskiego była najniższa w kraju. W miastach mieszkało 60,7% ludności województwa.

**Mapa 13. Podział województwa podlaskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 13. Division of Podlaskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2024
As of 31 December

Podregiony województwa
Subregions of the voivodship

	Powierzchnia w ha Area in ha	Ludność w tys. Population in thousands
Podlaskie	2018685	1132,6
Białostocki	513311	510,1
Łomżyński	881744	366,6
Suwałski	623630	255,9

- Jeden powiat
One powiat
- Jedno miasto na prawach powiatu
One city with powiat status

Jedna gmina:

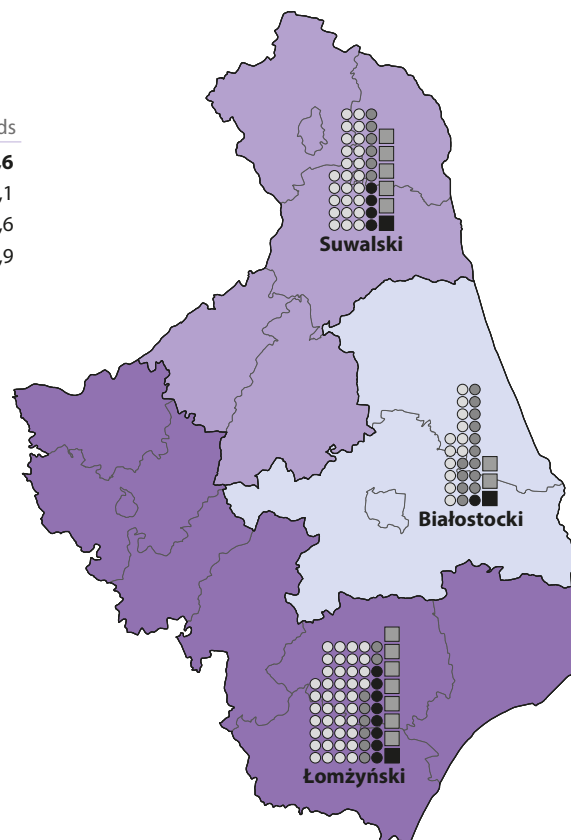
One gmina:

- wiejska
rural
- miejsko-wiejska
urban-rural
- miejska
urban

Granice:

Boundaries:

- podregion NUTS 3
NUTS 3 subregion
- powiat
powiat

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Powierzchnia

4.1. Area

Na początku 2024 r., w porównaniu ze stanem zanotowanym rok wcześniej, zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych. W związku z rozwojem regionu i rozbudową infrastruktury wzrosła natomiast powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, w tym terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe.

Województwo podlaskie położone jest w północno-wschodniej części Polski, w geograficznym środku Europy. Sąsiaduje z trzema województwami: mazowieckim, warmińsko-mazurskim i lubelskim. Ponadto graniczy od północy z Litwą i od wschodu z Białorusią. Granica z Białorusią stanowi jednocześnie zewnętrzną granicę Unii Europejskiej.

Tablica 2. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania
Stan w dniu 1 stycznia
Table 2. Geodetic area by the land use
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w ha in ha				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	2018702	2018702	2018685	2018685	6,4
w tym: of which:					
Użytki rolne Agricultural land	1214084	1215550 ^a	1213025 ^a	1212199 ^a	6,5
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woody and bushy land	643803	639354	643705	644311	6,8
Grunty pod wodami powierzchniowymi Lands under surface waters	27670	27999	28956	29096	3,7
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanized areas	75609	78642 ^b	81337 ^b	82164 ^b	4,4
Nieużytki Wasteland	53992	53701	49956	49695	10,7

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b Łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.
Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.
a Including woody and bushy land on agricultural land, classified until 2016 in the item “forest land as well as woody and bushy land”.
b Including areas used for public road construction or railways.
Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

Według danych geodezyjnych, w 2024 r. województwo podlaskie zajmowało obszar 2018,7 tys. ha, co stanowiło 6,4% powierzchni Polski. Na początku analizowanego roku w strukturze powierzchni województwa dominowały użytki rolne, zajmując 60,0% (1212,2 tys. ha) całkowitej powierzchni. W porównaniu

z zanotowanym przed rokiem ich areal zmniejszył się o 0,8 tys. ha (o 0,1%), a w odniesieniu do początku 2015 r. uległ ograniczeniu o 1,9 tys. ha (o 0,2%). Według stanu w dniu 1 stycznia 2024 r., największą część użytków rolnych stanowiły grunty orne – 61,7% (748,5 tys. ha) oraz łąki trwałe i pastwiska trwałe – 31,8% (385,6 tys. ha). Grunty leśne łącznie z zadrzewionymi i zakrzewionymi zajmowały 31,9% (644,3 tys. ha) powierzchni województwa, a grunty zabudowane i zurbanizowane – 4,1% (82,2 tys. ha). Zarówno areal gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych, jak i powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wzrosły w porównaniu z początkiem 2023 r. (odpowiednio o 0,6 tys. ha i 0,8 tys. ha). Powierzchnie tych gruntów uległy również zwiększeniu w odniesieniu do stanu w dniu 1 stycznia 2015 r. (odpowiednio o 0,5 tys. ha i 6,6 tys. ha). Pozostałe kategorie gruntów stanowiły 4,0% powierzchni województwa.

Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

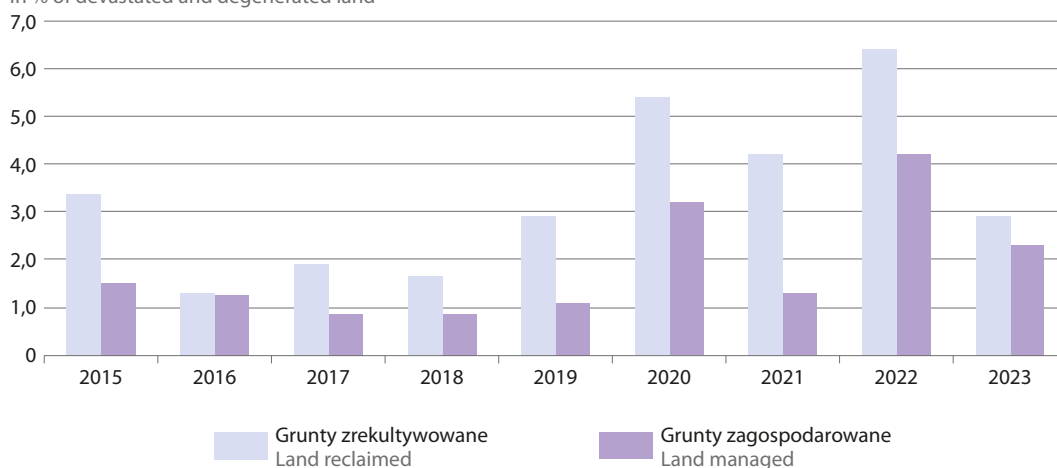
Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

W końcu 2023 r. powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania na terenie województwa podlaskiego wynosiła 2814 ha, co stanowiło 0,1% powierzchni województwa (w kraju – 0,2%). Większość spośród nich (96,8%) stanowiły grunty zdewastowane, które utraciły całkowicie wartości użytkowe. Grunty zdegradowane, których wartość użytkowa zmalała m.in. w wyniku zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, zajmowały 3,2% powierzchni gruntów wymagających rekultywacji. Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji w odniesieniu do stanu w końcu 2022 r. wzrosła o 121 ha (o 4,5%), natomiast w stosunku do zanotowanej w końcu 2015 r. zwiększyła się o 182 ha (o 6,9%).

Wykres 6. Grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w ciągu roku

Chart 6. Land reclaimed and managed during the year

W % gruntów zdeastowanych i zdegradowanych
In % of devastated and degenerated land

W 2023 r. w województwie podlaskim zrehabilitowano 82 ha gruntów zdewastowanych oraz zdegradowanych wymagających rekultywacji, co stanowiło 3,6% ogólnej powierzchni gruntów zrehabilitowanych w kraju. Powierzchnia gruntów zrehabilitowanych zmniejszyła się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim (o 90 ha, tj. o 52,3%), jak i w odniesieniu do 2015 r. (o 7 ha, tj. o 7,9%). W 2023 r. w Podlaskiem powierzchnia gruntów zagospodarowanych wyniosła 66 ha, co oznaczało spadek o 47 ha (o 41,6%) w stosunku do 2022 r. oraz wzrost o 26 ha (o 65,0%) w porównaniu z 2015 r. Stopień rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wyniósł w 2023 r. odpowiednio 2,9% i 2,3% ogólnej ich powierzchni w województwie.

4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

W 2023 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto więcej wody niż w roku poprzednim. Największą ilość zużytej wody (ponad połowę całkowitego zużycia wody w województwie) odnotowano w eksploatacji sieci wodociągowej.

W 2023 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wytworzono większą ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania. Liczba oczyszczalni ścieków nie zmieniła się.

W 2023 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 90,7 hm³ wody (1,1% zużycia krajowego), czyli o 2,9 hm³ więcej niż rok wcześniej oraz o 3,2 hm³ więcej niż w 2015 r. Największą ilość zużytej wody odnotowano w eksploatacji sieci wodociągowej – 51,9 hm³ (57,2% całkowitego zużycia wody w województwie), w tym w gospodarstwach domowych – 42,4 hm³. Na potrzeby przemysłu w omawianym roku przypadało tylko 14,6 hm³ wody (16,1% jej ogólnego zużycia w województwie). W omawianym roku liczba zakładów zużywających wodę w przemyśle wyniosła 80. W 2023 r. zużycie wody na potrzeby gospodarstw domowych zwiększyło się o 2,4% w porównaniu z poprzednim rokiem, natomiast w odniesieniu do 2015 r. zaobserwowano jego wzrost o 5,7%. Ilość wody wykorzystanej na potrzeby przemysłu zwiększyła się o 5,0% w porównaniu z 2022 r. i o 12,3% w odniesieniu do 2015 r.

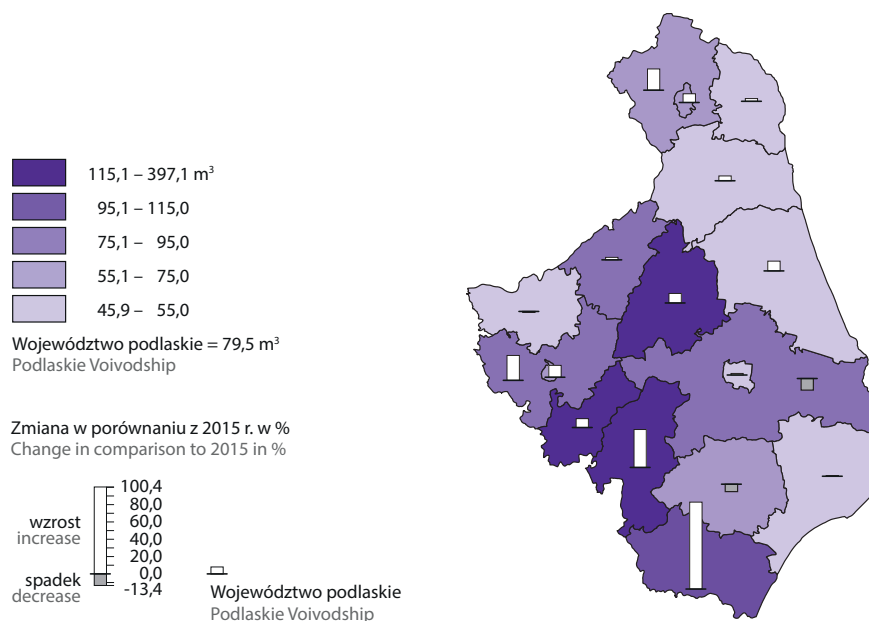
Tablica 3. Zużycie wody według potrzeb w ciągu roku
Table 3. Consumption of water by needs during the year

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w hm ³ in hm ³				Polska=100 Poland=100
Ogółem^a Total^a	87,4	88,3	87,7	90,7	1,1
w tym: of which:					
Przemysł Industry	13,0	13,8	13,9	14,6	0,3
Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych Filling and completing fish ponds	24,8	23,5	23,3	24,2	2,9
Gospodarstwa domowe Households	40,2	42,3	41,4	42,4	3,3

a Do 2018 r. łącznie z nawodnieniami w rolnictwie i leśnictwie.
a Until 2018, includes irrigation in agriculture and forestry.

W analizowanym roku pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie podlaskim wyniósł 102,5 hm³ (1,2% poboru wody w kraju). Pobór wody na cele przemysłowe z ujęć własnych wyniósł 13,7 hm³ (13,4% poboru wody w województwie), a od innych jednostek na ten cel zakupiono 1,1 hm³ wody. Do napełniania i uzupełniania stawów rybnych w 2023 r. pobrano 24,2 hm³ wody (23,6% poboru wody w województwie).

Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w 2023 r.
Map 14. Water consumption for needs of the national economy and population per capita in 2023

W 2023 r. w województwie podlaskim wytworzono 43,4 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania i w porównaniu z 2022 r. ilość ta zwiększyła się o 1,0 hm³ (o 2,3%), a w odniesieniu do 2015 r. – wzrosła o 4,5 hm³ (o 11,4%).

Tablica 4. Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków oraz ścieki wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi

Table 4. Industrial and municipal wastewater treatment plants as well as wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Oczyszczalnie ścieków (stan w dniu 31 grudnia) Wastewater treatment plants (as of 31 December)	148	149	149	149
Ścieki odprowadzone w dm ³ : Discharged wastewater in dm ³ :				
komunalne ^a municipal ^a	32022	33469	34336	35022
przemysłowe industrial	6929	8191	8090	8383
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^b (stan w dniu 31 grudnia) Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^b (as of 31 December)	67,4	69,2	69,6	69,2

a Bez ścieków dowożonych i wód opadowych lub roztopowych oraz infiltracyjnych; łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe. b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

a Excluding transported wastewater and precipitation wastewater or snowmelt and infiltration water; including municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants. b Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

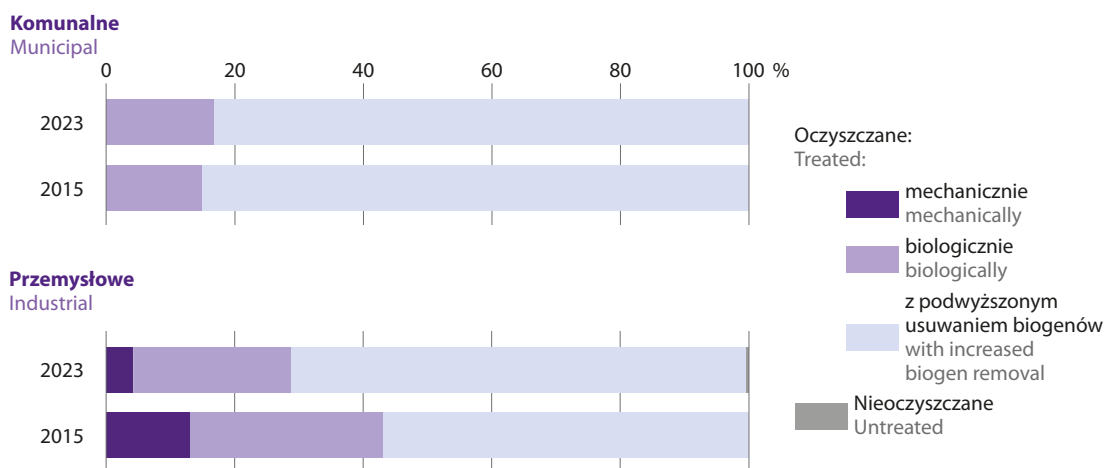
W 2023 r. w województwie podlaskim odprowadzono ogółem 12,8 hm³ ścieków przemysłowych, z czego 8,6 hm³ do wód lub do ziemi, a 4,2 hm³ siecią kanalizacyjną. Emisja ścieków przemysłowych odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi zwiększyła się o 2,5% w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 22,0% w stosunku do 2015 r. Oczyszczania wymagało 8,4 hm³ (65,4%) ścieków przemysłowych, w tym 99,6% poddano procesowi oczyszczania.

W analizowanym roku w województwie siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 35,0 hm³ ścieków komunalnych (o 2,0% więcej niż w 2022 r. i o 9,4% więcej niż w 2015 r.). Były one w całości oczyszczane.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie mechaniczne, chemiczne, biologiczne i z podwyższonym usuwaniem biogenów.

W końcu 2023 r. ścieki w województwie podlaskim oczyszczane były w 149 oczyszczalniach komunalnych i przemysłowych o łącznej przepustowości projektowej 293,1 dm³ na dobę (z tego w 2 oczyszczalniach mechanicznych, 114 – biologicznych oraz 33 – z podwyższonym usuwaniem biogenów). Oczyszczalnie w województwie podlaskim stanowiły 3,6% wszystkich oczyszczalni w kraju. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku liczba oczyszczalni nie zmieniła się, a w odniesieniu do końca 2015 r. – zwiększyła się o 1 obiekt. Ich przepustowość w ujęciu rocznym wzrosła o 3,7%, a na przestrzeni 8 lat zmniejszyła się o 3,2%.

Wykres 7. Ścieki wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi
Chart 7. Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

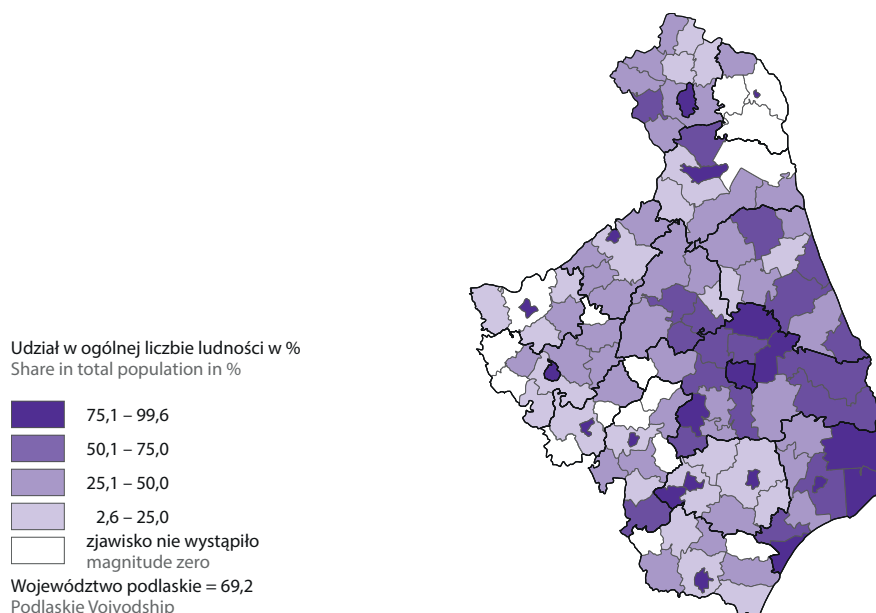

W końcu 2023 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa podlaskiego kształtował się na poziomie 69,2% (udział ten dla całego kraju wynosił 75,9%). W porównaniu ze stanem w końcu 2022 r. spadł o 0,4 p. proc., a od końca grudnia 2015 r. – zwiększył się o 1,8 p. proc. Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 96,1% ludności, a na wsi – tylko 27,4%.

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

**Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2023
As of 31 December

4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

W 2023 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się emisja zarówno zanieczyszczeń pyłowych, jak i zanieczyszczeń gazowych.

W końcu 2023 r., w odniesieniu do stanu w końcu 2022 r., ograniczeniu uległa liczba zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

W 2023 r. odnotowano wzrost ilości zanieczyszczeń pyłowych, natomiast spadek ilości zanieczyszczeń gazowych zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w ujęciu rocznym.

W końcu 2023 r. na terenie województwa podlaskiego działało 76 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, co stanowiło 4,2% zakładów tego rodzaju działających w kraju. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadały 42 zakłady (55,3% ogółu), a tylko 14 (18,4%) było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych. W Polsce w końcu 2023 r. spośród wszystkich zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza 57,3% posiadało urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych, a 16,4% – do redukcji zanieczyszczeń gazowych.

Tablica 5. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
Table 5. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w tys. t/r in thousand tonnes/year				Polska=100 Poland=100
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gases pollutions					
Ogółem Total	1978,2	2054,7	1922,6	1817,9	1,1
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	2,9	1,4	1,5	1,2	1,0
Metan Methane	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0
Tlenki azotu ^a Nitrogen oxides ^a	2,8	2,2	2,0	1,8	1,2
Tlenek węgla Carbon monoxide	3,0	2,7	2,1	1,7	0,9
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	1968,6	2047,6	1915,6	1812,0	1,1
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulates pollutions					
Ogółem Total	0,9	0,5	0,4	0,4	2,2
w tym: of which:					
Ze spalania paliw Fuel combustion	0,7	0,4	0,3	0,3	3,3
Niezorganizowana Non-organised	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1

a W przeliczeniu na dwutlenek azotu.
a Expressed in nitrogen dioxide.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych w województwie podlaskim w 2023 r. wyniosła 0,4 tys. t i w porównaniu z emisją z roku poprzedniego była o 18,1% (o 79 t) mniejsza. W odniesieniu do 2015 r. zmniejszyła się o 61,2% (o 564 t). Zanieczyszczenia pyłowe wyemitowane w analizowanym roku na terenie regionu stanowiły 2,2% emisji tego rodzaju w Polsce. Województwo podlaskie wyemitowało najmniej zanieczyszczeń pyłowych wśród wszystkich województw w kraju. Znaczna ilość zanieczyszczeń pyłowych pochodziła ze spalania paliw (72,5% ogólnej emisji pyłów w Podlaskiem). W omawianym roku emisja zanieczyszczeń pyłowych w regionie w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wyniosła 0,02 t.

Emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w województwie podlaskim w analizowanym roku osiągnęła 5,9 tys. t i była niższa o 15,4% (o 1,1 tys. t) niż w 2022 r. i o 38,7% (o 3,7 tys. t) niż w 2015 r. Zanieczyszczenia gazowe (bez dwutlenku węgla) wyemitowane na terenie województwa stanowiły 0,6% emisji krajowej. W analizowanym okresie w Podlaskiem emisja zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wyniosła 0,3 t.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku; obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku; obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Dominującymi źródłami emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie podlaskim w 2023 r. były jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (60,5% emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie), zaś w mniejszym stopniu – zakłady przetwórstwa przemysłowego (33,7%). W przypadku emisji zanieczyszczeń pyłowych głównym ich źródłem były jednostki zajmujące się przetwórstwem przemysłowym.

W 2023 r. w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w Podlaskiem zatrzymano 40,9% zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) i 99,5% zanieczyszczeń pyłowych wyemitowanych z zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska. Krajowe wskaźniki były wyższe od wojewódzkich i wyniosły odpowiednio 74,1% i 99,9%.

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

W końcu 2023 r. powierzchnia obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych w województwie podlaskim nieznacznie wzrosła w ujęciu rocznym, przy czym ich udział w powierzchni województwa pozostał na niezmiennym poziomie.

W omawianym okresie zwiększyła się powierzchnia gruntów leśnych, a w konsekwencji nastąpił wzrost wskaźnika lesistości.

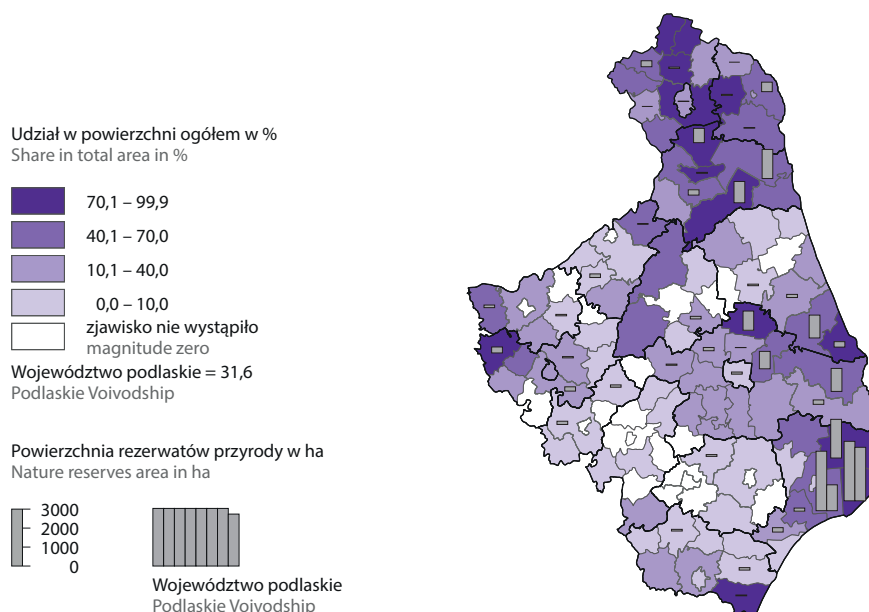
W końcu 2023 r. obszary cenne przyrodniczo prawnie chronione¹ w województwie podlaskim zajmowały 638,7 tys. ha, co stanowiło 31,6% jego powierzchni ogólnej. Powierzchnia obszarów chronionych nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej, natomiast zmniejszyła się w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. (o 3,7 tys. ha).

W strukturze obszarów objętych ochroną prawną¹ w województwie podlaskim dominowały obszary chronionego krajobrazu (w końcu 2023 r. obejmowały one 68,7% powierzchni chronionej), parki narodowe (14,4%) oraz parki krajobrazowe (12,8%). Pod względem zajmowanej powierzchni największy udział obszarów prawnie chronionych odnotowano w powiecie augustowskim (64,1%), zaś najmniejszy – w powiecie zambrowskim (0,4%).

¹ Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 16. Area of special nature value under legal protection^a in 2023
As of 31 December

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych.

^a Data do not include information on the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas.

W końcu 2023 r. na terenie województwa podlaskiego znajdowały się 4 parki narodowe (w kraju – 23). Pod względem ich obszaru Podlaskie zajmowało pierwsze miejsce wśród województw w Polsce. Powierzchnia parków narodowych w województwie podlaskim (92,2 tys. ha) stanowiła wówczas 29,2% ich ogólnej powierzchni w kraju. W porównaniu ze stanem w końcu 2022 r. i 2015 r. liczba parków narodowych w Podlaskiem nie uległa zmianie, natomiast zanotowano nieznaczny wzrost ich powierzchni.

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

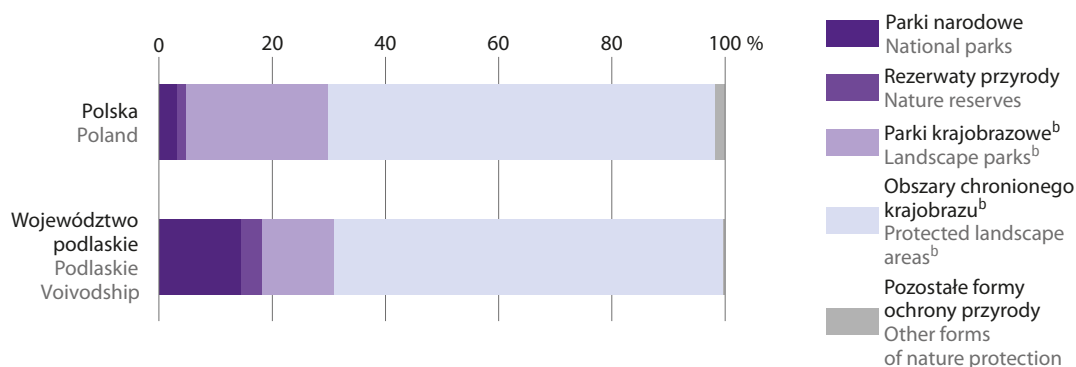
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

W końcu 2023 r. na terenie województwa podlaskiego znajdowały się 94 rezerваты przyrody, które zajmowały powierzchnię 23,8 tys. ha (w Polsce – 1523 obiekty o powierzchni 173,0 tys. ha). W porównaniu ze stanem odnotowanym rok wcześniej ich liczba wzrosła o 1, a powierzchnia – o 0,1 tys. ha, natomiast w odniesieniu do końca 2015 r. liczba rezerwatów przyrody zwiększyła się o 1, a powierzchnia – o 0,2 tys. ha. Przeciętny areał rezerwatów wynosił 253,2 ha (w kraju – 113,6 ha). Zdecydowanie największy obszar zajmowały rezerваты leśne, które stanowiły 76,9% ogólnej powierzchni rezerwatów w województwie.

Według stanu w końcu 2023 r., w województwie podlaskim znajdowały się 3 parki krajobrazowe o łącznej powierzchni 86,6 tys. ha, co stanowiło 4,3% jego ogólnej powierzchni. Obszary chronionego krajobrazu obejmowały 457,1 tys. ha, tj. 22,6% powierzchni województwa. Zarówno powierzchnia parków krajobrazowych, jak i powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu pozostały na niezmiennym poziomie w porównaniu z zanotowaną w końcu poprzedniego roku, natomiast w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. zmniejszyły się odpowiednio o 1,6 tys. ha i 2,1 tys. ha.

Wykres 8. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona^a w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Area of special nature value under legal protection^a in 2023 As of 31 December

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000, obejmują tylko tę ich część, która mieści się w granicach pozostałych obszarów prawnie chronionych. ^b Bez rezerwatów i innych form ochrony przyrody (stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych) położonych na ich terenie.

^a Data do not include information on the areas of Natura 2000 network, data include only the part located within the legally protected areas. ^b Excluding reserves and other forms of nature protection (documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands) located within those areas.

Na terenie województwa podlaskiego w końcu 2023 r. zanotowano 1964 pomniki przyrody (w kraju – 34869), z czego aż 1214 znajdowało się na terenie powiatu hajnowskiego. Liczba pomników przyrody w regionie zmniejszyła się o 4 obiekty w porównaniu ze stanem w końcu 2022 r. i o 29 obiektów w odniesieniu do stanu w dniu 31 grudnia 2015 r.

Wśród form ochrony przyrody warto również wymienić obszary Natura 2000. Od końca 2015 r. obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) i specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) niezmiennie zajmują tę samą część powierzchni województwa wynoszącą odpowiednio 28,7% i 26,9%.

Charakterystycznym gatunkiem chronionym w województwie podlaskim jest żubr. Jego liczebność w 2023 r. wynosiła 1269 osobników, co stanowiło 45,0% populacji tego gatunku w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba żubrów w Podlaskiem wzrosła o 95 szt., a w odniesieniu do 2015 r. – o 527 szt. Innym gatunkiem chronionym występującym na terenie województwa jest bóbr europejski, którego liczebność w 2023 r. i 2022 r. została oszacowana na poziomie 17,5 tys. szt., natomiast w 2015 r. – na poziomie 15,0 tys. szt.

W końcu 2023 r. ludność mogła korzystać z parków spacerowo-wypoczynkowych, zieleńców oraz terenów zieleni osiedlowej o łącznej powierzchni 1,3 tys. ha (w kraju – 64,1 tys. ha), co oznacza, że na 1 mieszkańca województwa podlaskiego przypadało 11,5 m² tych terenów. W porównaniu ze stanem w końcu 2022 r. ich powierzchnia zwiększyła się o 13,6 ha (o 1,1%), natomiast w odniesieniu do zanotowanej 8 lat wcześniej wzrosła o 81,9 ha (o 6,7%).

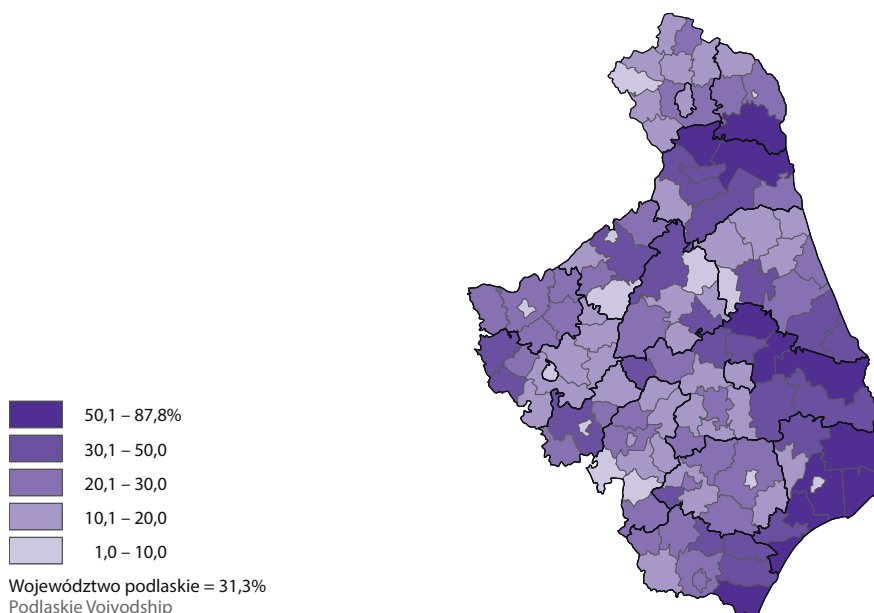
Według stanu w końcu 2023 r., powierzchnia gruntów leśnych w województwie podlaskim wynosiła 641,3 tys. ha, co stanowiło 6,8% ich ogólnej powierzchni w skali kraju. Powierzchnia gruntów leśnych w regionie zwiększyła się o 0,7 tys. ha (o 0,1%) w porównaniu z zanotowaną przed rokiem, natomiast w stosunku do stanu w końcu 2015 r. wzrosła o 10,4 tys. ha (o 1,7%). W końcu 2023 r., podobnie jak przed rokiem, na 1 mieszkańca województwa podlaskiego przypadało 0,55 ha powierzchni lasów, natomiast na 1 mieszkańca w Polsce – 0,25 ha. W końcu 2015 r. w województwie wskaźnik ten był niższy i wynosił 0,52 ha.

Lesistość – udział powierzchni lasów w ogólnej powierzchni geodezyjnej kraju, województwa, powiatu, gminy.

W końcu 2023 r. wskaźnik lesistości w Podlaskiem przyjął wartość 31,3%, co uplasowało je na siódmym miejscu wśród województw w kraju, podczas gdy w Polsce wynosił 29,6%. W regionie najwyższy wskaźnik lesistości odnotowano w powiatach: hajnowskim (53,8%), augustowskim (46,5%) i sejneńskim (42,1%), najniższy zaś – w miastach na prawach powiatu Łomża (1,0%) i Suwałki (13,2%). Lesistość w województwie podlaskim w końcu poprzedniego roku kształtowała się na poziomie 31,2% (w kraju – 29,7%), natomiast w końcu 2015 r. wynosiła 30,8% (w kraju – 29,5%).

**Mapa 17. Lesistość w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 17. Forest cover in 2023
As of 31 December

W końcu 2023 r. w strukturze własnościowej gruntów leśnych województwa, podobnie jak w całym kraju, dominowała własność publiczna (67,9%), a w jej ramach – grunty leśne znajdujące się pod zarządem Lasów Państwowych, stanowiące 61,3% wszystkich gruntów leśnych w regionie. Grunty leśne prywatne obejmowały 32,1% ogółu gruntów leśnych w Podlaskiem.

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

W 2023 r. ilość wytworzonych odpadów przemysłowych wzrosła w skali roku, na co największy wpływ miała większa niż przed rokiem ilość odpadów przekazanych innym odbiorcom.

Ilość wytworzonych odpadów komunalnych zmniejszyła się w ujęciu rocznym.

W 2023 r. w województwie podlaskim wytworzono 672,7 tys. t odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co stanowiło 0,6% ich ogólnej ilości w kraju. W miastach wytworzono 367,7 tys. t (54,7% ogółu) odpadów, a na obszarach wiejskich – 305,0 tys. t (45,3% ogółu). Ilość odpadów wytworzonych zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem – o 17,3 tys. t (o 2,6%), natomiast w odniesieniu do 2015 r. spadła o 198,4 tys. t (o 22,8%).

Tablica 6. Odpady przemysłowe

Table 6. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w tys. t in thousand tonnes				Polska=100 Poland=100
Odpady wytworzone (w ciągu roku) – ogółem Waste generated (during the year) – total	871,1	2363,1	655,4	672,7	0,6
w tym: of which:					
unieszkodliwione we własnym zakresie disposed by producers on its own	9,1	7,3	3,9	3,2	0,0
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	374,1	229,0	414,5	481,0	0,8
magazynowane czasowo temporarily stored	183,0	1420,2	68,5	22,2	2,1
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^a ; stan w końcu roku) – ogółem Waste landfilled (accumulated ^a ; as of the end of the year) – total	2337,4	2261,4	2257,5	2249,6	0,1

a Na składowiskach (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.

a On own landfills (including heaps and settling ponds).

Z ogólnej ilości odpadów wytworzonych w 2023 r. wytwórcy odpadów poddali odzyskowi we własnym zakresie 166,3 tys. t (24,7%) odpadów, przekazali innym odbiorcom 481,0 tys. t (71,5%), zmagazynowali czasowo 22,2 tys. t (3,3%), a pozostałe 3,2 tys. t (0,5%) unieszkodliwili we własnym zakresie. W porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się ilość odpadów magazynowanych czasowo (o 46,3 tys. t, tj. o 67,6%), poddanych odzyskowi (o 2,2 tys. t, tj. o 1,3%) oraz unieszkodliwionych (o 0,7 tys. t, tj. o 17,9%). Zwiększyła się natomiast ilość odpadów przekazanych innym odbiorcom (o 66,5 tys. t, tj. o 16,0%). Analogiczne zmiany zaobserwowano w odniesieniu do 2015 r. – mniej odpadów zmagazynowano czasowo (o 160,8 tys. t, tj. o 87,9%), poddano odzyskowi (o 138,6 tys. t, tj. o 45,5%) oraz unieszkodliwiono (o 5,9 tys. t, tj. o 64,8%), natomiast więcej odpadów przekazano innym odbiorcom (o 106,9 tys. t, tj. o 28,6%).

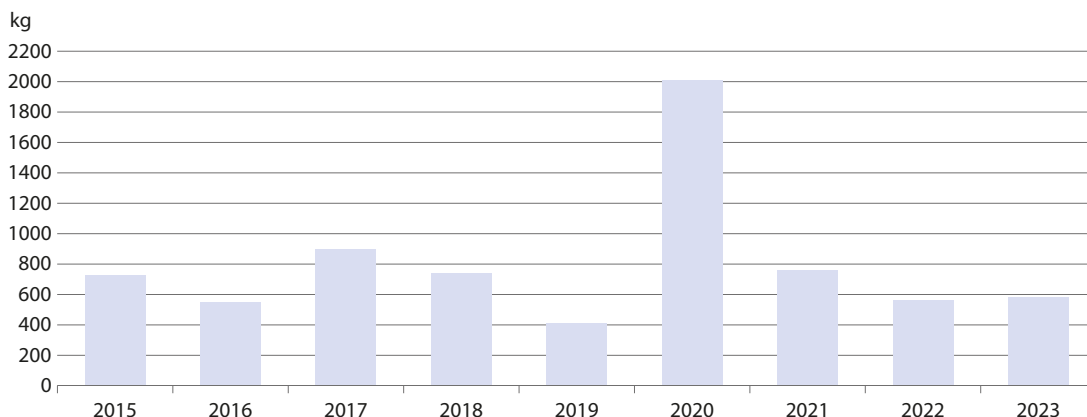
W końcu 2023 r. ogólna ilość odpadów dotychczas składowanych (nagromadzonych) na składowiskach własnych wynosiła 2249,6 tys. t, co stanowiło 0,1% odpadów nagromadzonych w kraju. Ilość ta spadła zarówno w porównaniu z zanotowaną przed rokiem (o 7,9 tys. t, tj. o 0,3%), jak i w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. (o 87,8 tys. t, tj. o 3,8%).

Liczba zakładów wytwarzających odpady w województwie podlaskim w końcu 2023 r. wynosiła 61 i w ciągu roku zmniejszyła się o 7, natomiast w odniesieniu do końca 2015 r. zwiększyła się o 1 zakład.

W 2023 r. ilość odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego wyniosła 589,7 kg (w Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 2899,6 kg). Ilość ta w porównaniu z 2022 r. zwiększyła się o 17,8 kg (o 3,1%), a w odniesieniu do 2015 r. spadła o 142,1 kg (o 19,4%).

Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca

Chart 9. Industrial waste generated during the year per capita

Największa ilość odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2023 r. należała do grupy „Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)” – 209,3 tys. t, co stanowiło 31,1% ogółu odpadów wytworzonych w województwie.

W 2023 r. w województwie podlaskim głównym źródłem odpadów było przetwórstwo przemysłowe (256,2 tys. t odpadów, tj. 38,1% ogółu). Pozostałą część stanowiły odpady wytworzone w jednostkach zaliczanych do sekcji: budownictwo (199,4 tys. t, tj. 29,6%), górnictwo i wydobywanie (114,6 tys. t, tj. 17,0%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (67,9 tys. t, tj. 10,1%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (34,6 tys. t, tj. 5,1%).

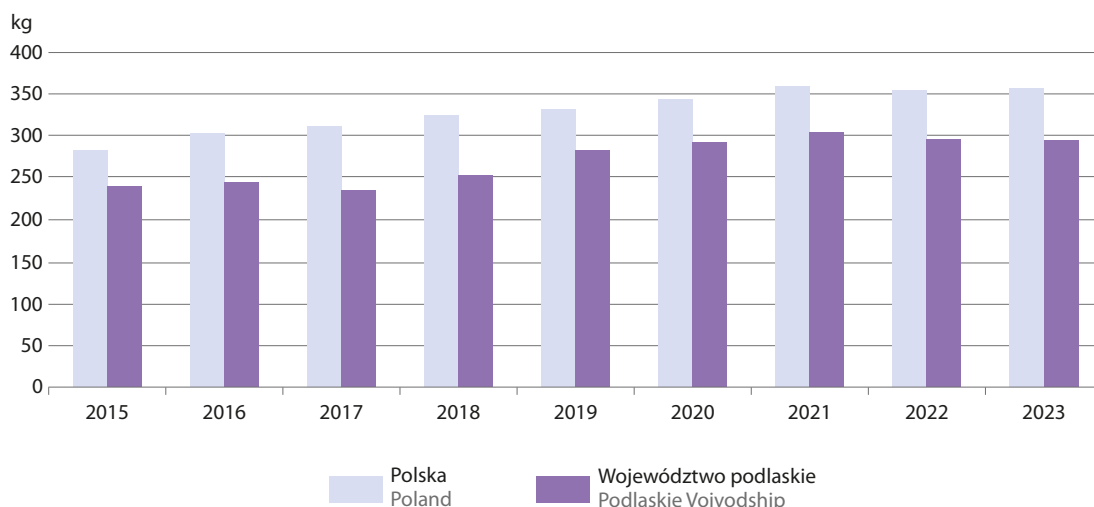
Uwzględniając przekrój terytorialny województwa według powiatów, największą ilość wytworzonych odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2023 r. zanotowano w powiatach: sokólskim (142,8 tys. t), wysokomazowieckim (101,6 tys. t) oraz białostockim (91,0 tys. t). Najmniej odpadów wytworzono w powiatach: siemiatyckim (4,6 tys. t), augustowskim (12,2 tys. t) oraz kolneńskim (14,7 tys. t). W powiatach monieckim, sejneńskim i suwalskim nie odnotowano odpadów wytworzonych w 2023 r.

Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych oraz odpady pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter i skład są podobne do odpadów z gospodarstw domowych.

W 2023 r. w województwie podlaskim wytworzono 336,2 tys. t odpadów komunalnych (238,6 tys. t w miastach i 97,6 tys. t na obszarach wiejskich), co stanowiło 2,5% ogółu odpadów komunalnych wytworzonych w Polsce. Ilość odpadów komunalnych spadła w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,9%), natomiast wzrosła w stosunku do 2015 r. (o 17,4%).

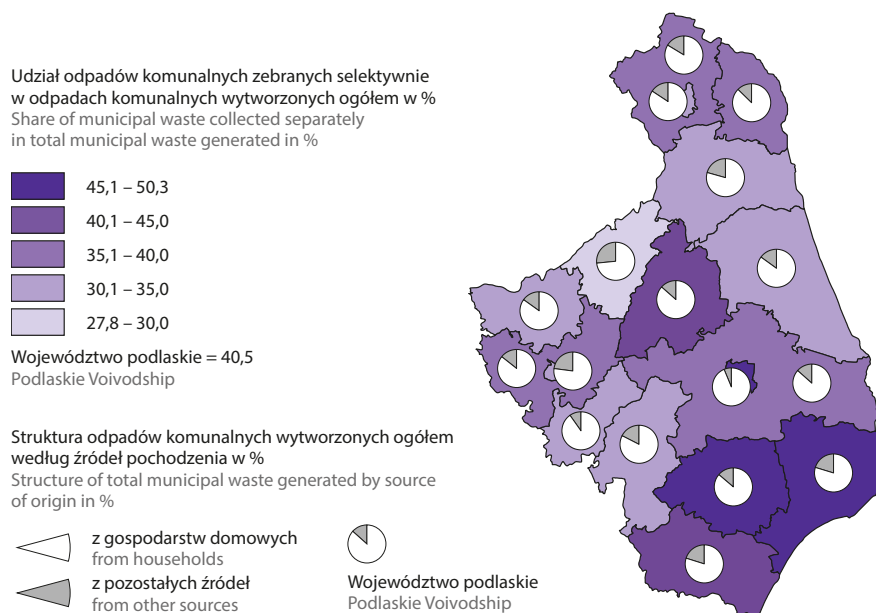
W 2023 r. ilość wytworzonych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego wyniosła 294,7 kg (w Polsce wskaźnik ten osiągnął poziom 356,7 kg). Oznacza to spadek o 1,3 kg w stosunku do 2022 r. oraz wzrost o 54,1 kg w odniesieniu do 2015 r. Najwięcej odpadów komunalnych na 1 mieszkańca wytworzono w mieście Suwałki (351,6 kg), a najmniej – w powiecie suwalskim (211,7 kg).

Wykres 10. Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku na 1 mieszkańca
Chart 10. Municipal waste generated during the year per capita

Większość odpadów komunalnych wytworzonych w 2023 r. pochodziła z gospodarstw domowych. W województwie podlaskim pochodziło z nich 291,1 tys. t odpadów, co stanowiło 86,6% ogółu (w Polsce – 86,3% ogółu). Ilość tej kategorii odpadów zmniejszyła się o 1,0% w porównaniu z rokiem poprzednim oraz wzrosła o 22,0% w stosunku do 2015 r. Pozostałą część odpadów komunalnych, pochodzącą z handlu, małego biznesu, biur, instytucji oraz usług komunalnych, w 2023 r. wytworzono w ilości 45,1 tys. t.

Mapa 18. Odpady komunalne wytworzone w 2023 r.
Map 18. Municipal waste generated in 2023

Wśród wytworzonych odpadów komunalnych przeważały odpady zmieszane. W 2023 r. w województwie podlaskim ich ilość wyniosła 200,1 tys. t, co stanowiło 2,5% ogółu zmieszanych odpadów komunalnych w Polsce. Oznacza to spadek o 1,6% w stosunku do poprzedniego roku (w kraju – o 1,0%) oraz o 14,3% w porównaniu z 2015 r. (w Polsce – o 4,2%).

Pozostałą część stanowiły odpady zebrane selektywnie, których ilość z roku na rok wzrasta. W 2023 r. na terenie województwa podlaskiego zebrano selektywnie 136,1 tys. t odpadów komunalnych, tj. o 0,2% więcej niż w roku poprzednim i ponad 2,5-krotnie więcej niż w 2015 r. (w kraju więcej odpowiednio o 2,0% i ponad 2-krotnie).

Tablica 7. Odpady komunalne zebrane selektywnie w ciągu roku

Table 7. Municipal waste collected separately during the year

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2022	2023			
	ogółem total	w tym z gospo- darstw domowych of which from households	ogółem total			w tym z gospodarstw domowych of which from households		
	w t in t				Polska=100 Poland=100	w t in t	Polska=100 Poland=100	
Ogółem Total	53125,1	49368,0	127189,4	135898,4	136112,0	2,5	126169,4	2,5
w tym: of which:								
Papier i tektura Paper and cardboard	3581,0	2936,8	13386,4	14708,3	16661,1	2,9	12541,5	2,6
Szkło Glass	10524,8	10226,1	17868,9	19621,9	18578,6	2,5	17634,5	2,5
Tworzywa sztuczne Plastics	4884,4	4629,6	9352,5	10110,3	9404,9	1,6	8858,2	1,7
Metale Metals	410,1	377,2	233,9	245,0	786,4	16,0	260,3	6,7
Tekstylia Textiles	36,0	29,1	140,3	148,3	302,9	5,9	301,8	6,0
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne Waste electrical and electronic equipment	426,7	405,0	1320,2	955,9	818,6	2,0	809,2	2,0

W ogólnej masie odpadów zebranych selektywnie w województwie podlaskim w 2023 r., podobnie jak rok wcześniej, dominowały odpady biodegradowalne (34,3%), odpady szklane (13,6%), papier i tektura (12,2%) oraz odpady wielkogabarytowe (11,6%). Były to również frakcje o największym udziale w strukturze zebranych selektywnie odpadów komunalnych w Polsce. Oznacza to zmianę wiodących frakcji selektywnie zebranych odpadów komunalnych w województwie podlaskim w porównaniu z 2015 r., kiedy to przeważały takie kategorie jak szkło (19,8%) oraz odpady biodegradowalne (18,4%).

W 2023 r. w województwie podlaskim 223,2 tys. t wytworzonych odpadów komunalnych (czyli 66,4% ogółu) zostało przeznaczonych do odzysku (w Polsce – 47,5%), z tego 71,8 tys. t odpadów komunalnych poddano recyklingowi. Były to zarówno odpady komunalne zebrane selektywnie, jak i odpady surowcowe wysegregowane ze zmieszanych odpadów komunalnych. W porównaniu z 2022 r. ilość odpadów komunalnych skierowanych do recyklingu w Podlaskiem spadła o 23,0% (w kraju – o 40,9%).

W analizowanym roku w województwie podlaskim 38,3 tys. t odpadów komunalnych (tj. 11,4% ogółu) zostało skierowanych do przetwarzania biologicznego (kompostowania lub fermentacji), co oznacza spadek o 18,9% w porównaniu z 2022 r. W Polsce również zmniejszyła się (o 16,5%) masa odpadów komunalnych przeznaczonych do takiej obróbki.

Blisko 113,1 tys. t (33,6% ogółu) odpadów komunalnych w województwie podlaskim poddano procesowi przekształcenia termicznego z odzyskiem energii (w Polsce – 20,0% ogółu). Oznacza to spadek o 28,1% w porównaniu z poprzednim rokiem (w kraju – o 1,0%).

W 2023 r. w województwie podlaskim do procesów unieszkodliwienia skierowano łącznie 80,9 tys. t (24,1% ogółu) wytworzonych odpadów komunalnych, czyli niemal 2-krotnie więcej w porównaniu z 2022 r. W Polsce ilość odpadów przekazanych do tych procesów zmniejszyła się w skali roku o 20,3%.

W końcu grudnia 2023 r. na terenie województwa funkcjonowało 11 czynnych składowisk przyjmujących odpady komunalne (w tym 3 w powiecie hajnowskim), których łączna powierzchnia wynosiła 49,3 ha. W tym czasie w Polsce funkcjonowały 254 takie składowiska, zajmujące powierzchnię 1632,7 ha. W odniesieniu do stanu w końcu poprzedniego roku w województwie podlaskim liczba składowisk utrzymała się na niezmiennym poziomie, natomiast ich łączna powierzchnia zwiększyła się o 3,7 ha. W kraju natomiast zamknięto w ciągu roku 5 składowisk, a łączna powierzchnia składowisk czynnych w końcu 2023 r. zwiększyła się o 8,5 ha w porównaniu z końcem poprzedniego roku. Od końca 2015 r. zarówno w Podlaskiem, jak i w Polsce ograniczeniu uległa liczba czynnych składowisk oraz ich powierzchnia. W regionie liczba składowisk zmniejszyła się o 2, a powierzchnia – o 1,4 ha, natomiast w kraju spadły odpowiednio o 93 i 227,1 ha.

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim istniały 133 dzikie wysypiska o powierzchni 18,1 ha, natomiast w Polsce odnotowano ich 2154 o łącznej powierzchni 211,0 ha. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku ogólna liczba takich wysypisk w województwie zmniejszyła się o 3, a ich powierzchnia – o 2,9 ha. Podobnie zjawisko to kształtowało się w Polsce, tj. spadła liczba dzikich wysypisk ogółem (o 63), a ich powierzchnia pozostała na niezmiennym poziomie. W porównaniu ze stanem z końca 2015 r. w województwie liczba dzikich wysypisk wzrosła o 30, a ich powierzchnia zmniejszyła się o 2,4 ha; w Polsce przybyło 176 wysypisk, a ich łączna powierzchnia zwiększyła się o 48,0 ha.

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

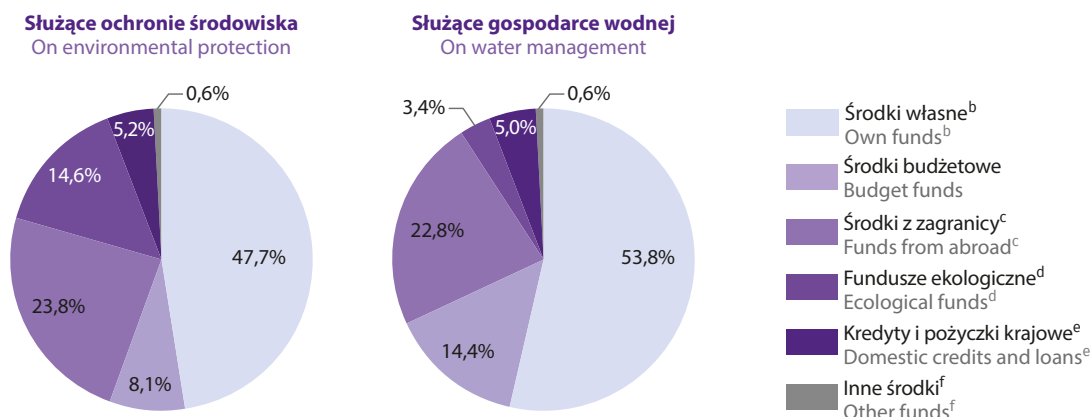
W 2023 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, nastąpił wzrost zarówno nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska, jak i nakładów służących gospodarce wodnej.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska poniesione w 2023 r. w województwie podlaskim wyniosły 414,9 mln zł, co w skali Polski stanowiło 2,3%. Nakłady poniesione w województwie zwiększyły się o 46,5 mln zł (tj. o 12,6%) w porównaniu z zanotowanymi w 2022 r. oraz o 35,2 mln zł (tj. o 9,3%) w odniesieniu do 2015 r. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego w 2023 r. ukształtowały się na poziomie 364 zł (na 1 mieszkańca Polski – 483 zł) i były wyższe o 42 zł w porównaniu z 2022 r. i o 45 zł w odniesieniu do 2015 r. (w kraju wzrosły odpowiednio o 115 zł i 89 zł).

Biorąc pod uwagę kierunki inwestowania w ochronie środowiska, stwierdzono, że w 2023 r. najwyższe nakłady zostały poniesione na gospodarkę ściekową i ochronę wód – 284,3 mln zł (68,5% ogółu nakładów służących ochronie środowiska w województwie). Wśród wydatków na inwestycje związane z gospodarką ściekową i ochroną wód w Polsce nakłady poniesione w regionie stanowiły 3,4%. W poprzednim roku wartość inwestycji w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód w Podlaskiem wyniosła 230,6 mln zł, a w 2015 r. – 99,8 mln zł.

Wykres 11. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania w latach 2015–2023^a

Chart 11. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management by source of financing in years 2015–2023^a

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetów gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym bankowe. f W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which bank credits and loans. f Of which non-financed outlays.

Analizując źródła finansowania inwestycji w ochronie środowiska w województwie, należy zauważyć, że w 2023 r. były to przede wszystkim środki własne, stanowiące 56,9% wszystkich nakładów (w Polsce – 55,2%). Podobną sytuację zaobserwowano w 2022 r., gdy dominującym źródłem były również środki własne stanowiące 61,4% wszystkich nakładów. W 2015 r. inwestycje w ochronie środowiska były finansowane głównie z funduszy ekologicznych, których udział w nakładach ogółem ukształtował się na poziomie 49,7%.

Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w województwie podlaskim w 2023 r. wyniosły 106,9 mln zł, co stanowiło 2,5% takich nakładów w Polsce. W porównaniu z 2022 r. i 2015 r. były one wyższe odpowiednio o 21,4 mln zł (o 25,1%) i 70,3 mln zł (prawie 3-krotnie). Nakłady na środki trwałe w gospodarce wodnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa ukształtowały się na poziomie 94 zł, a w skali kraju osiągnęły wartość 114 zł. W regionie w 2022 r. nakłady na 1 mieszkańca wyniosły 75 zł, a w 2015 r. – 31 zł, w kraju natomiast osiągnęły odpowiednio poziom 105 zł oraz 86 zł.

Biorąc pod uwagę kierunki inwestowania w gospodarce wodnej, należy wyróżnić dwa o największych nakładach: budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody oraz ujęcia i doprowadzenia wody. W 2023 r. w województwie podlaskim na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody przeznaczono niemal połowę wszystkich funduszy – 48,0% (w 2022 r. – 50,4%), a na ujęcia i doprowadzenia wody – 46,5% (przed rokiem – 49,1%). W Polsce natomiast największą część wydatków przeznaczono w analizowanym roku na ujęcia i doprowadzenia wody – 50,0% (w 2022 r. – 42,5%), a na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 23,3% (rok wcześniej – 17,9%). Należy zauważyć, że w latach: 2023, 2022 i 2015 w województwie podlaskim nie przeznaczono żadnych nakładów na obwałowania przeciwpowodziowe oraz na stacje pomp na zawałach i obszarach depresyjnych (w Polsce w 2023 r. na ten cel wydatkowano 7,9% ogółu nakładów na gospodarkę wodną).

Tablica 8. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015–2023^a
Table 8. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management in years 2015–2023^a

Wyszczególnienie Specification	W tys. zł In thousand PLN	Polska = 100 Poland = 100	Na 1 mieszkańca w zł ^b Per capita in PLN ^b
Ochrona środowiska Environmental protection	2665969,9	2,5	2279,82
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu climate and air protection	496682,6	1,5	424,74
gospodarka ściekowa i ochrona wód sewage management and waters protection	1452784,7	3,0	1242,36
gospodarka odpadami waste management	426290,8	3,8	364,54
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu protection of biodiversity and landscape	22610,5	1,9	19,34
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other activity connected with environment protection	243818,9	2,7	208,50
Gospodarka wodna Water management	641445,0	2,4	548,53
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	369519,6	3,0	316,00
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treatment plants	246251,8	5,6	210,58
zbiorniki i stopnie wodne water reservoirs and falls	18386,6	0,3	15,72

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia roczna wartość z danego okresu.

a By the location of investment. b An annual average from a given period.

Na przestrzeni analizowanych 9 lat przeważającym źródłem finansowania w gospodarce wodnej w Podlaskiem były środki własne. W 2023 r. osiągnęły one 44,6% wszystkich nakładów (w kraju – 40,8%), natomiast w 2022 r. – 50,7%, a w 2015 r. – 58,9%.

Wśród efektów rzeczowych inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej w województwie podlaskim uzyskanych w 2023 r. należy wymienić budowę 57,8 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki (w Polsce było to 3941,3 km) oraz 26,3 km sieci odprowadzającej wody opadowe (w Polsce – 708,7 km). W latach 2022 i 2015 długość sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oddanej do użytku w województwie podlaskim wyniosła odpowiednio 52,9 km oraz 89,7 km, a w Polsce – 3604,2 km oraz 7960,6 km. W 2023 r. w województwie podlaskim powstało również 8 indywidualnych (przedomowych) oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 7 m³ na dobę.

W latach 2015–2023 w Polsce oddano łącznie do użytku 310 komunalnych oczyszczalni ścieków, w tym 11 w województwie podlaskim (w 2023 r. w Polsce – 48, natomiast w województwie podlaskim – 1).

W 2023 r. w przypadku efektów rzeczowych inwestycji w zakresie gospodarki wodnej warto wymienić wybudowanie 144,1 km sieci wodociągowej (w Polsce – 3221,1 km). W 2022 r. oddano do użytku 138,5 km sieci wodociągowej, natomiast w 2015 r. – 162,3 km.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W 2024 r. utrzymał się spadek liczby ludności w ujęciu rocznym. Podobnie jak w poprzednich latach, zanotowano ujemny przyrost naturalny oraz ujemne ogólne saldo migracji ludności na pobyt stały. Saldo migracji zagranicznych przyjęło natomiast wartość dodatnią.

Dane dotyczące ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczą liczby stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się **metodą bilansową**, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego. Dane o orzeczonych rozwodach i separacjach pochodzą ze sprawozdawczości sądów.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- od 2020 r. – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r., ludność województwa podlaskiego liczyła 1132641 osób. Mieszkańcy województwa, niezmiennie od 2020 r., stanowią 3,0% ogółu ludności Polski. W regionie obserwowany jest systematyczny spadek liczby ludności. W odniesieniu do stanu w końcu 2023 r. liczba mieszkańców województwa zmniejszyła się o 5575 osób (o 0,5%), a na przestrzeni ostatnich dziewięciu lat – o 56159 osób (o 4,7%).

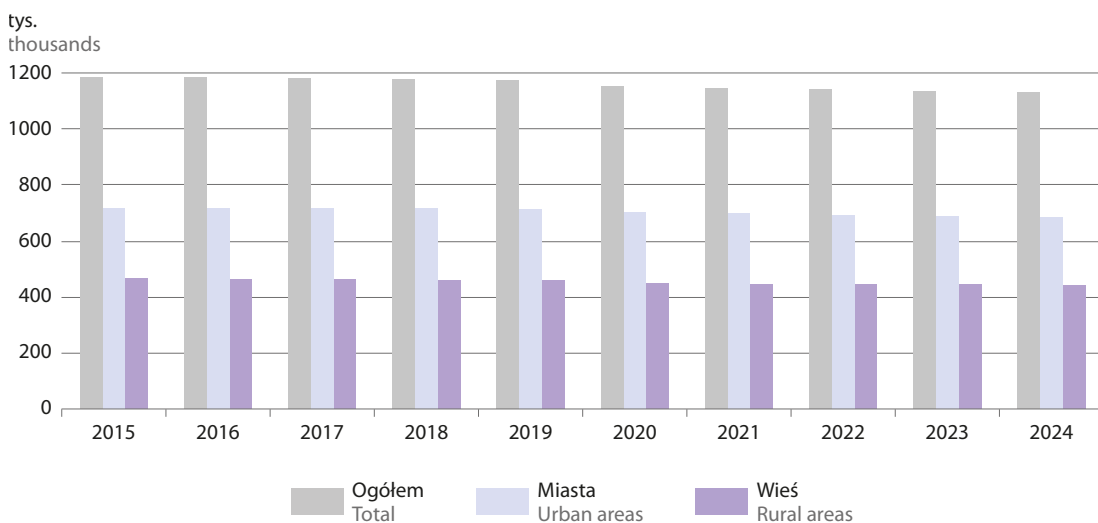
Tablica 9. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia
Table 9. Population
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
W tysiącach In thousands	1188,8	1156,6	1138,2	1132,6
Polska=100 Poland=100	3,1	3,0	3,0	3,0
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	105	105	106	106
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	60,6	60,9	60,8	60,7
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	39,4	39,1	39,2	39,3
Na 1 km ² powierzchni ogólnej Per 1 km ² of total area	59	57	56	56

Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w końcu grudnia 2024 r. wynosiła w województwie 56 (w Polsce – 119) i kształtowała się na tym samym poziomie co przed rokiem, ale niższym niż w końcu 2015 r. (59). Wskaźnik ten wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa – nadal najwyższy notowano w Białymstoku i Łomży (odpowiednio 2843 i 1814 osób na 1 km²), natomiast najniższy – w powiatach sejneńskim (22 osoby na 1 km²) i hajnowskim (24 osoby na 1 km²).

Ludność miejska w omawianym okresie liczyła 688048 osób i stanowiła 60,7% ogółu mieszkańców regionu. W Polsce udział ludności zamieszkującej w miastach kształtował się na nieco niższym poziomie i wynosił 59,4%. Wskaźnik urbanizacji w województwie podlaskim przyjął wartość niższą o 0,1 p. proc. niż przed rokiem, ale był wyższy o 0,1 p. proc. niż 9 lat wcześniej. W końcu 2024 r. tereny wiejskie w województwie podlaskim zamieszkiwały 444593 osoby. Odsetek ludności wiejskiej (wskaźnik ruralizacji) osiągnął poziom 39,3% i był niższy niż średnio w kraju, gdzie wynosił 40,6%. W porównaniu z zanotowanym w końcu poprzedniego roku analizowany wskaźnik w Podlaskiem wzrósł o 0,1 p. proc., natomiast obniżył się o 0,1 p. proc. w stosunku do stanu w końcu 2015 r.

Wykres 12. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 12. Population
As of 31 December

Struktura ludności według płci w województwie podlaskim od kilku lat nie ulega większym zmianom. W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2024 r. wynosił 51,4% i nie zmienił się w stosunku do zanotowanego rok wcześniej. W Polsce sytuacja w tym zakresie jest podobna – w końcu 2024 r. kobiety stanowiły 51,7% ogółu ludności. Współczynnik feminizacji (liczba kobiet na 100 mężczyzn) kształtował się na tym samym poziomie co przed rokiem, osiągając w regionie wartość 106, a w Polsce – 107. Omawiany współczynnik wykazuje zróżnicowanie przestrzenne na terenie województwa. W końcu 2024 r. najwyższą jego wartość zaobserwowano w mieście Białystok, gdzie na 100 panów przypadało 113 pań. Przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet stwierdzono natomiast w czterech powiatach województwa, przy czym największą zanotowano w powiecie suwalskim, gdzie na 100 mężczyzn przypadało tylko 95 kobiet.

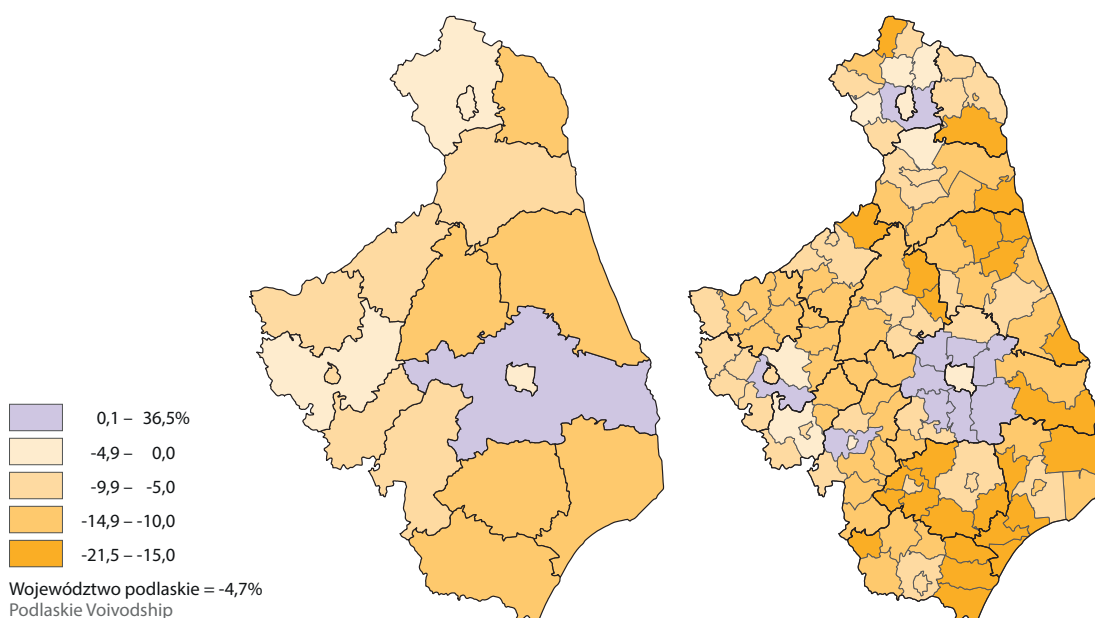
Analizując strukturę ludności według ekonomicznych grup wieku, można zauważyć, że zmniejsza się udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej populacji mieszkańców województwa podlaskiego, a zwiększa się odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym. Udział dzieci i młodzieży w wieku 0–17 lat w ogólnej liczbie ludności regionu w końcu 2024 r. kształtował się na poziomie 17,8% (w Polsce – 18,0%) i obniżył się o 0,2 p. proc. w stosunku do zanotowanego rok wcześniej, ale wzrósł o 0,4 p. proc. w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. Odsetek ludności w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18–59 lat, mężczyźni w wieku 18–64 lata) wynosił 58,1% (w kraju – 58,2%) i zmniejszył się o 0,4 p. proc. w porównaniu z zanotowanym w końcu poprzedniego roku i o 5,0 p. proc. w stosunku do stanu w końcu grudnia 2015 r. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym (kobiety – 60 lat i więcej, mężczyźni – 65 lat i więcej) w ogólnej populacji mieszkańców województwa podlaskiego kształtował się na poziomie 24,1% (w Polsce – 23,8%) i zwiększył się o 0,6 p. proc. w odniesieniu do stanu sprzed roku oraz o 4,7 p. proc. w porównaniu ze stanem w dniu 31 grudnia 2015 r.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w poszczególnych powiatach województwa podlaskiego była zróżnicowana. Najmniej korzystna sytuacja wystąpiła w powiecie hajnowskim. W końcu 2024 r. zaobserwowano tu jeden z najmniejszych udziałów ludności w wieku przedprodukcyjnym (14,4%) oraz największy udział osób w wieku poprodukcyjnym (32,4%) w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu. Najwyższy odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zanotowano natomiast w powiecie białostockim (20,1%), a najniższy udział osób w wieku poprodukcyjnym stwierdzono w powiecie łomżyńskim (20,9%).

Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2024

Stan w dniu 31 grudnia

Map 19. Population changes in 2015–2024
As of 31 December

Relacje między poszczególnymi ekonomicznymi grupami wieku ludności obrazuje współczynnik obciążenia demograficznego, czyli liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. W województwie podlaskim (a także w kraju) w końcu 2024 r. kształtował się on na poziomie 72, tj. 31 dla wieku przedprodukcyjnego i 41 dla wieku poprodukcyjnego. Rok wcześniej omawiany wskaźnik osiągnął wartość 71, tj. 31 – dla wieku przedprodukcyjnego i 40 – dla poprodukcyjnego. W końcu 2015 r. kształtował się na poziomie 58, przy czym w przypadku osób w wieku poniżej 18 roku życia wynosił 27, podczas gdy dla osób w wieku poprodukcyjnym przyjął wartość 31.

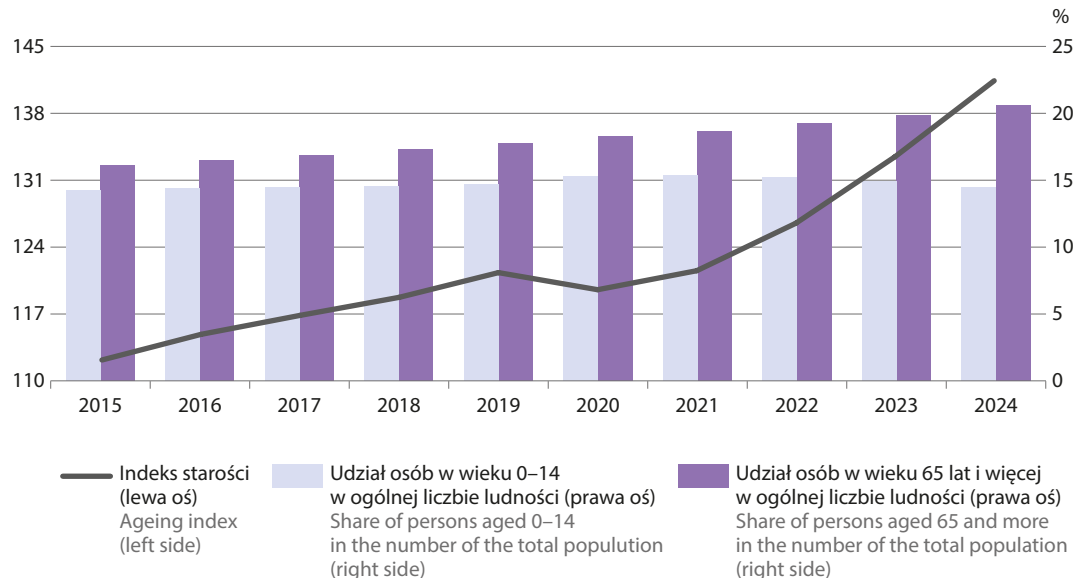
W województwie podlaskim od wielu lat niezmiennie rośnie liczebność grupy osób w wieku 65 lat i więcej. Udział tej populacji w ogólnej liczbie ludności nazywany jest wskaźnikiem starości demograficznej, który w końcu grudnia 2024 r. osiągnął poziom 20,6%, podczas gdy rok wcześniej wynosił 19,9%, a 9 lat wcześniej – 16,1%. W Polsce w końcu omawianego roku wskaźnik ten ukształtował się na tym samym poziomie co w województwie, tj. 20,6%.

Indeks starości jest relacją pokoleniową dziadków i wnuczków, tj. liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat.

W końcu 2024 r. w województwie podlaskim indeks starości wynosił 142. Jego wartość nieznacznie przewyższała zanotowaną średnio w kraju wynoszącą 141. W województwie podlaskim najkorzystniejsza sytuacja w ciągu ostatnich dziewięciu lat wystąpiła w końcu 2015 r., gdy na 100 osób poniżej 15 roku życia przypadało 112 osób w wieku 65 lat i więcej. W kolejnych latach indeks starości wzrastał z roku na rok (z wyjątkiem roku 2020), osiągając w końcu grudnia 2023 r. wartość 134.

Wykres 13. Indeks starości Stan w dniu 31 grudnia

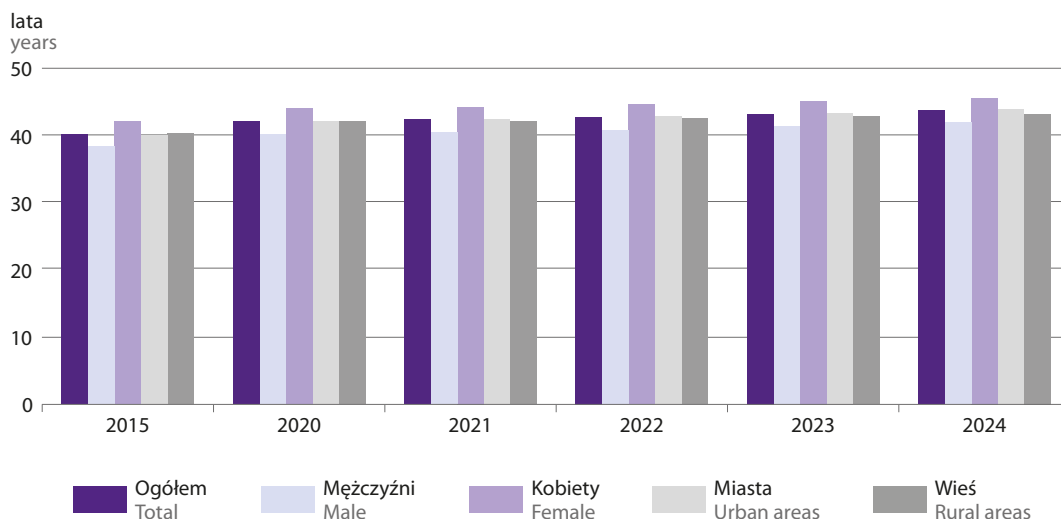
Chart 13. Ageing index
As of 31 December

Wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego w województwie podlaskim, w końcu 2024 r., nie zmienił się w stosunku do zanotowanego przed rokiem i wynosił 13, co oznacza, że na 100 osób w wieku 50–64 lata przypadało 13 osób w wieku 85 lat i więcej. W kraju relacja między liczebnościami wyżej wymienionych grup osób kształtowała się na nieco niższym poziomie, osiągając wartość 12. W regionie wskaźnik wsparcia międzypokoleniowego od 2017 r. do 2022 r. utrzymywał się na niezmiennym poziomie (12), natomiast w końcu 2015 r. na 100 osób w wieku 50–64 lata przypadało 11 osób mających 85 lat i więcej.

**Wykres 14. Mediana wieku ludności
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 14. Median age of population
As of 31 December

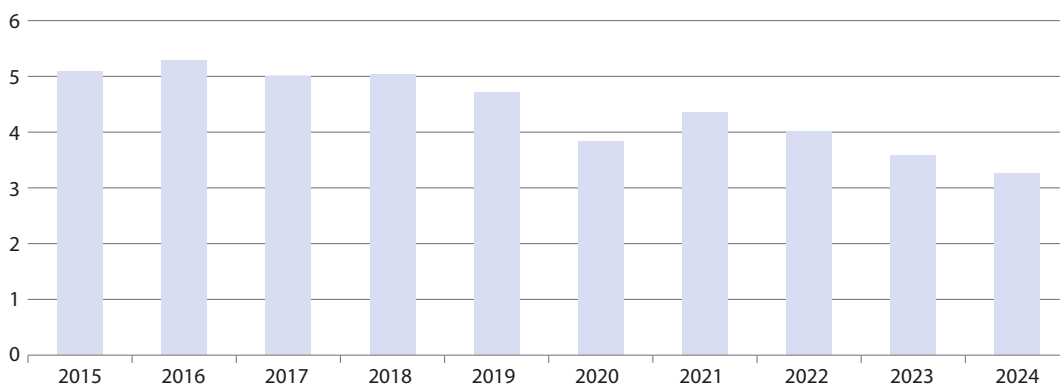

W 2024 r. w podlaskich urzędach stanu cywilnego zarejestrowano 3707 nowo zawartych małżeństw, tj. o 387 (o 9,5%) mniej niż przed rokiem oraz o 2354 (o 38,8%) mniej niż w 2015 r. Współczynnik małżeństw (liczba małżeństw na 1000 ludności) w analizowanym roku osiągnął wartość 3,27 (w kraju – 3,60). Częstość zawierania małżeństw była niższa od zanotowanej w 2023 r. i 2015 r.; omawiany współczynnik ukształtował się wówczas na poziomie odpowiednio 3,59 i 5,09. Powyższy wskaźnik cechowało duże zróżnicowanie między poszczególnymi powiatami. W analizowanym roku w województwie podlaskim najczęściej związki małżeńskie zawierali mieszkańcy powiatu kolneńskiego (3,60), natomiast najmniej związków małżeńskich w przeliczeniu na 1000 ludności zanotowano w powiecie białostockim (2,76).

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 czerwca).

Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności

Chart 15. Marriages contracted per 1000 population

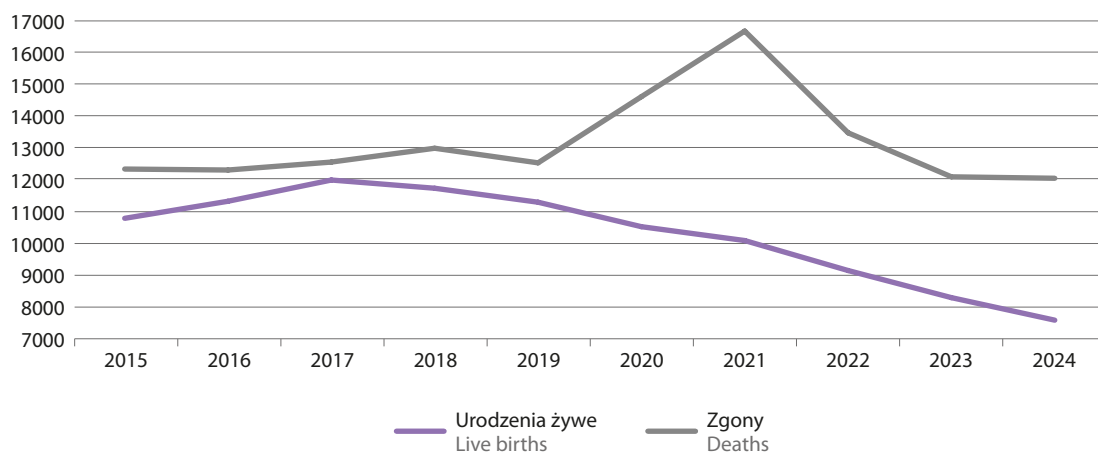

W 2024 r. w województwie zarejestrowano 7557 urodzeń żywych, tj. o 723 (o 8,7%) mniej niż przed rokiem oraz o 3268 (o 30,2%) mniej niż w 2015 r. Współczynnik urodzeń żywych (liczba urodzeń żywych na 1000 ludności) wyniósł 6,66 (w kraju – 6,70) i był niższy od zanotowanego rok wcześniej, gdy osiągnął

wartość 7,26 oraz od zarejestrowanego w 2015 r., kiedy to wyniósł 9,09. Rozpatrując wartość współczynnika dla powiatów województwa podlaskiego, największe natężenie urodzeń stwierdzono w powiecie wysokomazowieckim (7,47), a najmniejsze – w powiecie hajnowskim (4,05). Wśród gmin regionu najwięcej urodzeń w przeliczeniu na 1000 ludności zanotowano w gminie wiejskiej Turośl (9,85), natomiast najniższy współczynnik urodzeń zaobserwowano w gminie wiejskiej Dubicze Cerkiewne (2,32).

W analizowanym roku w Podlaskiem zmarło 12007 osób, tj. o 46 (o 0,4%) mniej niż przed rokiem oraz o 295 (o 2,4%) mniej niż przed dziewięcioma laty. Ogólny współczynnik zgonów (liczba zgonów na 1000 ludności) wyniósł 10,58 (w kraju – 10,88), podczas gdy w 2023 r. – 10,57, a w 2015 r. – 10,34. Najwyższy współczynnik umieralności wystąpił w powiecie hajnowskim (15,68), natomiast najniższy zaobserwowano w mieście Łomża (8,37). Analizując wartość omawianego współczynnika w poszczególnych gminach województwa, najwyższą stwierdzono w gminie wiejskiej Bielsk Podlaski (27,07), a najniższą – w gminie miejsko-wiejskiej Wasilków (5,86).

Wykres 16. Ruch naturalny ludności
Chart 16. Vital statistics of population

W 2024 r. w regionie zarejestrowano 25 zgonów niemowląt (dzieci poniżej 1 roku życia). Ich liczba zmniejszyła się o 13 w porównaniu z 2023 r. oraz o 24 w stosunku do 2015 r. Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) w 2024 r. przyjął wartość 3,31 (w kraju – 3,57), podczas gdy rok wcześniej wyniósł 4,59, a w 2015 r. – 4,53.

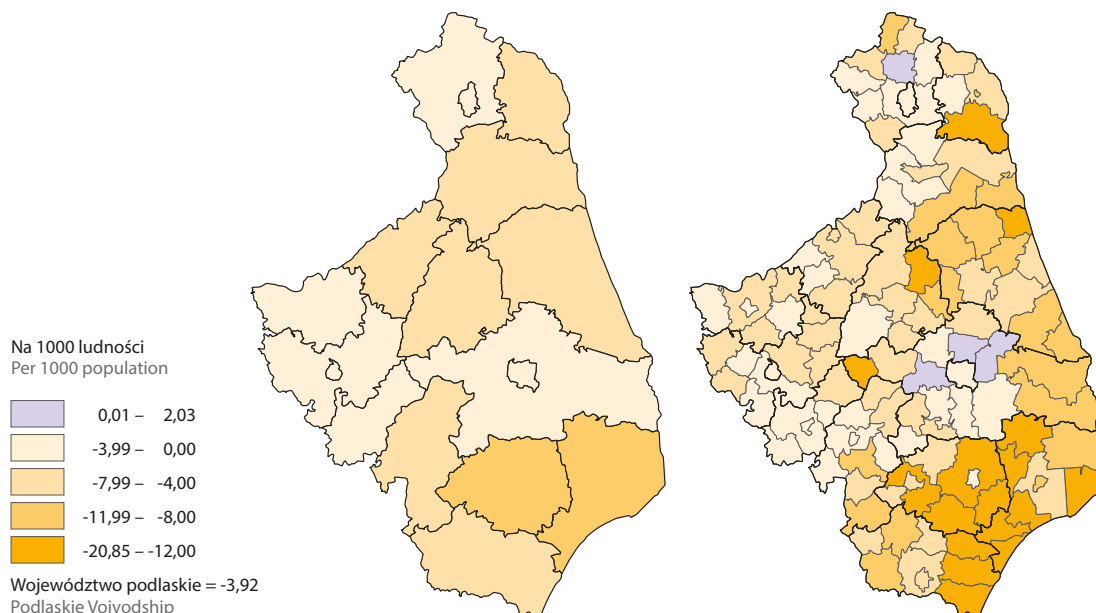
W 2023 r. w województwie podlaskim, tak jak w całej Polsce, przyczyną największej liczby zgonów były nadal choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe. Podobnie jak przed rokiem, spowodowały one łącznie ponad 2/3 wszystkich zgonów w województwie (w województwie – 68,4%, w Polsce – 63,6%). W województwie choroby układu krążenia stanowiły przyczynę 43,2% ogólnej liczby zgonów, a choroby nowotworowe – 25,3% (w kraju odpowiednio 36,9% i 26,7%). Kolejną przyczyną zgonów były choroby układu oddechowego. W 2023 r. spowodowały one 6,8% wszystkich zgonów w regionie (w Polsce – 7,4%). Ważną grupę stanowiły również zewnętrzne przyczyny zgonów, do których zaliczane są między innymi: wypadki komunikacyjne, urazy, zatrucia, samobójstwa czy zabójstwa. W 2023 r. były one powodem 4,2% wszystkich zgonów (w Polsce – 4,8%).

W 2024 r. współczynnik urodzeń żywych, inaczej niż rok temu, był nieco niższy od zanotowanego średnio w Polsce, zaś współczynnik zgonów w dalszym ciągu nie przekroczył odpowiedniej wartości w kraju.

W omawianym roku w województwie podlaskim zanotowano ujemny przyrost naturalny, a różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów wyniosła minus 4450. Zarówno w 2023 r., jak i w 2015 r. był on ujemny i ukształtował się na poziomie odpowiednio minus 3773 i minus 1477. W 2024 r. w przeliczeniu na 1000 mieszkańców regionu wyniósł minus 3,92 i był wyższy od wskaźnika ogólnokrajowego wynoszącego minus 4,17. W 2023 r. współczynnik przyrostu naturalnego w Podlaskiem osiągnął wartość minus 3,31, a w 2015 r. – minus 1,24.

W 2024 r. współczynnik przyrostu naturalnego przyjął wartości ujemne we wszystkich powiatach. Najwyższą wartość omawianego wskaźnika zaobserwowano w mieście Białystok (minus 1,54), natomiast najniższą zanotowano w powiecie hajnowskim (minus 11,63). Analizując wartość tego współczynnika w poszczególnych gminach województwa, dodatnie wartości stwierdzono tylko w czterech z nich, przy czym najwyższa wystąpiła w gminie miejsko-wiejskiej Wasilków (2,03), a najniższa – w gminie wiejskiej Dubicze Cerkiewne (minus 20,85).

Mapa 20. Przyrost naturalny ludności w 2024 r.
Map 20. Natural increase of population in 2024

W 2024 r. w ramach migracji wewnętrznych zameldowało się w województwie podlaskim 12612 osób, tj. o 9,8% więcej niż rok wcześniej oraz o 21,0% więcej niż w 2015 r. Wymeldowało się natomiast 14470 osób, tj. więcej niż rok i 9 lat wcześniej odpowiednio o 8,6% i 17,4%.

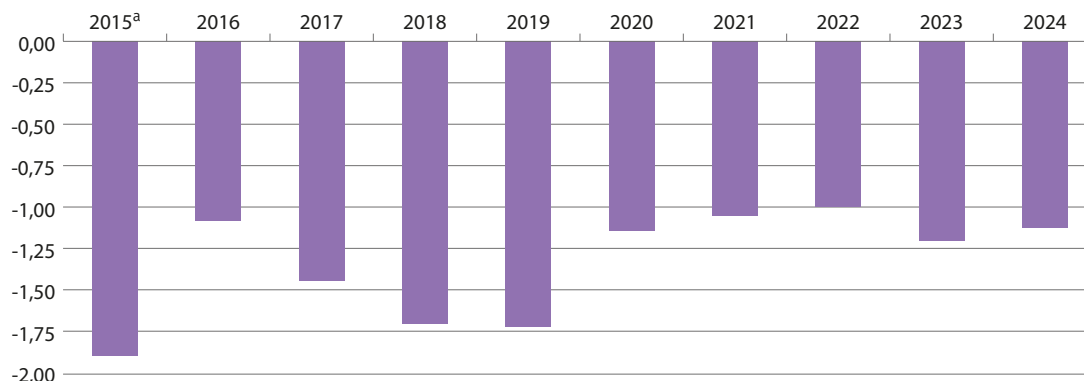
W Podlaskiem od wielu lat utrzymuje się ujemne saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały. W 2024 r. osiągnęło ono wartość minus 1858. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosło minus 1,64, podczas gdy w 2023 r. ukształtowało się na poziomie minus 1,62, a w 2015 r. – minus 1,60.

W 2024 r. w województwie podlaskim liczba osób, które wymeldowały się z pobytu stałego w związku z wyjazdem poza granice kraju wyniosła 146 i w stosunku do roku poprzedniego spadła o 9, a w odniesieniu do 2014 r. zmniejszyła się o 496. Liczba osób przybywających z zagranicy i meldujących się na pobyt stały w 2024 r. ukształtowała się na poziomie 730 i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 101, a w stosunku do 2014 r. – o 425. W Polsce liczba osób emigrujących poza granice kraju w 2014 r. wyniosła 7554, w 2023 r. – 9941, zaś w 2024 r. wzrosła do 10214. W ostatnim roku na powrót do kraju zdecydowało się 19515 osób, tj. o 2808 więcej niż przed rokiem i aż o 16754 więcej niż w 2014 r.

W omawianym roku w województwie podlaskim saldo migracji zagranicznych na pobyt stały było dodatnie i przyjęło wartość 584, a w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosło 0,51 (w kraju – 0,25), podczas gdy rok wcześniej ukształtowało się na poziomie 0,42, a w 2014 r. – minus 0,28.

W 2024 r., podobnie jak w latach poprzednich, saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu omawianego roku przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie (w 2024 r. – o 1274, w 2023 r. – o 1370, a w 2015 r. – o 2244). W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w 2024 r. wyniosło minus 1,12, podczas gdy rok wcześniej ukształtowało się na poziomie minus 1,20, a w 2015 r. – minus 1,89.

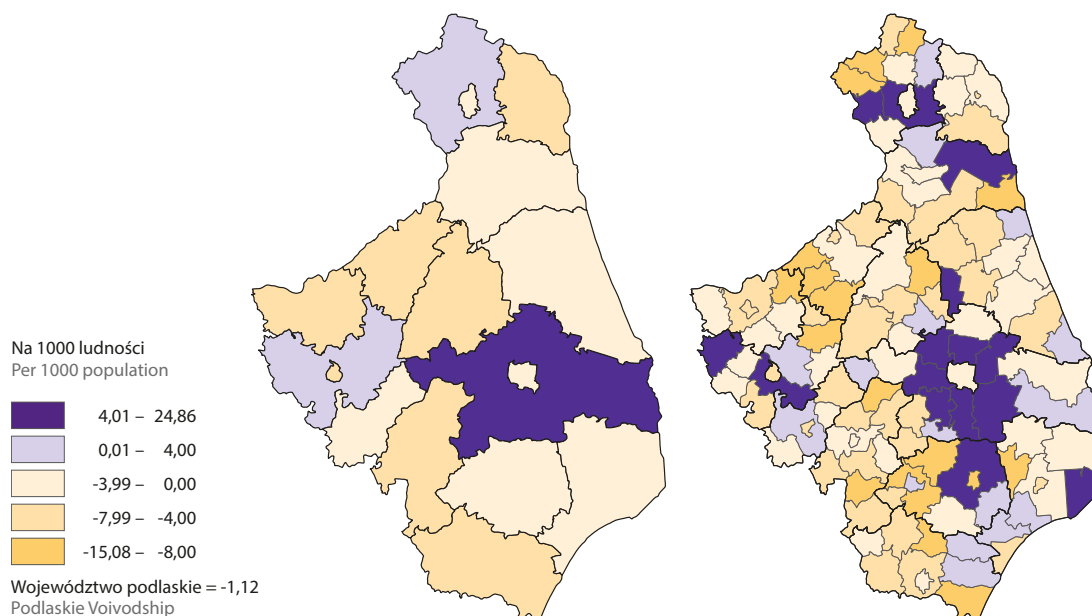
Wykres 17. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały na 1000 ludności
Chart 17. Internal and external net migration of population for permanent residence per 1000 population

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
 a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

W 2024 r. w województwie podlaskim dodatnie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały wystąpiło tylko w powiatach: białostockim (1729), łomżyńskim (57) oraz suwalskim (23). W pozostałych powiatach stwierdzono ujemne saldo migracji, przy czym najniższe zaobserwowano w mieście Białystok (minus 712). W przeliczeniu na 1000 ludności najwyższe saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych odnotowano w powiecie białostockim (10,90), a najniższe – w powiecie grajewskim (minus 5,98). Analizując wartość tego wskaźnika w poszczególnych gminach województwa, najwyższą stwierdzono w gminie miejsko-wiejskiej Choroszcz (24,86), a najniższą – w gminie wiejskiej Kobylin-Borzymy (minus 15,08).

Mapa 21. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2024 r.
Map 21. Internal and external net migration of population for permanent residence in 2024

Edukacja

Education

W roku szkolnym 2023/24 zmniejszyła się liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną oraz liczba uczniów szkół podstawowych w ujęciu rocznym. Szkoły ponadpodstawowe kształciły więcej uczniów niż przed rokiem. Odnotowano spadek liczby studentów w podlaskich uczelniach w odniesieniu do roku akademickiego 2022/23.

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i wydatkach jednostek samorządu terytorialnego, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe, opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

Dane dotyczące wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza uczelniami) podano według stanu na początku roku szkolnego, a dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego.

W województwie podlaskim w końcu września 2023 r. działało 661 placówek wychowania przedszkolnego, tj. 2,9% wszystkich placówek tego typu w Polsce. W skali roku ich liczba w regionie zmniejszyła się o 12, a w porównaniu z zanotowaną 3 lata wcześniej – o 2. Wśród omawianych placówek funkcjonowało 339 przedszkoli, 264 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, 53 punkty przedszkolne oraz 5 zespołów wychowania przedszkolnego. W województwie podlaskim w ciągu 3 lat przybyło 26 przedszkoli, natomiast przestało funkcjonować 15 oddziałów w szkołach podstawowych, 7 zespołów wychowania przedszkolnego i 6 punktów przedszkolnych.

Tablica 10. Wychowanie przedszkolne
Table 10. Pre-primary education

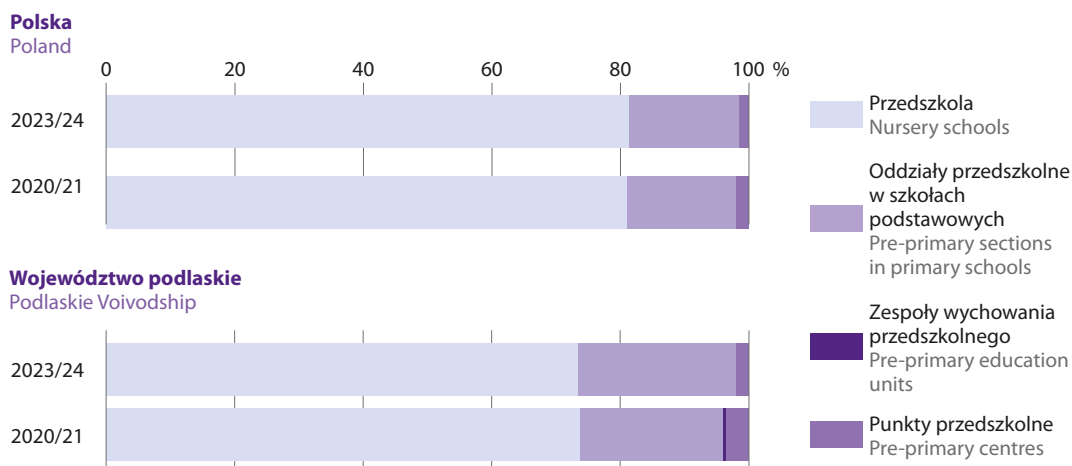
Wyszczególnienie Specification	2020/21	2022/23	2023/24
Placówki Establishments	663	673	661
miasta urban area	356	376	376
wieś rural areas	307	297	285
w tym przedszkola of which nursery schools	313	333	339
w tym specjalne of which special	13	16	16
Dzieci ^a Children ^a	41977	46155	45696
miasta urban area	32027	34855	34439
wieś rural areas	9950	11300	11257
w tym w wieku: 6 lat of which at the age of: 6	10897	11979	12465
5 lat 5	10520	12080	11962

a łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
a Including children staying in the units performing health care activities throughout the school year.

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

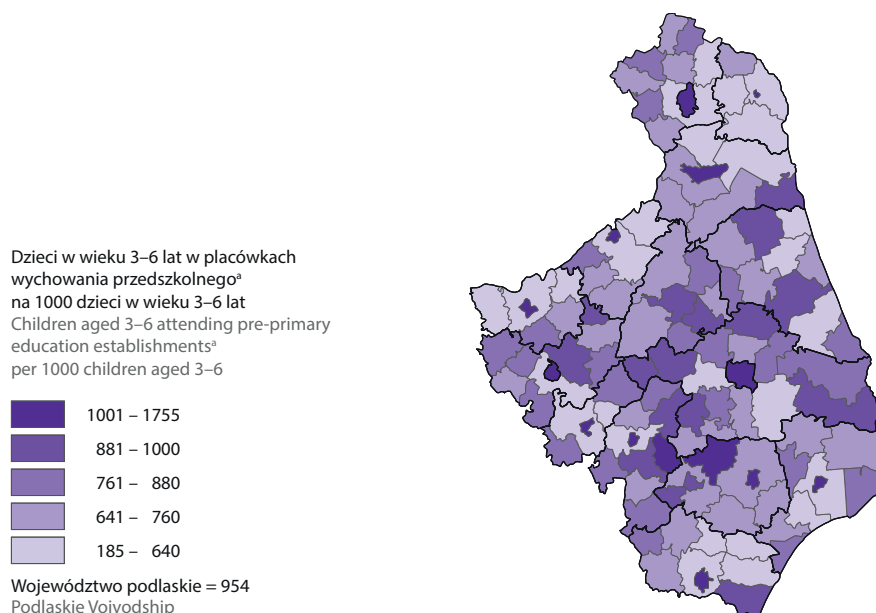
W roku szkolnym 2023/24 wychowaniem przedszkolnym w województwie podlaskim objęto 45,7 tys., tj. 3,0% ogółu dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w Polsce. Do placówek w Podlaskiem w analizowanym roku szkolnym uczęszczało o 1,0% mniej dzieci niż rok wcześniej, ale o 8,9% więcej niż 3 lata wcześniej.

Wykres 18. Struktura dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według rodzajów placówek
Chart 18. Structure of children attending pre-primary education establishments by kinds of establishments

Liczba dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego zlokalizowanych na terenie województwa podlaskiego stanowiła 95,4% mieszkańców województwa w wieku 3–6 lat (w kraju – 96,1%). W związku z dowożeniem dzieci z gmin wiejskich do placówek zlokalizowanych w miastach lub w innych gminach, w 12 gminach miejskich i 2 gminach wiejskich omawiany wskaźnik przyjął wartości większe od 100%. Najwyższą jego wartość zanotowano w mieście Sejny (175,5%). W pozostałych gminach kształtował się on na poziomie niższym niż 100%, a najniższy odnotowano w gminie wiejskiej Wysokie Mazowieckie (18,5%).

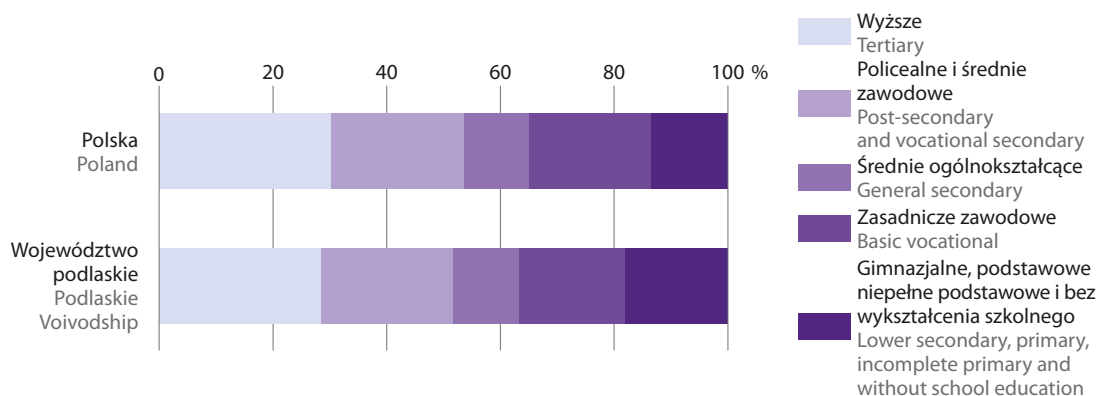
Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2023/24
Map 22. Pre-primary education in the 2023/24 school year

^a Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
^a Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

Analiza wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wykazała, że w 2024 r. wśród mieszkańców województwa w wieku 15–89 lat największe grupy tworzyli legitymujący się wykształceniem wyższym (28,3%) oraz policealnym i średnim zawodowym (23,3%). Najmniejszym udziałem wśród ludności w tym wieku charakteryzowały się osoby, które ukończyły szkołę średnią ogólnokształcącą (11,5%). W kraju również największą grupę stanowili absolwenci szkół wyższych (30,1%), a najmniejszą – osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (11,7%).

Wykres 19. Struktura ludności w wieku 15–89 lat według poziomu wykształcenia^a w 2024 r.
Chart 19. Structure of population aged 15–89 by education level^a in 2024

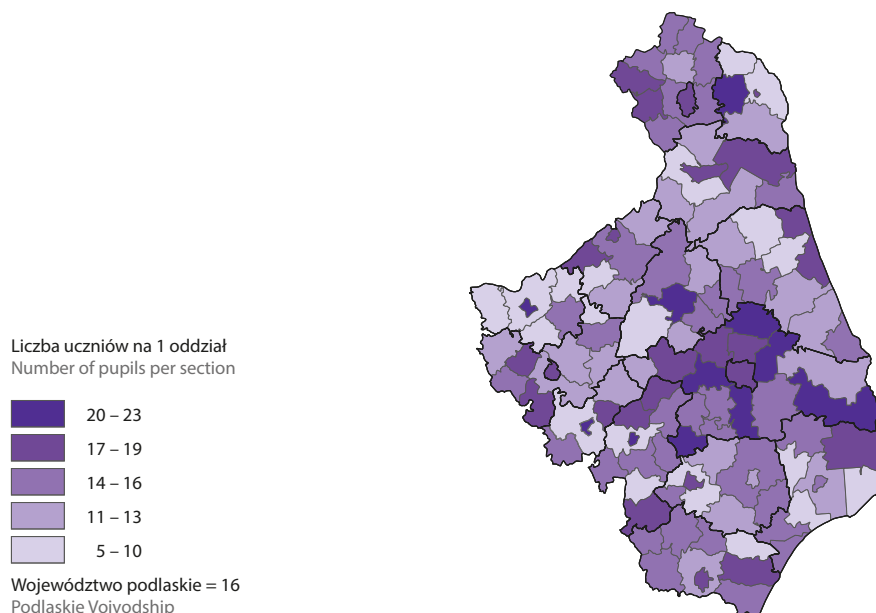

^a Na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności.
^a On the Labour Force Survey basis.

We wrześniu 2023 r. na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 406 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży, co stanowiło 2,9% ogółu takich szkół w kraju. W skali roku ich liczba w regionie zmniejszała się o 7 (o 1,7%), a w porównaniu z zanotowaną 3 lata wcześniej – o 17 (o 4,0%). W roku szkolnym 2023/24 w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży uczyło się 86,5 tys. osób, czyli 2,9% wszystkich uczniów tego typu szkół w Polsce. W porównaniu z rokiem szkolnym 2022/23 liczba uczniów tych szkół w województwie spadła o 2,7 tys. (o 3,1%), a w odniesieniu do roku szkolnego 2020/21 – o 2,3 tys. (o 2,6%).

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2023/24

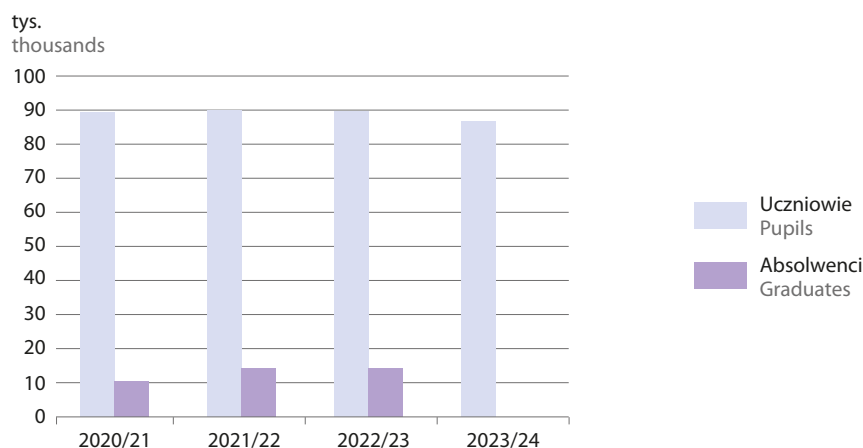
Map 23. Pupils in primary schools for children and youth in the 2023/24 school year

W czerwcu 2023 r. naukę na poziomie podstawowym ukończyło 14,5 tys. uczniów, czyli więcej o 0,6% niż rok wcześniej i aż o 40,5% niż 2 lata wcześniej. Stanowili oni 2,8% wszystkich absolwentów tego typu szkół w Polsce.

Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży

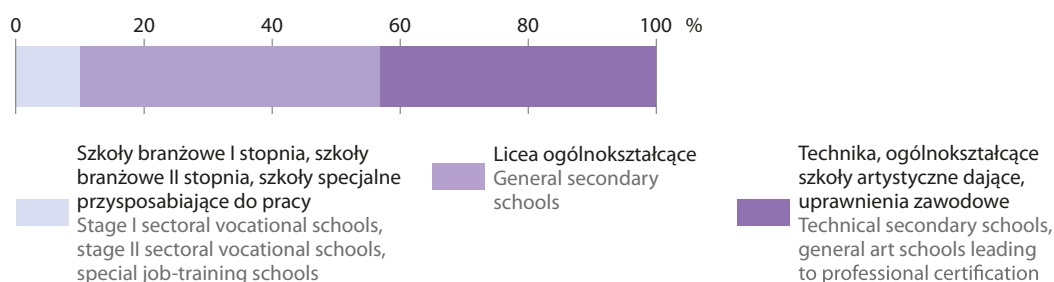
Chart 20. Pupils and graduates of primary schools for children and youth

W roku szkolnym 2023/24 na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 215 ponadpodstawowych szkół dla młodzieży (w kraju – 6935), w których kształciło się łącznie 52,6 tys. uczniów, co stanowiło 2,9% ogółu uczniów na tym etapie kształcenia w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym w regionie przybyło 6 placówek tego typu, a liczba ich uczniów zwiększyła się o 7,5%, natomiast w ciągu 3 lat przybyło 11 placówek, a liczba uczniów wzrosła o 16,0%. Wśród szkół ponadpodstawowych najwięcej uczniów skupiały licea ogólnokształcące, do których uczęszczało 24,6 tys. młodzieży. Dużą grupę, liczącą 22,7 tys. osób, tworzyli także uczniowie techników i ogólnokształcących szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe. Dwa wymienione typy szkół cieszą się od lat niesłabnącą popularnością wśród młodzieży. W omawianym roku szkolnym zwiększyło się również zainteresowanie uczniów szkołami, których głównym celem jest wykształcenie umiejętności przydatnych do pracy w określonym zawodzie oraz przygotowanie do kształcenia ustawicznego. W roku szkolnym 2023/24 w szkołach branżowych I stopnia, szkołach branżowych II stopnia i szkołach specjalnych przysposabiających do pracy uczyło się 5,3 tys. młodzieży, tj. o 12,1% więcej niż przed rokiem.

Wykres 21. Struktura uczniów szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2023/24

Chart 21. Structure of students of post-primary schools for youth by types in the 2023/24 school year

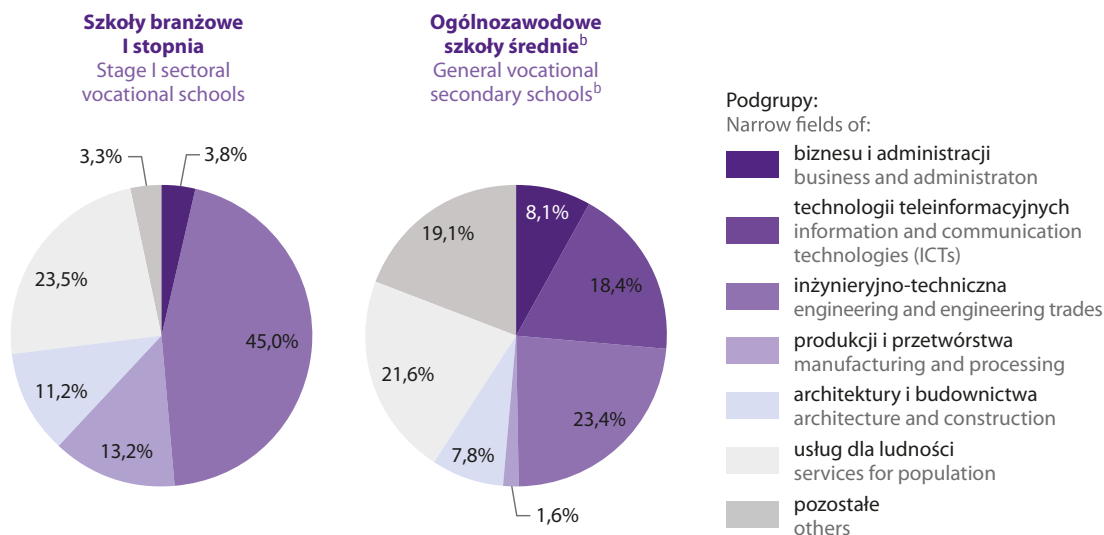

W czerwcu 2023 r. naukę we wszystkich typach szkół ponadpodstawowych dla młodzieży w województwie zakończyło 9,9 tys. uczniów, czyli o 7,3% mniej niż rok wcześniej, ale o 6,4% więcej niż 2 lata wcześniej. Stanowili oni 3,0% wszystkich absolwentów tego typu szkół w Polsce.

W roku szkolnym 2022/23 naukę w szkołach zawodowych w Podlaskiem zakończyło 4,7 tys. osób. Liczba absolwentów szkół branżowych I stopnia ukształtowała się na poziomie 1,0 tys. Wśród nich największą grupę tworzyli kończący kierunki inżynierjno-techniczne (45,0%). Kształcenie w ogólnozawodowych szkołach średnich zakończyło natomiast 3,7 tys. uczniów, wśród których również najwięcej było absolwentów kierunków inżynierjno-technicznych (23,4%) oraz kształcenia z zakresu usług dla ludności (21,6%).

Wykres 22. Struktura absolwentów szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2022/23

Chart 22. Structure of graduates of vocational schools for youth by narrow fields of education^a in the 2022/23 school year

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F-2013). b Branżowe szkoły II stopnia, technika i ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F-2013). b Stage II sectoral vocational schools, technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

Na zakończenie liceum ogólnokształcącego lub technikum przeprowadzany jest egzamin maturalny, a jego wynik warunkuje podjęcie dalszej edukacji. W 2024 r. w województwie podlaskim przystąpiło do niego 7,6 tys. osób, co stanowiło 3,1% ich ogólnej liczby w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba maturzystów w regionie zmniejszyła się o 0,1 tys., tj. o 1,8%, a w odniesieniu do 2021 r. – o 1,1 tys., tj. o 12,6%. W latach 2021–2024 co roku wśród abiturientów przeważały kobiety, przy czym w 2024 r. stanowiły one 54,0% ogółu.

Tablica 11. Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego oraz osoby, które zdały egzamin maturalny^a
Table 11. Persons who took matriculation exam and persons who passed matriculation exam^a

Wyszczególnienie Specification	2021	2023	2024
Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego Persons who took matriculation exam	8713	7758	7618
kobiety woman	4715	4268	4111
mężczyźni man	3998	3490	3507
Osoby, które zdały egzamin maturalny Persons who passed matriculation exam	7100	6542	6281
kobiety woman	3930	3610	3454
mężczyźni man	3170	2932	2827

a Od 2023 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w dwóch formułach – starej (obowiązującej od 2015 r.) i w nowej (obowiązującej od 2023 r.). W latach 2023 i 2024 podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły.

a Since 2023, the matriculation examination has been carried out in two formulas – the old one (in force since 2015) and the new one (in force since 2023). In 2023 and 2024, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

Grupa osób, które zdały egzamin dojrzałości w 2024 r. liczyła 6,3 tys. i była o 0,3 tys., tj. o 4,0% mniejsza niż przed rokiem oraz o 0,8 tys., tj. o 11,5% niższa niż 3 lata wcześniej. Oznacza to, że zdawalność egzaminu maturalnego w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 82,4% i była niższa od średniej w kraju o 1,7 p. proc. Rok wcześniej odsetek osób, które zdały maturę w Podlaskiem wyniósł 84,3%, a w 2021 r. – 81,5%. W 2024 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, lepsze wyniki uzyskały kobiety, wśród których 84,0% otrzymało świadectwo dojrzałości, podczas gdy wśród mężczyzn pozytywne wyniki uzyskało 80,6% przystępujących do tego egzaminu.

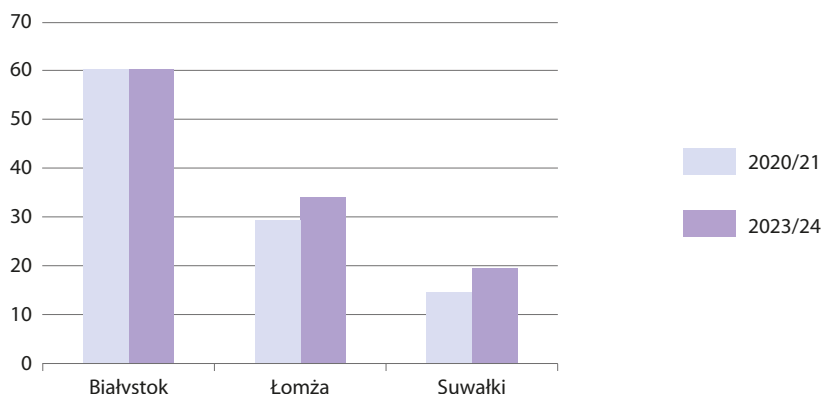
Dopełnienie edukacji na poziomie średnim zawodowym stanowią szkoły policealne. W końcu września 2023 r. w województwie podlaskim działalność oświatową prowadziło 40 placówek tego typu (w kraju – 1248). W stosunku do stanu sprzed roku ich liczba zwiększyła się o 4 jednostki, a w odniesieniu do stanu sprzed 3 lat zmniejszyła się o 1 placówkę. W omawianym roku szkolnym do szkół policealnych uczęszczało łącznie 7,6 tys. słuchaczy, tj. 3,1% ogółu osób w Polsce kształcących się w tych placówkach. Liczba uczniów szkół policealnych w regionie zwiększyła się w porównaniu z zanotowaną rok i 3 lata wcześniej odpowiednio o 11,6% i 27,5%.

W czerwcu 2023 r. naukę w szkołach policealnych zakończyło 1,8 tys. osób, co stanowiło 2,6% wszystkich absolwentów tego typu szkół w Polsce. Liczba absolwentów omawianych szkół w województwie była wyższa o 25,1% niż przed rokiem i o 35,9% niż 2 lata wcześniej.

Dane o studentach zaprezentowano według stanu w dniu 31 grudnia.

W roku akademickim 2023/24 na terenie województwa podlaskiego miało siedzibę 13 uczelni, wśród których było 5 uczelni publicznych oraz 8 niepublicznych. W omawianym roku na uczelniach w regionie kształciło się 28,5 tys. osób (łącznie z cudzoziemcami, ale bez jednostek zamiejscowych polskich uczelni za granicą), co stanowiło 2,3% wszystkich studentów w Polsce. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim w Podlaskiem nastąpił spadek liczby studentów o 0,3%, natomiast w odniesieniu do roku 2020/21 odnotowano jej wzrost o 0,6%. Wśród osób kształcących się na uczelniach przeważali słuchacze uczelni publicznych. Ich liczba nie zmieniła się w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim i wynosiła 23,7 tys., co stanowiło 83,2% ogółu studentów. Na uczelniach niepublicznych studiowało natomiast 4,8 tys. osób, tj. o 1,7% mniej niż w roku poprzednim.

Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności
Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1000 population

Uczelnie mające siedzibę w Białymstoku skupiały 84,4% ogółu podlaskich studentów.

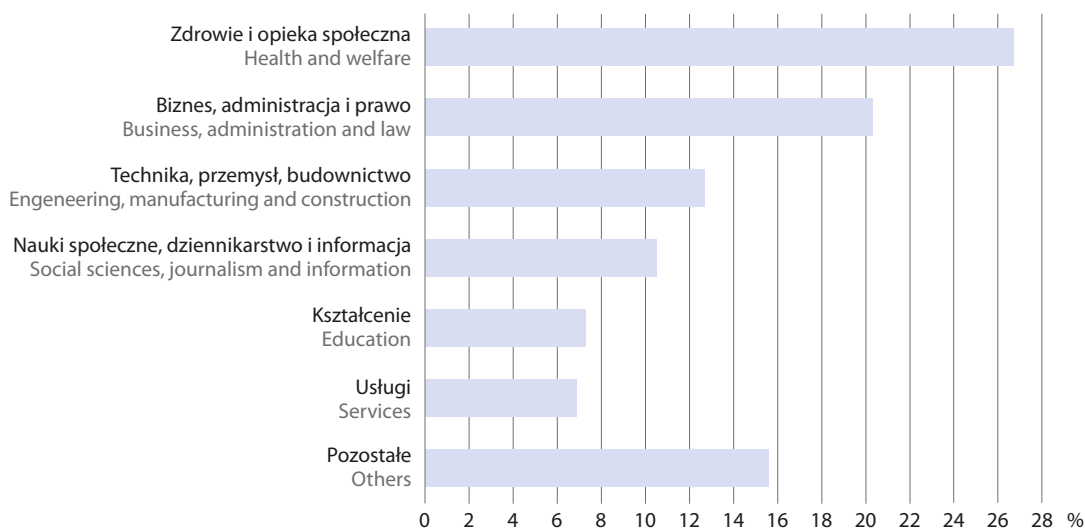
W omawianym roku akademickim w województwie podlaskim największą popularnością wśród studentów cieszyły się takie grupy kierunków kształcenia jak: zdrowie i opieka społeczna (29,5% ogółu studentów), biznes, administracja i prawo (18,8%) oraz technika, przemysł, budownictwo (13,3%). Najmniejszą liczbę studentów skupiały kierunki należące do grup: indywidualne studia międzyobszarowe (0,1%), rolnictwo (1,4%) oraz nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka (2,0%).

Dane o absolwentach uczelni dotyczą osób, które uzyskały dyplom ukończenia studiów wyższych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia.

W roku akademickim 2022/23 w województwie podlaskim dyplomy ukończenia studiów pierwszego stopnia z tytułem licencjata bądź inżyniera, drugiego stopnia z tytułem magistra oraz jednolitych studiów magisterskich uzyskało 7,4 tys. osób (łącznie z cudzoziemcami), tj. 2,5% absolwentów wszystkich uczelni w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem akademickim liczba absolwentów w regionie zwiększyła się o 6,0%, natomiast w porównaniu z rokiem 2020/21 – o 1,3%. Z ich ogólnej liczby 80,6% otrzymało dyplom ukończenia uczelni publicznej. Wśród absolwentów najliczniejsza grupa zdobyła dyplom kierunków kształcących w zakresie zdrowia i opieki społecznej (26,7% ogółu absolwentów), zaś najmniej liczną odnotowano na indywidualnych studiach międzyobszarowych (0,3%).

Wykres 24. Struktura absolwentów uczelni^a według grup kierunków kształcenia^b w roku akademickim 2022/23

Chart 24. Structure of graduates of higher education institutions^a by broad fields of education^b in the 2022/23 academic year

a łącznie z cudzoziemcami. b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F-2013).

a Including foreigners. b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F-2013).

Głównym celem edukacji dorosłych jest kontynuacja przerwanej z różnych przyczyn cyklu kształcenia. Podstawowym powodem ponownego podjęcia nauki jest zazwyczaj chęć uzupełnienia wiedzy czy podniesienia poziomu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych.

W województwie podlaskim w roku szkolnym 2023/24 funkcjonowało 17 szkół dla dorosłych (w kraju – 774) i podobnie jak przed rokiem, były to wyłącznie licea ogólnokształcące. W analizowanym roku szkolnym przestało funkcjonować 1 spośród nich, a w ciągu 3 lat zaprzestało działalności 9 liceów ogólnokształcących i 1 szkoła podstawowa. W omawianych szkołach naukę kontynuowało łącznie 2,2 tys. osób, tj. 2,2% ogółu osób w Polsce kształcących się w placówkach dla dorosłych. Liczba tych uczniów w regionie zwiększyła się o 42,8% w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej, ale była niższa o 4,1% niż 3 lata wcześniej.

Szkoły dla dorosłych w roku szkolnym 2022/23 ukończyło 0,1 tys. osób, tj. 1,7% ogółu osób w Polsce, które zakończyły edukację w tego typu placówkach. W Podlaskiem liczba absolwentów spadła w stosunku do zanotowanej rok i 2 lata wcześniej odpowiednio o 76,5% i 81,2%. Wszyscy absolwenci szkół dla dorosłych kończyli edukację w liceach ogólnokształcących.

W 2023 r., według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), 11,1% osób w wieku 25–64 lata deklaroowało uczestnictwo w edukacji obejmującej nauczanie formalne (szkoła i studia wyższe) oraz kształcenie pozaformalne (różnego rodzaju kursy i szkolenia). W kraju odsetek osób wskazanej grupy wieku, które uczestniczyły w różnych formach kształcenia ustawicznego był niższy i wynosił 8,7%. W województwie omawiany wskaźnik wzrósł zarówno w porównaniu z zanotowanym w 2022 r., jak i w 2015 r. odpowiednio o 3,2 p. proc. i 7,8 p. proc.

Odpowiedzialność za realizację zadań oświatowych w Polsce spoczywa głównie na jednostkach samorządu terytorialnego. W 2023 r. w województwie podlaskim wydały one w dziale 801 „Oświata i wychowanie” łączną kwotę 3479,7 mln zł, podczas gdy w kraju – 115369,2 mln zł. Udział wydatków oświatowych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego w Podlaskiem wyniósł odpowiednio 29,8% i 30,0%. W odniesieniu do 2022 r. omawiane wydatki były wyższe o 17,5%, a w porównaniu z 2015 r. – o 92,4%.

Wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego w 2023 r. największe kwoty w dziale 801 odnotowano w budżetach gmin – 1632,6 mln zł, a w dalszej kolejności w budżetach miast na prawach powiatu – 1514,8 mln zł oraz powiatów – 296,5 mln zł. Z budżetu samorządu województwa na ten cel wydatkowano 35,7 mln zł.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w analizowanym roku wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem w województwie podlaskim poniesione na oświatę i wychowanie wyniosły 3050,55 zł (w kraju – 3060,33 zł), przy czym w przypadku miast na prawach powiatu omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 3602,86 zł, gmin – 2266,84 zł, powiatów – 411,68 zł oraz województwa – 31,31 zł.

W 2023 r. wśród gmin województwa podlaskiego wydatki w dziale „Oświata i wychowanie” przypadające na 1 mieszkańca wahały się od 1320,07 zł w gminie wiejskiej Wysokie Mazowieckie do 9335,44 zł w gminie wiejskiej Wiżajny. W miastach na prawach powiatu w Podlaskiem, na oświatę najwięcej na 1 mieszkańca wydatkowano z budżetu miasta Białystok (3628,70 zł), a w dalszej kolejności Łomża (3548,59 zł) oraz Suwałki (3540,15 zł).

Zasoby pracy

Labour resources

W końcu października 2024 r., w porównaniu z końcem grudnia 2023 r., zmniejszyła się liczba pracujących w gospodarce narodowej.

W końcu 2024 r., podobnie jak przed rokiem, zaobserwowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Stopa bezrobocia rejestrowanego również uległa zmniejszeniu w stosunku do stanu w końcu poprzedniego roku.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) przeprowadzonego w 4 kwartale 2024 r. wykazały, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zmniejszył się zarówno współczynnik aktywności zawodowej, jak i wskaźnik zatrudnienia.

Dane roczne o **pracujących w gospodarce narodowej** (stan w ostatnim dniu miesiąca) od grudnia 2022 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych. Dane dotyczą pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Do pracujących zalicza się:

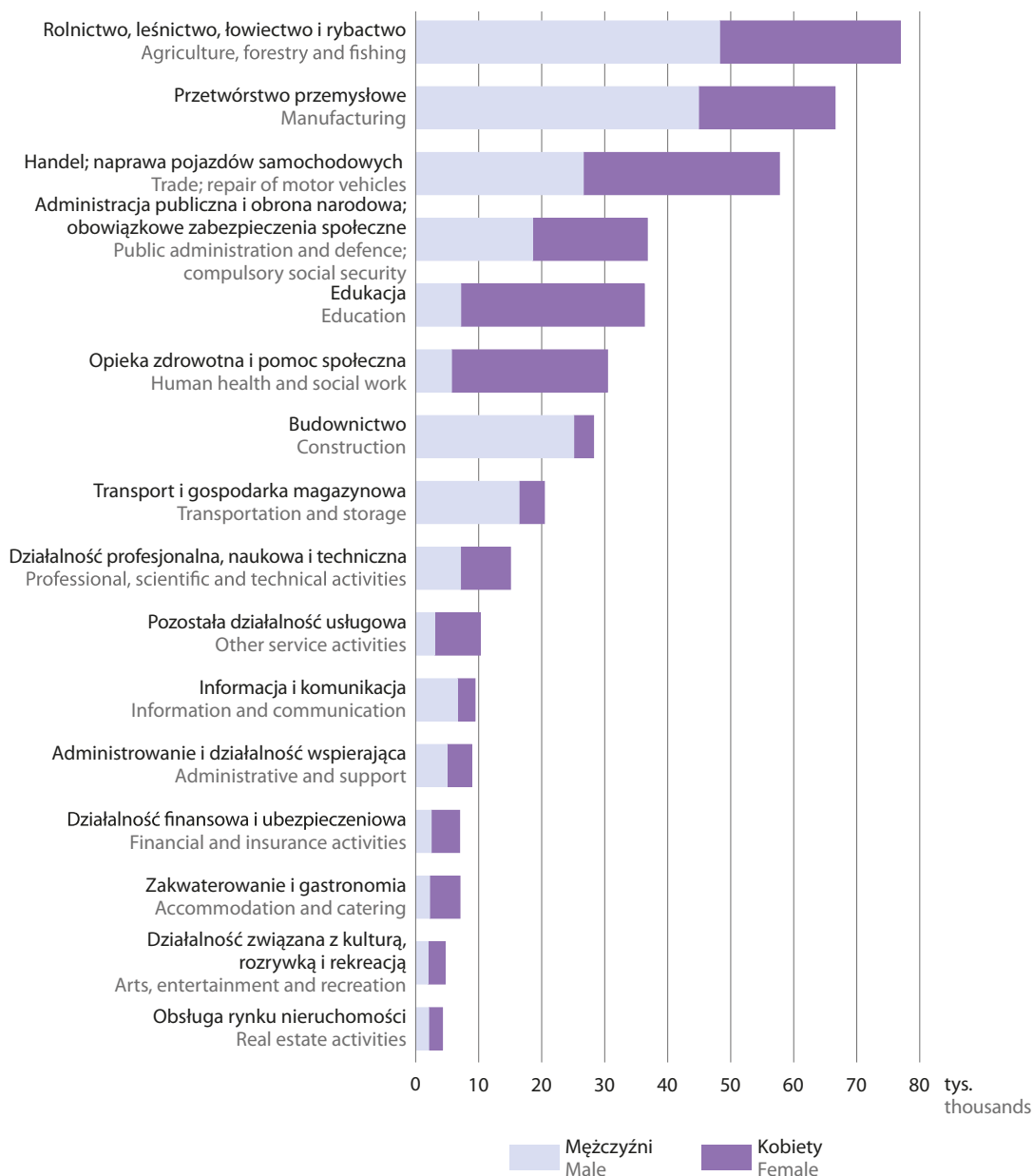
- pracowników najemnych (od 2022 r. zmiana nazwy, wcześniej zatrudnieni), czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy,
- pracodawców i pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin,
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych),
- duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

W końcu października 2024 r. w gospodarce narodowej w województwie podlaskim pracowało 427,7 tys. osób, które stanowiły 2,8% wszystkich pracujących w Polsce. W porównaniu z końcem grudnia 2023 r. ich liczba w regionie zmniejszyła się o 3,0 tys., tj. o 0,7%, a w kraju – o 26,4 tys., tj. o 0,2%.

W Podlaskiem w dniu 31 października 2024 r. najwięcej, bo aż 76,9 tys., tj. 18,0% ogółu pracujących w gospodarce narodowej, skupionych było w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Drugą sekcją pod względem liczby pracujących było przetwórstwo przemysłowe, w którym pracowało 66,6 tys. osób, tj. 15,6% omawianej zbiorowości. Kolejną znaczącą sekcją był handel; naprawa pojazdów samochodowych, w której zanotowano 57,7 tys. pracujących, tj. 13,5% ich ogólnej liczby.

**Wykres 25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2024 r.
Stan w dniu 31 października**

Chart 25. Employed persons in the national economy by PKD sections and sex in 2024
As of 31 October

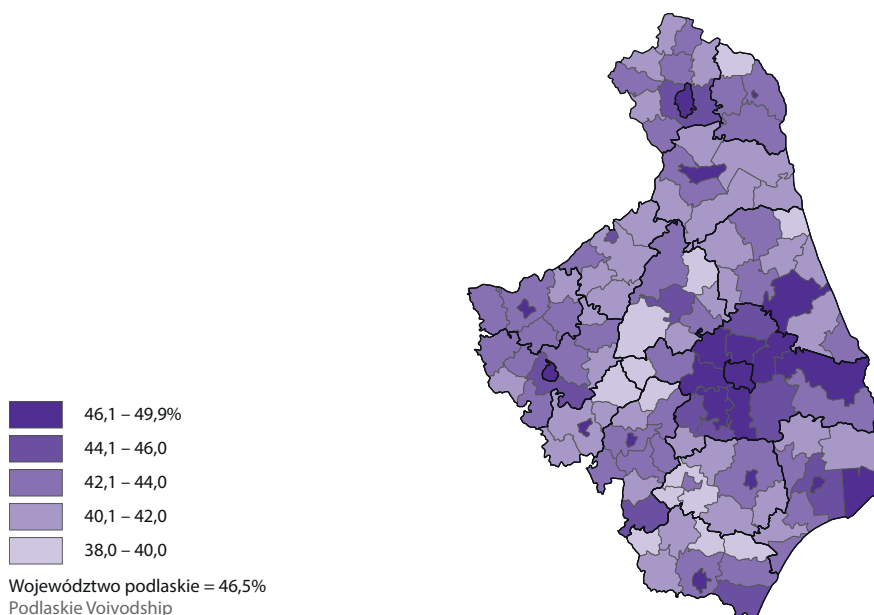

W ostatnim dniu października 2024 r., w odniesieniu do końca 2023 r., liczba pracujących w gospodarce narodowej w województwie podlaskim zmniejszyła się w dziewięciu sekcjach. Największy spadek liczby pracujących odnotowano w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 7,9%), górnictwie i wydobywaniu (o 6,3%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 5,4%). W kraju największy spadek wystąpił w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 2,9%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 2,2%). W omawianym okresie największy wzrost liczby pracujących w Podlaskiem miał miejsce w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,6%), a w kraju – w obsłudze rynku nieruchomości (o 2,3%).

W końcu października 2024 r. większość pracujących w Podlaskiem, tj. 60,6% mieszkała w miastach, z czego 27,5% – w stolicy województwa. Wśród ogółu pracujących przeważali mężczyźni, których odsetek kształtował się na poziomie 53,5%. Najwyższy udział mężczyzn odnotowano w gminach wiejskich Trzcianne (62,0%) i Brańsk (61,6%). W żadnej ze 118 gmin województwa kobiety nie stanowiły większości pracujących, przy czym ich najwyższy odsetek zarejestrowano w mieście Białystok (49,9%), a najmniejszy – w gminie wiejskiej Trzcianne (38,0%).

Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r. Stan w dniu 31 października

Map 24. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024 As of 31 October

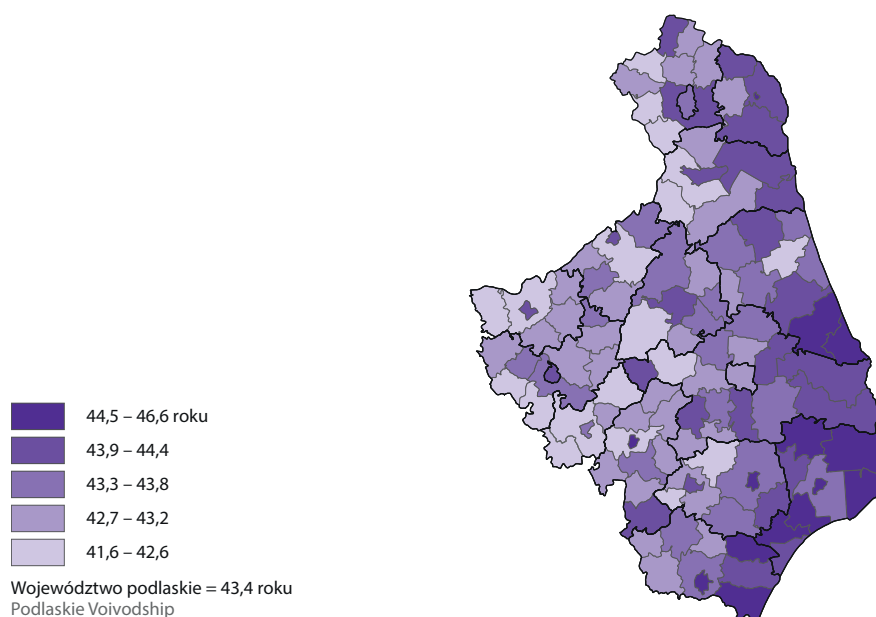

Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej był zróżnicowany w zależności od rodzaju działalności podmiotu, w którym osoby wykonywały pracę. W końcu października 2024 r. zdecydowanie najsilniej zdominowane przez kobiety były sekcje opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz edukacja, w których panie stanowiły odpowiednio 81,4% i 80,3% pracujących. Wśród sekcji o znaczącym udziale pracujących odsetek kobiet kształtował się następująco: w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie wynosił 37,3%, w przetwórstwie przemysłowym – 32,6%, a w handlu; naprawie pojazdów samochodowych osiągnął 53,9%. W dniu 31 października 2024 r. największą przewagę liczebną mężczyzn odnotowano w budownictwie oraz transporcie i gospodarce magazynowej, a ich odsetek wśród ogółu pracujących kształtował się odpowiednio na poziomie 88,8% i 80,3%.

Jedną z miar charakteryzujących zbiorowość pracujących w gospodarce narodowej jest średnia wieku, czyli przeciętny wiek określonej populacji liczony za pomocą średniej arytmetycznej. W województwie podlaskim w końcu października 2024 r. średnia wieku osób pracujących kształtowała się na poziomie 43,4 roku (w kraju – 42,8 roku) i wzrosła w porównaniu ze stanem w dniu 31 grudnia 2023 r., kiedy to wynosiła 43,2 roku (w kraju – 42,6 roku). Najwyższy przeciętny wiek osób pracujących odnotowano w gminie wiejskiej Dubicze Cerkiewne (46,6 roku), a najniższy – w gminie wiejskiej Miastkowo (41,6 roku). W mieście Białystok średnia wieku była niższa niż w województwie i wynosiła 43,0 roku. Analiza średniego wieku pracujących według płci w regionie wykazała, że pracujący mężczyzna miał przeciętnie 43,3 roku i był młodszy od pracującej kobiety mającej średnio 43,6 roku. Przeciętny wiek pracujących mężczyzn przewyższał średni wiek pracujących kobiet w 19 gminach województwa podlaskiego.

Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2024 r. Stan w dniu 31 października

Map 25. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2024
As of 31 October

Wśród pracujących w gospodarce narodowej można wyodrębnić takie grupy jak: emeryci i renciści, niepełnosprawni czy cudzoziemcy. W końcu października 2024 r. grupę pracujących emerytów i rencistów w województwie podlaskim tworzyło 19,6 tys. osób, które stanowiły 4,6% ogółu pracujących w regionie. Pracujący niepełnosprawni liczyli 12,5 tys. osób, tj. 2,9% wszystkich pracujących w Podlaskiem. Liczba pracujących cudzoziemców wynosiła natomiast 10,5 tys., a ich udział w omawianej zbiorowości kształtował się na poziomie 2,5%. W porównaniu z końcem grudnia 2023 r. liczebności grup emerytów i rencistów oraz niepełnosprawnych uległy zwiększeniu odpowiednio o 1,3% i 0,8%, a grupa cudzoziemców – zmniejszeniu o 2,6%. Według stanu w dniu 31 października 2024 r., wśród pracujących emerytów i rencistów oraz osób z niepełnosprawnością większość stanowiły kobiety (odpowiednio 52,7% i 54,0%), a wśród cudzoziemców przeważali mężczyźni (66,4%).

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735, z późn. zm.), w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 583, z późn. zm.), która umożliwia rejestrację w powiatowych urzędach pracy obywatelom Ukrainy w wieku 18 lat i więcej, jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy.

W końcu grudnia 2024 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa wynosiła 30,4 tys. osób i była niższa o 0,6 tys. osób, tj. o 2,1% od zanotowanej przed rokiem. W skali kraju w końcu 2024 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 0,3% w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej.

W dwunastu powiatach województwa podlaskiego w końcu 2024 r. zaobserwowano spadek liczby bezrobotnych w ujęciu rocznym, a największy wystąpił w powiecie kolneńskim (o 10,2%). Wzrost liczby bezrobotnych zanotowano natomiast w pięciu powiatach, przy czym największy stwierdzono w powiatach bielskim (o 4,6%) i suwalskim (o 2,7%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

W końcu omawianego roku 87,4% (przed rokiem – 86,6%) ogółu bezrobotnych w regionie nie posiadało prawa do zasiłku, a 84,6% (rok wcześniej – 84,4%) stanowiły osoby wcześniej pracujące.

W końcu grudnia 2024 r. w województwie podlaskim, odmiennie niż w kraju, wśród bezrobotnych przeważali mężczyźni. Stanowili oni 56,6% (w kraju – 48,4%) ogółu osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy, a ich liczba była o 0,2% niższa niż rok wcześniej. Liczebność populacji bezrobotnych kobiet zmniejszyła się w ujęciu rocznym o 4,4%, a ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł w ciągu roku o 1,1 p. proc. do poziomu 43,4%.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r., podobnie jak rok wcześniej, najliczniejszą grupę wśród pozostających bez pracy stanowiły osoby w wieku 35–44 lata (8,0 tys.), a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się w stosunku do stanu w końcu poprzedniego roku (o 0,6 p. proc., tj. do 26,2%). Kolejną grupę tworzyli bezrobotni mający od 25 do 34 lat (7,3 tys.), a ich odsetek wśród ogółu pozostających bez pracy uległ ograniczeniu w skali roku (o 0,6 p. proc., tj. do 23,9%).

W końcu 2024 r. w regionie dwie najliczniejsze grupy wśród bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz policealne i średnie zawodowe (odpowiednio 27,3% i 23,0% ogółu bezrobotnych). W porównaniu ze stanem w końcu 2023 r. udział osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym zwiększył się o 0,1 p. proc., a odsetek osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym pozostał na niezmienionym poziomie. Nadal dość duże problemy na rynku pracy odczuwały także osoby z wykształceniem wyższym. Na przestrzeni roku ich odsetek wśród ogółu bezrobotnych wzrósł o 0,5 p. proc. i w końcu 2024 r. wynosił 15,5%.

W województwie podlaskim w końcu grudnia 2024 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych była wyższa niż rok wcześniej w większości kategorii wyodrębnionych według czasu pozostawania bez pracy. Największy wzrost (o 5,7%) w ujęciu rocznym odnotowano w przypadku osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się w skali roku o 1,2 p. proc., tj. do 16,6%.

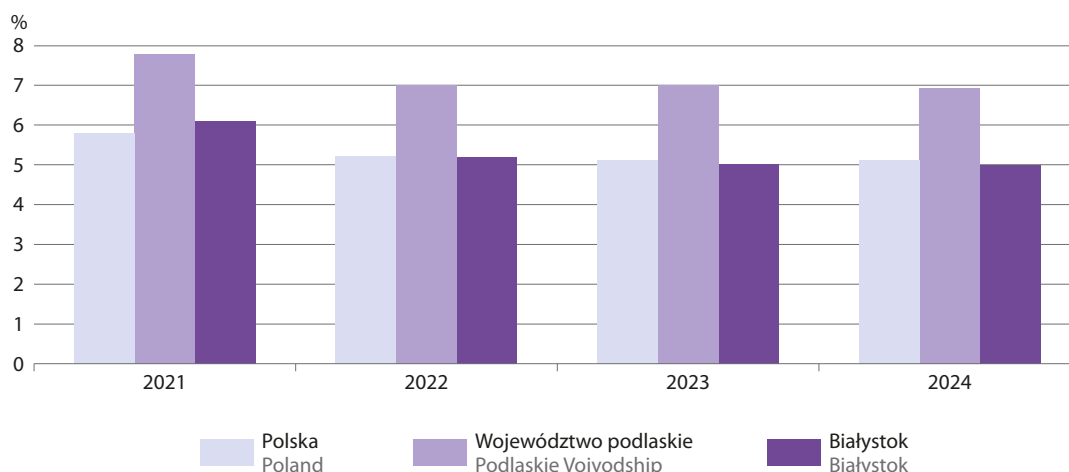
W województwie podlaskim największe trudności ze znalezieniem pracy miały nadal osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił aż 26,2%, ale w odniesieniu do stanu w końcu poprzedniego roku zmniejszył się o 0,1 p. proc. Pogorszeniu uległa sytuacja osób ze stażem pracy od 5 do 10 lat oraz od 10 do 20 lat, których odsetki w omawianej populacji wzrosły w ciągu

roku odpowiednio o 0,3 p. proc. do 15,1% i o 0,2 p. proc. do 12,7%. W porównaniu ze stanem w końcu 2023 r. najkorzystniejsze zmiany zaobserwowano wśród osób bez stażu pracy. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych spadł w ujęciu rocznym o 0,2 p. proc. do 15,4%.

W końcu grudnia 2024 r. bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy stanowili 82,3% (przed rokiem – 82,9%) ogółu bezrobotnych. Wśród nich najliczniejszą grupę tworzyły osoby długotrwale bezrobotne, a ich udział w ogólnej liczbie pozostających bez pracy w porównaniu z zanotowanym przed rokiem wzrósł o 0,6 p. proc. do poziomu 55,3%. Zmniejszył się natomiast odsetek osób niepełnosprawnych (o 1,4 p. proc. do 5,8%), osób do 30 roku życia (o 0,4 p. proc. do 23,5%) i powyżej 50 roku życia (o 0,2 p. proc. do 26,8%). W ujęciu rocznym zmniejszyła się liczba bezrobotnych niepełnosprawnych (o 20,7%), bezrobotnych do 30 roku życia (o 3,9%), powyżej 50 roku życia (o 2,8%) i długotrwale bezrobotnych (o 1,0%).

Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego Stan w dniu 31 grudnia

Chart 26. Registered unemployment
As of 31 December

W końcu grudnia 2024 r. w województwie podlaskim stopa bezrobocia zmniejszyła się w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej o 0,1 p. proc. do 6,9%, natomiast w kraju pozostała na niezmiennym poziomie i wynosiła 5,1%.

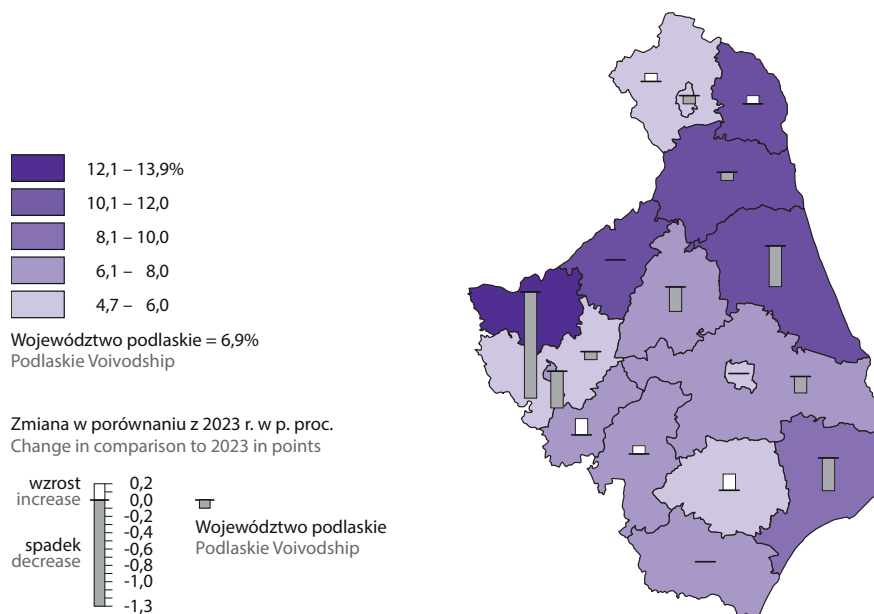
Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Od 2020 r. wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi.

W ciągu roku stopa bezrobocia zmniejszyła się w dziewięciu powiatach województwa podlaskiego, przy czym najbardziej w kolneńskim (o 1,3 p. proc.) oraz sokólskim (o 0,5 p. proc.) i hajnowskim (o 0,4 p. proc.). Wzrost stopy bezrobocia zaobserwowano w pięciu powiatach, przy czym najwyższy wystąpił w powiecie bielskim i zambrowskim (po 0,2 p. proc.). W powiatach grajewskim i siemiatyckim oraz w mieście Białystok stopa bezrobocia utrzymała się na poziomie zanotowanym przed rokiem.

**Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 26. Registered unemployment rate in 2024
As of 31 December

W końcu grudnia 2024 r. wśród bezrobotnych zarejestrowanych w województwie podlaskim mieszkańcy wsi stanowili 38,2% (w kraju – 45,7%), tj. o 0,4 p. proc. mniej niż przed rokiem.

Powiatowe urzędy pracy w województwie podlaskim w ciągu całego 2024 r. miały do dyspozycji 17,7 tys. ofert pracy, tj. o 1,8% mniej niż rok wcześniej. W końcu grudnia omawianego roku na 1 ofertę pracy przypadało 37 bezrobotnych (wobec 62 osób przed rokiem) i wskaźnik ten był wyższy niż średnio w kraju, gdzie na 1 ofertę pracy przypadało 21 osób bezrobotnych. Najkorzystniejsza sytuacja w regionie miała miejsce w powiecie wysokomazowieckim (12 osób na 1 ofertę pracy), natomiast najwięcej bezrobotnych na 1 ofertę pracy odnotowano w powiatach kolneńskim (205) i sokólskim (165). W Białymstoku na 1 ofertę przypadało 29 osób bezrobotnych.

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych zawodowo**, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. włącznie były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo.

Według wyników BAEL, w 4 kwartale 2024 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie podlaskim liczyła 503 tys. osób, a biernych zawodowo – 393 tys. Aktywni zawodowo mieszkańcy Podlaskiego stanowili 2,8% tej grupy osób w kraju, a bierni zawodowo – 3,1%. W regionie wśród ludności aktywnej zawodowo zanotowano 488 tys. osób pracujących (tj. 2,8% ogółu pracujących w kraju) i 15 tys. bezrobotnych (tj. 3,0% pozostających bez pracy Polaków).

Do **pracujących według BAEL** zaliczono osoby w wieku 15–89 lat, które w okresie badanego tygodnia: wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w firmie/institucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
- z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
- z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

Struktura ludności w województwie według statusu na rynku pracy uległa niewielkiej zmianie w stosunku do zanotowanej w 4 kwartale poprzedniego roku. Udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15–89 lat zmniejszył się o 2,2 p. proc., a osób bezrobotnych – wzrósł o 0,5 p. proc. W porównaniu z ostatnim kwartałem 2021 r. zaobserwowane zmiany również były nieznaczne. Odsetek pracujących spadł o 0,7 p. proc., a udział osób pozostających bez pracy zwiększył się o 0,4 p. proc.

Tablica 12. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL
Table 12. Economic activity of the population aged 15–89 in the fourth quarter by LFS

Wyszczególnienie Specification	2021	2023	2024	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	511	519	503	17742
pracujący employed persons	500	509	488	17247
bezrobotni ^a unemployed persons ^a	10	10	15	495
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	396	379	393	12610
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	56,4	57,8	56,1	58,5
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	55,2	56,7	54,5	56,8
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	2,0	1,9	3,0	2,8

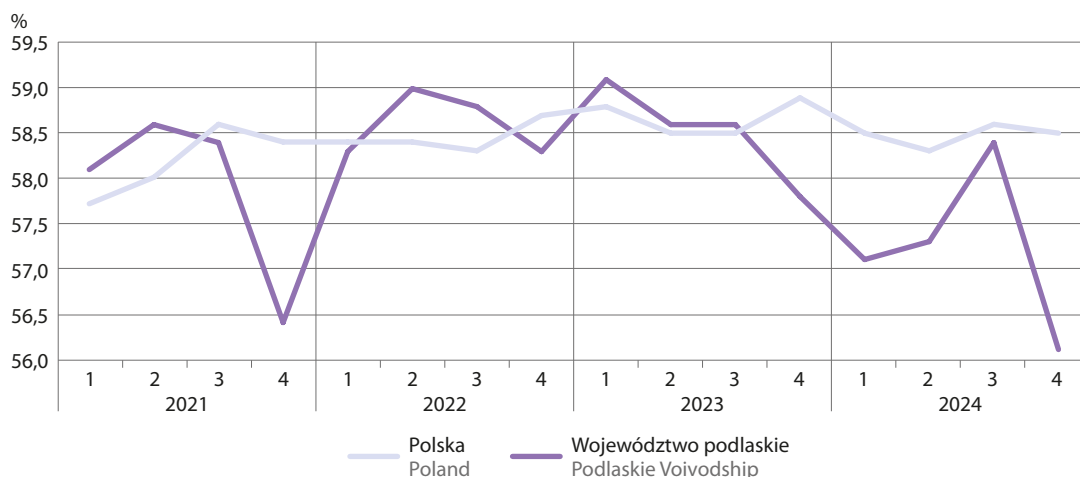
a Populacja osób bezrobotnych dotyczy osób w wieku 15–74 lata.
a The unemployed population includes people aged 15–74.

Liczba aktywnych zawodowo w regionie w 4 kwartale 2024 r. zmniejszyła się o 3,1% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku oraz o 1,6% w odniesieniu do 4 kwartału 2021 r.

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

W ostatnim kwartale 2024 r. w województwie podlaskim współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 56,1%, podczas gdy w kraju osiągnął 58,5%. W ciągu roku jego wartość w regionie zmniejszyła się o 1,7 p. proc., natomiast w Polsce – o 0,4 p. proc. W porównaniu z 4 kwartałem 2021 r. omawiany współczynnik w regionie zmalał o 0,3 p. proc., a w kraju wzrósł o 0,1 p. proc.

Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów
Chart 27. Activity rate by quarters

Zbiorowość pracujących w województwie w 4 kwartale 2024 r. liczyła 488 tys. i w odniesieniu do analogicznego okresu 2023 r. uległa zmniejszeniu o 4,1%, a w porównaniu z ostatnim kwartałem 2021 r. – o 2,4%.

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia w 4 kwartale 2024 r. w Podlaskiem ukształtował się na poziomie 54,5%, a w kraju – 56,8%. W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku jego wartość w regionie zmniejszyła się o 2,2 p. proc., natomiast w skali kraju – o 0,3 p. proc. W odniesieniu do 4 kwartału 2021 r. w województwie podlaskim odnotowano spadek analizowanego wskaźnika o 0,7 p. proc., podczas gdy w Polsce nastąpił jego wzrost o 0,1 p. proc.

W ostatnim kwartale 2024 r. liczba bezrobotnych w województwie podlaskim wyniosła 15 tys. i była o 50,0% większa zarówno w porównaniu z zanotowaną w analogicznym okresie 2023 r., jak i 2021 r.

Stopę bezrobocia według BAEL obliczono jako udział bezrobotnych danej kategorii w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

Stopa bezrobocia w 4 kwartale 2024 r. w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 3,0% i była o 0,2 p. proc. wyższa od wskaźnika ogólnokrajowego. W okresie roku jej wartość wzrosła w regionie o 1,1 p. proc., podczas gdy w kraju zmniejszyła się o 0,3 p. proc. Podobne zmiany zaobserwowano w porównaniu z ostatnim kwartałem 2021 r. – w Podlaskiem zwiększyła się o 1,0 p. proc., a w Polsce spadła o 0,1 p. proc.

W 4 kwartale 2024 r. populacja biernych zawodowo w województwie liczyła 393 tys. osób i stanowiła 43,9% ogółu mieszkańców w wieku 15–89 lat (w Polsce – 41,5%). Liczba osób nieaktywnych zawodowo w ciągu roku zwiększyła się w regionie o 3,7%, a w skali kraju – o 0,9%. W odniesieniu do 4 kwartału 2021 r. liczebność omawianej populacji uległa natomiast ograniczeniu: w województwie podlaskim – o 0,8%, a w Polsce – o 0,6%.

W 4 kwartale 2024 r. w Podlaskiem emerytura stanowiła główną przyczynę niewykonywania i nieposzukiwania pracy dla 47,6% ogółu biernych zawodowo w wieku 15–74 lata (w kraju – 51,3%), natomiast 25,4% omawianej populacji to osoby nieaktywne z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji zawodowych (w Polsce – 22,8%). Wśród pozostałych, najczęściej wymienianych jako główne przyczyny bierności zawo-

dowej były choroba lub niepełnosprawność – 12,1% (w kraju – 10,9%) oraz obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu – 7,3% (w Polsce – 7,5%). W porównaniu z analogicznym kwartałem 2023 r. główne przyczyny bierności zawodowej nie uległy zmianie, a odsetek osób nieaktywnych zawodowo w wieku 15–74 lata wskazujących przed rokiem emeryturę wyniósł 48,0%, naukę i uzupełnianie kwalifikacji zawodowych – 26,3%, chorobę lub niepełnosprawność – 11,3%, a obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu – 7,0%.

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitants' wealth

W 2024 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw było wyższe niż w roku poprzednim.

W 2024 r. nastąpił wzrost przeciętnej liczby emerytów i rencistów w ujęciu rocznym. Na kierunek zmian zachodzących w całej populacji emerytów i rencistów w ostatnim roku miała wpływ większa niż przed rokiem zbiorowość osób pobierających świadczenia z ZUS. Liczba świadczeniobiorców KRUS uległa zmniejszeniu. W analizowanym roku odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto, przy czym wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez KRUS niż realizowane przez ZUS.

W 2023 r. odnotowano wzrost dochodu rozporządzalnego oraz do dyspozycji przypadających na 1 osobę w gospodarstwach domowych. W porównaniu z 2022 r. wzrósł wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych. Odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną pozytywnie był większy niż rok wcześniej, spadł natomiast odsetek oceniających ją negatywnie.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

W pierwszej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie rocznego badania statystyki publicznej Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) – na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń (do poziomu powiatów) w 2023 r. (jako ostatnim dostępnym).

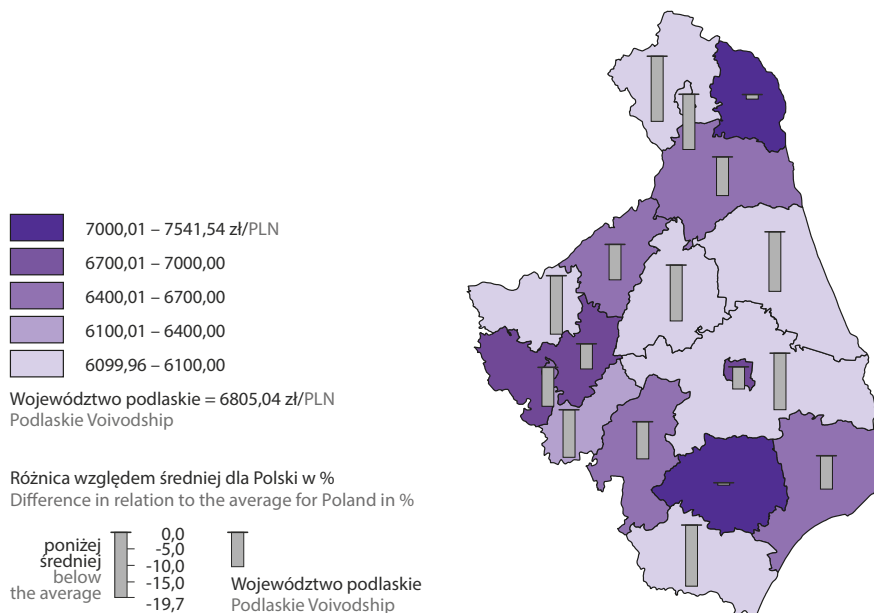
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) w województwie podlaskim w 2023 r. wyniosło 6805,04 zł i było o 792,10 zł (tj. o 13,2%) wyższe niż w 2022 r. Stanowiło ono 89,6% przeciętnego wynagrodzenia w kraju, które w 2023 r. wyniosło 7595,30 zł i w ujęciu rocznym zwiększyło się o 13,3%.

W miastach na prawach powiatu najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto stwierdzono w Białymstoku – 7089,31 zł (wzrost o 14,6% w stosunku do poprzedniego roku). W Łomży wyniosło ono 6702,05 zł (wzrost o 15,0%), a w Suwałkach – 6329,52 zł (wzrost o 14,1%). We wszystkich powiatach w re-

gionie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto zwiększyło się w porównaniu z poprzednim rokiem, przy czym najwyższy wzrost zanotowano w powiatach sejneńskim (o 18,7%) oraz zambrowskim (o 16,1%).

Mapa 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia^a brutto w 2023 r.

Map 27. Average monthly gross wages and salaries^a in 2023

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

Wynagrodzenie zdecydowanie wyższe od przeciętnego w województwie wystąpiło w powiecie bielskim (o 10,8%) oraz sejneńskim (o 10,0%). Wynagrodzenie znacznie poniżej średniego stwierdzono w powiatach suwalskim (o 10,4%) oraz siemiatyckim (o 9,0%).

W porównaniu z 2015 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło w województwie o 86,6%. Największy wzrost nastąpił w powiecie sejneńskim (ponad 2-krotny), a najmniejszy – w grajewskim (o 70,2%). W 2015 r. pracujący w województwie podlaskim otrzymali o 12,1% niższe wynagrodzenie niż w kraju (3647,08 zł względem 4150,86 zł).

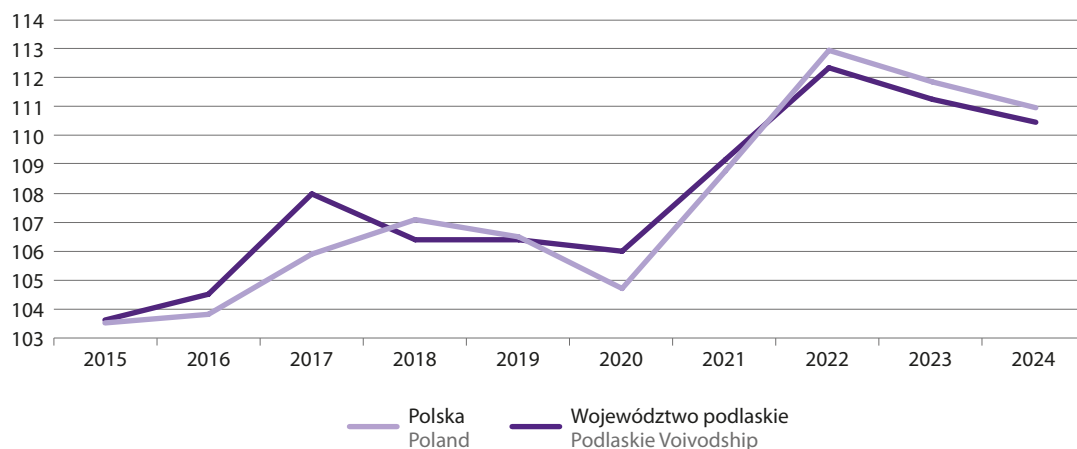
W drugiej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1 (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 lub więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób – metodą reprezentacyjną) – na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia w województwie w sektorze przedsiębiorstw w 2024 r. (jako ostatnim dostępnym).

W 2024 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 7068,34 zł i było o 10,5% wyższe niż w roku poprzednim oraz ponad 2-krotnie wyższe niż w 2015 r. W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 8265,92 zł i zwiększyło się o 11,0% w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem i ponad 2-krotnie w porównaniu z 2015 r.

Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybołówstwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

Wykres 28. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Rok poprzedni=100

Chart 28. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector
 Previous year=100

W 2024 r. relacja przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie podlaskim do średniej krajowej wyniosła 85,5%, podczas gdy w 2023 r. – 85,9%, a w 2015 r. – 83,9%.

Tablica 13. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Table 13. Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
W złotych In PLN	3458,56	4680,65	6397,07	7068,34
Polska=100 Poland=100	83,9	86,5	85,9	85,5

W omawianym roku najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano w sekcjach: informacja i komunikacja, budownictwo oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Przekroczyły one odpowiednio o 21,3%, 11,7% i 10,4% średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie. Najniższe wynagrodzenia zaobserwowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej oraz w zakwaterowaniu i gastronomii. Były one odpowiednio o 25,9% i 24,6% niższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w regionie.

W 2024 r. przeciętna liczba emerytów i rencistów w województwie podlaskim wyniosła 276,3 tys. osób i była wyższa od zanotowanej w 2023 r. (o 3,8 tys. osób, tj. o 1,4%) oraz w 2015 r. (o 18,4 tys. osób, tj. o 7,1%).

W 2024 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS w województwie w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 2,6%, zaś świadczeniobiorcy KRUS stanowili 7,1% całej ich populacji w kraju. Łącznie udział świadczeniobiorców ZUS i KRUS z terenu województwa podlaskiego w ich ogólnej liczbie w kraju wyniósł 3,1%.

Tablica 14. Świadczenia społeczne
Table 14. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	257,9	271,9	272,5	276,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1798,48	2178,78	2989,45	3403,62
w tym emerytura of which retirement pay	1887,83	2244,27	3082,98	3501,44
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1149,95	1368,46	1838,85	2099,76
w tym emerytura of which retirement pay	1164,71	1368,01	1842,80	2100,15

W 2024 r. emerytury i renty z ZUS w województwie podlaskim otrzymywało 207,7 tys. osób, tj. o 2,3% więcej niż przed rokiem i o 21,8% więcej niż przed dziewięcioma laty. Na kierunek zmian zachodzących w 2024 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, decydujący wpływ miała większa (o 3,3%) niż przed rokiem zbiorowość emerytów. Po raz kolejny znacząco zmniejszyła się liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 5,6%), a w mniejszym stopniu zmalała liczba osób pobierających renty rodzinne (o 1,0%).

W 2024 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowili emeryci (82,6% całej zbiorowości), a najmniej – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (5,9%).

Odmienne niż w przypadku świadczeniobiorców ZUS kształtowała się dynamika liczby osób otrzymujących świadczenia emerytalno-rentowe w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w województwie podlaskim. W 2024 r. emerytury i renty rolnicze pobierało 68,5 tys. osób, czyli mniej o 1,2% niż przed rokiem i o 21,5% niż 9 lat wcześniej. W ciągu ostatniego roku zaobserwowano spadek liczby osób otrzymujących emerytury (o 0,9%) i pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy (o 2,0%). Liczba osób korzystających z rent rodzinnych także obniżyła się w odniesieniu do poprzedniego roku (o 2,3%). Grupa świadczeniobiorców KRUS charakteryzowała się również nieco odmienną strukturą. Podobnie jak w przypadku świadczeniobiorców ZUS, dominowali w niej emeryci, przy czym ich odsetek w analizowanym roku wyniósł 80,4%. Najniższy udział miały natomiast osoby pobierające renty rodzinne, które stanowiły 4,1% ogółu świadczeniobiorców KRUS.

W województwie podlaskim w 2024 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wyniosła 3403,62 zł i była o 13,9% wyższa niż przed rokiem. W skali kraju w analizowanym okresie również odnotowano jej wzrost (o 14,2%). To samo świadczenie pobierane przez rolników indywidualnych ukształtowało się na poziomie 2099,76 zł i w ujęciu rocznym zwiększyło się o 14,2% (w kraju nastąpił wzrost o 13,9%).

Tendencję wzrostową w odniesieniu do poprzedniego roku zaobserwowano w przypadku wszystkich kategorii świadczeń zarówno w województwie, jak i w kraju. W 2024 r. w podlaskiem więcej wzrosła emerytura i renta wypłacana przez KRUS niż to samo świadczenie z ZUS, a różnica wyniosła 0,3 p. proc. W kraju zaobserwowano odmienną tendencję – większemu wzrostowi uległa emerytura i renta wypłacana przez ZUS, niż takie świadczenie z KRUS, przy czym różnica ukształtowała się na poziomie 0,3 p. proc. Rozpatrując zaś poszczególne kategorie świadczeń, największy wzrost w zakresie wypłat z KRUS w ciągu ostatniego roku odnotowano w przypadku renty z tytułu niezdolności do pracy (w województwie i w kraju – o 15,2%) oraz renty rodzinnej (odpowiednio o 14,8% i 13,9%). Biorąc pod uwagę świadczenia wypłacane przez ZUS, w największym stopniu zwiększyła się renta z tytułu niezdolności do pracy (w regionie – o 14,3%, w Polsce – o 15,2%).

W 2024 r. wysokość świadczeń w województwie podlaskim ukształtowała się poniżej średniej krajowej (z wyjątkiem rent rodzinnych z KRUS). Pod względem przeciętnej emerytury i renty z ZUS województwo uplasowało się na trzynastym miejscu, a z KRUS – na jedenastym miejscu w kraju. W przypadku wypłat realizowanych przez ZUS odnotowano większe zróżnicowanie odchyleń od średniej krajowej poszczególnych kategorii świadczeń (renty rodzinne były o 9,9% niższe od przeciętnych w kraju, emerytury – o 9,4%, a renty z tytułu niezdolności do pracy – o 9,0%) niż w przypadku wypłat z KRUS (gdzie renty rodzinne były wyższe o 4,2% od średnich krajowych, natomiast renty z tytułu niezdolności do pracy i emerytury – niższe odpowiednio o 0,6% i 0,5%).

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne (wyniki Badania Budżetów Gospodarstw Domowych).

W 2023 r. w województwie podlaskim przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 2681,20 zł i był nieznacznie (o 2,90 zł) wyższy niż średnio w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem kwota ta w województwie wzrosła o 8,5%, podczas gdy w kraju zwiększyła się o 13,7%.

Tablica 15. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny^a
Table 15. Average monthly available income^a

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
	w zł in PLN				
Na 1 osobę w gospodarstwie domowym Per capita in household	1257,93	1948,31	2471,05	2681,20	2678,30
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1208,57	1917,16	2428,35	2635,20	2622,11

a Dane za lata 2022 i 2023 pochodzące z badania budżetów gospodarstw domowych uogólniono w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, uwzględniając dodatkowo strukturę ludności według wieku i płci, w związku z czym nie są w pełni porównywalne z danymi za lata wcześniejsze, które zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. W związku z uaktualnionym uogólnieniem, dane za 2022 r. różnią się od wcześniej opublikowanych.

a Data for 2022 and 2023 from the household budget survey were generalised based on the results of the National Population and Housing Census 2021, additionally taking into account the population structure by age and sex, and are therefore not directly comparable with data for previous years, which were generalised based on the results of the National Population and Housing Census 2011. Due to the updated generalisation, the data for 2022 differ from those previously published.

W omawianym roku przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji (dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki) przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych osiągnął wartość 2635,20 zł i również był wyższy niż przeciętny w kraju, gdzie wyniósł 2622,11 zł. W porównaniu z poprzednim rokiem kwota ta wzrosła w Podlaskiem o 8,5%, a w kraju – o 14,0%.

W 2023 r. w województwie podlaskim wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukształtował się na poziomie 26,2%. Oznacza to wzrost o 2,8 p. proc. w stosunku do jego wartości zanotowanej w 2022 r. W kraju omawiany wskaźnik w 2023 r. wyniósł 14,0% i był o 0,3 p. proc. wyższy w porównaniu z poprzednim rokiem.

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

Transfery społeczne – bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia dochodu, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH).

W analizowanym roku, podobnie jak rok wcześniej, Podlaskie było województwem o najwyższym poziomie wskaźnika zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych.

Współczynnik Giniego jest to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

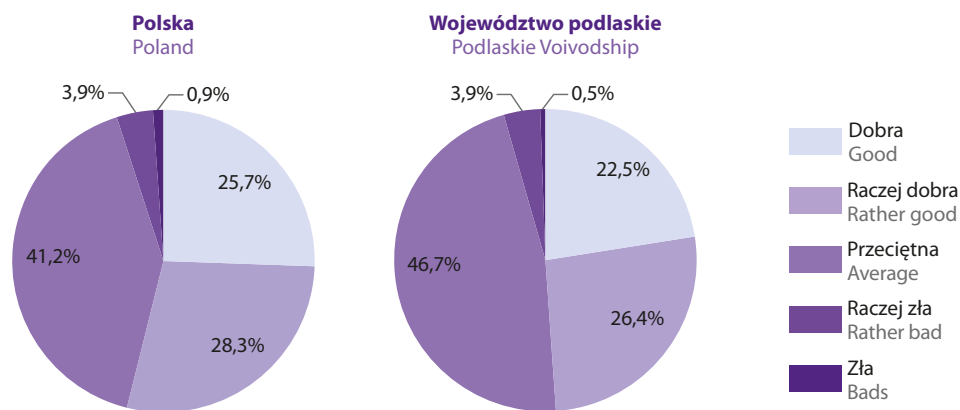
Współczynnik Giniego, jako miara zróżnicowania dochodów, w 2023 r. w województwie podlaskim wyniósł 29,0% i był wyższy o 3,5 p. proc. od zanotowanego w 2022 r. W Polsce współczynnik ten osiągnął 27,0% i wzrósł o 0,7 p. proc. w odniesieniu do poziomu zaobserwowanego rok wcześniej.

W 2023 r. w województwie podlaskim swoją sytuację materialną jako dobrą oceniło 22,5% gospodarstw domowych, a jako raczej dobrą – 26,4%. W ciągu roku odsetek oceniających sytuację swego gospodarstwa pozytywnie zwiększył się o 4,4 p. proc. (w kraju wzrósł o 3,4 p. proc.).

Udział gospodarstw określających swoją sytuację materialną jako przeciętną wyniósł 46,7% i w porównaniu z 2022 r. zmniejszył się o 2,1 p. proc. (w kraju spadł o 2,3 p. proc.).

Wykres 29. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2023 r.

Chart 29. Subjective evaluation of material situation of household in 2023

Odsetek gospodarstw domowych postrzegających swoją sytuację jako raczej złą ukształtował się na poziomie 3,9%, a oceniających ją jako złą – na poziomie 0,5%. Udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną negatywnie był o 2,3 p. proc. niższy od zanotowanego przed rokiem (w kraju zmniejszył się o 1,1 p. proc.).

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

W 2023 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, nieznacznie ograniczeniu uległa liczba osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej, a na niezmiennym poziomie pozostał udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa. Wzrosła natomiast wartość udzielonych świadczeń.

W końcu 2023 r. działało więcej niż przed rokiem placówek opieki nad dziećmi do lat 3.

W 2023 r. świadczenia społeczne w ramach zadań własnych i zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego przyznano na podstawie decyzji 37,1 tys. osób, tj. o 0,2% mniej niż w 2022 r. i o 46,2% mniej niż 8 lat wcześniej, bez względu na liczbę pobieranych świadczeń, ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania. Wartość udzielonych świadczeń wzrosła o 4,5% w porównaniu z poprzednim rokiem, ale zmniejszyła się o 2,8% w odniesieniu do 2015 r.

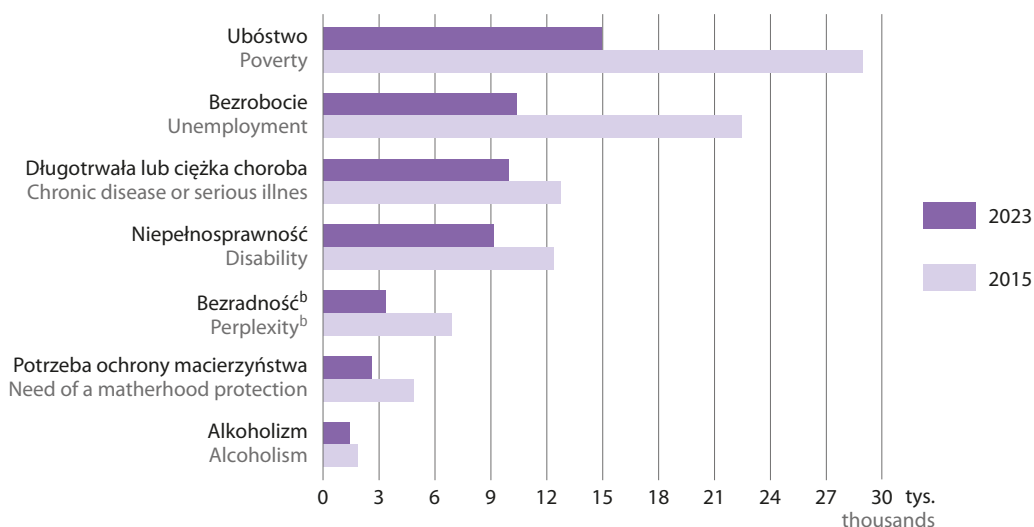
Wskaźnik określający liczbę osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności w województwie wyniósł 325 (w Polsce – 236), tj. o 1 mniej niż rok wcześniej.

Tablica 16. Świadczenia pomocy społecznej
Table 16. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej: Beneficiaries of social assistance benefits:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	69021	44261	37175	37115
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	579,9	381,6	324,4	325,4
Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	135829,0	120587,4	126283,3	131973,0
pomoc pieniężna financial assistance	105593,5	91622,5	91225,7	90748,3
pomoc niepieniężna non-financial assistance	30235,5	28964,9	35057,6	41224,7

Osoby potrzebujące mogły otrzymać pomoc zarówno w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej. W 2023 r. w województwie podlaskim świadczenia w formie pieniężnej na podstawie decyzji otrzymało 33,9 tys. osób, a w 2022 r. – 34,6 tys. Pomoc pieniężna wyniosła 90,7 mln zł i była o 0,5% mniejsza niż rok wcześniej. Największą kwotę przeznaczono na zasiłki okresowe – 31,3 mln zł i na zasiłki stałe – 29,8 mln zł. Świadczenia w formie niepieniężnej na podstawie decyzji przyznano 17,7 tys. osób, a w 2022 r. – 17,2 tys. osób. W ramach pomocy niepieniężnej na świadczenia wydano 41,2 mln zł, tj. o 17,6% więcej niż w roku poprzednim. Najwięcej środków przeznaczono na usługi opiekuńcze – 15,1 mln zł i posiłki – 14,0 mln zł.

Wykres 30. Rodziny, którym przyznano pomoc^a według przyczyn
Chart 30. Families with assigning help^a by reasons

a Na podstawie decyzji. b W sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.
 a Based on the decisions. b In care and educational affairs as well as in household duties.

W jednej rodzinie mogło wystąpić kilka przyczyn udzielenia pomocy społecznej. W 2023 r. najczęściej pomocy udzielano rodzinom z powodu ubóstwa (15,0 tys.), bezrobocia (10,4 tys.), długotrwałej lub ciężkiej choroby (10,0 tys.) oraz niepełnosprawności (9,2 tys.). W porównaniu z 2015 r. najbardziej zmniejszyła się liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa (o 14,0 tys.), bezrobocia (o 12,1 tys.) i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (o 3,5 tys.).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informacje o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901).

W 2023 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w województwie podlaskim skorzystało 24,4 tys. gospodarstw domowych i 52,7 tys. beneficjentów. Liczba tych gospodarstw domowych zmniejszyła się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w odniesieniu do 2015 r. (odpowiednio o 0,3% i 40,6%), natomiast liczba beneficjentów wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,2%), ale była mniejsza niż w 2015 r. (o 50,7%).

Tablica 17. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

Table 17. Beneficiaries of social assistance

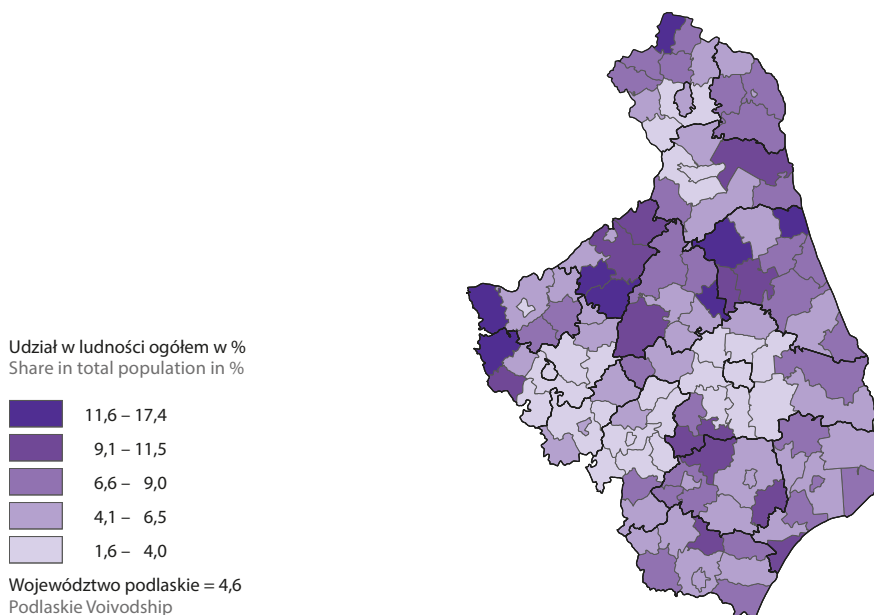
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from community social assistance	40995	28323	24427	24355
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej: Beneficiaries of social assistance:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	106935	64313	52582	52711
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	898	555	459	462

Udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców województwa podlaskiego w 2023 r. wyniósł 4,6% (w kraju – 3,4%) i nie zmienił się w porównaniu z 2022 r., ale zmniejszył się w odniesieniu do 2015 r. (o 4,4 p. proc.).

Nadal obserwowano dość duże terytorialne zróżnicowanie tego wskaźnika w regionie. Rozpiętość pomiędzy jego najniższą i najwyższą wartością w gminach wyniosła 15,8 p. proc. Najwyższy udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców zanotowano w gminie Radziłów (17,4%), a najniższy – w gminie Supraśl (1,6%).

Mapa 28. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w 2023 r.

Map 28. Beneficiaries of social assistance in 2023

W 2023 r. w województwie podlaskim wartość wypłaconych świadczeń wychowawczych w ramach rządowego programu „Rodzina 500+” wyniosła 1210,2 mln zł i była o 0,1% wyższa w porównaniu z poprzednim rokiem. Średnio w miesiącu świadczenie wypłacano na 199,7 tys. dzieci.

Tablica 18. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”
Table 18. „FAMILY 500+” child-support benefits

Wyszczególnienie Specification	2016 ^a	2020	2022	2023
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Childraising benefit payments in thousand PLN	560221,2	1167343,2	1209423,4	1210220,7
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymywały świadczenie wychowawcze Monthly average number of children for which families received childraising benefit	124910	191402	197694	199650

^a W okresie kwiecień–grudzień.

Uwaga. Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2019 r. świadczenie przysługiwało na drugie i kolejne dziecko rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia niezależnie od dochodu, a w przypadku dochodu w wysokości nieprzekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 r. przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągany przez rodzinę.

^a In the period of April–December.

Note. From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income.

W 2023 r. kontynuowano program Karta Dużej Rodziny oferujący rodzinom wielodzietnym, tj. przynajmniej z trójką dzieci, system zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z oferty kulturalnej, rekreacyjnej, transportowej na terenie całego kraju. W województwie podlaskim tę kartę posiadało 60,9 tys. rodzin (w kraju – 1766,7 tys.), tj. o 22,0% więcej niż rok wcześniej. Największą liczbę takich rodzin zano-towano w mieście Białystok (17,2% ogółu) i powiecie białostockim (13,3%), natomiast najmniej było ich w powiatach sejneńskim (1,7%) i hajnowskim (2,8%).

W ramach programu „Dobry Start” każdemu uczącemu się dziecku, rozpoczynającemu rok szkolny, wy-płacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. Jest ono przyznawane niezależnie od wysokości dochodu uzyskiwanego przez opiekunów i wynosi 300,00 zł. W województwie podlaskim w 2023 r. wsparcie w ramach tego programu otrzymało 133,9 tys. uczniów, a do rodzin trafiło z tego tytułu 40,1 mln zł.

W 2023 r. w województwie podlaskim na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami przeznaczono 84,3 mln zł, tj. o 13,4% mniej niż rok wcześniej. Stanowiły one 20,7% ogólnej wartości świadczeń rodzinnych (w 2022 r. – 26,8%). Przeciętnie miesięcznie zasiłki rodzinne były wypłacane na 40,2 tys. dzieci (w 2022 r. – na 47,2 tys. dzieci).

Ze świadczeń wypłacanych z funduszu alimentacyjnego mogą korzystać osoby uprawnione do pobiera-nia alimentów, których egzekucja okazała się bezskuteczna. W województwie podlaskim w 2023 r. z tego funduszu wypłacono 59,2 tys. świadczeń o łącznej wartości 24,7 mln zł. W porównaniu z 2022 r. było to mniej – odpowiednio o 7,9% i 5,6%.

Tablica 19. Świadczenia na rzecz rodziny
Table 19. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2022	2023
Dobry Start^a: Good Start^a:				
kwota świadczeń wypłaconych w tys. zł amount of benefits paid in thousand PLN	.	38543,4	39813,8	40146,5
liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie number of children (and learners) for whom benefits have been paid	.	128516	132760	133890
Zasiłek rodzinny: Family allowance:				
kwota świadczeń ^b wypłaconych w tys. zł amount of family allowances ^b in thousand PLN	162236	131787	97350	84290
dzieci, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny children, for which the parents shall receive family allowances	82082	64667	47246	40166
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku w % share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age in %	36,7	28,4	21,0	18,1
Fundusz alimentacyjny: Alimony fund:				
kwota świadczeń wypłaconych w tys. zł amount of benefits paid in thousand PLN	31645,2	28152,3	26171,5	24705,1
liczba wypłaconych świadczeń number of paid benefits	82577	70701	64236	59172
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT: Family tax relief in PIT tax returns:				
kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w tys. zł amount of tax deductions for family tax relief in thousand PLN	150654,0	153727,1	107268,4	.
liczba dzieci ^c number of children ^c	178598	182518	193834	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku, jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the "Good Start" program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim działało 157 (w kraju – 5462) placówek opieki nad dziećmi do lat 3, tj. o 10,6% więcej niż przed rokiem i ponad 2,5-krotnie więcej niż w końcu 2015 r. Wśród nich dominującą pozycję stanowiły żłobki (87,9%). Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., omawiane placówki dysponowały łącznie 6,4 tys. miejsc (w Polsce – 213,4 tys.), tj. o 9,7% więcej niż przed rokiem i ponad 2,5-krotnie więcej niż 8 lat wcześniej.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godzin dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2023 r. poz. 204). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godzin dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 niewpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

W końcu 2023 r. z instytucjonalnych form opieki korzystało 5,3 tys. dzieci do lat 3, co oznacza wzrost zarówno w porównaniu z końcem poprzedniego roku, jak i 2015 r. odpowiednio o 4,0% i prawie 2,5-krotny. Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., zdecydowaną większość, tj. 95,1%, stanowiły dzieci przebywające w żłobkach. Ich odsetek w odniesieniu do stanu zanotowanego rok wcześniej zmniejszył się o 0,7 p. proc., a w stosunku do końca 2015 r. – wzrósł o 10,6 p. proc.

**Tablica 20. Żłobki^a i kluby dziecięce
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 20. Nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Żłobki Nurseries	39	109	129	138
w tym publiczne of which public	18	25	35	.
Oddziały żłobkowe Nursery wards	3	–	–	–
Kluby dziecięce Children's clubs	20	13	13	19
Miejsca Places	2391	5003	5842	6408
w żłobkach in nurseries	1983	4761	5608	6052
w klubach dziecięcych in children's clubs	408	242	234	356
Dzieci Children	2235	4104	5144	5348
w żłobkach in nurseries	1888	3934	4928	5088
w klubach dziecięcych in children's clubs	347	170	216	260

a Do 2021 r. miejsca i dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

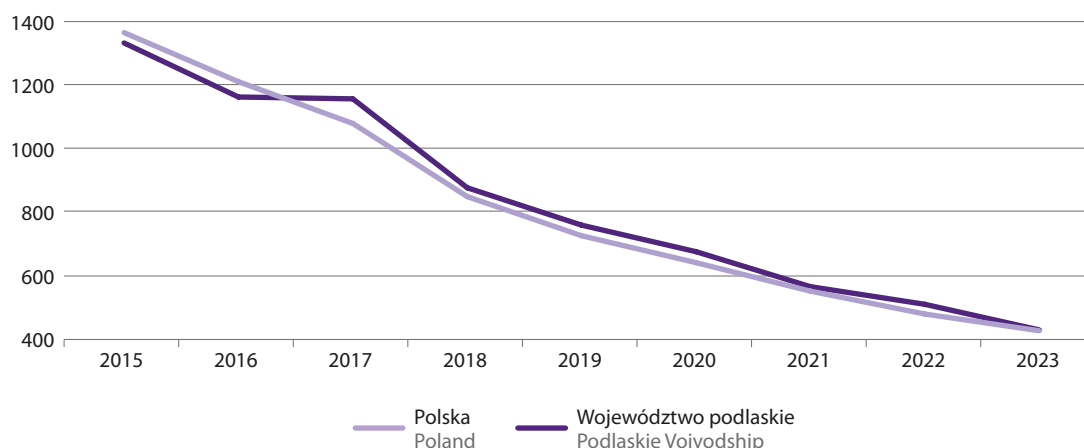
a Until 2021 places and children in nurseries including nursery wards.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

W końcu 2023 r. na 100 miejsc przygotowanych w żłobkach i klubach dziecięcych w regionie przypadało 427 dzieci w wieku do lat 3 (w kraju – 424 dzieci). Według stanu w końcu poprzedniego roku oraz 2015 r., na 100 miejsc w omawianych placówkach przypadało odpowiednio 508 i 1335 dzieci w wieku do lat 3.

**Wykres 31. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 31. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

^a Do 2021 r. miejsca i dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a Until 2021 places and children in nurseries including nursery wards.

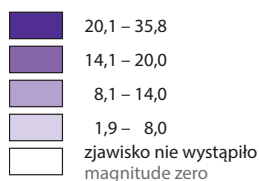
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim, podobnie jak w kraju, na 1 tys. dzieci w wieku do lat 3 przypadało 195 dzieci przebywających w żłobkach i klubach dziecięcych, czyli o 22 dzieci więcej niż rok wcześniej. Najwyższy odsetek dzieci w wieku do lat 3 korzystających ze żłobków i klubów dziecięcych zanotowano w mieście Suwałki (35,8%), natomiast najniższy – w powiecie suwalskim (1,9%). W powiecie łomżyńskim nie odnotowano żadnej placówki opieki nad dziećmi do lat 3.

**Mapa 29. Żłobki i kluby dziecięce w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 29. Nurseries and children's clubs in 2023
As of 31 December

Dzieci objęte opieką żłobkową
w ogólnej liczbie dzieci w wieku do lat 3 w %
Children covered by nursery care
in total number of children up to the age of 3 in %

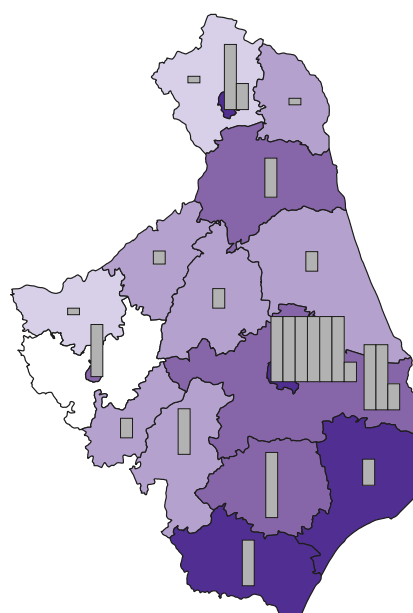

Województwo podlaskie = 19,5
Podlaskie Voivodship

Obiekty
Facilities

Województwo podlaskie
Podlaskie Voivodship

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

Na przestrzeni ostatnich lat systematycznie zwiększała się liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych w ujęciu rocznym.

W końcu 2023 r., analogicznie jak przed rokiem, odnotowano nieznaczną poprawę warunków mieszkaniowych w skali roku – zwiększyła się przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania, przy równoczesnym spadku liczby osób zamieszkujących w 1 mieszkaniu.

W analizowanym roku, podobnie jak w latach poprzednich, dokonano kolejnych inwestycji w obszarze infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, zwiększających długość sieci oraz liczbę przyłączy do odbiorców.

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans zasobów mieszkaniowych** za dany rok (według stanu w dniu 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe to ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakozozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

W końcu 2023 r. na terenie województwa podlaskiego znajdowało się 477,2 tys. mieszkań, tj. 3,0% ogółu mieszkań w zasobach mieszkaniowych Polski. Ich liczba wzrosła zarówno w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej, jak i w końcu 2015 r. odpowiednio o 1,4% i 8,2%. Najwięcej mieszkań znajdowało się w mieście Białystok (143,3 tys.) i powiecie białostockim (61,7 tys.), a także w miastach Suwałki (28,7 tys.) i Łomża (25,6 tys.) oraz powiecie sokólskim (24,7 tys.).

Tablica 21. Zasoby mieszkaniowe^a
Stan w dniu 31 grudnia

Table 21. Dwelling stocks^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Mieszkania: Dwellings:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	440829	459776	470684	477175
na 1000 ludności per 1000 population	370,8	397,5	411,7	419,2
Przeciętna: Average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	4,02	4,04	4,04	4,03
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor of a dwelling in m ²	76,1	77,8	78,2	78,3
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,70	2,52	2,43	2,39

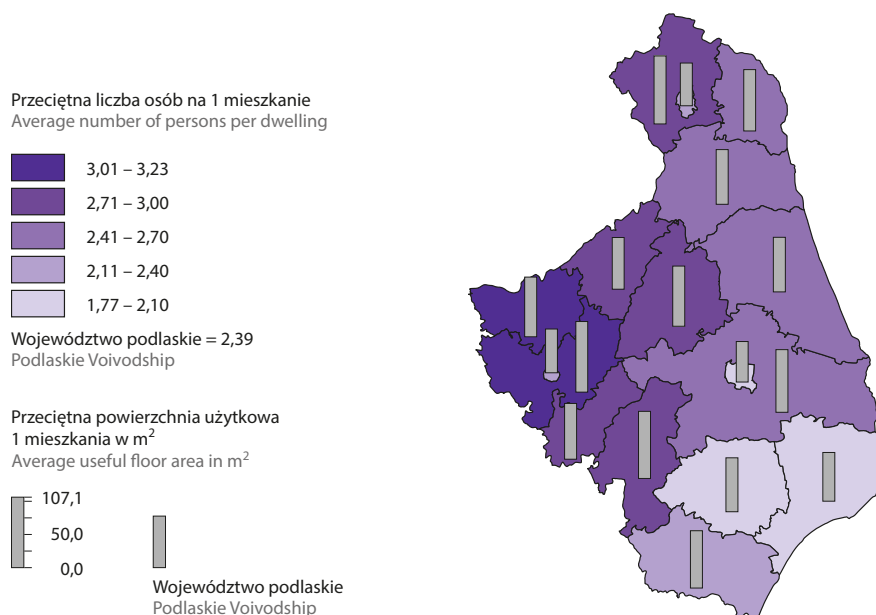
^a Na podstawie bilansów.

^a On the basis of balances.

Z roku na rok wartość wskaźnika informującego o liczbie osób przydającej na 1 mieszkanie zmniejsza się. W końcu 2023 r. w województwie podlaskim, podobnie jak w Polsce, przeciętnie w 1 mieszkaniu zamieszkiwało 2,39 osoby. Oznacza to spadek poziomu wskaźnika, który 8 lat wcześniej kształtował się w województwie na poziomie 2,70 osoby, w kraju natomiast osiągnął poziom 2,72 osoby na 1 mieszkanie. Najwyższą przeciętną liczbą osób w 1 mieszkaniu na terenie województwa w końcu 2023 r. charakteryzowała się gmina wiejska Przytuły (3,82), zaś najniższe zaludnienie mieszkań odnotowano w gminach wiejskich Dubicze Cerkiewne (1,24) oraz Orla (1,35).

**Mapa 30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 30. Housing conditions of population in 2023
As of 31 December

W województwie podlaskim, według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., długość sieci wodociągowej (rozdzielczej wraz z przesyłową) wynosiła 14453,7 km, a liczba przyłączy wodociągowych – 213,5 tys. szt. Stanowiło to 4,2% długości sieci wodociągowej Polski, a 3,4% ogólnej liczby przyłączy w kraju. W porównaniu ze stanem zanotowanym w końcu roku poprzedniego oraz 2015 długość sieci wodociągowej w województwie zwiększyła się odpowiednio o 160,6 km (o 1,1%) i 875,1 km (o 6,4%), przy jednoczesnym wzroście liczby przyłączy do budynków odpowiednio o 3,0 tys. szt. (o 1,4%) i 20,0 tys. szt. (o 10,3%).

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

Na obszarach wiejskich województwa podlaskiego w końcu 2023 r. znajdowało się 83,9% sieci wodociągowej oraz 62,3% wszystkich przyłączy wodociągowych do budynków mieszkalnych. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku długość sieci na tych terenach wzrosła o 116,8 km (o 1,0%), a liczba przyłączy zwiększyła się o 1,9 tys. szt. (o 1,5%). W tym samym okresie w miastach województwa wybudowano 43,8 km sieci (wzrost o 1,9%) i zainstalowano 1,0 tys. szt. przyłączy (wzrost o 1,3%).

W dniu 31 grudnia 2023 r. w Podlaskiem najdłuższa sieć wodociągowa usytuowana była na terenie miasta Białystok – 677,6 km (23,2 tys. szt. przyłączy), w gminie miejsko-wiejskiej Dąbrowa Białostocka – 257,5 km (2,3 tys. szt. przyłączy) oraz w gminie wiejskiej Suwałki 250,3 km (2,4 tys. szt. przyłączy), najkrótsza zaś w gminach miejskich Sejny – 15,2 km (0,8 tys. szt. przyłączy) i Brańsk – 19,2 km (0,9 tys. szt. przyłączy). Najbardziej znaczący przyrost długości sieci wodociągowej w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej stwierdzono w gminie wiejskiej Białowieża (o 23,9%), zaś w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. – w gminie wiejskiej Turośl (ponad 2-krotny).

W końcu analizowanego roku w Podlaskiem gęstość sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) wynosiła 71,6 km/100 km² i była niższa niż w Polsce o 37,1 km/100 km². W relacji do stanu sprzed roku oraz ośmiu lat wystąpił wzrost zagęszczenia sieci wodociągowej odpowiednio o 0,8 km/100 km² i 4,3 km/100 km². W końcu 2023 r. w miastach województwa gęstość sieci wodociągowej wynosiła przeciętnie 250,9 km/100 km², a na terenach wiejskich – 63,0 km/100 km². Największą wartość wskaźnika gęstości sieci wodociągowej w końcu 2023 r. odnotowano w miastach Białystok (663,5 km/100 km²) i Łomża (474,7 km/100 km²) oraz gminie miejskiej Hajnówka (427,0 km/100 km²), a najmniejszą – w gminach wiejskich: Gródek (13,7 km/100 km²), Białowieża (18,6 km/100 km²) oraz Płaska, Giby i miejsko-wiejskiej Goniądz (po 21,1 km/100 km²).

**Tablica 22. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 22. Water supply system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć wodociągowa (rozdzielcza i przesyłowa) w km Water supply network (distribution and transmission) in km	13578,6	14103,4	14293,1	14453,7
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^a w szt. Connections leading to residential buildings ^a in units	193513	204112	210565	213527
Zużycie wody z wodociągów w gospodar- stwach domowych (w ciągu roku) w hm ³ Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm ³	40,2	42,3	41,4	42,5

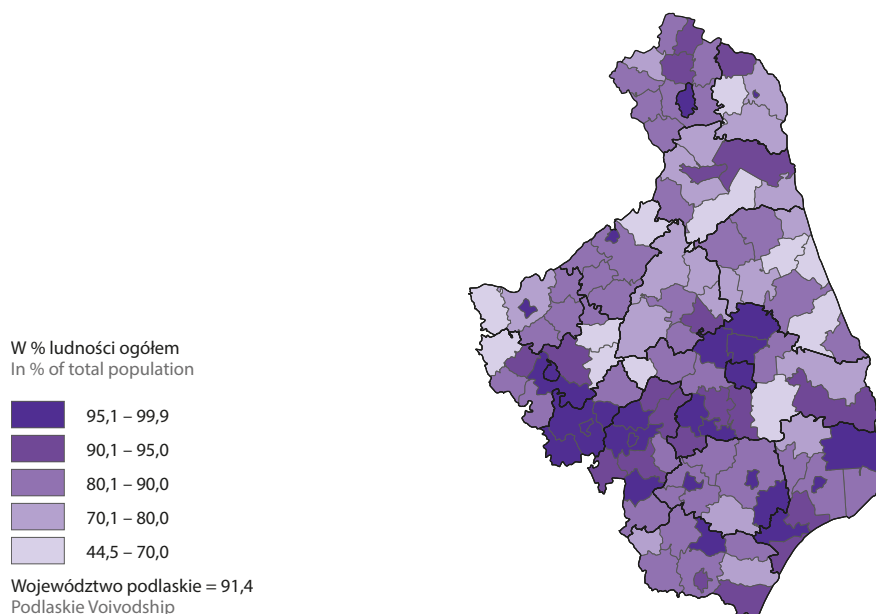
a Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.

a With connections leading to collective residential buildings.

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim z sieci wodociągowej korzystało 1040,1 tys. osób, tj. 91,4% ludności województwa, co stanowiło 3,0% ogółu korzystających z tej sieci na obszarze Polski. W końcu analizowanego roku minimalnie wzrosła wartość odsetka ludności korzystającej z tej sieci – o 0,1 p. proc. w skali roku i o 1,0 p. proc. w stosunku do stanu w końcu 2015 r. W końcu analizowanego roku w Podlaskiem dostęp do wodociągu miało 96,9% ludności miast i 82,8% mieszkańców terenów wiejskich. Najwyższe odsetki ludności korzystającej z sieci wodociągowej odnotowano w gminach miejskich Kolno – 99,9% i Brańsk – 99,5% oraz w gminie miejsko-wiejskiej Łapy – 99,2%, natomiast najniższe w gminach wiejskich: Krasnopol – 44,5%, Turośl – 52,1% i Zawady – 52,5%.

**Mapa 31. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 31. Population using water supply system in 2023
As of 31 December

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

**Tablica 23. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 23. Sewerage system
As of 31 December

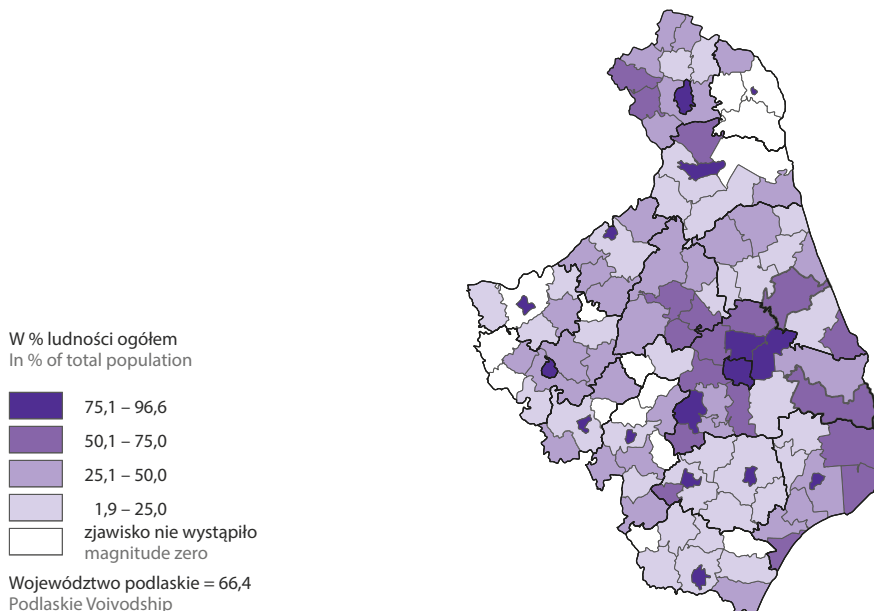
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć rozdzielcza ^a w km Distribution network ^a in km	3436,2	3768,0	3858,8	3929,5
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych ^b w szt. Connections leading to residential buildings ^b in units	89956	100055	104393	107362
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm ³ Wastewater discharged by sewerage network (during the year) in hm ³	32,0	33,5	34,3	35,0
w tym oczyszczane of which treated	32,0	33,5	34,3	35,0

a Łącznie z kolektorami. b Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.
a Including collectors. b With connections leading to collective residential buildings.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., sieć kanalizacyjna w Podlaskiem osiągnęła długość 3929,5 km, przy liczbie przyłączy do budynków wynoszącej 107,4 tys. szt. Stanowiło to 2,2% ogólnej długości sieci kanalizacyjnej w Polsce oraz 2,7% ogólnej liczby przyłączy w kraju. W końcu omawianego roku, w porównaniu ze stanem zanotowanym rok i 8 lat wcześniej, długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się odpowiednio o 70,7 km (o 1,8%) i 493,3 km (o 14,4%), przy równoczesnym wzroście liczby przyłączy do budynków odpowiednio o 3,0 tys. szt. (o 2,8%) i 17,4 tys. szt. (o 19,3%).

**Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 32. Population using sewage system in 2023
As of 31 December

W końcu 2023 r. na terenie województwa z sieci kanalizacyjnej korzystało 755,3 tys. osób, tj. 66,4% ludności województwa, co stanowiło 2,8% ogółu ludności korzystającej z tej sieci w kraju. W regionie w ujęciu rocznym nastąpił niewielki wzrost (o 0,2%) liczby korzystającej z niej ludności, natomiast w porównaniu z końcem 2015 r. – nieznaczny spadek (o 0,2%). Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej wśród ogółu ludności w porównaniu ze stanem zanotowanym w końcu roku poprzedniego oraz 2015 wzrósł odpowiednio o 0,5 p. proc. oraz 2,8 p. proc. W końcu analizowanego roku w Podlaskiem dostęp do kanalizacji miało 92,3% ludności miast i 26,0% mieszkańców terenów wiejskich. Najwyższy odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej odnotowano w mieście Białystok – 96,6% oraz w gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie – 96,0%, najniższy zaś w gminach wiejskich Grajewo – 1,9% i Brańsk – 2,3%. Na terenie 15 gmin w województwie nie było sieci kanalizacyjnej.

W miastach województwa podlaskiego w końcu 2023 r. znajdowało się 51,2% całej sieci kanalizacyjnej oraz 67,0% wszystkich przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku długość sieci na tych terenach wzrosła o 35,1 km (o 1,8%), a liczba przyłączy zwiększyła się o 1510 szt. (o 2,1%). W 2023 r. na obszarach wiejskich województwa wybudowano 35,6 km sieci (wzrost o 1,9%) oraz zainstalowano 1459 szt. przyłączy (wzrost o 4,3%).

W końcu 2023 r. w Podlaskiem najdłuższa sieć kanalizacyjna usytuowana była na terenie miasta Białystok – 523,3 km (22,2 tys. szt. przyłączy) oraz gminy wiejskiej Juchnowiec Kościelny – 150,7 km (3,3 tys. szt. przyłączy), najkrótsza zaś w gminach wiejskich Grajewo – 1,0 km (1 przyłącze) i Mały Płock – 1,2 km (24 przyłącza). Największy wzrost długości sieci kanalizacyjnej w skali roku odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Szczuczyn (o 44,4%) i gminie wiejskiej Wysokie Mazowieckie (o 42,1%).

W dniu 31 grudnia 2023 r. w województwie podlaskim gęstość sieci kanalizacyjnej ukształtowała się na poziomie 19,5 km/100 km², tj. o 38,3 km/100 km² niższym niż w kraju. Uległa ona zwiększeniu zarówno w ujęciu rocznym – o 0,4 km/100 km², jak i w porównaniu ze stanem w końcu 2015 r. – o 2,5 km/100 km². W końcu 2023 r. w miastach województwa gęstość sieci kanalizacyjnej wynosiła przeciętnie 217,4 km/100 km², a na obszarach wiejskich – 10,0 km/100 km².

Największe zagęszczenie sieci kanalizacyjnej odnotowano w mieście Białystok (512,4 km/100 km²), oraz gminach miejskich Bielsk Podlaski (412,8 km/100 km²) i Hajnówka (390,8 km/100 km²), natomiast najmniejsze – w gminach wiejskich: Grajewo (0,3 km/100 km²), Mały Płock (0,9 km/100 km²) i Brańsk (1,0 km/100 km²).

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy,
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

**Tablica 24. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 24. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	1577,6	2001,4	2541,9	2639,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	28395	37442	42315	44447
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	117,4	135,7	139,1	143,7
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	473,8	733,5	767,7	776,2
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	398,1	632,4	670,0	680,5

a łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas customers using collective gas-meters.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., długość sieci gazowej ogółem w województwie podlaskim wynosiła 2639,6 km (co stanowiło 1,5% ogólnej długości sieci gazowej w Polsce), z czego 2161,9 km przypadało na sieć rozdzielczą. Zarówno w ujęciu rocznym, jak i w stosunku do końca 2015 r. odnotowano wzrost długości sieci gazowej odpowiednio o 97,7 km (o 3,8%) i 1062,0 km (o 67,3%). W analizowanym roku liczba przyłączy do budynków w województwie wynosiła 44,4 tys. szt., stanowiąc 1,3% ogólnej ich liczby w kraju. Podobnie jak długość sieci gazowej, liczba przyłączy wzrosła w skali roku i na przestrzeni 8 lat odpowiednio o 2,1 tys. szt. (o 5,0%) i 16,1 tys. szt. (o 56,5%).

Na terenach miejskich województwa podlaskiego w końcu 2023 r. znajdowało się 49,1% ogółu sieci gazowej oraz 73,7% wszystkich przyłączy gazowych do budynków. W porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku długość sieci na tych terenach zwiększyła się o 49,6 km (o 4,0%), a liczba przyłączy wzrosła o 1,1 tys. szt. (o 3,5%). W analizowanym roku na obszarach wiejskich województwa wybudowano 48,1 km sieci (wzrost o 3,7%) oraz zainstalowano 1,0 tys. szt. przyłączy (wzrost o 9,8%).

Najdłuższa sieć gazowa była usytuowana w mieście Białystok (634,6 km oraz 19,4 tys. szt. przyłączy), najkrótsza zaś – w gminie miejsko-wiejskiej Czarna Białostocka (0,7 km i 6 przyłączy). Najwyższy przyrost długości sieci gazowej w skali roku zaobserwowano w gminie wiejskiej Śniadowo (o 71,8%).

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim gęstość sieci gazowej wynosiła 10,7 km/100 km² i była znacznie niższa niż w Polsce, gdzie wskaźnik ten kształtował się na poziomie 51,7 km/100 km². W porównaniu ze stanem w końcu 2022 r. odnotowano wzrost zagęszczenia sieci gazowej o 0,5 km/100 km². W końcu 2023 r. w miastach województwa gęstość tej sieci wynosiła przeciętnie 138,9 km/100 km², a na terenach wiejskich – 4,5 km/100 km². Najwyższy poziom wskaźnika gęstości ww. sieci odnotowano w mieście Białystok (621,4 km/100 km²), zaś najniższy – w gminie miejsko-wiejskiej Czarna Białostocka (0,3 km/100 km²).

W końcu analizowanego roku w województwie podlaskim z gazu sieciowego korzystało 363,7 tys. osób, tj. 32,0% ogółu ludności województwa i 1,7% ogółu ludności korzystającej z sieci gazowej w Polsce. Liczba ludności korzystającej z omawianej sieci wzrosła zarówno w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej, jak i na przestrzeni 8 lat odpowiednio o 7,3 tys. osób (o 2,1%) i 29,3 tys. osób (o 8,8%). Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej wśród ogółu ludności w porównaniu z końcem roku poprzedniego oraz 2015 wzrósł odpowiednio o 0,8 p. proc. oraz 3,9 p. proc. W końcu 2023 r. najwyższy odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej odnotowano w mieście Białystok (87,8%) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Wasilków (71,1%).

W 2023 r. w Podlaskiem zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych osiągnęło wartość 776,2 GWh (tj. 1,4% ogólnego zużycia w Polsce) i było wyższe o 1,1% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W analizowanym roku zużycie gazu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie wyniosło 680,5 kWh, co oznacza wzrost o 10,5 kWh (o 1,6%) w odniesieniu do 2022 r. W 2023 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, na terenach miejskich wskaźnik ten zwiększył się o 14,4 kWh (do poziomu 893,4 kWh), natomiast na terenach wiejskich – wzrósł o 5,2 kWh (do poziomu 349,6 kWh).

Na terenie województwa podlaskiego największe zużycie gazu przypadające na 1 mieszkańca odnotowano w gminach miejsko-wiejskich Supraśl (3043,5 kWh) i Wasilków (2590,4 kWh), a najmniejsze – w gminie wiejskiej Krypno (0,2 kWh) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Drohiczyn (1,1 kWh).

Ochrona zdrowia

Health care

W 2023 r. wzrosła liczba porad lekarskich udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca, a zmniejszyła się liczba osób przypadająca na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w końcu analizowanego roku w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej.

W 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego łącznie wydatkowały na ochronę zdrowia mniej środków niż w roku poprzednim.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

W końcu 2023 r. w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 831 przychodni, tj. 3,5% wszystkich przychodni działających w Polsce. Ich liczba zwiększyła się o 2,7% w porównaniu z końcem poprzedniego roku i o 9,3% w odniesieniu do zanotowanej 8 lat wcześniej. Odmienną tendencję zaobserwowano w przypadku praktyk lekarskich udzielających świadczeń finansowanych ze środków publicznych. Ich liczba w końcu 2023 r. zmniejszyła się zarówno w skali roku, jak i w odniesieniu do końca 2015 r. odpowiednio o 3,7% i 37,3%. W 2023 r. w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w regionie udzielono 10,7 mln porad (w kraju – 352,2 mln), z czego 9,6 mln lekarskich i 1,1 mln stomatologicznych. Liczba porad lekarskich zwiększyła się zarówno w skali roku (o 4,6%), jak i w odniesie-

niu do 2015 r. (o 6,0%), natomiast liczba porad stomatologicznych była większa w porównaniu z zanotowaną w roku poprzednim (o 6,7%), ale zmniejszyła się w odniesieniu do 2015 r. (o 7,5%).

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim prawo wykonywania zawodu posiadało 5,7 tys. lekarzy, 1,6 tys. lekarzy dentystów, 10,9 tys. pielęgniarek, 1,4 tys. położnych, 1,1 tys. farmaceutów i 0,8 tys. diagnostów laboratoryjnych. W porównaniu z końcem roku poprzedniego w większości wymienionych zawodów medycznych odnotowano wzrost liczby uprawnionych do wykonywania zawodu, przy czym największy zaobserwowano w grupie diagnostów laboratoryjnych (o 3,3%), pielęgniarek (3,2%) oraz lekarzy dentystów (o 2,2%). Zmniejszeniu uległa natomiast liczba położnych (o 0,8%).

Od 2019 r. dane dotyczące lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

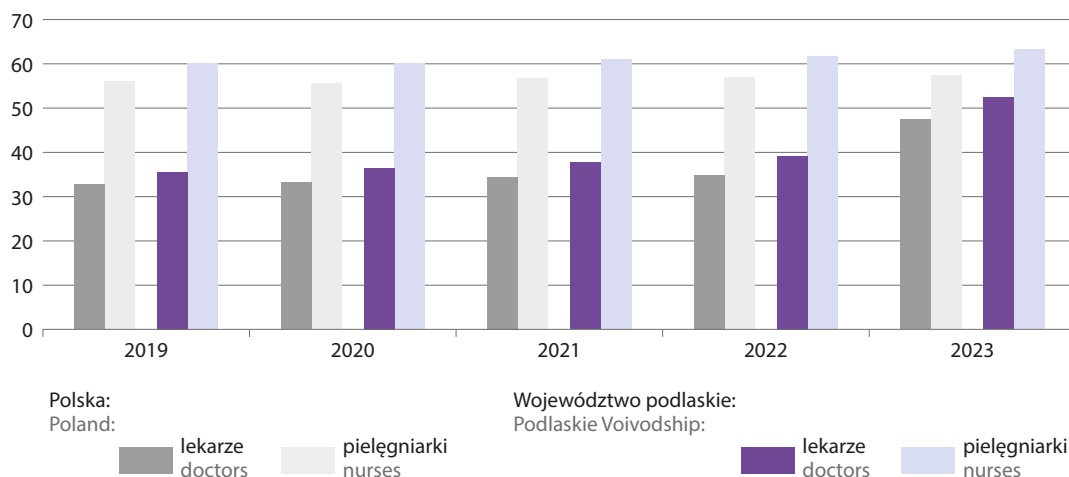
- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, według głównego miejsca pracy.

W końcu grudnia 2023 r. w województwie podlaskim liczba lekarzy pracujących bezpośrednio z pacjentem wynosiła 4,7 tys., lekarzy dentystów – 1,3 tys., pielęgniarek – 7,2 tys., położnych – 1,0 tys., farmaceutów – 0,9 tys., fizjoterapeutów – 1,5 tys. i diagnostów laboratoryjnych – 0,5 tys. W porównaniu z sytuacją sprzed roku w większości wymienionych kategorii odnotowany został wzrost liczby osób pracujących z pacjentem, przy czym największy, podobnie jak w Polsce, wystąpił w grupie lekarzy – o 5,2% i dentystów – o 2,7% (w kraju odpowiednio o 7,6% i 5,7%).

Wykres 32. Lekarze^a i pielęgniarki na 10 tys. ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 32. Doctors^a and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

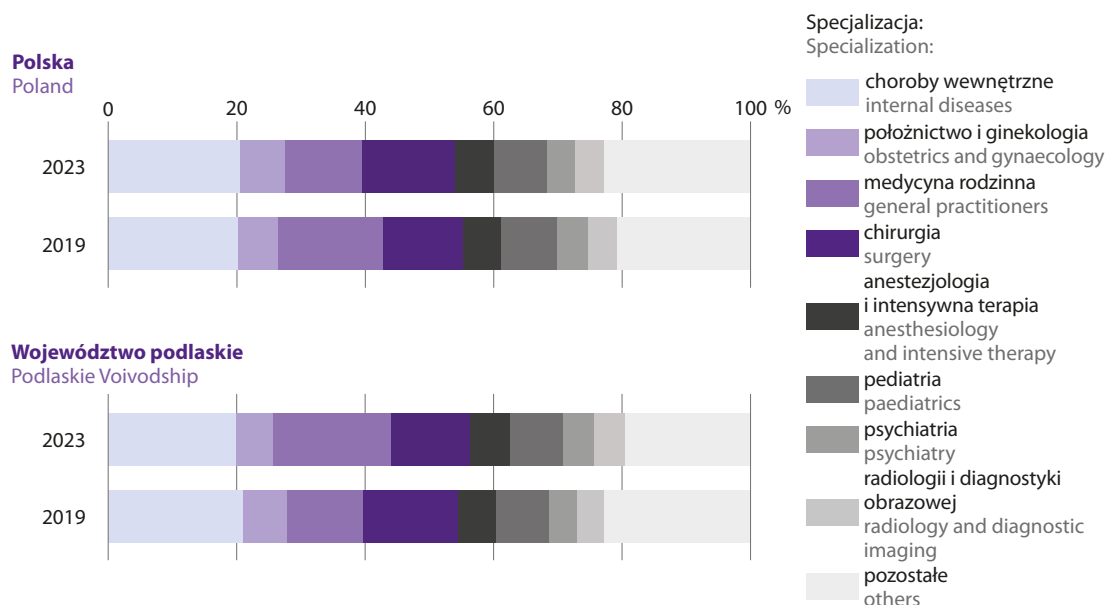

^a Łącznie z lekarzami dentystami.
^a Including dentists.

Według stanu w końcu 2023 r., liczba lekarzy specjalistów w województwie podlaskim wynosiła 3,1 tys. (w Polsce – 91,2 tys.) i była większa o 0,3% niż przed rokiem oraz o 8,3% niż 4 lata wcześniej. W końcu 2023 r. lekarze najczęściej posiadali specjalizację z zakresu chorób wewnętrznych, medycyny rodzinnej oraz chirurgii.

**Wykres 33. Struktura lekarzy specjalistów według specjalizacji
Stan w dniu 31 grudnia**

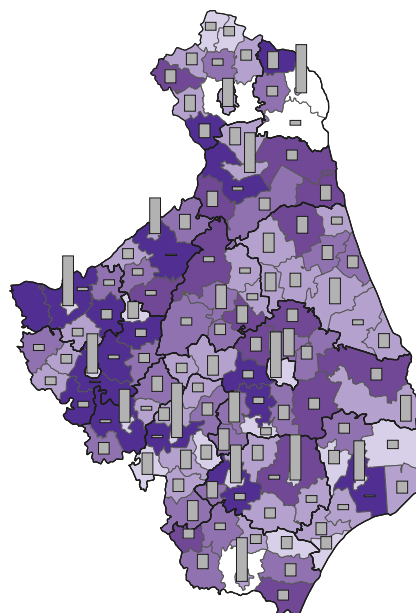
Chart 33. Structure of doctors specialists by specialization
As of 31 December

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim liczba ludności przypadająca na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wynosiła 1183 osoby (w Polsce – 1413 osób) i była mniejsza o 2,2% w stosunku do stanu zanotowanego w końcu 2022 r. i o 3,6% w odniesieniu do końca 2015 r. Najwyższą liczbę ludności przypadającą na 1 omawiany podmiot stwierdzono w gminie wiejskiej Łomża (12124 osoby), a najniższą – w gminie miejskiej Brańsk (437 osób).

**Mapa 33. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 33. Out-patient health care in 2023
As of 31 December

W 2023 r. liczba udzielonych porad ambulatoryjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie podlaskim wyniosła 8,3. Najwyższą wartość tego wskaźnika odnotowano w gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie (16,5), a najniższą – w gminie wiejskiej Łomża (0,3).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

W województwie podlaskim w końcu 2023 r. działało 35 stacjonarnych szpitali ogólnych, dysponujących 5,3 tys. łóżek (w Polsce odpowiednio 894 i 161,2 tys.). Liczba łóżek w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła 46,5, podczas gdy w końcu 2022 r. kształtowała się na poziomie 46,3. Wykorzystanie łóżek w omawianych szpitalach osiągnęło 64,5% (w kraju – 67,4%) i było o 4,6 p. proc. większe niż rok wcześniej.

**Tablica 25. Placówki opieki zdrowotnej
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 25. Health care facilities
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przychodnie Out-patient departments	760	727	809	831
Praktyki lekarzy i lekarzy dentystów ^a Medical and dental practices ^a	209	148	136	131
Porady udzielone ^{bc} (w ciągu roku) w tys. Consultations provided ^{bc} (during the year) in thousands	10205,0	8506,5	10177,8	10663,7
lekarskie doctors	9054,0	7670,2	9179,8	9598,9
stomatologiczne dental	1151,0	836,2	998,0	1064,9
Szpitale ogólne General hospitals	34	34	35	35
Łóżka w szpitalach ogólnych: Beds in general hospitals:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	5933	5401	5293	5296
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	49,9	46,7	46,3	46,5
Wykorzystanie łóżek w szpitalach ogólnych w % Usage of beds in general hospitals in %	65,0	53,2	59,9	64,5
Przeciętny pobyt chorego w szpitalu ogólnym w dniach Average patient stay in general hospital in days	5,2	5,1	5,1	5,1

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

a Data concern practices that have signed contract with the National Health Fund or out-patient departments. b Including consultations paid by patients. c Including consultations provided to non-hospitalised patients in admission rooms.

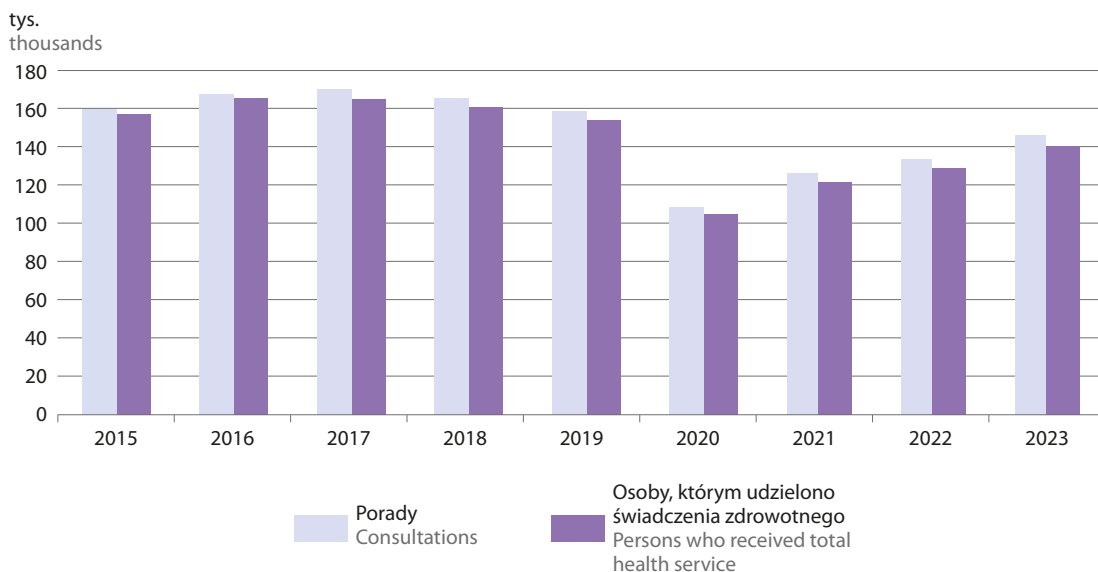
W ciągu 2023 r. w szpitalach ogólnych hospitalizowano 224,6 tys. pacjentów (w kraju – 7159,5 tys.), tj. o 2,8% mniej niż w 2022 r. Oznacza to, że na 10 tys. ludności województwa hospitalizowano 1969 osób (w Polsce – 1899), tj. o 47 mniej niż rok wcześniej. Średni pobyt chorego w szpitalu ogólnym trwał 5,1 dnia (w kraju również 5,1 dnia) i nie zmienił się w porównaniu z poprzednim rokiem.

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

W końcu grudnia 2023 r. na terenie województwa podlaskiego świadczeń medycznych w ramach ratownictwa medycznego udzielało 57 zespołów (w kraju – 1617) i 13 szpitalnych oddziałów ratunkowych (w Polsce – 246). Zarówno liczba zespołów ratownictwa medycznego, jak i liczba szpitalnych oddziałów ratunkowych nie uległy zmianie w porównaniu ze stanem w końcu poprzedniego roku, ale w odniesieniu do końca 2015 r. odnotowano ich wzrost odpowiednio o 3 i 4. W 2023 r. zespoły wyjeżdżały na miejsce zdarzenia 68,9 tys. razy, czyli mniej o 8,0% niż rok wcześniej i o 24,2% niż w 2015 r. Zdecydowaną większość (75,6%) ogólnej liczby zrealizowanych wyjazdów stanowiły wyjazdy do domu pacjenta.

Wykres 34. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

Chart 34. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności z zakresu opieki zdrowotnej należy do zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, które obok Narodowego Funduszu Zdrowia i budżetu państwa są dysponentami środków publicznych na ochronę zdrowia. Wydatki publiczne na ten cel rejestrowane są w dziale „851 – Ochrona zdrowia” klasyfikacji budżetowej.

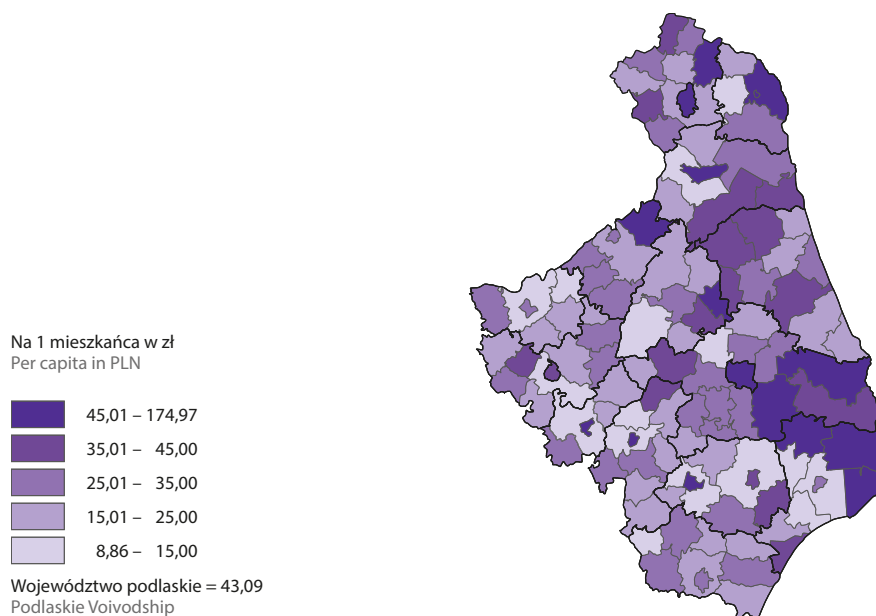
W 2023 r. w województwie podlaskim jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli wydatkowały na ochronę zdrowia (łącznie ze środkami otrzymanymi z budżetu państwa) kwotę 166,9 mln zł (w Polsce – 7049,5 mln zł), co stanowiło 1,4% ogółu wydatków jednostek samorządu terytorialnego w Podlaskiem (w kraju – 1,8%). Zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r. stwierdzono spadek wydatków publicznych na zdrowie odpowiednio o 18,8% i 1,7%.

W analizowanym roku wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego największe wydatki w dziale 851 poniosło województwo – 95,1 mln zł, a następnie miasta na prawach powiatów – 25,1 mln zł, gminy – 24,1 mln zł oraz powiaty – 22,7 mln zł.

W 2023 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca samorządy terytorialne w województwie podlaskim wydały na ochronę zdrowia przeciętnie 146,33 zł (w kraju – 187,00 zł), przy czym w przypadku gmin omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 33,40 zł, miast na prawach powiatu – 59,69 zł, powiatów – 31,48 zł oraz województwa – 83,36 zł

Wśród gmin województwa podlaskiego najwyższe wydatki na osobę w dziale „Ochrona zdrowia” odnotowano w gminie wiejskiej Szypliszki (174,97 zł), a najniższe w gminie wiejskiej Grabowo (8,86 zł). W miastach na prawach powiatu w Podlaskiem na ochronę zdrowia najwięcej na 1 mieszkańca wydatkowano z budżetu miasta Białystok (64,98 zł), a w dalszej kolejności – Suwałk (53,56 zł) oraz Łomży (40,93 zł).

Mapa 34. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2023 r.
Map 34. Expenditures of gminas and cities with powiat status in division “Health care” in 2023

Kultura Culture

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim, podobnie jak w kraju, nieznacznie zmniejszyła się liczba bibliotek publicznych i ich filii w porównaniu ze stanem w końcu grudnia poprzedniego roku. Na 1 placówkę biblioteczną przypadało więcej osób niż rok wcześniej.

W 2023 r., w odniesieniu do 2022 r., zwiększeniu uległa liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych oraz widzów w kinach stałych, a zmniejszyła się liczba zwiedzających muzea i wystawy.

W 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego łącznie wydatkowały na kulturę więcej środków niż w roku poprzednim.

W końcu 2023 r. w województwie podlaskim funkcjonowało 4,4% wszystkich centrów kultury, domów kultury, ośrodków kultury, klubów i świetlic działających w Polsce, 3,8% teatrów i instytucji muzycznych (posiadających własny zespół artystyczny), 3,5% galerii i salonów sztuki, 2,9% bibliotek i placówek biblioteczno-informacyjnych (łącznie z filiami), 2,6% muzeów i oddziałów muzealnych oraz 2,4% kin stałych.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., wśród placówek bibliotecznych w Podlaskiem funkcjonowały m.in. 224 biblioteki i ich filie, tj. o 1 mniej niż w końcu poprzedniego roku i o 14 mniej w porównaniu z końcem 2015 r. Na 1 placówkę biblioteczną przypadało 4,7 tys. osób (w kraju – 4,5 tys.), tj. o 3,3% więcej niż przed rokiem i o 12,9% więcej niż w końcu 2015 r. W placówkach tych zanotowano 131,5 tys. czytelników, tj. o 4,1% więcej niż rok wcześniej, ale o 9,1% mniej niż w 2015 r. W omawianym roku czytelnik przeciętnie wypożyczył z księgozbioru 20,2 woluminu (w Polsce – 18,4 woluminu).

W województwie podlaskim w końcu grudnia 2023 r. działalność prowadziło 25 muzeów i oddziałów muzealnych, tj. o 1 mniej niż przed rokiem. W analizowanym roku instytucje te zwiedziło 352,0 tys. osób, tj. o 0,5% mniej w porównaniu z 2022 r.

Według stanu w końcu 2023 r., w regionie funkcjonowało 11 galerii i salonów sztuki. Ich liczba nie zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego, ale była o 4 większa niż 8 lat wcześniej. Przyjęły one 139,8 tys. zwiedzających, tj. ponad 3-krotnie więcej niż przed rokiem i ponad 2-krotnie więcej niż w 2015 r.

Tablica 26. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia
Table 26. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne (z filiami) Public libraries and library service points (with branches)	283	251	249	240
Muzea i oddziały muzealne ^a Museums with branches ^a	31	21	26	25
Galerie i salony sztuki Art galleries	8	8	11	11
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	8	8	7	7
Centra, domy i ośrodki kultury Centres of culture, cultural centres and establishments	103	112	115	113
Kluby i świetlice Clubs and community centres	64	69	67	62
Kina stałe Indoor cinemas	12	12	13	13
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per 1 library establishment	4201	4608	4592	4743
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1000 population	461,0	162,3	308,8	308,6
Ludność na 1 instytucję kultury ^c Population per 1 culture institution ^c	7119	6390	6282	6504

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

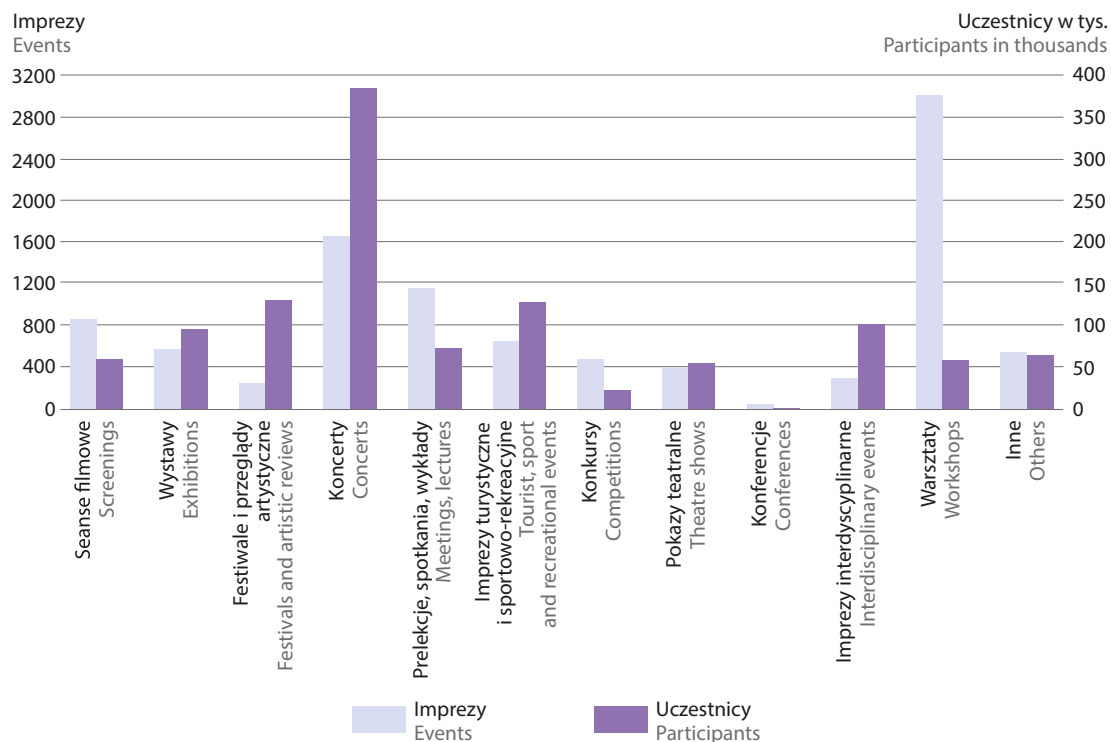
a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

W końcu 2023 r. działalność sceniczną prowadziło 7 teatrów i instytucji muzycznych posiadających własny zespół artystyczny, tj. tyle samo co rok wcześniej, ale o 1 mniej niż przed ośmioma laty. W 2023 r. wystawiono łącznie 1,8 tys. przedstawień lub koncertów, tj. o 0,3% mniej niż przed rokiem, ale o 1,1% więcej niż w 2015 r. W analizowanym roku w wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez teatry i instytucje muzyczne uczestniczyło 255,8 tys. widzów i słuchaczy, tj. o 8,5% więcej w porównaniu z 2022 r., ale o 19,1% mniej niż w 2015 r.

W województwie podlaskim w końcu 2023 r. działało 175 centrów, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic, tj. o 7 mniej niż przed rokiem, ale o 8 więcej niż w 2015 r. Na 1 instytucję tego rodzaju przypadało średnio w województwie 6,5 tys. ludności, tj. o 3,0 tys. mniej niż średnio w kraju. W omawianym roku instytucje te zorganizowały 10,0 tys. imprez, tj. więcej niż w 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o 12,2% i 22,4%. Wzięło w nich udział 1186,2 tys. osób, czyli o 15,3% więcej niż przed rokiem, ale o 15,8% mniej niż w 2015 r.

Wykres 35. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w 2023 r.

Chart 35. Events organized by centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres as well as event participants in 2023

Według stanu w końcu 2023 r., na terenie województwa podlaskiego działało 13 kin stałych. Ich liczba nie zmieniła się w porównaniu z rokiem poprzednim, ale zwiększyła się o 1 w odniesieniu do 2015 r. W ciągu omawianego roku w kinach stałych odbyło się 52,4 tys. seansów, tj. więcej niż w 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o 4,0% i 29,4%. W projekcjach uczestniczyło 1181,7 tys. widzów, co oznacza wzrost o 28,2% w odniesieniu do 2022 r. i o 15,8% w porównaniu z 2015 r. Wszystkie kina stałe zlokalizowane były w miastach

Prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym organów jednostek samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym. Przeważająca część wydatków publicznych na kulturę w Polsce ponoszona jest przez jednostki samorządu terytorialnego, które są organami prowadzącymi lub właścicielami większości publicznych instytucji kultury. W 2023 r. w województwie podlaskim samorządy wydatkowały w sumie w dziale 921 „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” kwotę 415,4 mln zł (w kraju – 13909,3 mln zł), co stanowiło 3,6% ogółu wydatków budżetów omawianych jednostek (w Polsce również 3,6%). Zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2015 r. nastąpił wzrost wydatków na kulturę odpowiednio o 20,0% i ponad 2-krotny.

Wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego w 2023 r. największe kwoty w dziale 921 odnotowano w budżetach gmin – 190,7 mln zł, a w dalszej kolejności w budżetach samorząd-

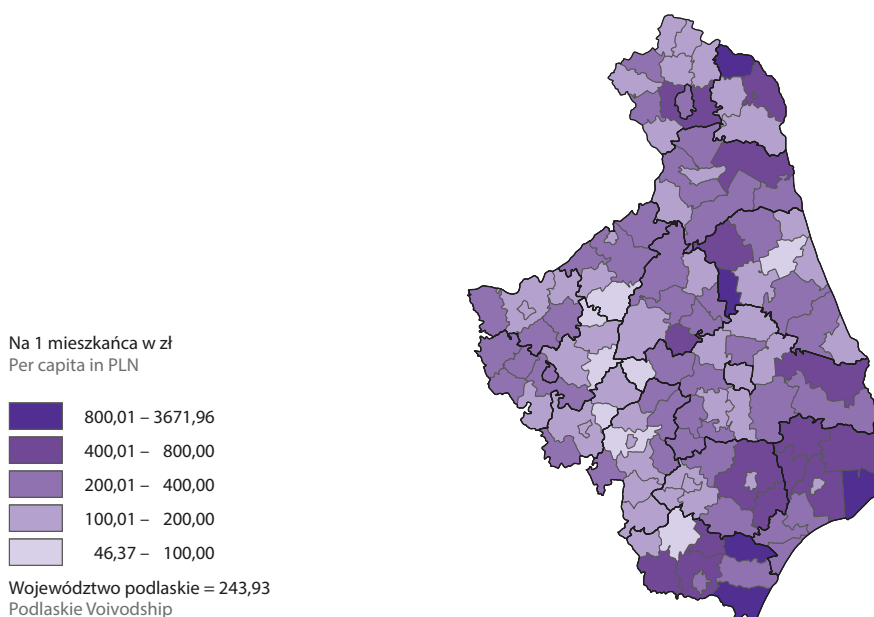
du województwa – 129,1 mln zł oraz miast na prawach powiatu – 87,5 mln zł. Z budżetów powiatów na ten cel wydatkowano niespełna 8,1 mln zł.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w analizowanym roku wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem w województwie podlaskim poniesione na kulturę wyniosły 364,15 zł (w kraju – 368,96 zł), przy czym w przypadku gmin omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 264,82 zł, miast na prawach powiatu – 208,15 zł, powiatów – 11,20 zł oraz województwa – 113,15 zł.

Wśród gmin województwa podlaskiego najwyższe wydatki w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” przypadające na 1 mieszkańca stwierdzono w gminie wiejskiej Mielnik (3671,96 zł), a najniższe – w gminie wiejskiej Grodzisk (46,37 zł). W miastach na prawach powiatu w Podlaskiem na kulturę najwięcej na 1 mieszkańca wydatkowano z budżetu miasta Suwałki (265,12 zł), a w dalszej kolejności – Łomży (238,50 zł) oraz Białegostoku (188,56 zł).

Mapa 35. Wydatki gmin i miast na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2023 r.

Map 35. Expenditure of gminas and cities with powiat status in division “Culture and national heritage” in 2023

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2024 r., w odniesieniu do poprzedniego roku, spadła liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję, co było wynikiem zmniejszenia liczby przestępstw zarówno o charakterze kryminalnym, jak i gospodarczym oraz liczby przestępstw drogowych. Liczba odnotowanych przez Policję wypadków drogowych pozostała na poziomie zanotowanym w poprzednim roku.

W 2024 r. liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w województwie podlaskim wyniosła 16681 i spadła o 9,6% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 4,5% w odniesieniu do 2015 r. W analizowanym roku przestępstwa stwierdzone w województwie podlaskim stanowiły 2,2% ich ogólnej liczby w kraju, co uplasowało je na drugim miejscu w Polsce pod względem najmniejszej liczby popełnionych przestępstw.

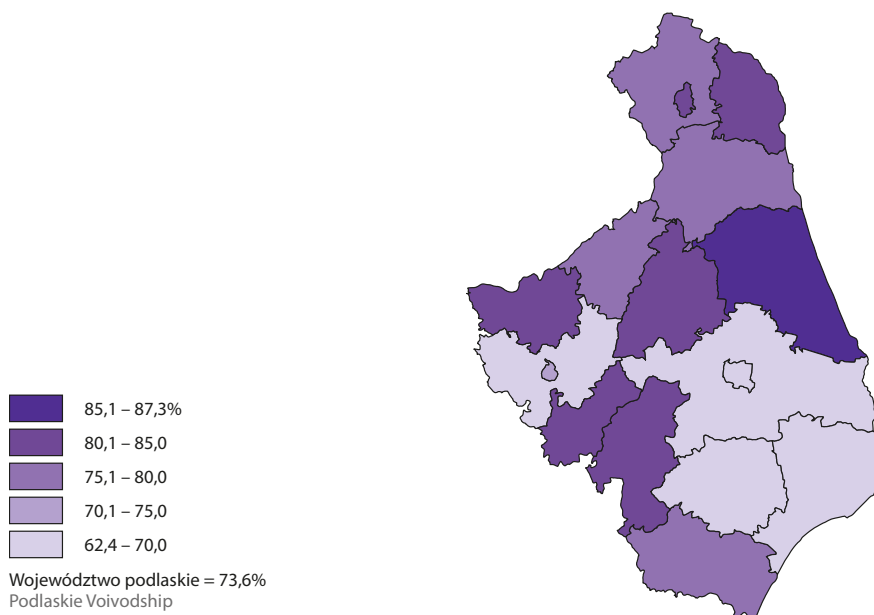
Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Liczba przestępstw o charakterze kryminalnym w 2024 r. w województwie podlaskim wyniosła 8184 i spadła zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w odniesieniu do 2015 r. odpowiednio o 10,6% i 24,3%. Omawiane przestępstwa stwierdzone w regionie stanowiły 1,9% ich ogólnej liczby w kraju. Pod względem najmniejszej liczby popełnionych przestępstw kryminalnych w 2024 r. Podlaskie zajęło pierwsze miejsce w Polsce.

W analizowanym roku liczba przestępstw o charakterze gospodarczym w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 5385, co oznacza spadek o 12,5% w porównaniu z poprzednim rokiem oraz wzrost o 67,1% w odniesieniu do 2015 r. Przestępstwa o charakterze gospodarczym zarejestrowane w Podlaskiem stanowiły 2,2% ogólnej liczby tego rodzaju przestępstw stwierdzonych w kraju.

W 2024 r. w województwie podlaskim Policja odnotowała 1870 przestępstw drogowych. Oznacza to spadek ich liczby zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem, jak i w odniesieniu do 2015 r. odpowiednio o 14,4% i 28,0%. W analizowanym roku przestępstwa drogowe stwierdzone w regionie stanowiły 3,2% ich ogólnej liczby w Polsce. Pod względem najmniejszej liczby popełnionych przestępstw drogowych w 2024 r. Podlaskie, razem z województwem świętokrzyskim, zajęło drugie miejsce w Polsce.

Mapa 36. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w 2024 r.
Map 36. Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in 2024

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.
Source: data of the National Police Headquarters.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w województwie podlaskim w 2024 r. ukształtował się na poziomie 73,6% i spadł o 5,5 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem, natomiast wzrósł o 8,2 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. Wskaźnik ogólnopolski w omawianym roku był niższy i wyniósł 69,8%. Powiatem o najwyższym wskaźniku wykrywalności sprawców przestępstw w województwie w 2024 r. był sokólski (87,3%), natomiast najniższy wskaźnik wykrywalności zanotowano w mieście Białystok (62,4%) oraz powiecie białostockim (65,0%).

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku** drogowego uznaje się osobę zmarłą w wyniku doznanych obrażeń na miejscu lub w ciągu 30 dni. Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznaje się osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Tablica 27. Wypadki drogowe oraz ich skutki^a

Table 27. Road accidents and their results^a

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Wypadki Accidents	690	430	347	347
Ofiary śmiertelne: Fatalities:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	118	78	76	58
na 100 wypadków per 100 road accidents	17,1	18,1	21,9	16,7
Ranni: Injured:				
w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	864	451	371	383
na 100 wypadków per 100 road accidents	125,2	104,9	106,9	110,4

^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

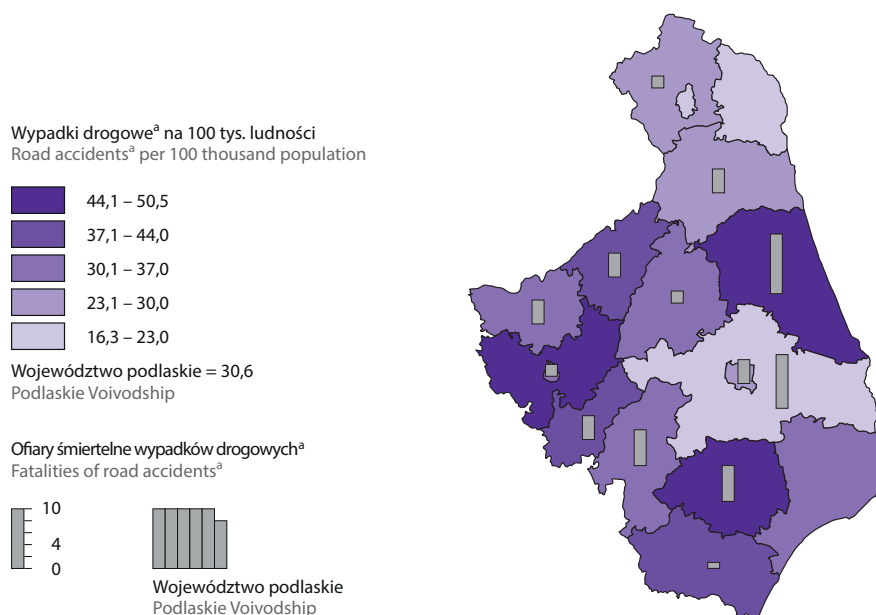
Source: data of the National Police Headquarters.

W 2024 r. na terenie województwa podlaskiego zanotowano 347 wypadków drogowych, tj. tyle samo co przed rokiem, ale o 49,7% mniej niż w 2015 r. Wypadki mające miejsce w omawianym roku w województwie podlaskim stanowiły 1,6% ich ogólnej liczby w kraju, co uplasowało Podlaskie na pierwszym miejscu w rankingu najbezpieczniejszych województw w Polsce. Do powiatów, w których wydarzyło się najmniej wypadków drogowych w województwie należały sejneński (3) oraz suwalski (8), zaś największą liczbę wypadków zanotowano w mieście Białystok (80) i powiecie białostockim (34). Analizując liczbę wypadków w przeliczeniu na 100 tys. ludności, najlepszą sytuację stwierdzono w powiecie sejneńskim (16,3), mieście Suwałki (19,1) oraz powiecie białostockim (21,4), zaś najmniej korzystna wystąpiła w powiatach: łomżyńskim (50,5), sokólskim (46,2) i bielskim (46,0), które pod tym względem znacznie przekraczały średnią wojewódzką (30,6). W 2024 r. w kraju omawiany wskaźnik ukształtował się na poziomie 57,4.

W wypadkach drogowych mających miejsce na terenie województwa podlaskiego w 2024 r. ucierpiało 441 osób (1,7% ogółu ofiar wypadków drogowych w kraju), wśród których było 383 rannych i 58 zabitych. Ogólna liczba ofiar wypadków drogowych była o 1,3% niższa od zanotowanej w roku poprzednim i o 55,1% niższa niż w 2015 r. Liczba rannych w analizowanym roku wzrosła o 3,2% w stosunku do roku poprzedniego, ale spadła o 55,7% w porównaniu z zanotowaną 9 lat wcześniej. Liczba ofiar śmiertelnych była natomiast niższa o 23,7% w odniesieniu do 2023 r. i o 50,8% w stosunku do 2015 r. Liczba rannych i zabitych w przeliczeniu na 100 wypadków wyniosła w 2024 r. odpowiednio 110,4 i 16,7 (wobec 115,2 i 8,8 w kraju). Wskaźnik dotyczący ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków drogowych w województwie na przestrzeni ostatnich lat przewyższał średnią krajową.

Mapa 37. Bezpieczeństwo na drogach w 2024 r.

Map 37. Road safety in 2024

^a Zarejestrowane przez Policję.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police.

Source: data of the National Police Headquarters.

Spółeczeństwo informacyjne Information society

W 2024 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, zwiększył się odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu, zmalał zaś odsetek osób korzystających z Internetu.

W 2024 r. w województwie podlaskim dostęp do Internetu posiadało 94,8% gospodarstw domowych (w kraju – 95,9%). W ciągu roku odsetek ten wzrósł o 2,3 p. proc. (w kraju wzrósł o 2,6 p. proc.). Wśród wszystkich województw Podlaskie zajmowało pod tym względem jedenaste miejsce.

Udział użytkowników Internetu w ogólnej liczbie osób w wieku 16–74 lata wyniósł 86,9% (wobec 88,7% w poprzednim roku). W kraju odsetek ten wyniósł 91,5% (rok wcześniej – 90,2%). W 2024 r. w rankingu województw Podlaskie zajmowało pod tym względem trzynaste miejsce.

W 2024 r. odsetek osób korzystających z Internetu regularnie, tj. co najmniej raz w tygodniu, wyniósł 80,4% (w kraju – 87,6%) i był niższy o 1,6 p. proc. niż w 2023 r. (w kraju wzrósł o 2,3 p. proc.). Wśród wszystkich województw Podlaskie znajdowało się pod tym względem na piętnastym miejscu, wyprzedzając tylko województwo opolskie.

Tablica 28. Gospodarstwa domowe^a posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby^b korzystające z Internetu

Table 28. Households^a with access to the Internet at home and Internet users^b

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
	w % in %			
Odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households with access to the Internet at home	76,5	84,7	92,5	94,8
Odsetek osób korzystających z Internetu Percentage of persons using the Internet	78,3	82,3	88,7	86,9
Odsetek osób regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of persons using the Internet regularly (at least once a week)	70,7	78,2	82,0	80,4

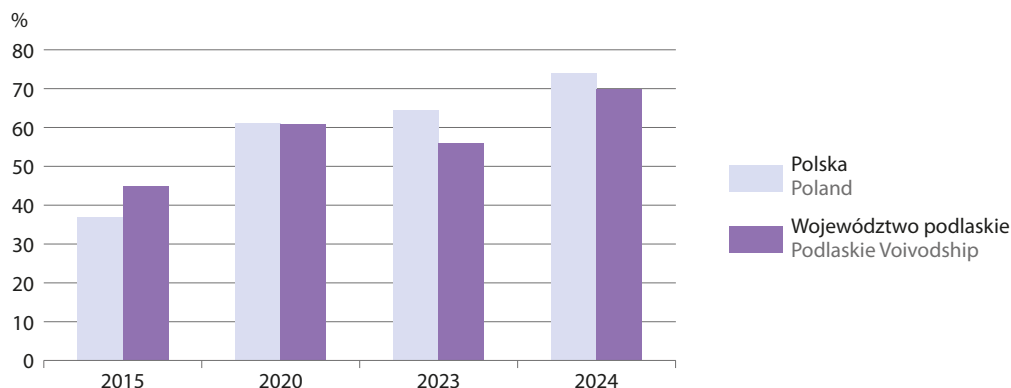
a Dane dotyczą gospodarstw domowych z co najmniej 1 osobą w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.

a Data concern households with at least one person aged 16–74. b Persons aged 16–74.

W 2024 r. osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania stanowiły 69,6% mieszkańców województwa podlaskiego w wieku 16–74 lata, tj. aż o 13,9 p. proc. więcej w porównaniu z poprzednim rokiem. W kraju odsetek ten wyniósł 73,6% (wobec 64,3% w 2023 r.). W 2024 r. w rankingu województw Podlaskie zajmowało pod tym względem dwunaste miejsce.

Wykres 36. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania

Chart 36. Persons^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months since the survey

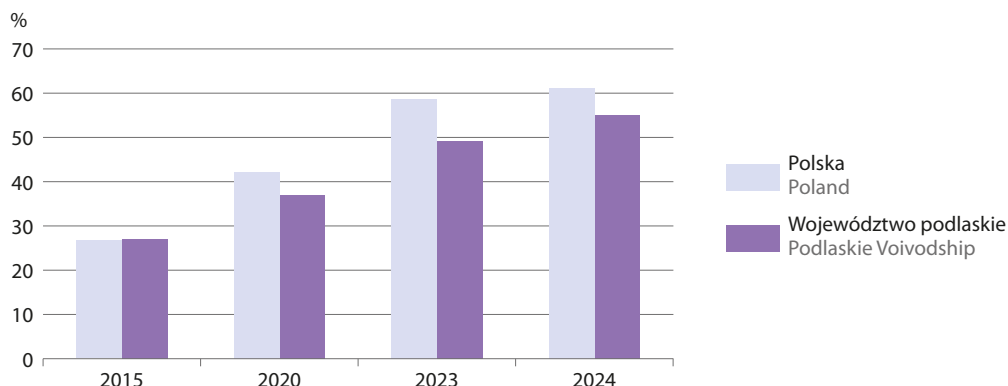
a Osoby w wieku 16–74 lata.

a Persons aged 16–74.

Osoby korzystające z usług administracji publicznej przez Internet w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania stanowiły 56,9% mieszkańców województwa podlaskiego w wieku 16–74 lata, tj. więcej o 7,9 p. proc. w porównaniu z poprzednim rokiem. W kraju odsetek ten wyniósł 61,0% (wobec 58,5% w 2023 r.). W 2024 r. w rankingu województw Podlaskie zajmowało pod tym względem dziewiąte miejsce.

Wykres 37. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania

Chart 37. Persons^a using e-government services during the last 12 months since the survey

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

Wśród osób korzystających z usług administracji publicznej przez Internet największym zainteresowaniem cieszyło się wysyłanie, edytowanie, weryfikowanie lub akceptowanie deklaracji podatkowych – w ciągu ostatnich 12 miesięcy od badania robiło to 37,8% mieszkańców województwa podlaskiego w wieku 16–74 lata (w kraju – 39,4%). Informacje na stronach administracji publicznej wyszukiwało 28,6% mieszkańców regionu mających od 16 do 74 lat (w kraju – 34,0%), a 24,2% pobierało lub drukowało formularze urzędowe (w kraju – 29,2%).

Aktywność społeczna

Social activity

W końcu 2024 r., podobnie jak w latach poprzednich, zaobserwowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ujęciu rocznym.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., liczba aktywnych organizacji sektora non-profit zwiększyła się w porównaniu z zanotowaną w końcu 2020 r.

W województwie podlaskim od wielu lat rośnie liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. W końcu 2024 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych było 4915 takich podmiotów, tj. o 3,7% więcej niż przed rokiem i o 25,1% więcej niż 9 lat wcześniej. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne mające siedzibę na terenie województwa podlaskiego stanowiły 2,8% wszystkich tego typu podmiotów w kraju. Odsetek ten nie zmienił się w odniesieniu do stanu w końcu poprzedniego roku, ale był mniejszy (o 0,1 p. proc.) od zanotowanego w końcu 2015 r.

**Tablica 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 29. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register
As of 31 December

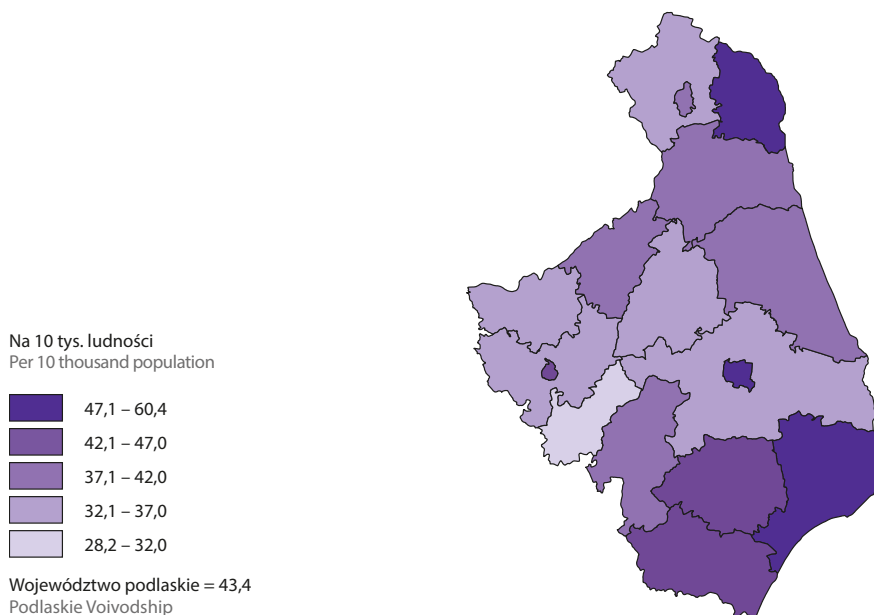
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	3929	4287	4741	4915
Na 10 tys. ludności Per 10 thousand population	33,1	37,1	41,7	43,4

W końcu grudnia 2024 r. w Podlaskiem liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na 10 tys. ludności kształtowała się na poziomie 43,4, podczas gdy w kraju wynosiła 47,4. W województwie podlaskim wskaźnik ten był wyższy niż rok i 9 lat wcześniej, gdy przyjmował wartości odpowiednio 41,7 i 33,1. W Polsce również zaobserwowano wzrost liczby omawianych podmiotów przypadającej na 10 tys. ludności w ujęciu rocznym i w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r.

Biorąc pod uwagę rozmieszczenie fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na terenie województwa, stwierdzono, że w końcu grudnia 2024 r. w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców najwięcej było ich w powiecie hajnowskim (60,4), mieście Białystok (54,1) oraz powiecie sejneńskim (53,7), najmniej zaś – w powiecie zambrowskim (28,2).

**Mapa 38. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 38. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register in 2024
As of 31 December

W końcu 2022 r. liczba aktywnych organizacji prowadzących działalność w ramach sektora non-profit w województwie podlaskim wynosiła 3,1 tys. i była większa o 0,1 tys., tj. o 3,3% od zanotowanej 2 lata wcześniej oraz o 0,4 tys., tj. o 14,8% od zarejestrowanej w końcu 2016 r. W rankingu województw Podlaskie zajmowało pod tym względem czternaste miejsce, wyprzedzając województwa opolskie i lubuskie. Udział aktywnych organizacji prowadzących działalność w ramach sektora non-profit w województwie podlaskim w ich ogólnej liczbie w kraju wynosił 3,0%.

Podmioty sektora non-profit to głównie organizacje członkowskie, najczęściej stowarzyszenia, które według ram ustawowych opierają swoją działalność przede wszystkim na pracy społecznej zrzeszonych w nich osób i przychodach ze składek członkowskich. Członkami omawianych podmiotów mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne (np. inne organizacje, podmioty gospodarcze lub instytucje).

Dane o organizacjach non-profit opracowano na podstawie dwóch badań statystyki publicznej:

- SOF-1 – Sprawozdania z działalności fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych,
- SOF-4s – Sprawozdania z działalności samorządu gospodarczego i zawodowego.

W końcu 2022 r., podobnie jak przed dwoma laty i 6 lat wcześniej, rejestrowe organizacje non-profit w Podlaskiem zrzeszały 0,2 mln członków (w Polsce – 8,4 mln).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r., wśród członków aktywnych organizacji rejestrowych sektora non-profit w województwie podlaskim zanotowano 98,8% osób fizycznych. W porównaniu ze stanem w końcu 2020 r. ich udział zwiększył się o 2,5 p. proc., a w odniesieniu do stanu w końcu 2016 r. – wzrósł o 1,7 p. proc. W grupie tej odsetek kobiet wynosił 42,0% i był wyższy o 1,2 p. proc. niż przed dwoma laty i o 1,7 p. proc. w porównaniu z końcem 2016 r.

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

Według wstępnych szacunków, w 2023 r. utrzymał się zarówno wzrost produktu krajowego brutto ogółem, jak i w przeliczeniu na 1 mieszkańca w skali roku. W obu przypadkach był on niższy od zaobserwowanego rok wcześniej. Udział województwa podlaskiego w tworzeniu ogólnokrajowego PKB pozostał na niezmiennym poziomie w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem.

W 2022 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła wartość dodana brutto, a jej udział w ogólnokrajowej WDB nie uległ zmianie.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Do przeliczeń danych **na 1 mieszkańca** przyjęto ludność spełniającą kryterium rezydencji według definicji Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (ESA 2010), zakładającej okres przebywania osoby na terytorium ekonomicznym danego państwa przez jeden rok lub dłużej. Liczba ludności została przeliczona według stanu w dniu 30 czerwca. Dane o liczbie ludności rezydującej od 2022 r. uwzględniają dane dotyczące ludności ukraińskiej.

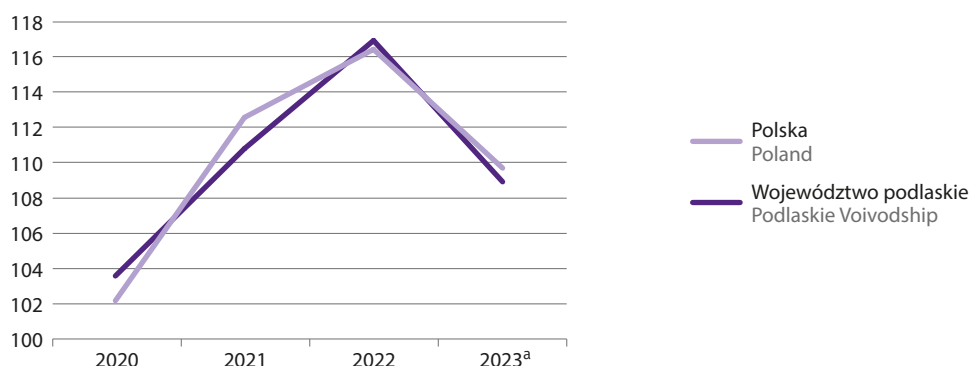
Według wstępnych szacunków, wartość produktu krajowego brutto (PKB) w 2023 r. w Podlaskiem osiągnęła poziom 76428 mln zł (w cenach bieżących) i w porównaniu z rokiem poprzednim oraz 2020 zwiększyła się odpowiednio o 8,9% i 41,2% (w kraju wzrosła o 9,7% i 44,0%). Produkt krajowy brutto województwa podlaskiego stanowił 2,2% wartości ogólnokrajowej i udział ten utrzymał się na niezmiennym poziomie w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem. W 2023 r. wartość produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie wyniosła 69796 zł i zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 9,6%. W 2023 r. wartość PKB na 1 mieszkańca regionu ukształtowała się na poziomie 77,2% średniej krajowej (w 2022 r. – 77,6%). W omawianym roku najwyższą w kraju wartość PKB na 1 mieszkańca stwierdzono w województwie mazowieckim – 142264 zł (157,4% średniej krajowej), natomiast najniższą zanotowano w województwie lubelskim – 62175 zł (68,8%).

Według danych wstępnych, w 2023 r. w województwie podlaskim poziom PKB (według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca wyrażony w PPS) osiągnął 60% średniej obliczonej dla 27 państw Unii Europejskiej i zmniejszył się w porównaniu z zanotowanym rok wcześniej o 1 p. proc.³

³ Dane będą przedmiotem dalszej rewizji, zgodnie z rekomendacjami Zharmonizowanej Europejskiej Polityki Rewizji (HERP).

Wykres 38. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące)
Rok poprzedni=100

Chart 38. Indices of gross domestic product (current prices)
 Previous year=100

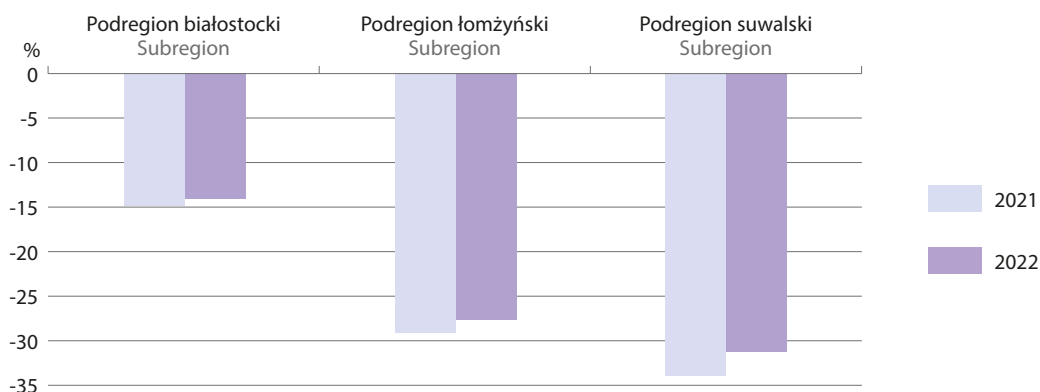

a Wstępny szacunek.
 a Preliminary estimate.

W 2022 r. udziały poszczególnych podregionów w generowaniu produktu krajowego brutto województwa podlaskiego były wyraźnie zróżnicowane i wyniosły: 20,0% w przypadku podregionu suwalskiego, 30,3% – podregionu łomżyńskiego i 49,7% – podregionu białostockiego. W analizowanym roku, w porównaniu z 2021 r., odnotowano zwiększenie udziału podregionu suwalskiego (o 0,3 p. proc.) oraz zmniejszenie w przypadku podregionów łomżyńskiego i białostockiego (odpowiednio o 0,1 p. proc. i 0,2 p. proc.). W 2022 r. udziały w ogólnokrajowej wartości PKB wypracowane przez podregiony: suwalski, łomżyński i białostocki wyniosły odpowiednio: 0,5%, 0,7% i 1,1%.

Wykres 39. Odchylenia względne produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca od przeciętnej wartości w kraju (ceny bieżące)

Chart 39. Relative deviations of gross domestic product per capita from the national average value (current prices)

W Podlaskiem w omawianym roku najwyższy poziom PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano w podregionie białostockim. Wyniósł on 70491 zł i był o 10,7% wyższy niż średnio w województwie, ale o 14,1% niższy niż w kraju. W 2021 r. wartość omawianego wskaźnika w podregionie białostockim ukształtowała się na poziomie wyższym o 11,7% niż w regionie, ale niższym o 14,9% od przeciętnej w kraju.

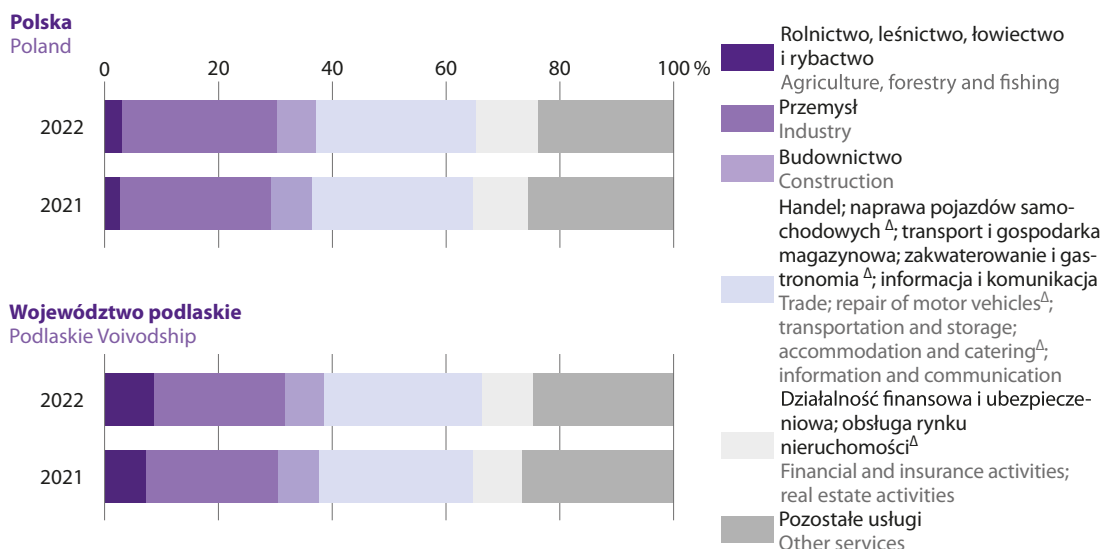
W 2022 r. wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w podregionie łomżyńskim wyniosła 59361 zł, a w podregionie suwalskim – 56435 zł i była niższa odpowiednio o 6,8% i 11,4% niż średnio w województwie oraz niższa o 27,7% i 31,2% niż w kraju. W 2021 r. wartość PKB na 1 mieszkańca w podregionie łomżyńskim była niższa o 6,9% od średniej w województwie i o 29,1% od średniej krajowej, natomiast w podregionie suwalskim – niższa o 13,2% od przeciętnej w regionie i o 33,9% w odniesieniu do przeciętnej w Polsce.

W analizowanym roku wskaźnik dyspersji regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów wyniósł 9,6% i był o 0,9 p. proc. niższy od zanotowanego w 2021 r.

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności rezydującej poszczególnych podregionów w województwie, wyrażony w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

W 2022 r. wartość dodana brutto (WDB) w województwie podlaskim wyniosła 62581 mln zł i w porównaniu z 2021 r. była wyższa (w cenach bieżących) o 19,8%. Zarówno w omawianym roku, jak i w roku poprzednim wartość dodana brutto w Podlasku stanowiła 2,3% wartości ogólnokrajowej.

Wykres 40. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
Chart 40. Gross value added by kind of activity (current prices)

W 2022 r. jednostki prowadzące działalność w usługach, obejmujących handel; naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację, wypracowały 27,7% wartości dodanej brutto w województwie podlaskim. W odniesieniu do roku poprzedniego udział tych przedsiębiorstw w tworzeniu WDB zwiększył się o 0,8 p. proc. W analizowanym roku podmioty prowadzące działalność w zakresie pozostałych usług (w tym administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne) wypracowały 24,7% wartości dodanej brutto w województwie podlaskim. W odniesieniu do roku poprzedniego udział tych jednostek w tworzeniu WDB zmniejszył się o 2,0 p. proc. W 2022 r. przedsiębiorstwa prowadzące działalność w przemyśle wytworzyły 23,1% wartości dodanej brutto w województwie. W 2021 r. udział ten wyniósł 23,3%. Jednostki prowadzące działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości w analizowanym roku wypracowały 9,1% wartości dodanej brutto, tj. o 0,4 p. proc. więcej niż w poprzednim roku. W omawianym roku jednostki prowadzące działalność w budownictwie wytworzyły 6,8% wartości dodanej brutto

w regionie. Udział tych przedsiębiorstw zmniejszył się w porównaniu z 2021 r. o 0,4 p. proc. Udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w generowaniu wartości dodanej brutto województwa podlaskiego w analizowanym roku wyniósł 8,6% (w 2021 r. – 7,2%).

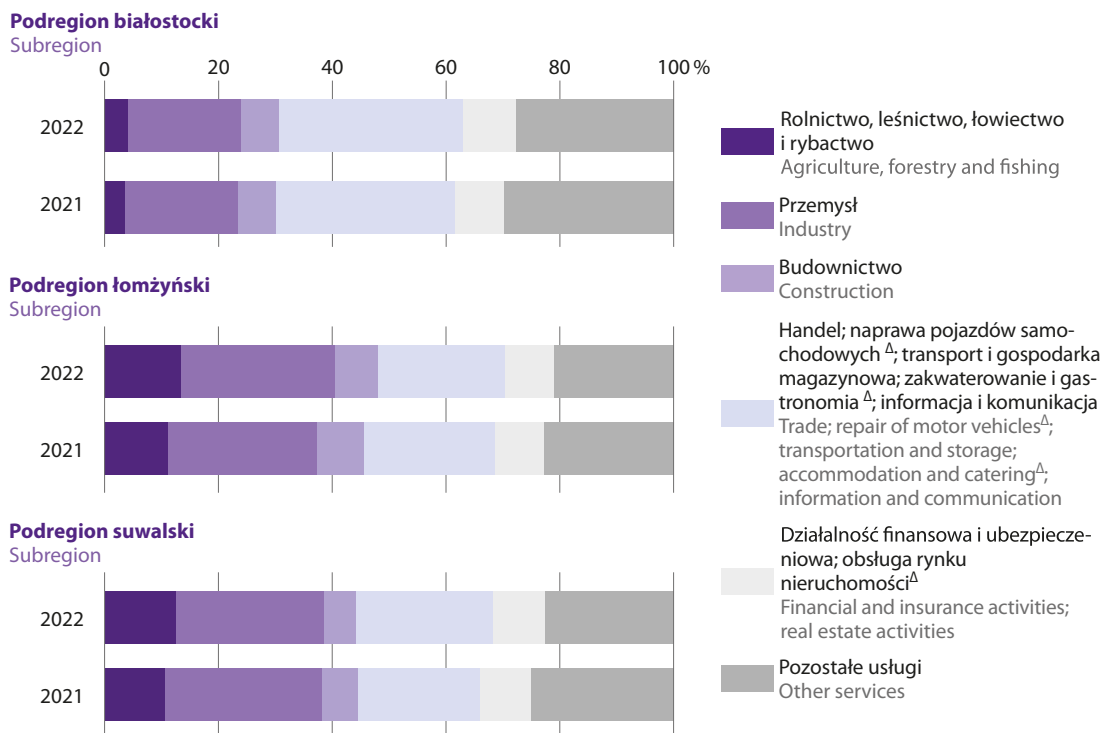
Wydajność pracy, mierzona WDB na 1 pracującego, w województwie podlaskim w 2022 r. wyniosła 150684 zł i była o 17,7% wyższa w odniesieniu do poprzedniego roku. W analizowanym roku WDB na 1 pracującego ukształtowała się na poziomie 81,6% średniej krajowej (w 2021 r. – 81,4%).

W 2022 r. w podregionie białostockim największy udział w tworzeniu wartości dodanej brutto miały usługi, obejmujące handel; naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację; wyniósł on 32,4%, tj. o 1,0 p. proc. więcej niż w 2021 r. W analizowanym roku w pozostałych podregionach w Podlaskiem największy udział w tworzeniu WDB miały jednostki prowadzące działalność w przemyśle, które wytworzyły 26,9% wartości dodanej brutto w podregionie łomżyńskim i 26,1% – w podregionie suwalskim. W porównaniu z 2021 r. odsetek ten był o 0,8 p. proc. wyższy w podregionie łomżyńskim i o 1,6 p. proc. niższy w podregionie suwalskim.

W omawianym roku wśród podregionów województwa podlaskiego największy udział sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w tworzeniu wartości dodanej brutto zanotowano w podregionie łomżyńskim. Wyniósł on 13,5% i w porównaniu z 2021 r. zwiększył się o 2,4 p. proc.

Wykres 41. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)

Chart 41. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

W 2022 r. najwyższą wydajność pracy, mierzoną WDB na 1 pracującego, odnotowano w podregionie białostockim – wyniosła ona 161499 zł i była o 16,4% wyższa niż w poprzednim roku. W omawianym roku ukształtowała się na poziomie 87,4% średniej krajowej (w 2021 r. – 88,3%).

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON

Entities of the national economy in the REGON register

W końcu 2024 r. liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON była wyższa niż rok wcześniej. W okresie styczeń–grudzień 2024 r., w porównaniu z 2023 r., zmniejszyła się liczba nowo zarejestrowanych podmiotów oraz podmiotów wyrejestrowanych.

W końcu grudnia 2024 r. w bazie krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej REGON województwa podlaskiego znajdowały się 123762 jednostki, czyli o 2,5% więcej niż przed rokiem oraz o 24,6% więcej niż w końcu 2015 r. Stanowiło to 2,3% ogólnej liczby podmiotów w kraju, a udział ten utrzymał się na poziomie zanotowanym zarówno rok, jak i 9 lat wcześniej.

Tablica 30. Podmioty gospodarki narodowej^a
Stan w dniu 31 grudnia

Table 30. Entities of national economy^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	99309	109492	120716	123762	2,3
sektor publiczny public sector	3063	2741	2822	2834	2,5
sektor prywatny private sector	95713	105578	116131	118984	2,4
w tym: of which:					
Spółki Companies	11710	13975	16582	17250	1,7
Fundacje Foundations	503	775	932	1019	2,6
Stowarzyszenia i organizacje społeczne Associations and social organizations	3426	3512	3809	3896	2,8
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	76252	84060	91820	93668	2,5

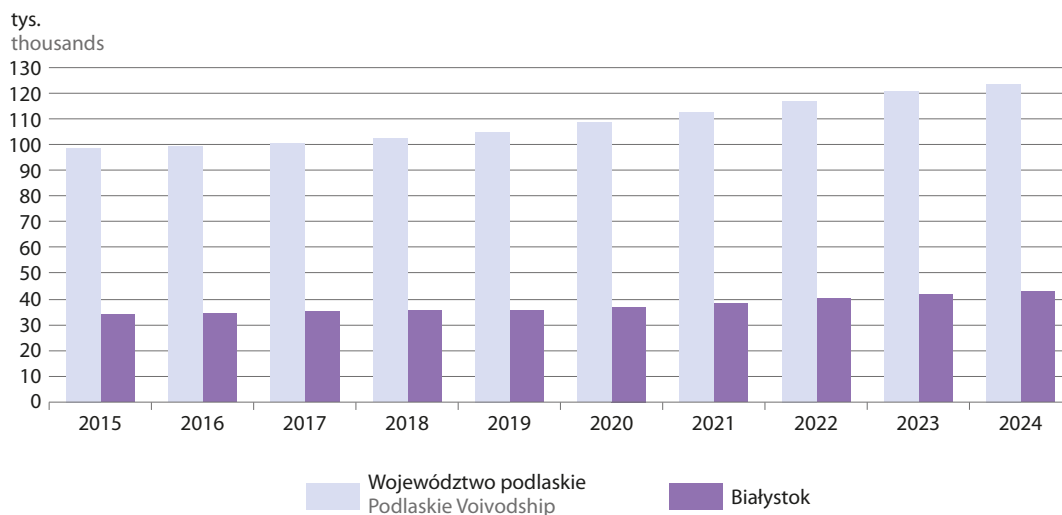
a W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

Przeważająca liczba podmiotów gospodarki narodowej należy do sektora prywatnego. W końcu 2024 r. w województwie podlaskim kształtowała się ona na poziomie 118984, co stanowiło aż 96,1% ogółu jednostek wpisanych do rejestru REGON. Analiza omawianych podmiotów w podziale według form organizacyjno-prawnych wykazała znaczący udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Do tej grupy należało 78,7% wszystkich jednostek sektora prywatnego.

Wykres 42. Podmioty gospodarki narodowej
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 42. Entities of the national economy
 As of 31 December

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą. W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

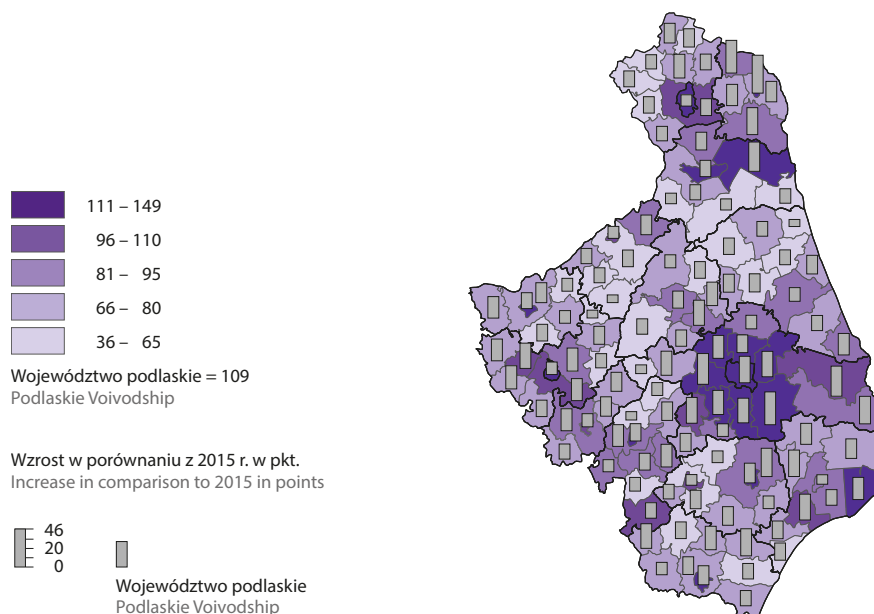
Województwo podlaskie charakteryzuje się dość dużym zróżnicowaniem pod względem rozmieszczenia podmiotów w poszczególnych częściach regionu. Biorąc pod uwagę miejsce położenia siedziby podmiotu, a w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą adres zamieszkania, stwierdzono, że w końcu 2024 r. aż 53,6% jednostek prawnych było zlokalizowanych na terenie podregionu białostockiego, a ich liczba wzrosła o 3,1% w odniesieniu do zanotowanej rok wcześniej. Mniej, bo 27,3% ogółu podmiotów zarejestrowanych w Podlaskiem, znajdowało się na terenie podregionu łomżyńskiego (w porównaniu ze stanem zanotowanym w końcu 2023 r. ich liczba wzrosła o 1,8%), natomiast pozostałe 19,1% podmiotów skupiał podregion suwalski (było ich o 1,8% więcej niż przed rokiem).

W końcu grudnia 2024 r. aż 43123 jednostki, tj. 34,8% wszystkich podmiotów w województwie podlaskim miało swoją siedzibę w mieście Białystok. Znaczny udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych jednostek posiadały też podmioty prowadzące działalność na terenie powiatu białostockiego – 15,1% (18666 jednostek) oraz miast Suwałki – 6,3% (7746) i Łomża – 5,5% (6853).

Większą niż w końcu poprzedniego roku liczbę podmiotów odnotowano w przeważającej liczbie gmin województwa, przy czym najwyższy wzrost miał miejsce w gminach wiejskich: Wąsosz (o 11,2%), Dubicze Cerkiewne i Sidra (po 9,7%) oraz Czyże (o 9,1%). W pięciu gminach wiejskich, tj.: Bakalarzewo, Narew, Mały Płock, Przytuły i Wiżajny liczba podmiotów nie zmieniła się w ciągu ostatniego roku. Zmniejszenie liczby podmiotów w odniesieniu do stanu w końcu 2023 r. wystąpiło w jedenastu gminach, spośród których największy spadek zanotowano w gminach wiejskich Przerośl (o 2,4%) i Jaświły (o 1,7%) oraz w gminie miejsko-wiejskiej Czyżew (o 1,7%).

**Mapa 39. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 39. Entities of the national economy per 1000 population in 2024
As of 31 December

Analizując liczbę podmiotów przypadającą na 1000 mieszkańców, można zauważyć znaczne dysproporcje między poszczególnymi gminami województwa podlaskiego. W końcu grudnia 2024 r. badany wskaźnik osiągnął najwyższe wartości w mieście Białystok (149), gminie miejsko-wiejskiej Supraśl (147) oraz gminie wiejskiej Juchnowiec Kościelny (136), a najniższe – w gminach wiejskich: Nowy Dwór (36), Przytuły (45) i Radziłów (48). W porównaniu ze stanem w końcu 2015 r. we wszystkich gminach województwa podlaskiego zaobserwowano wzrost liczby podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, przy czym najwyższy dotyczył gminy miejskiej Sejny (o 46), gminy miejsko-wiejskiej Zabłudów i gminy wiejskiej Puńsk (po 40) oraz gminy miejsko-wiejskiej Choroszcz (o 38).

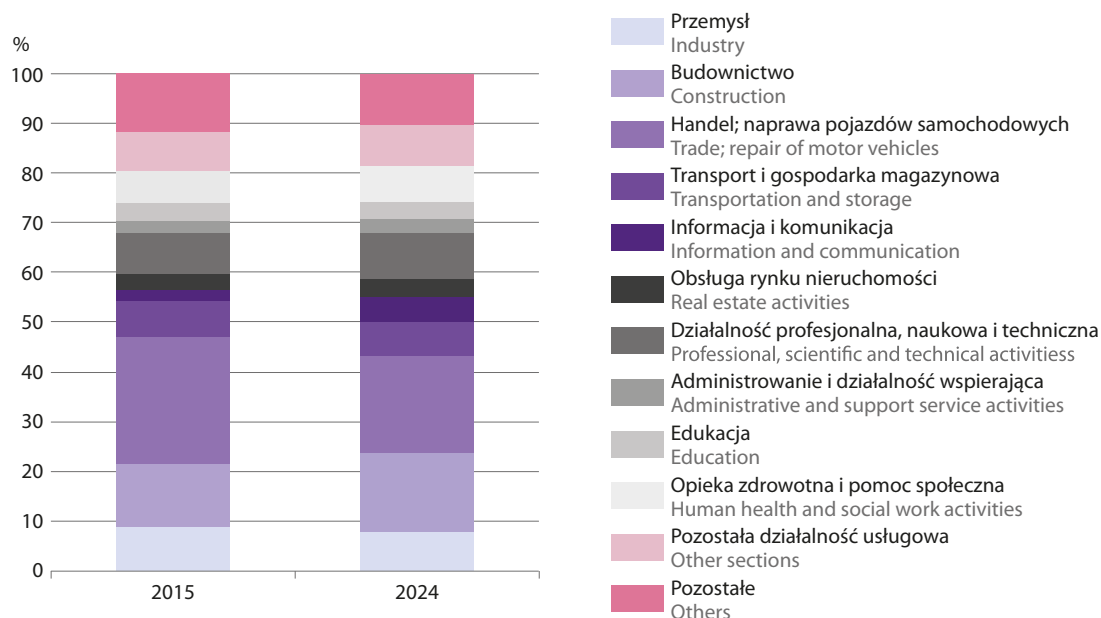
W ciągu całego 2024 r. na terenie województwa podlaskiego rozpoczęły działalność 8673 nowe podmioty gospodarcze (o 9,6% mniej niż w 2023 r.), w tym 6743 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (o 13,9% mniej), 992 spółki handlowe (o 7,4% mniej) oraz 95 spółek cywilnych (o 15,2% mniej). Najwięcej podmiotów powstało w sekcjach: budownictwo – 1617 (18,6% ogółu nowych podmiotów), handel; naprawa pojazdów samochodowych – 1383 (15,9%) oraz pozostała działalność usługowa – 1016 (11,7%). Duża liczba jednostek wpisanych po raz pierwszy do rejestru REGON w 2024 r. miała swoją siedzibę na terenie miasta Białystok – 3169 (o 13,9% mniej niż w 2023 r.), powiatu białostockiego – 1301 (o 9,3% mniej) oraz miast Suwałki – 449 (o 15,4% mniej) i Łomża – 438 (o 1,2% więcej). W omawianym roku najmniej nowo powstałych podmiotów zanotowano natomiast w powiecie sejneńskim – tylko 139 (tyle samo co w roku poprzednim).

W okresie styczeń–grudzień 2024 r. w województwie podlaskim wyrejestrowano 5267 jednostek prawnych (o 2,4% mniej niż w 2023 r.), w tym 4533 osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (o 6,7% mniej), 329 spółek handlowych (o 22,3% więcej) oraz 99 spółek cywilnych (o 3,9% mniej). Podmioty zlikwidowane w 2024 r. najczęściej prowadziły działalność zaklasyfikowaną do sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych – 1224 (23,2% wszystkich podmiotów kończących działalność w tym czasie) oraz budownictwo – 1086 (20,6%).

Analizując strukturę wszystkich zarejestrowanych podmiotów pod względem rodzaju wykonywanej działalności, stwierdzono, że w końcu 2024 r. prawie połowa (44,9%) z nich skupiła się w trzech sekcjach, tj.: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 19,5% ogółu zarejestrowanych podmiotów (o 0,2% więcej jednostek niż przed rokiem), budownictwo – 16,0% (o 2,6% więcej) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 9,4% (o 3,8% więcej).

**Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD 2007
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 43. Entities of the national economy by PKD 2007 sections
As of 31 December

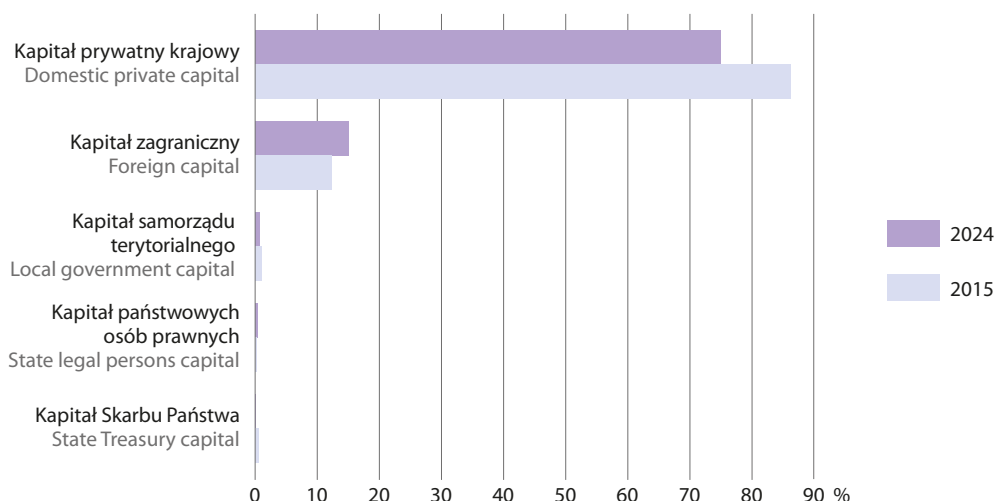

Analiza liczby podmiotów gospodarki narodowej w podziale według form organizacyjno-prawnych w końcu 2024 r. wykazała znaczący udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Do tej grupy należało 93668 jednostek, tj. aż 75,7% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Kolejną, bardzo ważną grupę wśród podmiotów gospodarki narodowej stanowią spółki handlowe. W województwie podlaskim w końcu 2024 r. zarejestrowanych było 11827 takich spółek (tj. 9,6% wszystkich podmiotów w rejestrze REGON w województwie). Dużą liczbę zarejestrowanych podmiotów stanowiły również spółki cywilne – 5268 jednostek (4,3%) oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne – 3896 jednostek (3,1%). W tym czasie najmniej było spółek innych – 155 (0,1% wszystkich podmiotów) oraz spółdzielni – 302 (0,2%). Podobną strukturę podmiotów obserwowano również w końcu 2015 r. Zanotowano wówczas największy udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (76,8% ogółu podmiotów), spółek handlowych (6,5%) i spółek cywilnych (5,1%), natomiast najmniej było spółek innych (0,1%) oraz spółdzielni i fundacji (po 0,5%).

Wśród spółek handlowych w końcu 2024 r. przeważały spółki kapitałowe, które stanowiły 84,1% ich ogólnej liczby, natomiast pozostałe 15,9% to spółki osobowe. W grupie spółek kapitałowych dominowały spółki z o.o. (aż 98,3% ogółu spółek kapitałowych), a wśród spółek osobowych – spółki jawne (61,5% ogółu spółek osobowych). W tym czasie aż 8862 spółki handlowe (74,9% ich ogólnej liczby) deklarowały udział kapitału prywatnego krajowego w kapitale spółki (o 5,8% więcej niż przed rokiem), natomiast 1791 spółek (15,1% spółek handlowych) – kapitału zagranicznego (o 4,4% więcej). Podobnie sytuacja kształtowała się w końcu 2015 r. Wówczas najwięcej, bo aż 86,3% spółek handlowych, deklarowało udział kapitału prywatnego krajowego w kapitale spółki. Jako drugi był wymieniany kapitał zagraniczny – 12,4% wszystkich spółek handlowych.

Wykres 44. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 44. Commercial companies by type of capital^a
 As of 31 December

a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich każdego rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.

a Data concerning the number of companies by type of capital do not equal their “total” number, since they group the companies by all types of capital in each of them and not by the predominant type.

Działalność podmiotów z grupy spółek handlowych prowadzona była przede wszystkim w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (24,0% wszystkich spółek handlowych), budownictwo (13,4%) oraz przetwórstwo przemysłowe (11,1%). Nieco odmiennie było 9 lat wcześniej. Najwięcej spółek handlowych prowadziło wówczas działalność w tych samych trzech sekcjach, ale ich udziały kształtowały się następująco: handel; naprawa pojazdów samochodowych – 34,2%, przetwórstwo przemysłowe – 15,7% oraz budownictwo – 10,0%.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

Research and development and innovation activity

W 2023 r. odnotowano wzrost nakładów wewnętrznych na działalność B+R w odniesieniu do poprzedniego roku. Podobnie jak w latach poprzednich, głównymi sektorami finansującymi działalność B+R były sektor rządowy i sektor przedsiębiorstw.

W 2023 r. w województwie podlaskim nakłady wewnętrzne na działalność B+R (GERD) wyniosły 702,8 mln zł (co stanowiło 1,3% nakładów krajowych brutto) i zwiększyły się w stosunku do roku poprzedniego i 2015 odpowiednio o 23,5% i ponad 2-krotnie.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Tablica 31. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)**Table 31. Intramural expenditure^a on research and development by source of funds (current prices)**

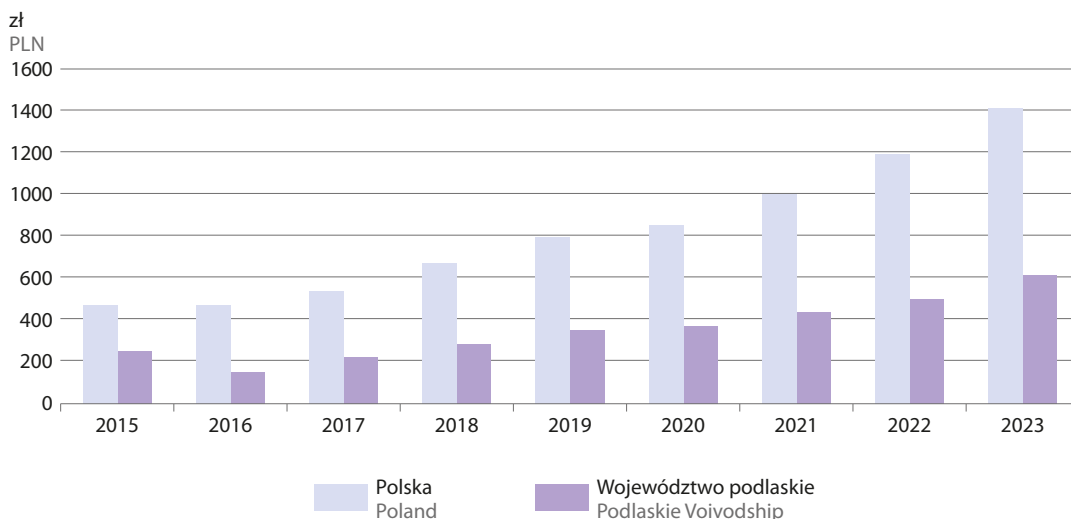
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	300,7	429,2	569,2	702,8
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	118,8	264,8	327,5	313,1
Przedsiębiorstw Business enterprise	65,3	105,8	156,5	242,5
Szkolnictwa wyższego Higher education	32,9	.	22,0	46,4
Prywatnych instytucji niekomercyjnych Private non-profit	0,3	.	0,4	0,3
Reszta świata Rest of the world	83,4	47,7	62,8	100,5

a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

Średnia wartość nakładów wewnętrznych na działalność B+R przypadająca na 1 mieszkańca województwa podlaskiego w 2023 r. wyniosła 616 zł (w 2015 r. – 253 zł) i w odniesieniu do poprzedniego roku wzrosła o 23,9%. W podregionie białostockim wartość omawianego wskaźnika ukształtowała się na poziomie 1105 zł i była wyższa o 14,4% niż rok wcześniej. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca kraju osiągnęły 1409 zł, co oznacza wzrost o 19,2% w porównaniu do zanotowanych w poprzednim roku.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wszystkie nakłady bieżące i nakłady inwestycyjne brutto na środki trwałe związane z działalnością B+R prowadzoną w jednostce statystycznej w danym okresie sprawozdawczym, bez względu na źródło finansowania.

Wykres 45. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca**Chart 45. Intramural expenditures^a on research and development per 1 capita**

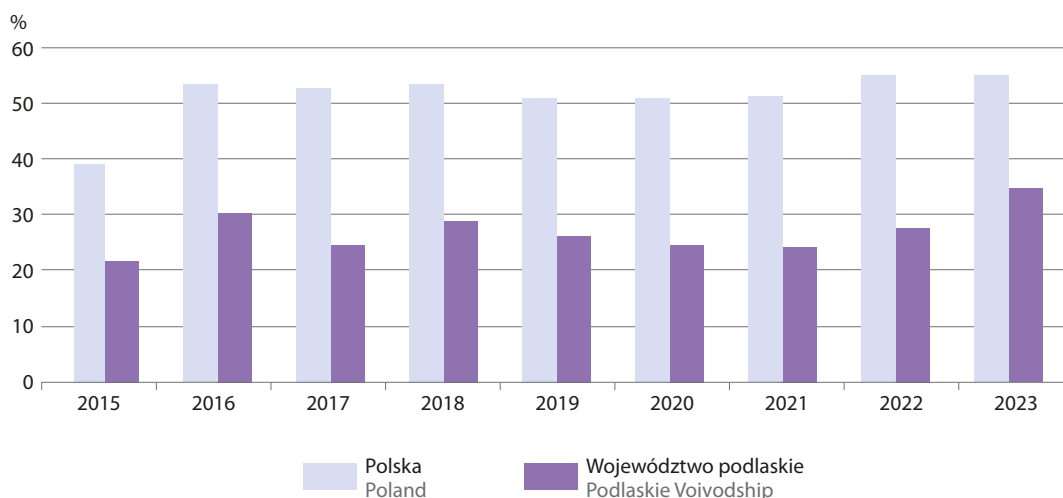
a Bez amortyzacji środków trwałych.

a Excluding depreciation of fixed assets.

W omawianym roku w województwie podlaskim, podobnie jak w latach poprzednich, głównymi sektorami finansującymi działalność B+R były sektor rządowy oraz sektor przedsiębiorstw, których środki stanowiły odpowiednio 44,5% oraz 34,5% (wobec 39,5% oraz 21,7% w 2015 r.) wszystkich nakładów poniesionych na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych. W odniesieniu do poprzedniego roku udział sektora rządowego zmniejszył się o 13,0 p. proc., a sektora przedsiębiorstw zwiększył się o 7,0 p. proc. W kraju w analizowanym roku głównym sektorem finansującym działalność B+R był sektor przedsiębiorstw, którego środki stanowiły 54,7% omawianych nakładów ogółem.

Wykres 46. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

Chart 46. Intramural expenditures on R&D financed from business enterprise sector funds as the share of intramural expenditures on R&D

W 2023 r. w województwie podlaskim 61,5% nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych było ze środków zewnętrznych (w kraju – 43,3%), co w porównaniu z rokiem poprzednim i 2018 oznacza spadek odpowiednio o 7,6 p. proc. i 6,1 p. proc. Omawiane środki zewnętrzne w zdecydowanej większości (71,6%) pochodziły od instytucji rządowych i samorządowych. W analizowanym roku udział środków zewnętrznych pokrywających wydatki w zakresie nakładów na działalność B+R w podregionie białostockim ukształtował się na poziomie 73,3%, tj. o 0,3 p. proc. niższym od zanotowanego w 2022 r.

Tablica 32. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową według pochodzenia środków (ceny bieżące)

Table 32. Intramural expenditure^a on research and development by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2022	2022	
	w mln zł in million PLN				Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	332,9	429,2	569,2	702,8	1,3
nakłady finansowane ze środków: expenditures financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	108,0	115,5	176,1	270,5	0,9
Zewnętrznych External funds	224,9	313,6	393,1	432,3	1,9
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which from general government	197,1	.	323,8	309,7	1,8

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

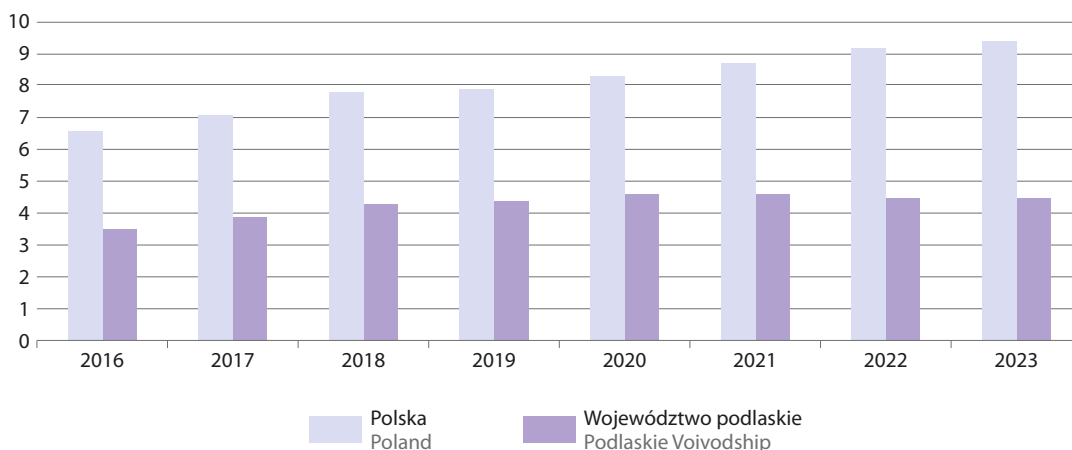
Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (właściciele, aktywni współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie ich rodzin oraz osoby pozostające w stosunku pracy) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Liczba pracujących w działalności B+R (w EPC) w województwie podlaskim w 2023 r. wyniosła 2356,6 (w kraju – 167320,9) i była o 1,3% mniejsza od zanotowanej rok wcześniej. W przeliczeniu na 1000 osób aktywnych zawodowo ich liczba ukształtowała się na poziomie 4,5 (w kraju – 9,4) i nie zmieniła się w odniesieniu do poprzedniego roku.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) jest to stosunek godzin rzeczywiście przepracowanych w związku z działalnością B+R w danym okresie sprawozdawczym do całkowitej liczby godzin formalnie przepracowanych w tym samym okresie przez osobę lub grupę osób.

Wykres 47. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b

Chart 47. Internal R&D personnel^a per 1000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Aktywni zawodowo (wszystkie osoby pracujące oraz uznane za bezrobotne) – na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – dane średnioroczne.

a In full time equivalent (FTE). b Active population (all persons employed and considered as employed) – based on the Labour Force Survey – average annual data.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

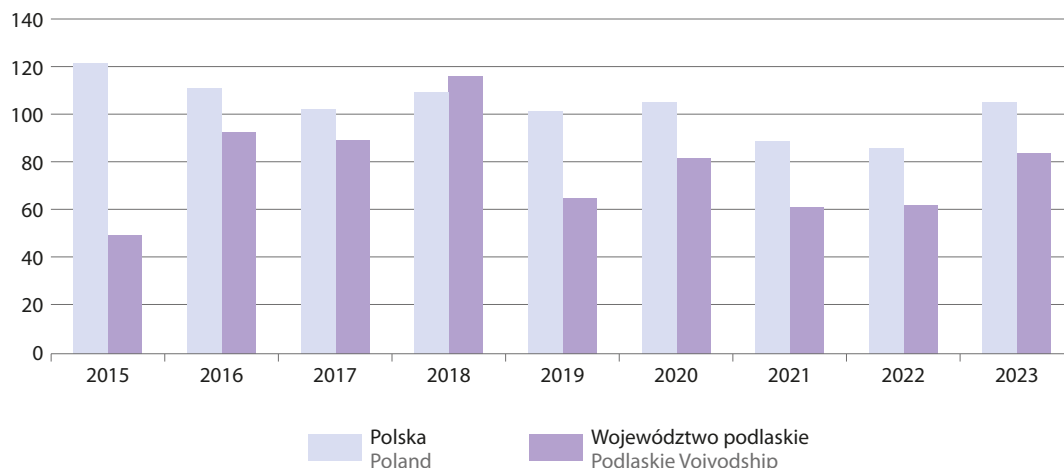
W analizowanym roku w województwie podlaskim liczba pracujących badaczy wyniosła 1458,3 (w EPC), co stanowiło 61,9% personelu wewnętrznego działalności badawczo-rozwojowej (w kraju – 71,9%). Liczba ta zmniejszyła się o 4,7% w porównaniu z zanotowaną w 2022 r.

W 2023 r. województwo podlaskie dokonało zgłoszenia 95 wynalazków oraz 18 wzorów użytkowych do Urzędu Patentowego RP, co stanowiło odpowiednio 2,4% i 2,7% ogółu zgłoszeń w Polsce. W odniesieniu do 2022 r. liczba wzorów użytkowych nie uległa zmianie, ale było o 33,8% więcej zgłoszonych wynalazków, a w porównaniu z 2015 r. – o 61,0% więcej wynalazków i o 35,7% mniej wzorów użytkowych. W analizowanym roku udzielono 40 patentów podmiotom z województwa podlaskiego (w kraju – 2208), co oznacza spadek o 33,3% w stosunku do poprzedniego roku, ale wzrost o 17,6% w odniesieniu do 2015 r.

W 2023 r. w województwie podlaskim w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców dokonano zgłoszenia 83,3 wynalazku (w kraju – 104,7). Oznacza to wzrost w porównaniu z poprzednim rokiem, gdy na 1 mln mieszkańców przypadało 62,0 zgłoszonego wynalazku oraz w odniesieniu do 2015 r., gdy omawiany wskaźnik wyniósł 49,6.

Wykres 48. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców

Chart 48. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

Źródło: dane urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Using of information and communication technologies in enterprises

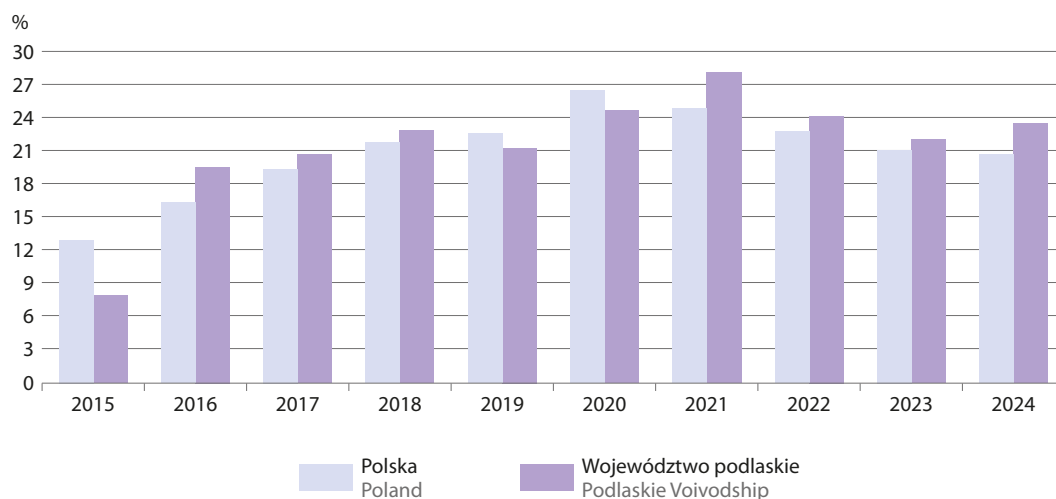
W 2024 r. zaobserwowano nieco niższy niż rok wcześniej odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu. W 2023 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększył się zarówno odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe, jak i udział korzystających z otwartych danych publicznych.

Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT)** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej.

Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

W 2024 r. w województwie podlaskim dostęp do Internetu wykazało 98,5% przedsiębiorstw (w kraju – 98,7%), co oznacza spadek o 0,4 p. proc. w porównaniu z 2023 r. oraz wzrost o 7,4 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. W analizowanym roku najwięcej przedsiębiorstw, tj. 30,3%, korzystało ze stałego łącza szerokopasmowego, gdzie maksymalna prędkość połączenia internetowego wynosiła 100–500 Mbit/s i w porównaniu z poprzednim rokiem odsetek tych przedsiębiorstw wzrósł o 2,9 p. proc. Znaczny był również udział firm mających dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s wynoszący 23,5%, który w odniesieniu do 2023 r. zwiększył się o 1,4 p. proc.

Wykres 49. Przedsiębiorstwa posiadające szerokopasmowy dostęp do Internetu^a
Chart 49. Enterprises with broadband Internet access^a

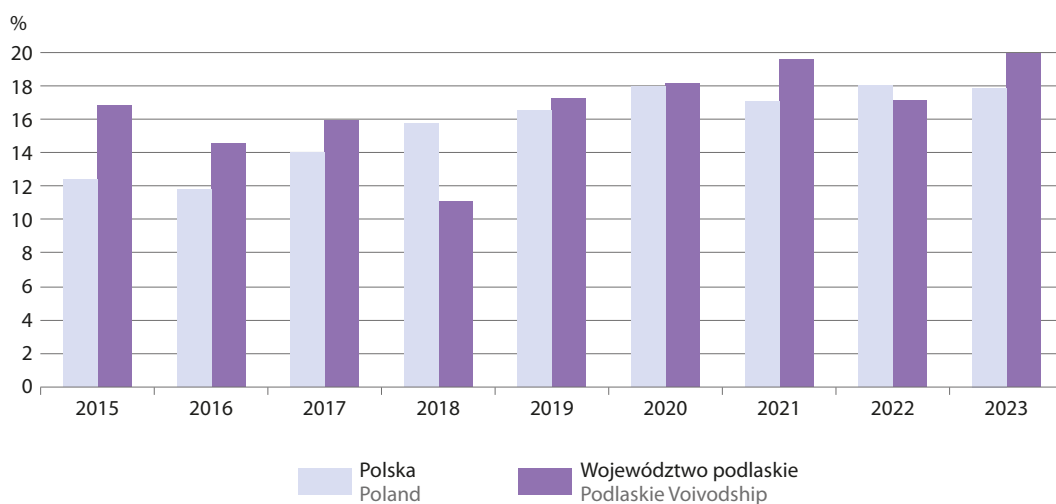

^a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
^a Internet access with 30–100 Mbit/s speed.

Do **sprzedaży elektronicznej** zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI (elektroniczna wymiana informacji, która zapewnia automatyczne przetwarzanie). Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faksem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

W 2023 r. w województwie podlaskim odsetek przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia poprzez sieci komputerowe wyniósł 19,9%, zaś w kraju – 17,8%. W porównaniu z 2022 r. i 2015 r. wskaźnik ten zwiększył się w Podlaskiem odpowiednio o 2,8 p. proc. i o 3,1 p. proc.

Wykres 50. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 50. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne to dane wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

W 2023 r. w Podlaskiem z otwartych danych publicznych w celach biznesowych korzystało 19,6% przedsiębiorstw (w kraju – 19,5%) i w porównaniu z rokiem poprzednim odsetek ten zwiększył się o 6,8 p. proc. (w kraju – o 4,9 p. proc.). W omawianym roku przedsiębiorstwa wykazywały największe zainteresowanie otwartymi danymi publicznymi z kategorii gospodarka i finanse (16,9%), natomiast najmniejsze – informacjami z danych z zakresu kultury, sportu i turystyki (3,4%).

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2024 r. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw były niższe od uzyskanych rok wcześniej, z wyjątkiem wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych. Pogorszeniu uległy również podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe, z wyjątkiem wskaźników płynności finansowej. Przychody ze sprzedaży na eksport były niższe niż przed rokiem, a ich udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem zmniejszył się w porównaniu z 2023 r.

Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Przychody ogółem uzyskane w 2024 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w województwie podlaskim wyniosły 75753,7 mln zł i w odniesieniu do poprzedniego roku wzrosły o 0,8%, a w porównaniu z 2015 r. – ponad 2-krotnie.

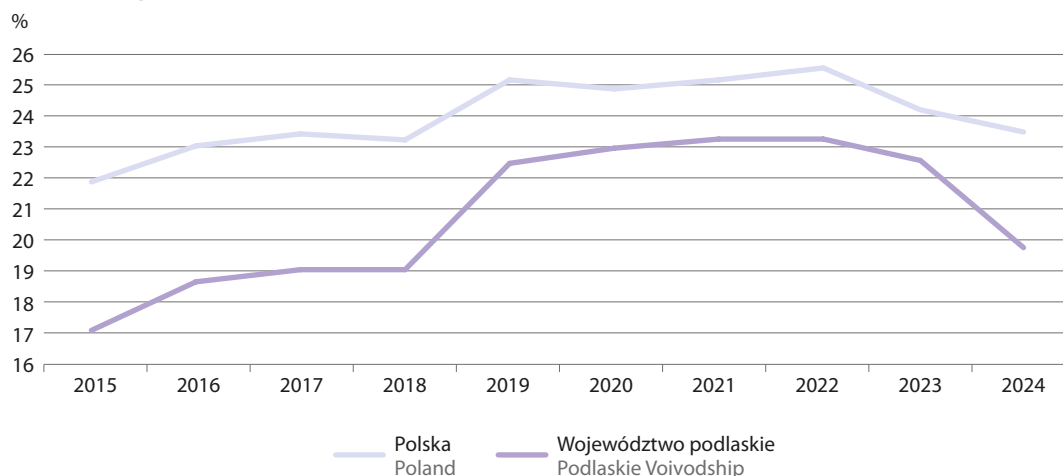
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów uzyskane przez badane przedsiębiorstwa wyniosły 74251,0 mln zł i były wyższe o 0,6% niż przed rokiem. Ich największy wzrost (w ujęciu wartościowym) zanotowano w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz przetwórstwo przemysłowe. Spadek zanotowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej, budownictwie oraz zakwaterowaniu i gastronomii.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnętrznie wspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Wartość przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport wyniosła 14660,6 mln zł i w porównaniu z 2023 r. była niższa o 12,1%, a jej udział w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 19,7% i w porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszył się o 2,9 p. proc. W ogólnej wartości sprzedaży eksportowej 89,8% stanowiły przychody ze sprzedaży produktów, natomiast 10,2% – przychody ze sprzedaży towarów i materiałów.

Wykres 51. Udział przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem

Chart 51. Share of revenues from sale of products, goods and materials for export in total revenues from sale of products, goods and materials

W 2024 r. wartość kosztów ogółem poniesionych przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe wyniosła 73076,3 mln zł i była o 1,6% wyższa niż przed rokiem.

W strukturze rodzajowej kosztów ogółem wzrósł udział wynagrodzeń (o 0,9 p. proc. do 13,0%), pozostałych kosztów rodzajowych i usług (o 0,3 p. proc. do 1,7%), ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń (o 0,2 p. proc. do 2,9%), podatków i opłat (o 0,1 p. proc. do 1,8%) oraz amortyzacji (o 0,1 p. proc. do 3,4%). Zmniejszył się natomiast udział zużycia materiałów i energii (o 1,5 p. proc. do 58,8%). Udział usług obcych nie uległ zmianie i wyniósł 18,4%.

Wartość kosztów własnych sprzedanych produktów, towarów i materiałów wyniosła 71845,2 mln zł i była o 1,7% wyższa niż rok wcześniej. Największy ich wzrost (w ujęciu wartościowym), odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych oraz przetwórstwie przemysłowym. Spadek zanotowano w budownictwie oraz zakwaterowaniu i gastronomii.

Wyniki finansowe:

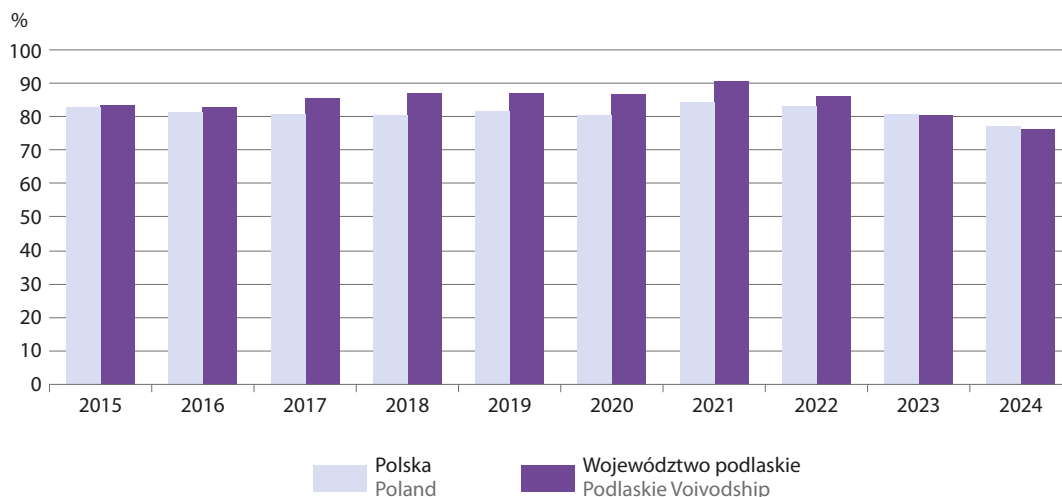
- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem,
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

W 2024 r. większość wyników finansowych badanych przedsiębiorstw niefinansowych była mniej korzystna od uzyskanych rok wcześniej. Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł 2405,8 mln zł i był niższy o 22,8%. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej osiągnął wartość 437,4 mln zł i zwiększył się o 16,0%. Zanotowano poprawę wyniku na operacjach finansowych (minus 165,8 mln zł w 2024 r. wobec minus 252,5 mln zł w 2023 r.). Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 2677,4 mln zł i był niższy o 17,4% w porównaniu z uzyskanym rok wcześniej. Obciążenia wyniku finansowego brutto podatkiem dochodowym obniżyły się w skali roku o 12,6% do 502,1 mln zł. Wynik finansowy netto wyniósł 2175,3 mln zł i był o 18,4% niższy w porównaniu z uzyskanym w 2023 r. Odnotowany zysk netto obniżył się o 6,2%, a strata netto zwiększyła się o 55,8%. Największy spadek wyniku finansowego netto w stosunku do osiągniętego w 2023 r. odnotowano w sekcjach transport i gospodarka magazynowa oraz zakwaterowanie i gastronomia. Jego wzrost odnotowano m.in. w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji.

Badanie w województwie podlaskim objęło 418 przedsiębiorstw niefinansowych prowadzących księgi rachunkowe. Zysk netto wykazało 76,3% badanych przedsiębiorstw, tj. o 4,2 p. proc. mniej niż przed rokiem. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów ogółem badanych przedsiębiorstw wyniósł 89,5% i był wyższy o 1,8 p. proc. od zanotowanego przed rokiem.

Wykres 52. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 52. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

W 2024 r., zarówno w województwie podlaskim jak i w kraju, odnotowano pogorszenie podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw w skali roku. W województwie w analizowanym roku wskaźnik poziomu kosztów wzrósł o 0,8 p. proc. i osiągnął 96,5% (w kraju pogorszył się o 1,1 p. proc. i wyniósł 95,7%). Na przestrzeni lat 2015–2024 jego najwyższą wartość w regionie odnotowano w 2016 r., zaś w skali kraju – w 2015 r. i 2024 r. (odpowiednio 97,0% i 95,7%). Najlepsze notowania, zarówno w województwie jak i w kraju, miał w 2021 r. kształtując się odpowiednio na poziomie 94,4% i 93,3%.

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem,
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów,
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem,
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem,
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych),
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

W 2024 r. wskaźnik rentowności sprzedaży brutto ukształtował się na poziomie 3,2% (w kraju – 4,4%) i w porównaniu z 2023 r. zmniejszył się o 1,0 p. proc. (w kraju – o 1,1 p. proc.). W odniesieniu do 2015 r., w regionie osiągnął taki sam poziom, a w kraju zmniejszył się o 0,1 p. proc. Wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto w Podlaskiem zmniejszyły się odpowiednio o 0,8 p. proc. i 0,6 p. proc. w odniesieniu do 2023 r. i wyniosły odpowiednio 3,5% i 2,9%. W kraju ich wartości były wyższe niż w województwie i osiągnęły w przypadku wskaźnika rentowności obrotu brutto – 4,3%, a w przypadku wskaźnika rentowności obrotu netto – 3,4%.

Najbardziej opłacalnymi rodzajami działalności w Podlaskiem w 2024 r. były sekcje opieka zdrowotna i pomoc społeczna (wskaźnik rentowności obrotu netto – 15,1%) oraz informacja i komunikacja (12,7%). W porównaniu z poprzednim rokiem poprawę wskaźnika rentowności obrotu netto odnotowano w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 6,9 p. proc.) oraz budownictwie (o 1,9 p. proc.). Pogorszenie wskaźnika wystąpiło m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 17,9 p. proc.) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 8,2 p. proc.).

W 2024 r. w województwie podlaskim wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyły się odpowiednio o 3,7 p. proc. do 36,6% i o 1,5 p. proc. do 105,7%, a w stosunku do 2015 r. wzrosły odpowiednio o 6,8 p. proc. i 3,7 p. proc. W kraju oba wskaźniki były wyższe niż w województwie – wyniosły odpowiednio 44,6% i 107,5% oraz zwiększyły się w odniesieniu do roku poprzedniego i 2015.

Tablica 33. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 33. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
	w % in %				
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	96,9	95,1	95,7	96,5	95,7
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	3,2	4,6	4,2	3,2	4,4
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	3,1	4,9	4,3	3,5	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	2,6	4,3	3,5	2,9	3,4
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	29,8	41,1	32,9	36,6	44,6
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	102,0	108,4	104,2	105,7	107,5

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw w województwie podlaskim w końcu grudnia 2024 r. wynosiła 23712,2 mln zł i była o 5,5% wyższa niż rok wcześniej, w tym inwestycje krótkoterminowe wzrosły o 19,4%, krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 10,0%, należności krótkoterminowe – o 3,9%, a zapasy – o 0,1%. W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zmniejszył się odsetek zapasów (z 38,2% do 36,3%) i należności krótkoterminowych (z 40,0% do 39,4%), natomiast wzrósł udział inwestycji krótkoterminowych (z 18,4% do 20,9%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 3,3% do 3,5%). W strukturze zapasów zwiększył się udział materiałów (z 27,1% do 27,4%), towarów (z 32,4% do 32,8%) oraz półproduktów i produktów w toku (z 15,6% do 16,4%), natomiast zmniejszył się odsetek produktów gotowych (z 22,5% do 20,8%).

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje i rozliczenia międzyokresowe.

Aktywa obrotowe finansowane były głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi. Relacja zobowiązań krótkoterminowych do aktywów obrotowych wynosiła 57,0% wobec 56,1% przed rokiem.

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) badanych przedsiębiorstw w końcu grudnia 2024 r. wynosiły 16821,1 mln zł i były o 3,6% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 19,6% ogółu zobowiązań (wobec 22,4% w końcu grudnia 2023 r.). Ich wartość osiągnęła 3299,0 mln zł i zmniejszyła się o 9,3% w stosunku do zanotowanej w końcu poprzedniego roku. Zobowiązania krótkoterminowe wynosiły 13522,1 mln zł i w skali roku wzrosły o 7,3%, w tym z tytułu kredytów i pożyczek – o 17,3%, z tytułu dostaw i usług – o 6,5%, a z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – o 4,8%.

Z analizy wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw wynika, że w porównaniu z rokiem poprzednim wydłużeniu uległ cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług – o 2 dni (do 36 dni), cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług – o 3 dni (do 40 dni), natomiast cykl rotacji zapasów utrzymał się na poziomie sprzed roku i wyniósł 42 dni.

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

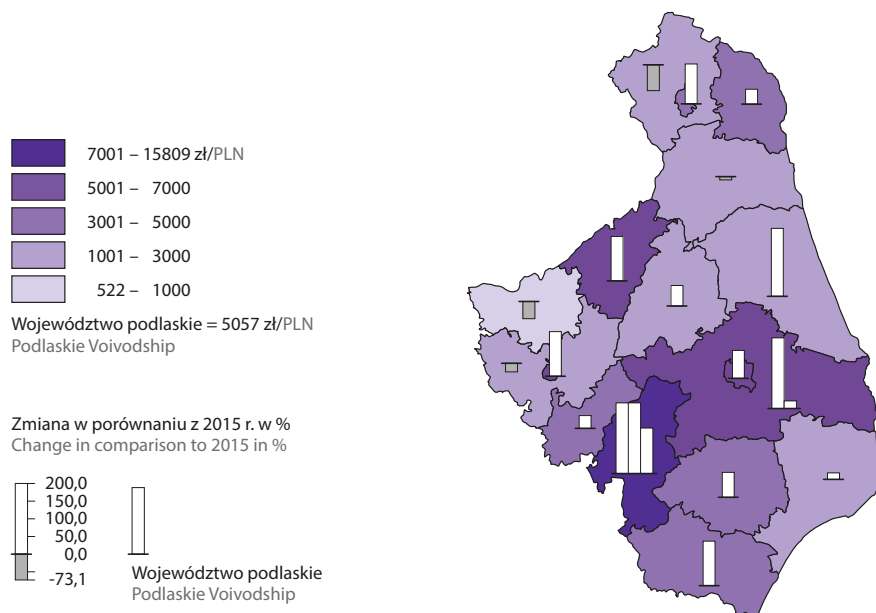
W 2024 r. w odniesieniu do roku poprzedniego, nastąpił spadek nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa podlaskiego. W porównaniu z 2023 r. większa była liczba nowych inwestycji oraz ich wartość kosztorysowa.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W pierwszej części analizy dane o nakładach inwestycyjnych dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

W 2023 r. nakłady inwestycyjne poniesione przez podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (wg lokalizacji inwestycji) w cenach bieżących wyniosły 5768,9 mln zł i w odniesieniu do 2022 r. i 2015 r. wzrosły odpowiednio o 16,5% i 80,6% (w kraju wzrost odpowiednio o 13,0% i 68,6%). Udział tych nakładów w Podlaskiem w łącznej wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorstwa w kraju wyniósł 2,0%. W regionie w przeliczeniu na 1 mieszkańca ich wartość ukształtowała się na poziomie 5057 zł, tj. o 32,4% niższym niż średnio w kraju. W nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących najwięcej zainwestowano w powiecie wysokomazowieckim (15809 zł na 1 mieszkańca) i Białymstoku (6298 zł). Najniższy poziom nakładów inwestycyjnych zanotowano w powiecie kolneńskim (522 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca).

Mapa 40. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące)
 Map 40. Investment outlays in enterprises per capita in 2023 (current prices)

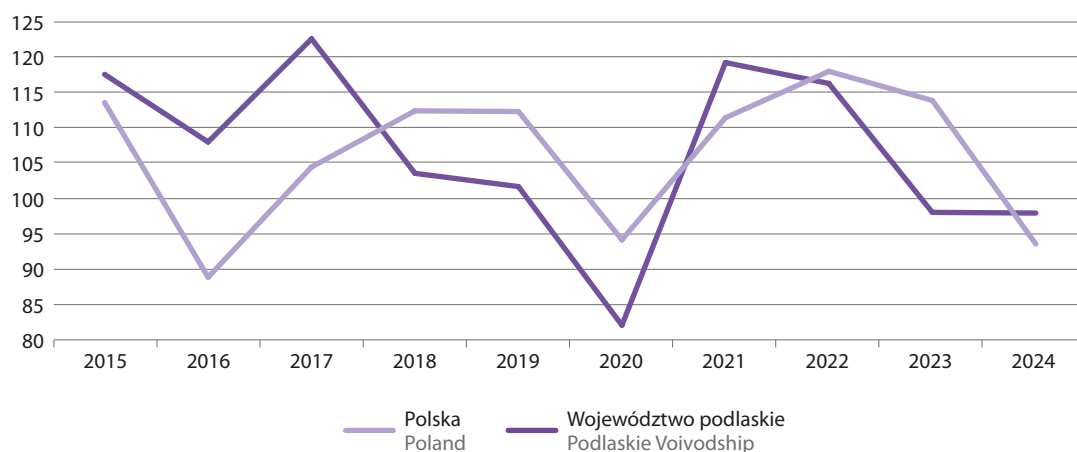
W drugiej części analizy dane o nakładach inwestycyjnych dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01⁴); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2024 r. przez badane przedsiębiorstwa (o liczbie pracujących powyżej 49 osób) w województwie, wyniosły 2008,6 mln zł i były o 2,2% niższe od zrealizowanych rok wcześniej (w 2023 r. spadły o 2,1%) oraz o 51,8% wyższe niż w 2015 r. W skali kraju w analizowanym roku wartość nakładów inwestycyjnych zmniejszyła się o 6,7% w ujęciu rocznym (przy wzroście o 14,0% zanotowanym przed rokiem) oraz o 53,9% w odniesieniu do 2015 r.

⁴ Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Wykres 53. Dynamika nakładów inwestycyjnych (ceny bieżące)
Rok poprzedni=100

Chart 53. Indices of investment outlays (current prices)
 Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentację projektowo-kosztorysową; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 34. Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)

Table 34. Investment outlays (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
W milionach złotych In million PLN	1323,6	1508,7	2053,2	2008,6
w tym – w % – nakłady na: of which – in % – outlays on:				
budynki i budowle buildings and structures	36,5	27,7	27,2	26,2
zakupy purchases	63,1	72,2	72,5	73,6
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	55,0	61,6	58,6	57,4
środków transportu transport equipment	8,1	10,6	13,9	16,2
Polska=100 Poland=100	1,0	1,0	0,9	1,0

W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z poprzednim rokiem najbardziej zwiększył się udział nakładów przedsiębiorstw zajmujących się handlem; naprawą pojazdów samochodowych (o 1,8 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (o 2,3 p. proc.).

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

W 2024 r. w regionie inwestorzy rozpoczęli realizację 765 nowych inwestycji o łącznej wartości kosztorysowej 620,2 mln zł, podczas gdy w roku poprzednim rozpoczęto 739 nowych inwestycji o wartości 528,9 mln zł. W porównaniu z 2015 r. rozpoczęto o 552 mniej nowych inwestycji, a ich wartość kosztorysowa zmalała o 98,9 mln zł. W kraju w omawianym roku rozpoczęto 220351 inwestycji, tj. o 1,3% więcej niż w 2023 r., a ich łączna wartość kosztorysowa wyniosła 85432,6 mln zł i była o 14,3% wyższa niż przed rokiem.

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W 2024 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz ziemniaków uległy zwiększeniu, co było efektem lepszego plonowania, przy nieznacznym zmniejszeniu areалу uprawy. W wyniku uzyskania gorszego plonu oraz mniejszej powierzchni uprawy, spadła produkcja rzepaku i rzepiku.

W czerwcu omawianego roku zmniejszyło się pogłowie bydła i trzody chlewnej, a zwiększyło się stado owiec w ujęciu rocznym.

Odnotowano mniejszy skup ziarna zbóż, ziemniaków oraz żywca wołowego i wieprzowego, a większy – żywca drobiowego i mleka w porównaniu z 2023 r. W odniesieniu do poprzedniego roku zaobserwowano spadek większości badanych cen produktów rolnych (z wyjątkiem cen ziemniaków w skupie i na targowiskach oraz żywca wołowego i mleka w skupie). Jednocześnie wzrosła opłacalność tuczu trzody chlewnej.

W 2023 r. globalna produkcja rolnicza (w cenach stałych) zwiększyła się w odniesieniu do zanotowanej w poprzednim roku. Produkcja końcowa i towarowa były również wyższe niż rok wcześniej. W analizowanym okresie w przypadku produkcji globalnej, końcowej, jak i towarowej nastąpił wzrost zarówno produkcji zwierzęcej i roślinnej.

Powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w czerwcu 2024 r. w województwie podlaskim wynosiła 318,7 tys. ha i była o 0,1% większa od zanotowanej rok wcześniej, ale o 21,8% mniejsza w odniesieniu do czerwca 2015 r. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2024 r. osiągnęły poziom 37,5 dt z ha i zwiększyły się o 1,9% w stosunku do uzyskanych w poprzednim roku i o 41,0% w odniesieniu do 2015 r., natomiast w porównaniu ze średnimi plonami w kraju były o 16,1% niższe. W omawianym roku zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w regionie oszacowano na 1195,4 tys. t, czyli wyżej o 2,2% niż przed rokiem i o 10,4% niż w 2015 r.

Tablica 35. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych
Table 35. Yields of selected agricultural crops

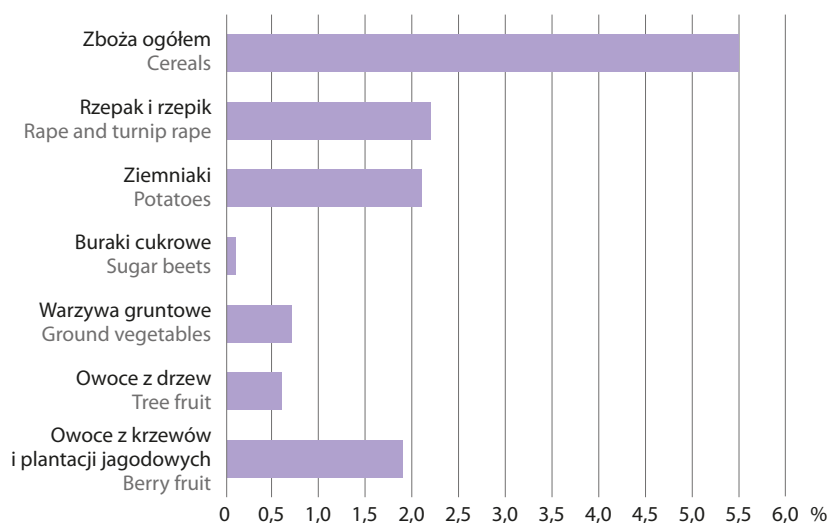
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship				Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt				
Zboża ogółem Cereals in total	27,0	39,4	43,8	45,1	49,4
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed	26,6	36,4	36,8	37,5	44,7
w tym: of which:					
pszenica wheat	32,6	44,0	43,9	43,5	52,0
żyto rye	23,8	32,2	33,0	33,4	35,7
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	28,7	32,4	33,6	32,6	32,4
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	163	292	259	265	302
Buraki cukrowe Sugar beets	617	510	649	629	663

a Bez uprawy w ogrodach przydomowych; w 2015 r. – łącznie z ogrodami przydomowymi.
 a Excluding cultivation in the kitchen gardens; in 2015 – including kitchen gardens.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w czerwcu 2024 r. w województwie podlaskim kształtowała się na poziomie 22,4 tys. ha i w odniesieniu do zanotowanej przed rokiem zmniejszyła się o 3,7%, ale wzrosła ponad 2-krotnie w stosunku do stanu w czerwcu 2015 r. W omawianym roku plony tych roślin wyniosły 32,6 dt z ha i były o 0,6% wyższe od średnich w kraju. Plony w województwie w porównaniu z uzyskanymi rok wcześniej spadły o 3,0%, a w odniesieniu do 2015 r. – wzrosły o 13,6%. Zbiory rzepaku i rzepiku w regionie w 2024 r. oszacowano na 73,0 tys. t, czyli o 6,3% mniej niż przed rokiem, ale ponad 2-krotnie więcej niż w 2015 r.

Wykres 54. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2024 r.

Chart 54. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2024

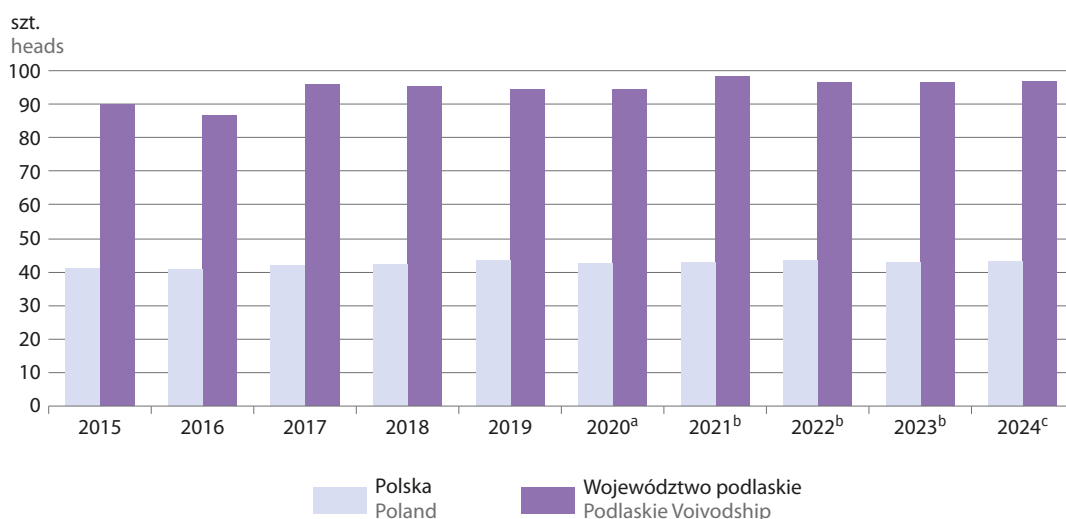

Pod uprawę ziemniaków w województwie podlaskim w 2024 r. przeznaczono 4,7 tys. ha, tj. powierzchnię mniejszą o 0,7% niż rok wcześniej i o 60,8% niż w 2015 r. W omawianym roku z 1 ha zebrano 265 dt ziemniaków, czyli więcej o 2,3% niż w poprzednim roku i o 62,6% niż w 2015 r. Plony uzyskane w województwie były o 12,3% niższe od średnich w kraju. Produkcja ziemniaków w regionie w 2024 r. wyniosła 123,5 tys. t i zwiększyła się w stosunku do zbiorów z poprzedniego roku o 1,4%, ale zmniejszyła się w odniesieniu do uzyskanych w 2015 r. – o 36,3%.

W czerwcu 2024 r. pogłowie bydła w województwie podlaskim kształtowało się na poziomie 1046,8 tys. szt. i stanowiło aż 16,5% ogólnego pogłowia bydła w kraju. W stosunku do stanu sprzed roku jego liczebność spadła o 0,8% (w Polsce zmniejszyła się o 0,4%), natomiast na przestrzeni 9 lat odnotowano wzrost o 10,3% (w kraju – o 6,3%).

**Wykres 55. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych
Stan w czerwcu**

Chart 55. Cattle density per 100 ha of agricultural land
As of June

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w latach 2021–2023 przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020. c Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w 2024 r. przyjęto użytki rolne według danych wstępnych z badania Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych (R-SGR 2023).

a Data of the National Agricultural Census. b The basis for the calculations of livestock population in years 2021–2023 were data from the National Agricultural Census 2020 concerning agricultural land. c The basis for the calculations of livestock population in 2024 were preliminary data from the Integrated Farm Statistics (IFS 2023) survey.

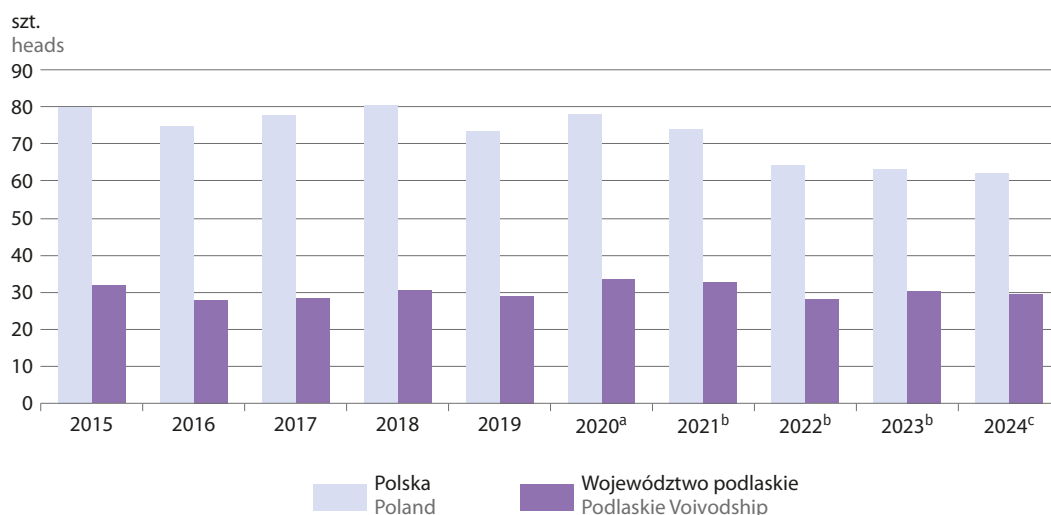
W czerwcu analizowanego roku w województwie podlaskim zanotowano 461,1 tys. szt. krów i stanowiły one 44,0% pogłowia bydła ogółem, w tym 96,7% to krowy mleczne (dla Polski odsetki te wynosiły odpowiednio 36,9% i 93,8%). Duży udział krów mlecznych w stadzie bydła w regionie świadczy o ukierunkowaniu hodowli tego gatunku zwierząt na produkcję mleka. Należy zaznaczyć, że w czerwcu 2024 r. obsada bydła na 100 ha użytków rolnych⁵ w województwie podlaskim wynosiła 96,3 szt. (w kraju – 43,0 szt.).

Pogłowie trzody chlewnej w województwie podlaskim w czerwcu 2024 r. kształtowało się na poziomie 325,1 tys. szt. Stado loch liczyło 18,9 tys. szt., co stanowiło 5,8% pogłowia trzody chlewnej w regionie. Udział województwa w ogólnokrajowym pogłowie świń wynosił 3,6%. W odniesieniu do stanu zanotowanego przed rokiem liczebność stada trzody chlewnej zmniejszyła się o 3,5% (w Polsce spadła o 3,2%), natomiast w porównaniu z czerwcem 2015 r. zaobserwowano spadek pogłowia tych zwierząt o 3,6% (w kraju – o 21,5%). W czerwcu 2024 r. obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych⁵ w Podlaskiem wynosiła 29,9 szt. (w kraju – 62,0 szt.).

⁵ Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w 2024 r. przyjęto użytki rolne według danych wstępnych z badania Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych (R-SGR 2023).

**Wykres 56. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych
Stan w czerwcu**

Chart 56. Pigs density per 100 ha of agricultural land
As of June

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w latach 2021–2023 przyjęto użytki rolne według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020. c Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w 2024 r. przyjęto użytki rolne według danych wstępnych z badania Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych (R-SGR 2023).

a Data of the National Agricultural Census. b The basis for the calculations of livestock population in years 2021–2023 were data from the National Agricultural Census 2020 concerning agricultural land. c The basis for the calculations of livestock population in 2024 were preliminary data from the Integrated Farm Statistics (IFS 2023) survey.

W czerwcu 2024 r. stado owiec w województwie podlaskim liczyło 24,3 tys. szt., co stanowiło 8,1% pogłowia krajowego. W porównaniu z czerwcem 2023 r. jego stan zwiększył się o 3,5%, a w Polsce – o 7,5%. W odniesieniu do stanu sprzed 9 lat pogłowie owiec w województwie zwiększyło się o 35,0%, a w kraju – o 31,2%. Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2024 r.⁶ kształtowała się na poziomie 2,2 szt. (w kraju – 2,0 szt.).

W 2024 r. w województwie podlaskim skupiono 160,7 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), co stanowiło 1,8% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego oznacza to spadek o 18,5%, a w porównaniu z 2015 r. – wzrost o 24,5%. W kraju w stosunku do 2023 r. skup był niższy o 14,0%, a w odniesieniu do 2015 r. – o 7,4%. W omawianym roku w regionie skupiono 103,6 tys. t pszenicy, tj. 12,7% mniej niż w poprzednim roku i o 54,1% więcej niż w 2015 r. Skup żyta wyniósł 29,3 tys. t i zmniejszył się o 27,3% w odniesieniu do 2023 r., ale wzrósł o 11,7% w stosunku do 2015 r.

Skup ziemniaków w 2024 r. ukształtował się na poziomie 25,0 tys. t, co stanowiło 1,3% ogólnego skupu w kraju. W porównaniu z poprzednim rokiem ilość skupionych ziemniaków zmniejszyła się o 7,2%, a w odniesieniu do 2015 r. – o 81,9% (w kraju odnotowano wzrost o 12,0% w stosunku do 2023 r. i o 30,0% w odniesieniu do 2015 r.).

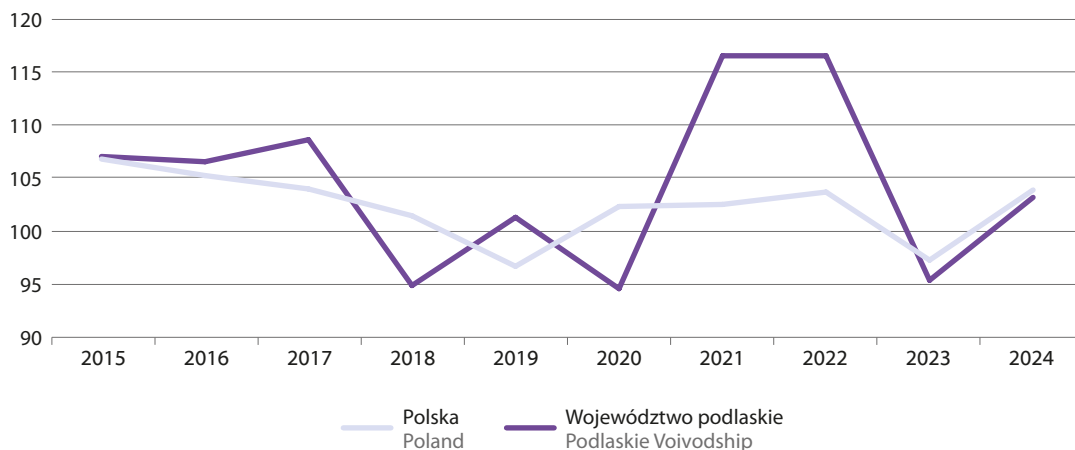
W 2024 r. skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami, w wadze poubojowej ciepłej (wbc) wyniósł 295,1 tys. t (stanowiąc 5,8% skupu ogólnokrajowego) i zwiększył się o 3,4% w stosunku do zanotowanego przed rokiem. W omawianym roku w województwie skupiono 82,4 tys. t żywca wołowego w wadze żywej, tj. o 0,1% mniej niż w poprzednim roku i o 2,0% mniej niż 9 lat wcześniej. Skup żywca

⁵ Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w 2024 r. przyjęto użytki rolne według danych wstępnych z badania Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych (R-SGR 2023).

wieprzowego ukształtował się na poziomie 85,0 tys. t i był o 2,9% mniejszy niż przed rokiem, ale o 7,7% wyższy niż w 2015 r. Żywca drobiowego skupiono 245,0 tys. t, czyli o 6,7% więcej w porównaniu z rokiem poprzednim i o 93,7% więcej w odniesieniu do 2015 r.

Wykres 57. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)
Rok poprzedni=100

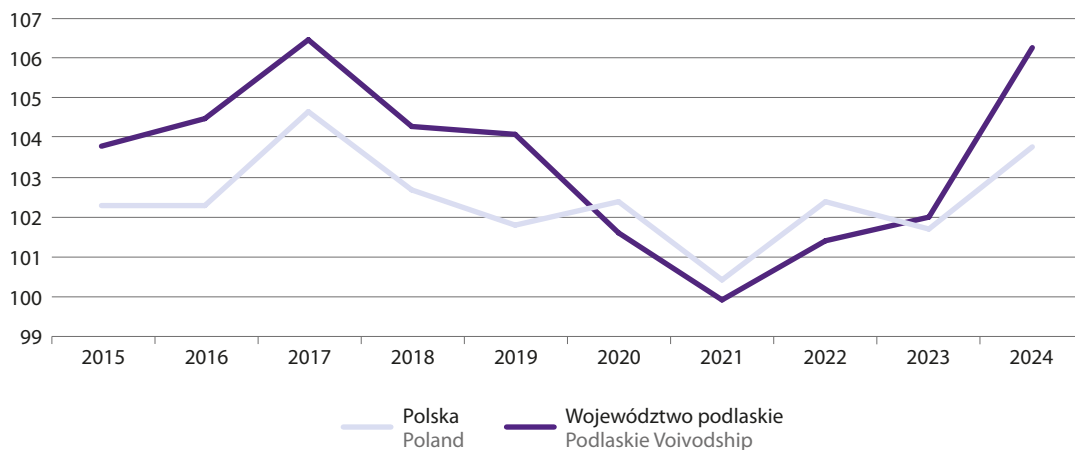
Chart 57. Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)
 Previous year=100

W 2024 r. z terenu województwa dokonano skupu 2906,7 mln l mleka krowiego (tj. aż 22,1% ogółu mleka skupionego w kraju), czyli o 6,3% więcej niż przed rokiem i o 34,8% więcej niż 9 lat wcześniej (w skali kraju zanotowano wzrost o 3,8% w odniesieniu do poprzedniego roku oraz o 24,3% w porównaniu z 2015 r.).

Wykres 58. Dynamika skupu mleka
Rok poprzedni=100

Chart 58. Indices of procurement of cows' milk
 Previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Średnia cena skupu pszenicy konsumpcyjnej i paszowej w 2024 r. w województwie podlaskim wyniosła 84,52 zł za 1 dt (w kraju – 82,62 zł) i była o 9,7% niższa niż przed rokiem, ale o 26,5% wyższa w porównaniu z zanotowaną w 2015 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 104,37 zł (w kraju – 108,56 zł), tj. o 22,0% mniej niż w 2023 r. i prawie 1,5-krotnie więcej niż 9 lat wcześniej.

W analizowanym roku cena żyta konsumpcyjnego i paszowego w skupie ukształtowała się na poziomie 56,01 zł za 1 dt (w kraju – 59,35 zł), tj. o 14,8% niższym od zanotowanego w 2023 r., natomiast o 16,5% wyższym niż w 2015 r. W obrocie targowiskowym cena żyta spadła o 23,8% w stosunku do 2023 r., ale wzrosła o 51,2% w odniesieniu do uzyskanej przed dziewięcioma laty i osiągnęła poziom 77,83 zł za 1 dt (w Polsce – 82,77 zł).

W 2024 r. za ziemniaki jadalne w skupie płacono 142,90 zł za 1 dt (w kraju – 118,95 zł), tj. o 59,7% więcej niż przed rokiem i ponad 4-krotnie więcej niż w 2015 r. W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych ukształtowała się na poziomie 239,22 zł za 1 dt (w Polsce – 224,04 zł), tj. o 17,0% wyższym od zanotowanego w 2023 r. oraz prawie 3-krotnie wyższym w odniesieniu do 2015 r.

W omawianym roku cena skupu żywca wołowego wyniosła 10,23 zł za 1 kg (w kraju – 10,62 zł), tj. zwiększyła się o 2,5% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku i o 75,3% w odniesieniu do 2015 r.

Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 7,06 zł za 1 kg (w kraju – 7,10 zł), tj. o 13,9% niższą niż w 2023 r., ale prawie 1,5-krotnie wyższą w porównaniu z zanotowaną 9 lat wcześniej.

W 2024 r. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta uległa zwiększeniu w stosunku do poprzedniego roku i w porównaniu z zanotowaną w 2015 r. Ukształtowała się ona w województwie podlaskim na poziomie 9,1 (wobec 8,0 zarówno w 2023 r., jak i 2015 r.), a w kraju – 8,6 (wobec 7,8 w 2023 r. i 7,3 w 2015 r.). Relacja cen skupu żywca wieprzowego do targowiskowych cen jęczmienia wyniosła w regionie 6,6 w 2024 r. wobec 6,4 w 2023 r. i 5,8 w 2015 r. (w kraju ukształtowała się odpowiednio na poziomie 6,9, 6,6 i 6,1).

W 2024 r. w województwie podlaskim cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 5,24 zł za 1 kg (w kraju – 5,34 zł) i była niższa o 8,3% niż w poprzednim roku, ale wzrosła o 37,4% w porównaniu z zanotowaną w 2015 r.

Za 1 l mleka w omawianym roku w regionie płacono 2,23 zł (w kraju – średnio 2,11 zł), tj. o 0,8% więcej niż przed rokiem i o 83,4% więcej niż przed dziewięcioma laty.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku),
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

W ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych) w 2023 r. w województwie podlaskim 25,9% stanowiła produkcja roślinna, natomiast pozostałe 74,1% przypadało na dominującą w regionie produkcję zwierzęcą. W porównaniu z poprzednim rokiem produkcja globalna była o 52,3% wyższa, przy czym wartość produkcji zwierzęcej zwiększyła się o 47,2%, a produkcji roślinnej – o 69,1%. W analizowanym roku udział regionu w krajowej globalnej produkcji rolniczej ukształtował się na poziomie 6,7% i w przypadku produkcji roślinnej wyniósł 2,9%, a zwierzęcej – 12,3%.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Wartość końcowej produkcji rolniczej (w cenach stałych) w 2023 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyła się o 50,9%, przy czym w produkcji zwierzęcej stwierdzono wzrost o 46,4%, natomiast w produkcji roślinnej – o 77,9%.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

W odniesieniu do 2022 r. odnotowano zwiększenie towarowej produkcji rolniczej (w cenach stałych) – o 50,6%. Jej wzrost w przypadku produkcji zwierzęcej wyniósł 42,3%, natomiast wartość produkcji roślinnej wzrosła ponad 2-krotnie.

W omawianym roku udział województwa podlaskiego w ogólnokrajowej produkcji końcowej ukształtował się na poziomie 6,7%, a w produkcji towarowej – 6,5%.

Przemysł Industry

W 2024 r. odnotowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku, podczas gdy rok wcześniej zaobserwowano jej spadek. W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się również wydajność pracy, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

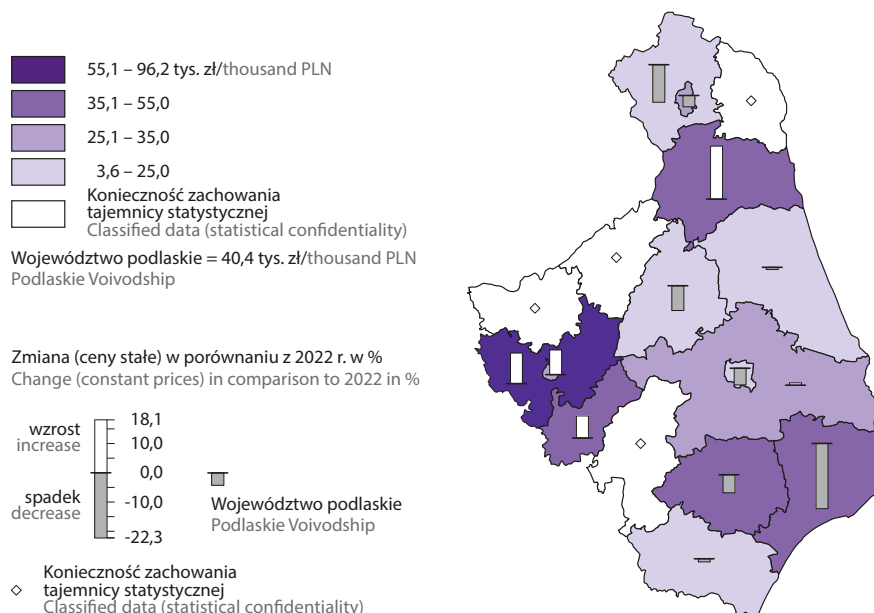
Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: B – „Górnictwo i wydobywanie”, C – „Przetwórstwo przemysłowe”, D – „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz E – „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

Informacje prezentowane w pierwszej części analizy na temat produkcji sprzedanej przemysłu i przeciętnego zatrudnienia w przemyśle dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, a wyniki opracowano na podstawie danych rocznych z systemu zintegrowanego – produkcja, zatrudnienie i wynagrodzenia dla sekcji B, C, D, E (z badań statystycznych: Z-06, SP, F-01/I-01, DG-1) i mają status danych ostatecznych (do 2023 r. włącznie).

Na podstawie badania przeprowadzonego w 719 podmiotach gospodarczych stwierdzono, że w 2023 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie podlaskim osiągnęła wartość 46098,9 mln zł (w cenach bieżących) i była niższa o 0,3% (w cenach stałych) od zanotowanej w poprzednim roku. Wartość produkcji sprzedanej przemysłu w Podlaskiem stanowiła 2,0% produkcji sprzedanej przemysłu w Polsce, co oznacza trzynastą lokatę wśród województw w kraju.

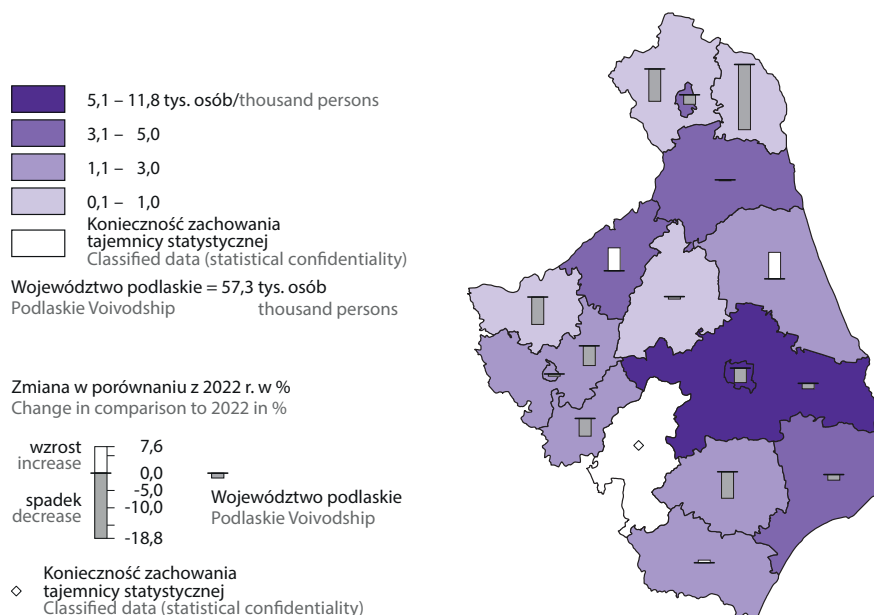
Mapa 41. Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2023 r.
Map 41. Sold production of industry (current prices) per capita in 2023

W 2023 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 40413 zł (w kraju – 62680 zł) i zmniejszyła się o 1,6% (w cenach stałych) w odniesieniu do poprzedniego roku (w kraju – wzrosła o 0,6%). Wśród wszystkich województw Podlaskie znajdowało się pod tym względem na jedenastym miejscu.

W analizowanym roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, spadek wartości produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w cenach stałych) zaobserwowano w większości powiatów regionu.

Mapa 42. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w 2023 r.
Map 42. Average paid employment in industry in 2023

W województwie podlaskim w 2023 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle ukształtowało się na poziomie 57,3 tys. osób i w odniesieniu do poprzedniego roku zmniejszyło się o 1,4%. Największy spadek przeciętnego zatrudnienia w przemyśle wystąpił w powiatach: sejneńskim (o 18,8%), suwalskim (o 9,3%) oraz kolneńskim (o 7,9%), a najwyższy wzrost odnotowano w powiecie sokólskim (o 7,6%) oraz grajewskim (o 6,6%). Wśród powiatów regionu największy udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle miały miasto Białystok (20,6% ogółem przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w województwie) i powiat białostocki (16,2%), a najmniejszy – powiat sejneński (0,1%) i suwalski (0,7%).

W 2023 r. w województwie podlaskim wydajność pracy w przemyśle mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego wyniosła 804,1 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 0,7% niższa (w cenach stałych) niż rok wcześniej. Największy spadek wydajności pracy w przemyśle odnotowano w powiatach łomżyńskim (o 16,8%) oraz augustowskim (o 11,7%), natomiast najwyższy wzrost wystąpił w powiatach: hajnowskim (o 22,3%), grajewskim (o 12,0%) i sokólskim (o 8,9%).

Informacje prezentowane w drugiej części analizy na temat produkcji sprzedanej przemysłu i przeciętnego zatrudnienia w przemyśle dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, a wyniki opracowano na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W 2024 r. w województwie podlaskim produkcja sprzedana przemysłu osiągnęła wartość 49812,9 mln zł (w cenach bieżących) i była wyższa (w cenach stałych) o 1,5% od zanotowanej w poprzednim roku i o 11,2% niż w 2021 r. W skali kraju w analizowanym okresie sprzedaż produkcji zwiększyła się odpowiednio o 0,3% i 8,5%.

Tablica 36. Przemysł
Table 36. Industry

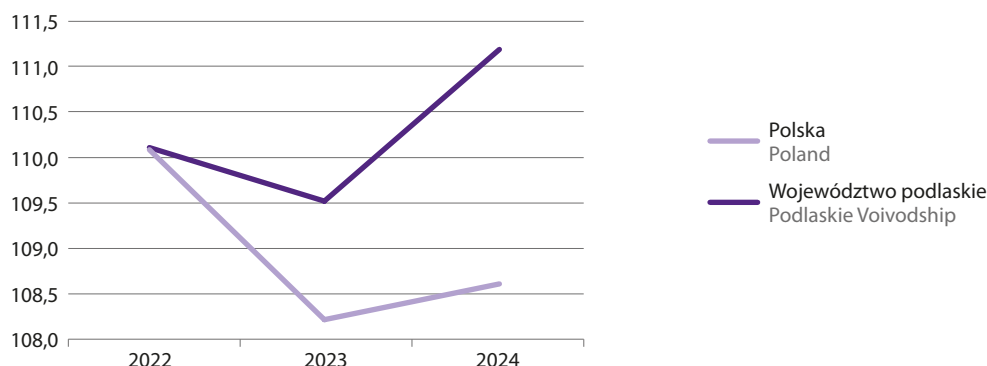
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): Sold production of industry (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	20576,7	32807,7	49528,4	49812,9
Polska=100 Poland=100	1,7	2,2	2,0	2,2
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	94,6	93,9	93,4	93,3
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. osób Average paid employment in industry in thousand persons	47,4	56,8	58,1	56,8

W regionie wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym odnotowano we wszystkich kwartalnych okresach narastających analizowanego roku. W pierwszym kwartale wzrost ten wyniósł 1,9%, w pierwszym półroczu – 1,4%, a w dwóch kolejnych narastających okresach kwartalnych odpowiednio 0,9% i 1,5%.

W 2024 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie podlaskim stanowiła 2,2% jej ogólnej wartości w kraju.

Wykres 59. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) 2021=100

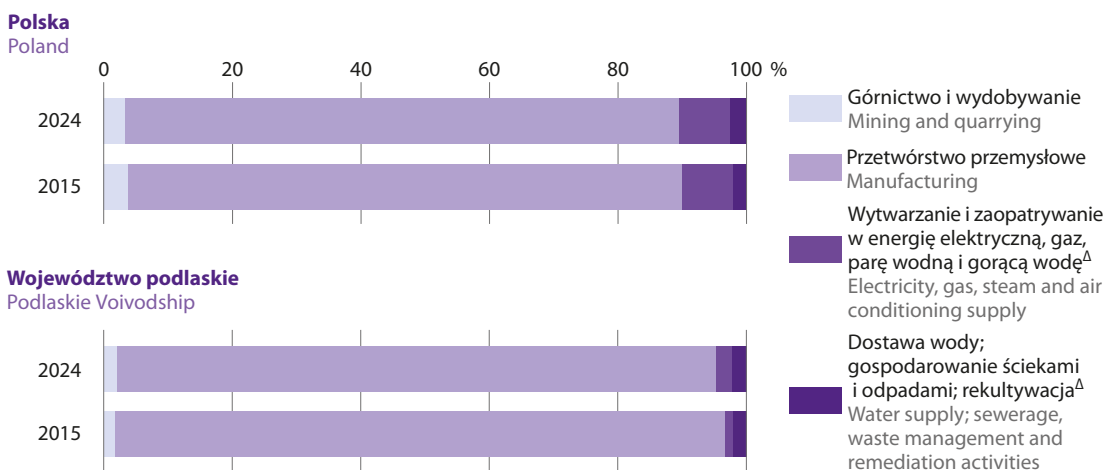
Chart 59. Indices of sold production of industry (constant prices) 2021=100

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2024 r. w województwie podlaskim złożyła się przede wszystkim produkcja w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe o wartości 46488,5 mln zł (tj. 93,3% produkcji sprzedanej przemysłu w regionie), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o wartości 1173,8 mln zł (tj. 2,4%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja o wartości 1172,7 mln zł (tj. 2,3%) oraz górnictwo i wydobywanie o wartości 978,0 mln zł (tj. 2,0%).

Wykres 60. Struktura produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji PKD 2007 (ceny bieżące)

Chart 60. Structure of sold production of industry by PKD 2007 sections (current prices)

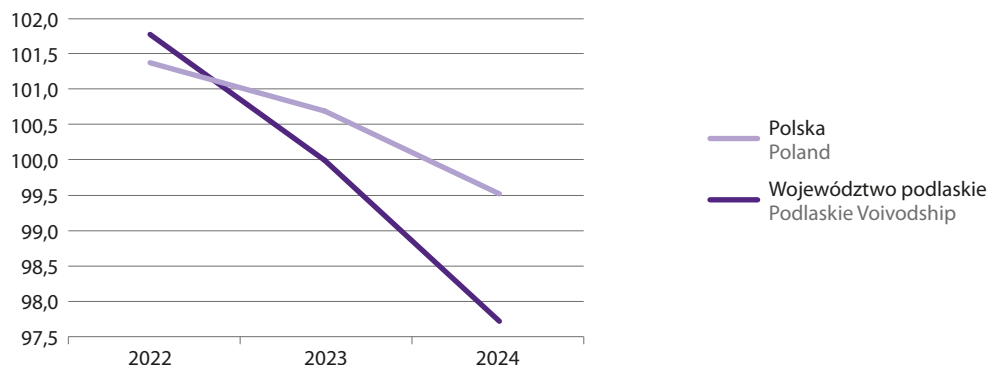
W porównaniu z 2023 r. zanotowano wzrost udziału sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja oraz górnictwo i wydobywanie (po 0,2 p. proc.). Spadek udziału odnotowano natomiast w przypadku sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 0,3 p. proc.) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 0,1 p. proc.).

Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w województwie w ciągu ostatniego roku był wynikiem jej zwiększenia (w cenach stałych) w sekcjach dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – o 7,6% oraz przetwórstwo przemysłowe – o 1,6%. Spadek odnotowano w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 11,0% oraz górnictwo i wydobywanie – o 0,6%.

Wśród dominujących działów przetwórstwa przemysłowego wyższą niż przed rokiem wartość produkcji sprzedanej (w cenach stałych) uzyskano w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (5,3% produkcji sprzedanej w regionie) – o 8,1%, a także artykułów spożywczych (60,2%) – o 3,9%, natomiast spadek zanotowano w produkcji maszyn i urządzeń (3,4%) – o 14,7% oraz wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (4,8%) – o 3,2%.

Wykres 61. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle 2021=100

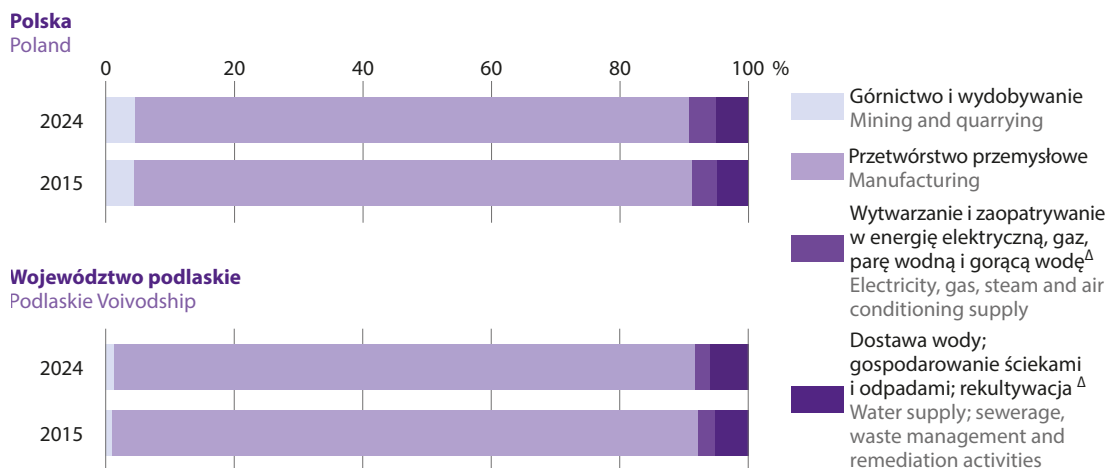
Chart 61. Indices of average employment in industry 2021=100

W 2024 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 56,8 tys. osób i zmniejszyło się o 2,3% w odniesieniu do 2023 r. (w kraju – o 1,2%). Zmniejszenie przeciętnego zatrudnienia w ujęciu rocznym wystąpiło w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – o 2,6% (udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle wyniósł 1,2%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 1,9% (udział 2,4%) oraz dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – o 0,2% (udział 6,0%), natomiast jego zwiększenie odnotowano w sekcji górnictwo i wydobywanie – o 4,2% (udział 1,3%).

Wykres 62. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD 2007

Chart 62. Average paid employment in industry by PKD 2007 sections

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, w województwie podlaskim w 2024 r. wyniosła 877,6 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 3,8% wyższa (w cenach stałych) niż rok wcześniej. W kraju wydajność pracy w przemyśle w analizowanym roku zwiększyła się o 1,5% w porównaniu z poprzednim rokiem.

W 2024 r. w Podlaskiem wydajność pracy wzrosła w skali roku w sekcjach dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – o 7,9% (do 345,8 tys. zł) oraz przetwórstwo przemysłowe – o 4,2% (do 906,3 tys. zł). Jej zmniejszenie odnotowano w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 9,5% (do 866,3 tys. zł) oraz górnictwo i wydobywanie – o 4,7% (do 1362,1 tys. zł).

Wśród dominujących działów przetwórstwa przemysłowego najwyższy wzrost wydajności pracy w odniesieniu do 2023 r. odnotowano w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 12,3%, artykułów spożywczych – o 1,5% oraz maszyn i urządzeń – o 0,2%, natomiast w dziale produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny wydajność pracy pozostała na niezmiennym poziomie.

Budownictwo

Construction

W 2024 r. odnotowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa oraz produkcji budowlano-montażowej w odniesieniu do poprzedniego roku, podczas gdy przed rokiem zanotowano ich wzrost. W analizowanym roku wzrosła wydajność pracy w budownictwie w ujęciu rocznym, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

Efekty budownictwa mieszkaniowego uzyskane w 2024 r. były gorsze niż rok wcześniej. W ujęciu rocznym zmniejszyła się liczba lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania, wzrosła natomiast liczba mieszkań, na których realizację wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto.

W 2024 r. produkcja sprzedana budownictwa w województwie podlaskim ukształtowała się na poziomie 12567,1 mln zł (w cenach bieżących). Oznacza to spadek o 0,1% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku (w kraju – o 1,6%) i ponad 2-krotny wzrost w odniesieniu do 2015 r. (w Polsce – również ponad 2-krotny wzrost).

Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

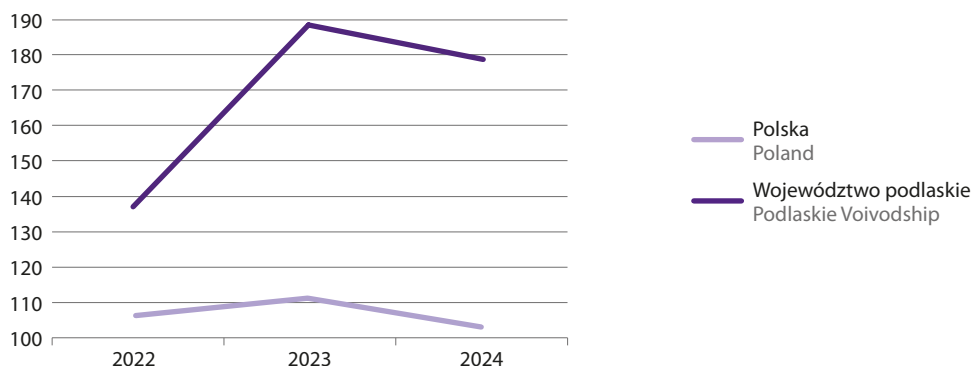
Tablica 37. Budownictwo
Table 37. Construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	5095,0	8304,3	12573,6	12567,1
Polska=100 Poland=100	2,8	3,1	3,0	3,1
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	32,8	27,8	34,9	33,1
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	9,2	12,6	12,8	12,7

Udział produkcji sprzedanej budownictwa województwa podlaskiego w produkcji krajowej w 2024 r. wyniósł 3,1% (rok wcześniej – 3,0%). Na tle wszystkich województw w kraju Podlaskie uplasowało się na dziesiątym miejscu pod względem wartości produkcji sprzedanej budownictwa.

Wykres 63. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)
2021=100

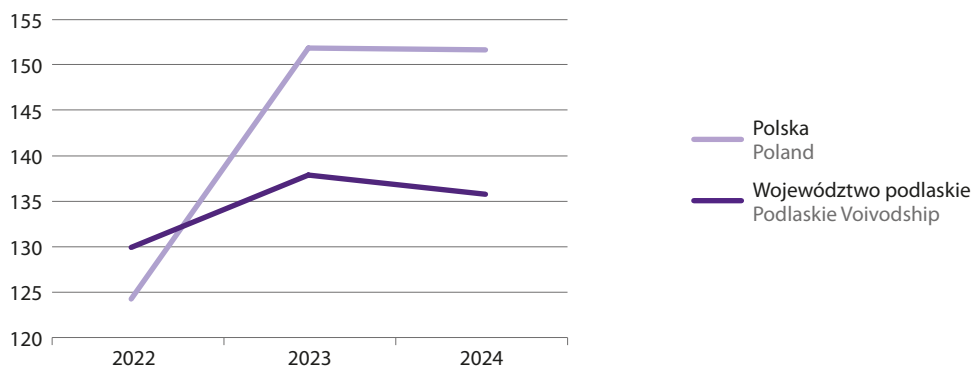
Chart 63. Indices of sold production of construction (current prices)
2021=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów. Dane obejmują podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

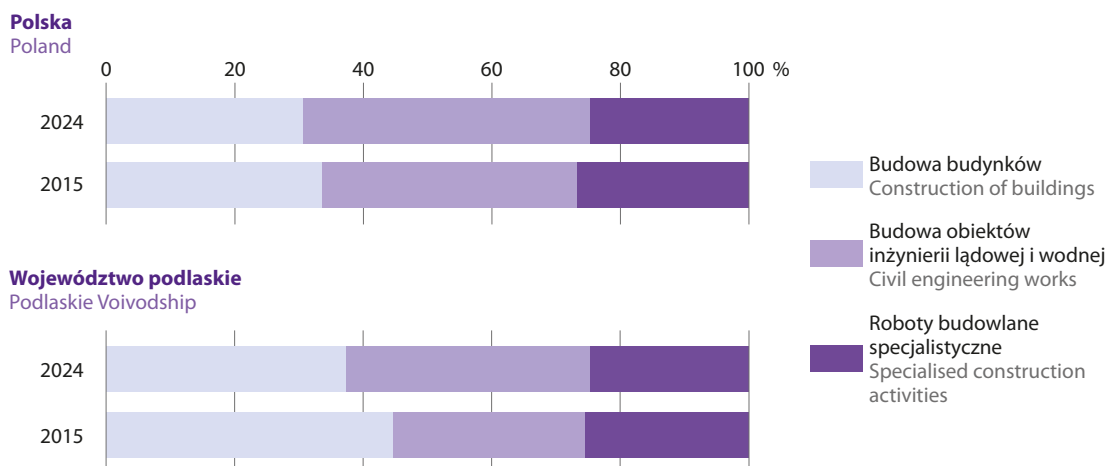
Wykres 64. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)
2021=100

Chart 64. Indices of construction and assembly production (current prices)
2021=100

W województwie podlaskim produkcja budowlano-montażowa w analizowanym okresie ukształtowała się na poziomie 4161,0 mln zł (co stanowiło 33,1% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zmniejszyła się o 5,2% w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim (w 2023 r. wzrosła o 37,1%). W porównaniu z 2015 r. jej wartość zwiększyła się ponad 2-krotnie. W kraju również stwierdzono spadek sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w stosunku do 2023 r. i wzrost w odniesieniu do 2015 r. odpowiednio o 7,7% i 21,9%. Na tle wszystkich województw w 2024 r. Podlaskie uplasowało się na trzynastym miejscu pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej, a na dziewiątym – pod względem wielkości wskaźnika dynamiki w skali roku.

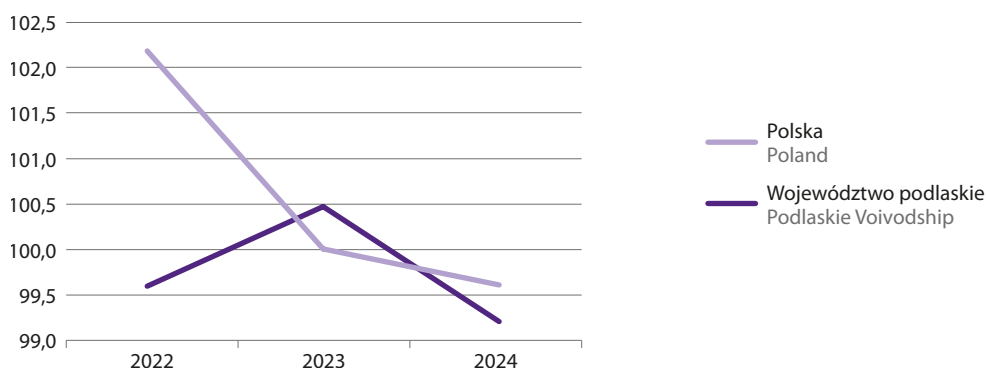
Wykres 65. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)
 Chart 65. Structure of construction and assembly production by divisions of PKD 2007 (current prices)

W 2024 r. wśród przedsiębiorstw budowlanych największy udział w sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w regionie posiadały jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (udział 38,1%, w 2015 r. – 29,9%). Ich produkcja była 14,1% wyższa od zanotowanej rok wcześniej. W jednostkach specjalizujących się w budowie budynków (udział 37,2%, w 2015 r. – 44,6%) produkcja budowlano-montażowa zmniejszyła się w skali roku o 10,0%, a w przedsiębiorstwach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (udział 24,7%, w 2015 r. – 25,5%) – spadła o 19,7%.

Wykres 66. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie 2021=100

Chart 66. Indices of average employment in construction 2021=100

W 2024 r. przeciętne zatrudnienie w budownictwie wyniosło 12,7 tys. osób i zmniejszyło się o 1,3% w porównaniu z rokiem poprzednim, podczas gdy w kraju wyniosło 420,7 tys. osób i zmniejszyło się o 0,4%. W odniesieniu do 2015 r. zarówno w województwie podlaskim, jak i w kraju odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia odpowiednio o 38,2% i 9,0%.

Wydajność pracy w budownictwie w województwie podlaskim, mierzona wartością produkcji sprzedanej w przeliczeniu na 1 zatrudnionego, w 2024 r. zwiększyła się (w cenach bieżących) o 1,3% w stosunku do zanotowanej w poprzednim roku. W kraju nastąpił spadek wydajności pracy w odniesieniu do 2023 r. i ukształtował się on na poziomie 1,2%.

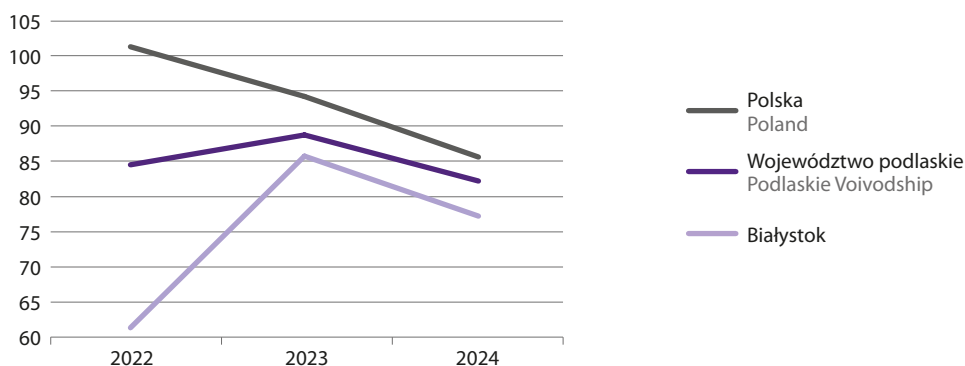
Tablica 38. Budownictwo mieszkaniowe
Table 38. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	4,0	5,5	6,0	5,6	5,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	100,5	96,5	88,4	86,0	89,1
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings which received construction permits or which were registered with a construction project per 1000 population	4,6	7,8	6,0	6,3	7,8
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings whose construction started per 1000 population	4,0	6,3	3,6	5,4	6,2

Według wstępnych danych, w 2024 r. w województwie podlaskim oddano do użytkowania 6342 mieszkania, co stanowiło 3,2% ogółu lokali mieszkalnych zrealizowanych w Polsce. Ich liczba zmniejszyła się o 8,0% w odniesieniu do roku poprzedniego, natomiast wzrosła o 33,2% w odniesieniu do 2015 r. Największą liczbę mieszkań w analizowanym roku oddano do użytkowania w miastach Białystok (2503), powiecie białostockim (1454) i mieście Łomża (510).

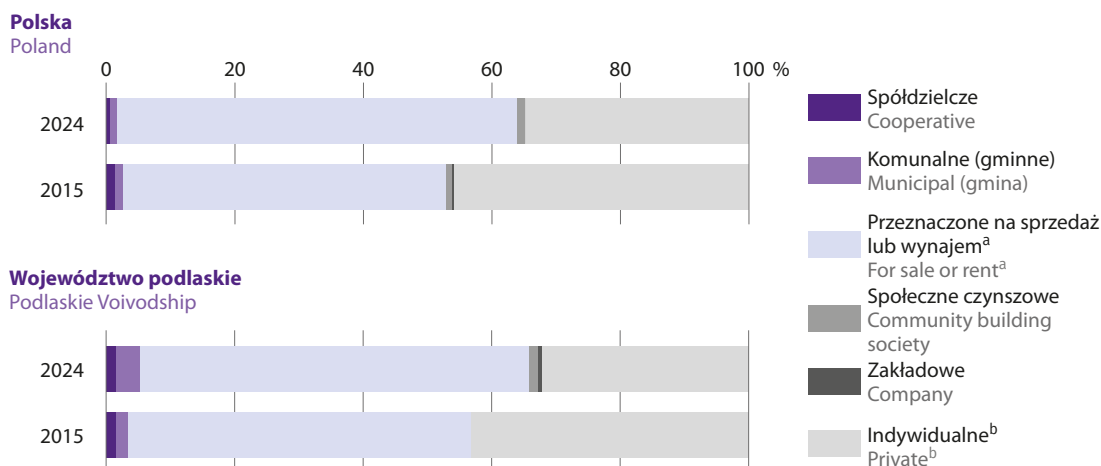
Wykres 67. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania
2021=100

Chart 67. Indices of the number of dwellings completed
2021=100

W 2024 r. w województwie podlaskim strukturę mieszkań według form budownictwa zdominowały mieszkania wybudowane z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (60,6% ogółu) oraz zrealizowane przez inwestorów indywidualnych (32,2%). Podobnie sytuacja kształtowała się w 2023 r. i 2015 r., w których wymienione formy budownictwa stanowiły łącznie odpowiednio 98,1% oraz 96,5% ogółu mieszkań oddanych do eksploatacji. Pozostałe formy budownictwa mieszkaniowego, tj. spółdzielcze, komunalne, zakładowe oraz społeczne czynszowe, na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat stanowiły niewielki odsetek całkowitej liczby lokali mieszkalnych oddanych do użytkowania.

Wykres 68. Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa
Chart 68. Structure of dwellings completed by construction forms

a W 2024 r. łącznie z budownictwem osób fizycznych przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem w celu osiągnięcia zysku. b W 2024 r. realizowane na użytek własny inwestora.

a In 2024 including construction realized by natural persons designed for sale and rent in order to achieve a profit. b In 2024 realized for the own use of the investor.

Łączna powierzchnia mieszkań zrealizowanych w 2024 r. w Podlaskiem wyniosła 545,6 tys. m² (w Polsce – 17847,7 tys. m²), tj. o 10,4% mniej niż przed rokiem oraz o 14,0% więcej niż w 2015 r.

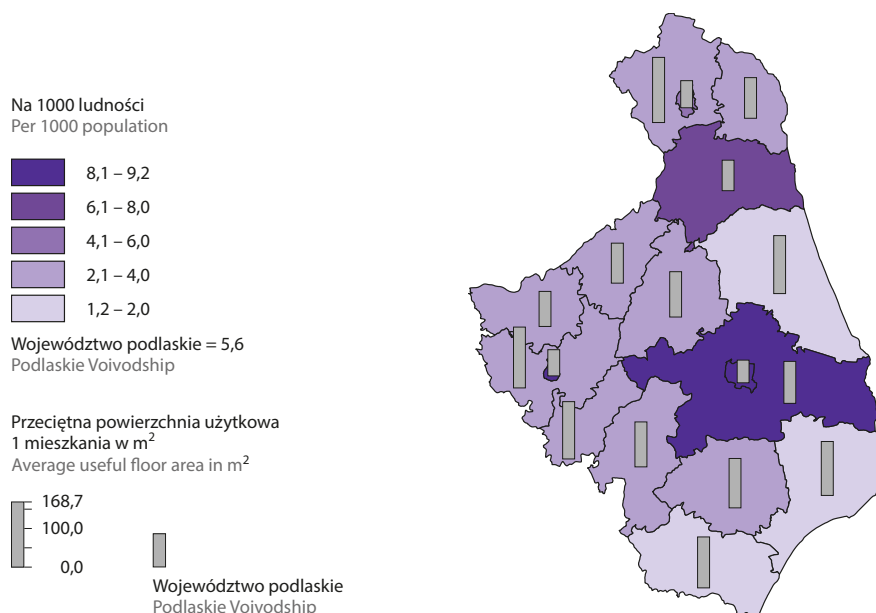
Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w Podlaskiem w analizowanym roku ukształtowała się na poziomie 86,0 m² i była o 3,1 m² mniejsza niż średnio w kraju. W województwie w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się ona o 2,4 m², a w odniesieniu do 2015 r. – o 14,5 m². Mieszkania o największej przeciętnej powierzchni użytkowej zrealizowano w gminie miejsko-wiejskiej Szepietowo (212,4 m²), najmniejsze zaś – w gminie miejsko-wiejskiej Jedwabne (40,0 m²).

Średnia powierzchnia mieszkań zrealizowanych w 2024 r. na terenach wiejskich była prawie 2-krotnie większa niż w miastach (wyniosła odpowiednio 130,3 m² i 66,9 m²), a różnica ta była najbardziej znacząca w odniesieniu do mieszkań wybudowanych z przeznaczeniem na sprzedaż bądź wynajem.

Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu wśród lokali oddanych do użytkowania na przestrzeni lat 2015–2024 w województwie podlaskim podlegała wahaniom, przy czym w 2015 r. wyniosła 4,2, a w 2024 r. – 3,7. W kraju natomiast wykazywała tendencję spadkową do roku 2020, w którym ukształtowała się na poziomie 3,8, następnie nieznacznie wzrosła do 3,9 w latach 2021 i 2022, by w 2023 r. spaść do wartości 3,8, a w 2024 r. – do wartości 3,7. Mieszkania o większej liczbie izb częściej były realizowane na terenach wiejskich. W regionie najwyższe wartości tego wskaźnika zaobserwowano w gminach: wiejskiej Janów i miejsko-wiejskiej Szepietowo (po 7,0) oraz miejsko-wiejskiej Szczuczyn i wiejskiej Śniadowo (po 6,6), natomiast najniższe – w gminie miejskiej Kolno (2,5) oraz mieście Białystok i gminie miejskiej Wysokie Mazowieckie (po 2,7).

Mapa 43. Mieszkania oddane do użytkowania w 2024 r.
Map 43. Dwellings completed in 2024

Wynikiem przeliczenia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności jest wskaźnik nasilenia budownictwa mieszkaniowego. W województwie podlaskim w latach 2015–2021 cechował się on tendencją wzrostową, a od 2022 r. ulegał wahaniom. W 2024 r. w Podlaskiem wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 5,6 i był wyższy o 0,3 od zanotowanego w kraju. Jego wartość w województwie spadła o 0,4 w odniesieniu do poprzedniego roku, natomiast w stosunku do 2015 r. wzrosła o 1,6. Najwyższe wartości wskaźnika nasilenia budownictwa mieszkaniowego w 2024 r. w regionie zaobserwowano w powiecie białostockim (9,2) oraz w miastach Białystok i Łomża (po 8,6), najniższe zaś – w powiatach siemiatyckim i sokólskim (po 1,2).

W województwie podlaskim w 2024 r. wydano pozwolenia na budowę lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym 7145 mieszkań, co stanowiło 2,5% ich ogólnej liczby w kraju. Oznacza to wzrost o 3,7% w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 31,0% w odniesieniu do 2015 r.

W omawianym roku większość pozwoleń na budowę mieszkań lub zgłoszeń z projektem budowlanym dotyczyło inwestycji przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (67,5% ogólnej ich liczby). Mniej liczną grupę stanowiły budynki mieszkalne realizowane na potrzeby własne inwestorów (30,6%). Udziały kolejnych form budownictwa mieszkaniowego, tj. komunalnego i społecznego czynszowego wyniosły odpowiednio 1,1% i 0,8%, przy czym nie odnotowano pozwoleń na budowę mieszkań lub zgłoszeń z projektem budowlanym w kategoriach budownictwa spółdzielczego oraz zakładowego.

Większą niż w poprzednim roku liczbę mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym odnotowano w 8 powiatach województwa, przy czym najwyższy wzrost miał miejsce w mieście Łomża (ponad 7-krotny) i w powiecie monieckim (o 62,9%). Mniejszą niż w 2023 r. liczbę lokali mieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym zaobserwowano w 9 powiatach, w tym w mieście Suwałki (o 66,8%) oraz powiatach grajewskim (o 58,6%) i kolneńskim (o 52,9%).

W Podlaskiem w 2024 r. liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto wyniosła 6088, co stanowiło 2,6% ich ogólnej liczby w Polsce. W analizowanym roku inwestorzy rozpoczęli realizację większej liczby mieszkań niż w 2023 r. i 2015 r. odpowiednio o 47,7% i 28,3%.

W 2024 r. w województwie podlaskim najwięcej mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem – 3158 (51,9% ich ogólnej liczby) oraz w budownictwie indywidualnym – 2183 (35,9%). Pozostałe mieszkania, których realizację rozpoczęto w tym okresie (12,3% ogółu) to mieszkania komunalne (stanowiące 10,4% ogółu), spółdzielcze (1,5%) i społeczne czynszowe (0,4%).

W odniesieniu do 2023 r. znaczny wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w mieście Białystok (ponad 3-krotny), powiecie augustowskim (ponad 2-krotny) oraz mieście Suwałki (2-krotny), natomiast jej duży spadek zaobserwowano w powiatach wysokomazowieckim (o 75,5%) oraz bielskim (o 54,8%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W 2024 r., podobnie jak przed rokiem, zanotowano wzrost sprzedaży detalicznej, a spadek sprzedaży hurtowej towarów w odniesieniu do poprzedniego roku.

Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Wartość sprzedaży detalicznej towarów (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2024 r. była wyższa w odniesieniu do roku poprzedniego i 2015 odpowiednio o 8,8% i 80,9%. W skali kraju w analizowanym okresie sprzedaż detaliczna towarów zwiększyła się o 3,3% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku i o 84,9% w odniesieniu do 2015 r. W 2023 r. także zanotowano wzrost sprzedaży detalicznej w stosunku do poprzedniego roku zarówno w województwie podlaskim (o 13,9%), jak i w Polsce (o 5,0%).

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

W 2024 r. w województwie podlaskim najwyższy udział w sprzedaży detalicznej ogółem miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (32,3%), zgrupowane w kategorii „pozostałe” (25,5%), zajmujące się sprzedażą pojazdów samochodowych, motocykli, części (11,7%) oraz farmaceutyków, kosmetyków, sprzętu ortopedycznego (9,1%).

Tablica 39. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)Table 39. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2023	2024	
	województwo podlaskie Podlaskie Voivodship			Polska Poland	
	rok poprzedni = 100 previous year = 100				
Ogółem Total	99,8	99,5	113,9	108,8	103,3
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	123,7	86,0	100,2	143,3	115,1
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	80,6	87,4	91,8	40,5	101,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	100,4	105,1	107,8	112,1	102,9
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment	117,0	95,7	99,2	132,0	108,9
Tekstylia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	110,4	80,9	83,4	209,7	87,2
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	85,9	73,1	74,5	164,0	96,0
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjali- zowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialized stores	87,0	82,7	75,4	305,7	104,0
Pozostałe Others	98,3	104,4	115,6	127,9	115,1

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształtowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

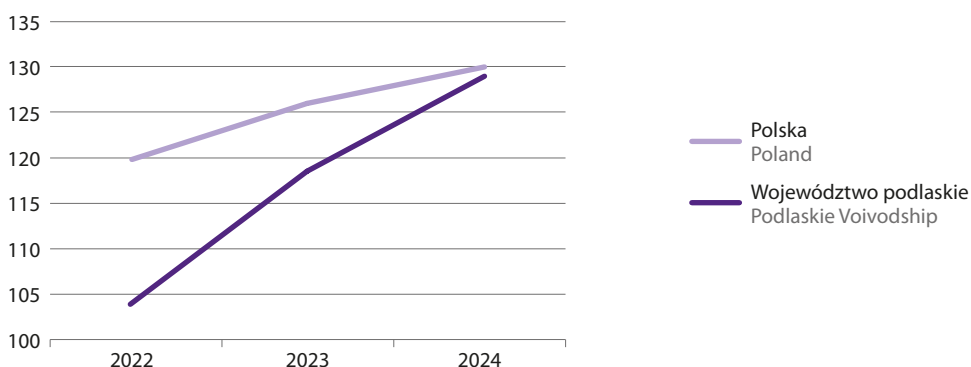
a Groups of enterprises were created on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included to a specific category by predominating kind of activity and according to its present organizational status. The dynamic of the retail sales result from, among others, change both in the predominating kind of activity of the enterprise and in its organization.

W omawianym roku wśród grup o znaczącym udziale w ogólnej wartości sprzedaży wzrost w odniesieniu do 2023 r. zanotowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się sprzedażą pojazdów samochodowych, motocykli, części (o 43,3%), farmaceutyków, kosmetyków, sprzętu ortopedycznego (o 32,0%), w jednostkach zgrupowanych w kategorii „pozostałe” (o 27,9%) oraz prowadzących sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (o 12,1%).

Wykres 69. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)**2021=100**

Chart 69. Indices of retail sales of goods (current prices)

2021=100

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

W 2024 r. w województwie podlaskim wartość sprzedaży hurtowej towarów (w cenach bieżących) w jednostkach handlowych zmniejszyła się o 0,7% w odniesieniu do poziomu zanotowanego przed rokiem, ale ponad 2-krotnie wzrosła w porównaniu z 2015 r. (w tym w przedsiębiorstwach hurtowych odnotowano wzrost o 0,5% w odniesieniu do poprzedniego roku i ponad 2-krotny w porównaniu z 2015 r.). W 2023 r. sprzedaż hurtowa zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku o 13,0% w jednostkach handlowych oraz o 20,1% w przedsiębiorstwach hurtowych. W 2024 r. w kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych była o 0,2% niższa niż rok wcześniej (w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe – o 1,4% niższa). Wśród grup dominujących w regionie w skali roku najbardziej spadła sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana (o 21,1%), natomiast największy wzrost odnotowano w sprzedaży hurtowej artykułów użytku domowego (o 15,8%).

Transport

Transport

W końcu 2023 r. ponad połowę dróg publicznych stanowiły drogi o nawierzchni twardej, z czego 92,3% to drogi o nawierzchni twardej ulepszonej, których długość zwiększyła się w ciągu roku.

Długość dróg ekspresowych w końcu 2023 r. była nieco większa niż przed rokiem.

W analizowanym roku znacznie zwiększyła się długość dróg dla rowerów.

W końcu grudnia 2023 r. zwiększyła się wielkość taboru komunikacji miejskiej w ujęciu rocznym, przy jednoczesnym wzroście długości linii oraz spadku liczby miejsc oferowanych pasażerom w autobusach.

Liczba i długość krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w końcu 2023 r. była większa niż rok wcześniej, natomiast w dniu 31 grudnia 2023 r. nie funkcjonowała żadna międzynarodowa regularna linia komunikacji autobusowej.

Długość linii kolejowych uległa niewielkiemu zwiększeniu w porównaniu z zanotowaną przed rokiem.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., długość sieci dróg publicznych w województwie podlaskim wynosiła 27749,7 km, co stanowiło 6,5% ogółu dróg publicznych w Polsce. Oznacza to przyrost długości tych dróg w województwie w porównaniu z zanotowaną w końcu 2022 r. (o 1,1%) i w końcu 2015 r. (o 4,3%). Ponad połowę (54,5% ogółu) dróg publicznych w Podlaskiem w końcu grudnia 2023 r. stanowiły drogi o nawierzchni twardej, z czego 92,3% było drogami o nawierzchni twardej ulepszonej.

**Tablica 40. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 40. Public roads by types of surface
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
	w km		in km	
Ogółem Total	26596,5	27155,6	27452,3	27749,7
O nawierzchni twardej Hard surface	12924,6	14232,2	14687,7	15127,2
w tym ulepszonej of which improved	11841,0	13028,5	13576,9	13966,9
O nawierzchni gruntowej Unsurfaced	13671,9	12923,4	12764,6	12622,5

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Drogi krajowe i wojewódzkie znajdujące się na obszarze województwa podlaskiego, charakteryzują się nawierzchnią twardą ulepszoną. W końcu grudnia 2023 r. w regionie odnotowano 958,2 km dróg krajowych (o 26,0 km mniej niż rok wcześniej i o 33,5 km mniej niż 8 lat wcześniej) oraz 1474,4 km dróg wojewódzkich (wzrost w skali roku i na przestrzeni 8 lat wyniósł odpowiednio 24,9 km i 192,2 km).

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 320) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

W końcu analizowanego roku drogi powiatowe w Podlaskiem osiągnęły długość 7604,1 km i stanowiły 6,1% sieci dróg tego typu w kraju. Ich długość w odniesieniu do stanu w końcu 2022 r. zmniejszyła się o 44,8 km oraz o 192,8 km w porównaniu z końcem 2015 r. W końcu 2023 r. 89,7% dróg powiatowych w województwie miało nawierzchnię twardą, a 92,2% spośród nich – twardą ulepszoną.

Najdłuższą sieć dróg, zarówno w województwie podlaskim, jak i w kraju, stanowiły drogi gminne. Ich udział w długości dróg publicznych w końcu grudnia 2023 r. w województwie wynosił 63,8%, w Polsce zaś – 59,5%. W końcu analizowanego roku w Podlaskiem długość dróg gminnych wynosiła 17713,0 km (w kraju 255080,9 km), co oznacza wzrost ich długości zarówno w porównaniu z zanotowaną przed rokiem (o 2,0%), jak i ze stanem odnotowanym w końcu 2015 r. (o 7,2%).

Na przestrzeni lat 2015–2023 w województwie zdecydowana większość dróg gminnych charakteryzowała się nawierzchnią gruntową, przy czym obserwowano powolny spadek ich udziału na rzecz dróg o nawierzchni twardej. W końcu 2023 r. w Podlaskiem drogi gminne o nawierzchni gruntowej stanowiły 66,9% ogółu dróg gminnych publicznych, co oznacza spadek o 1,6 p. proc. w stosunku do udziału zanotowanego w końcu 2022 r. oraz o 9,4 p. proc. w odniesieniu do stanu w końcu grudnia 2015 r.

W województwie podlaskim w końcu 2023 r. udział dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w ogólnej długości tych dróg wynosił 49,9% (w Polsce – 28,6%) i był niższy od zanotowanego w końcu 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o 1,1 p. proc. oraz o 6,3 p. proc. W końcu analizowanego roku najwyższy udział dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w łącznej długości tych dróg zaobserwowano w powiatach: sejneńskim (66,2%), bielskim (62,4%) oraz wysokomazowieckim (61,8%), najniższy zaś – w miastach: Łomża (5,9%), Białystok (7,9%) i Suwałki (10,9%).

Tablica 41. Drogi publiczne o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia

Table 41. Hard surface public roads
As of 31 December

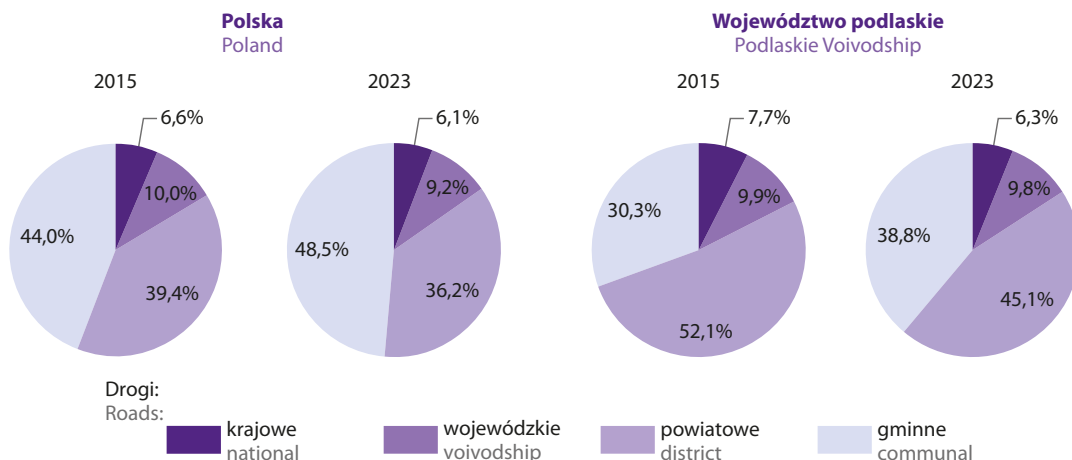
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
	w km		in km	
Ogółem Total	12924,6	14232,2	14687,7	15127,2
na 100 km ² per 100 km ²	64,0	70,5	72,8	74,9
Z liczby ogółem: Of total number:				
o nawierzchni ulepszonej with improved surface	11841,0	13028,5	13576,9	13966,9
ekspresowe expressways	45,9	109,6	202,2	202,7

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
Source: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano wzrost długości dróg ekspresowych w województwie podlaskim. W końcu 2023 r. długość tych dróg wynosiła 202,7 km (w Polsce – 3243,8 km) i w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej i w końcu 2015 r. zwiększyła się odpowiednio o 0,2% oraz ponad 4-krotnie.

Wykres 70. Struktura dróg publicznych o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 70. Structure of hard surface public roads
As of 31 December

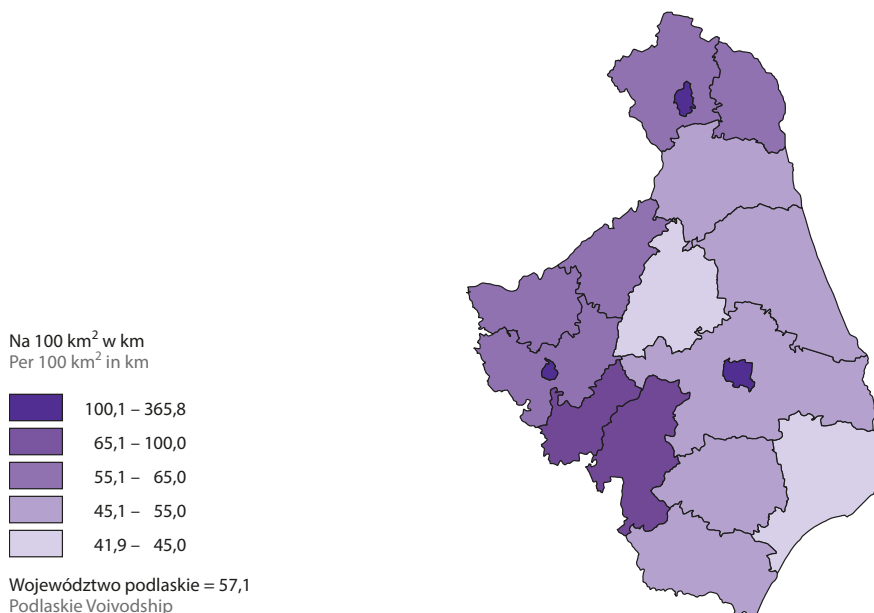
W Podlaskiem w końcu analizowanego roku wskaźnik gęstości dróg krajowych o nawierzchni twardej wynosił 4,7 km na 100 km² (w Polsce – 6,2 km na 100 km²), czyli spadł o 0,2 km na 100 km² zarówno w stosunku do zanotowanego w końcu 2022 r., jak i w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r.

Według stanu w końcu grudnia 2023 r., na 100 km² powierzchni województwa podlaskiego przypadało 7,3 km dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej (9,4 km na 100 km² w kraju). Oznacza to, że wartość tego wskaźnika w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej oraz w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. wzrosła odpowiednio o 0,1 km na 100 km² i 0,9 km na 100 km².

Wskaźnik dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej w Podlaskiem w końcu 2023 r. wynosił 62,9 km na 100 km² (w Polsce – 86,3 km na 100 km²), co oznacza wzrost jego poziomu w stosunku do stanu w końcu 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o 2,2 km na 100 km² oraz 10,1 km na 100 km².

**Mapa 44. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 44. Improved hard surface communal and district roads in 2023
As of 31 December

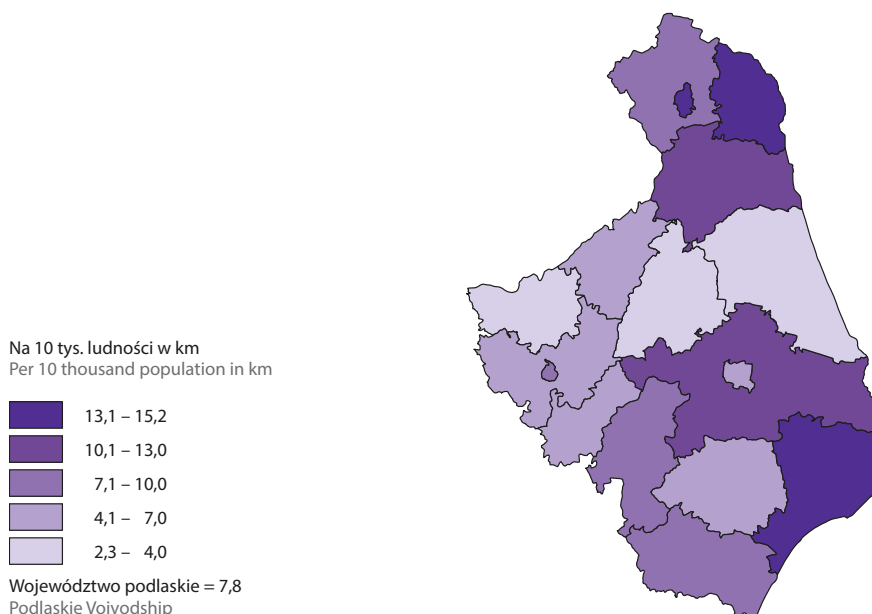

Długość dróg ekspresowych przypadająca na 1000 km² w Podlaskiem w końcu analizowanego roku wynosiła 10,0 km (w kraju – 10,3 km) i wartość ta pozostała na niezmiennym poziomie w stosunku do zanotowanej w końcu poprzedniego roku, ale była o 7,7 km wyższa niż 8 lat wcześniej.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., długość dróg dla rowerów w województwie podlaskim wynosiła 882,1 km, co stanowiło 4,1% ich ogólnej długości w Polsce. Oznacza to wzrost ich długości zarówno w porównaniu z zanotowaną przed rokiem (o 55,6 km), jak i w końcu 2015 r. (o 428,3 km). W końcu analizowanego roku wskaźnik gęstości dróg dla rowerów na 100 km² w Podlaskiem wynosił 4,4 km (w kraju – 6,9 km) i był wyższy o 0,3 km niż w końcu 2022 r. oraz o 2,1 km od odnotowanego 8 lat wcześniej. Na przestrzeni lat 2015–2023 w województwie podlaskim obserwowano także wzrost długości dróg dla rowerów w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W końcu 2023 r. wartość tego wskaźnika wynosiła 7,8 km i była większa o 0,6 km niż przed rokiem i o 4,0 km niż w końcu 2015 r.

**Mapa 45. Drogi dla rowerów w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 45. Bicycle roads in 2023
As of 31 December

W końcu omawianego roku najwięcej ścieżek rowerowych odnotowano w mieście Białystok – 168,8 km, powiecie białostockim – 166,6 km oraz w mieście Suwałki – 102,5 km. W odniesieniu do 31 grudnia 2015 r. największy wzrost długości ścieżek rowerowych zaobserwowano w powiecie białostockim – o 107,4 km oraz w miastach Białystok i Suwałki – odpowiednio o 58,8 km i 44,6 km.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., komunikacja miejska w województwie podlaskim realizowana była wyłącznie na liniach autobusowych, których ogólna długość wynosiła 1196,3 km (w Polsce – 59263,2 km), w tym na terenach wiejskich – 164,7 km. W końcu 2023 r. w Podlaskiem, w porównaniu ze stanem zanotowanym rok wcześniej, długość linii autobusowych zwiększyła się o 3,7%, natomiast w odniesieniu do stanu w końcu 2015 r. – pozostała na niemal niezmiennym poziomie.

W końcu grudnia analizowanego roku wielkość taboru komunikacji miejskiej zwiększyła się w stosunku do zanotowanej rok wcześniej o 0,5%, natomiast w porównaniu ze stanem z końca 2015 r. wzrosła o 3,1%. Liczba miejsc oferowanych pasażerom w autobusach komunikacji miejskiej na przestrzeni ostatnich lat ulegała wahaniom, a w końcu 2023 r. osiągnęła poziom 41131 szt., co oznacza spadek w stosunku do stanu w końcu 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o 1,7% i 4,6%.

**Tablica 42. Komunikacja miejska^a
Stan w dniu 31 grudnia**Table 42. Urban transport^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Długość linii komunikacji miejskiej – linii autobusowych w km Length of urban transport lines – bus lines in km	1196,5	1537,5	1153,7	1196,3
Tabor autobusowy: Fleet of buses:				
w sztukach in units	355	369	364	366
liczba miejsc number of seats in	43108	42692	41823	41131
w tym przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych: of which adjusted to carrying the disabled persons:				
w sztukach in units	325	356	362	365
liczba miejsc number of seats	37651	41422	41654	41072
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku): Transport of passengers ^b (during the year):				
w milionach in millions	108,9	41,4	86,9	63,1
na 1 mieszkańca per capita	91,5	35,7	75,8	55,3

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane szacunkowe.
a Data concern entities and urban transport enterprises, employing more than 9 persons. b Estimated data.

W latach 2015–2023 przeważająca część autobusów komunikacji miejskiej w Podlaskiem była przystosowana do przewozu osób niepełnosprawnych, przy czym ich udział w taborze cechował się tendencją wzrostową. Według stanu w końcu 2023 r., odsetek autobusów komunikacji miejskiej ułatwiających przemieszczanie się osobom z niepełnosprawnościami stanowił 99,7% ogółu taboru i był o 0,2 p. proc. wyższy niż przed rokiem i o 8,2 p. proc. wyższy niż w końcu 2015 r.

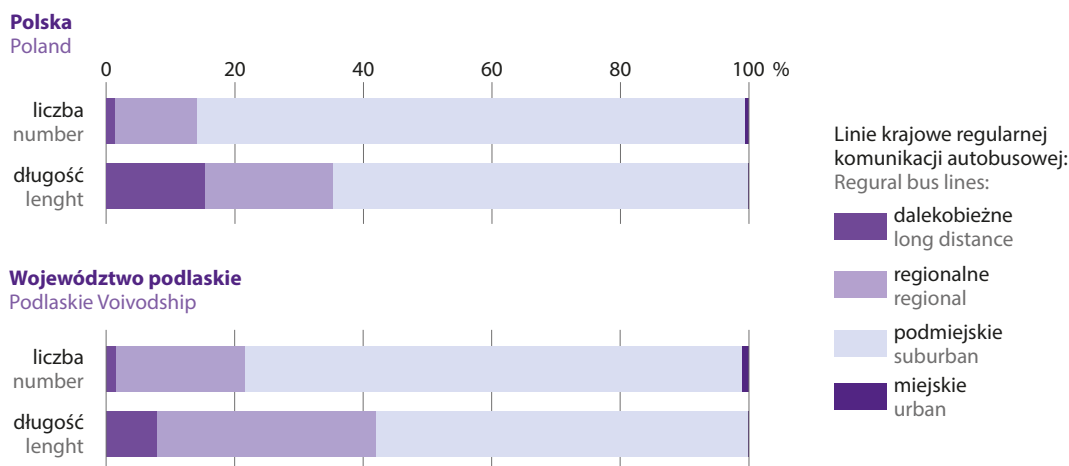
Komunikacją miejską w województwie podlaskim w 2023 r. przewieziono 63,1 mln pasażerów (w Polsce łącznie 3246,8 mln), tj. o 23,8 mln osób mniej niż w 2022 r. oraz o 45,8 mln osób mniej w porównaniu z 2015 r.

Na przestrzeni lat 2015–2021 liczba i długość krajowych oraz międzynarodowych linii regularnej komunikacji autobusowej charakteryzowały się tendencją malejącą, zarówno w województwie podlaskim jak i w Polsce. W końcu 2022 r. w Podlaskiem zaobserwowano wzrost ich liczby (o 22,5%), ale utrzymał się spadek ich długości (o 20,5%) w skali roku. W końcu 2023 r., w odniesieniu do stanu w końcu poprzedniego roku, zwiększyła się zarówno liczba linii regularnej komunikacji autobusowej krajowej – o 3,8% (z 446 do 463), jak i ich długość – o 3,7% (z 21,5 tys. km do 22,3 tys. km). W porównaniu ze stanem w końcu 2015 r. liczba tych linii komunikacyjnych spadła o 25,4%, a ich długość uległa skróceniu o 42,4%. W końcu 2023 r. w ogólnej liczbie linii krajowych w województwie dominowały linie podmiejskie, stanowiąc 77,3% ogółu.

Według stanu w końcu 2023 r., podobnie jak przed rokiem, w Podlaskiem nie realizowano przewozów międzynarodową regularną komunikacją autobusową, podczas gdy w końcu 2015 r. funkcjonowało 7 linii komunikacyjnych tego rodzaju o łącznej długości 7364 km.

**Wykres 71. Struktura krajowych linii regularnej komunikacji autobusowej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 71. Structure of national lines of scheduled bus transport in 2023
As of 31 December

Długość linii kolejowych eksploatowanych w województwie podlaskim w końcu 2023 r. wynosiła 770 km, co stanowiło 3,9% ich długości w kraju. W porównaniu ze stanem w końcu 2022 r. i 2015 r. długość omawianych linii kolejowych zwiększyła się odpowiednio o 8 km i 116 km.

W regionie w dniu 31 grudnia 2023 r. gęstość sieci kolejowej wynosiła 3,8 km na 100 km² (w Polsce – 6,3 km na 100 km²) i pozostała na niezmiennym poziomie w odniesieniu do stanu w końcu 2022 r., natomiast w stosunku do końca 2015 r. wzrosła o 0,6 km na 100 km².

W omawianym roku w Polsce koleją przewieziono 373,7 mln pasażerów (tj. o 9,2% więcej niż w 2022 r.). Odsetek osób korzystających z transportu kolejowego w województwie podlaskim wśród ogółu pasażerów linii kolejowych w kraju ukształtował się na poziomie 0,7% i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się o 0,1 p. proc., natomiast w odniesieniu do 2015 r. zmniejszył się o 0,1 p. proc.

Energia Energy

Na przestrzeni lat 2015–2023 moc zainstalowana i moc osiągalna w elektrowniach cechowały się tendencją wzrostową.

W 2023 r. zanotowano wzrost produkcji energii elektrycznej ogółem w ujęciu rocznym, przy jednoczesnym wzroście produkcji energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii.

Liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych od 2015 r. systematycznie rosła.

Wielkość zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2023 r., podobnie jak w poprzednim roku, zmniejszyła się w skali roku zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich.

W latach 2015–2023 zarówno w województwie podlaskim, jak i w Polsce, obserwowano przyrost mocy zainstalowanej w elektrowniach. W 2023 r. w Podlaskiem osiągnęła ona wartość 1236,0 MW (w kraju – 66091,4 MW), co oznacza zwiększenie poziomu mocy o 24,3% w stosunku do poprzedniego roku oraz ponad 2,5-krotne w porównaniu z 2015 r. (w Polsce wzrost mocy zainstalowanej wyniósł odpowiednio 9,4% i 63,8%). Średnioroczne tempo wzrostu mocy zainstalowanej w elektrowniach w województwie podlaskim w omawianym czasie wyniosło 13,6% (w kraju – 6,4%).

W analizowanym okresie podobnie sytuacja kształtowała się w odniesieniu do mocy osiągalnej w elektrowniach – odnotowywano z roku na rok jej przyrost w województwie i w kraju. W Podlaskiem w 2023 r. moc osiągalna zainstalowanych urządzeń prądotwórczych wyniosła 1 187,8 MW (w kraju – 64 184,8 MW) i była wyższa od zanotowanej w latach 2022 i 2015 odpowiednio o 25,4% i niemal 3-krotnie (w Polsce wzrosła odpowiednio o 9,2% i 60,7%). Średnioroczne tempo wzrostu mocy osiągalnej w województwie wyniosło 14,6%, a w kraju – 6,1%.

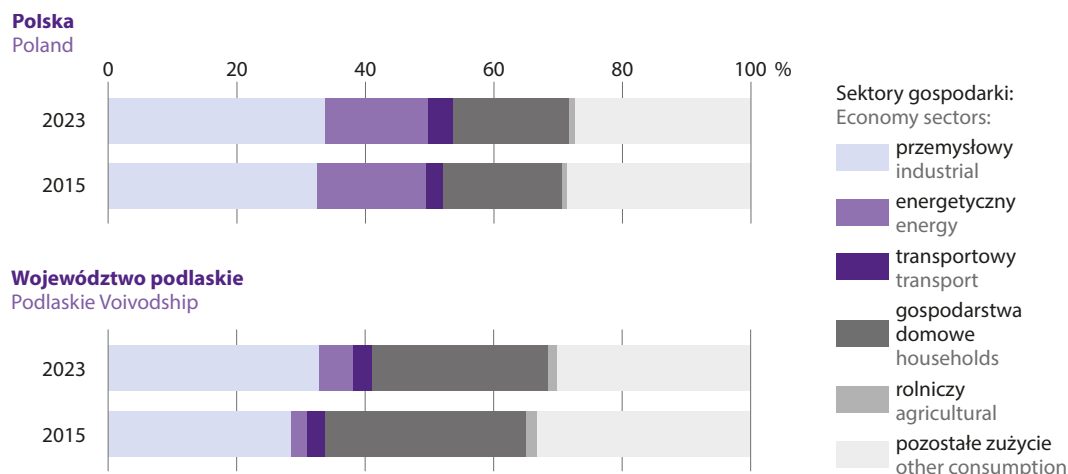
Ilość energii wyprodukowanej w województwie podlaskim w 2023 r. wyniosła 2 002,3 GWh, co stanowiło 1,2% jej łącznego wytworzenia w Polsce. Oznacza to wzrost produkcji energii w regionie w porównaniu z 2022 r. (o 24,7%), jak i w odniesieniu do 2015 r. (o 65,0%).

Większość energii elektrycznej w Podlaskiem w 2023 r. pozyskano ze źródeł odnawialnych (85,4% ogółu), natomiast w kraju ich udział w całkowitej produkcji był na dużo niższym poziomie (27,4% ogółu). W porównaniu z rokiem poprzednim w województwie ilość wytworzonej energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii zwiększyła się o 32,5% (w Polsce – o 21,6%), a w odniesieniu do 2015 r. wzrosła 2-krotnie (w kraju – również 2-krotnie).

Ilość energii elektrycznej wytwarzanej co roku w województwie na przestrzeni ostatnich ośmiu lat nie była wystarczająca do pokrycia całkowitego na nią zapotrzebowania. W analizowanych latach w Podlaskiem stosunek produkcji energii elektrycznej do jej zużycia oscylował w granicach od 42,7% do 62,9%.

Informacje o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Wykres 72. Struktura zużycia energii elektrycznej według sektorów gospodarki
Chart 72. Structure of electricity consumption by economy sectors

W 2023 r. w województwie podlaskim zużyto 3,2 tys. GWh energii elektrycznej, co stanowiło 2,0% jej ogólnego zużycia w Polsce. Oznacza to, że wykorzystanie energii spadło o 6,5% (w kraju – o 5,1%) w stosunku do 2022 r., ale wzrosło o 12,1% (w Polsce – o 4,2%) w stosunku do 2015 r. W 2023 r. sektorem gospodarki o największym udziale zużycia energii był przemysł zarówno w województwie (32,6% ogółu), jak i w Polsce (33,7% ogółu). Najwyższy zaobserwowany wzrost zużycia energii elektrycznej w województwie podlaskim w 2023 r., w porównaniu z 2015 r., dotyczył sektora energetycznego i był prawie 2,5-krotny.

Liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach od 2015 r. systematycznie rosła i w 2023 r. osiągnęła wartość 509,5 tys., co stanowiło 3,1% ich łącznej liczby w kraju. Odbiorców energii elektrycznej w Podlaskiem w końcu 2023 r. było więcej niż rok i 8 lat wcześniej odpowiednio o 0,9% i 8,5% (w Polsce liczba odbiorców wzrosła odpowiednio o 0,6% oraz 13,1%). W miastach województwa w końcu 2023 r. odnotowano wzrost liczby odbiorców energii elektrycznej w skali roku odpowiednio o 1,2% do poziomu 313,6 tys., natomiast na obszarach wiejskich zaobserwowano wzrost o 0,5% do poziomu 195,9 tys.

Tablica 43. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Table 43. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Odbiorcy (stan w dniu 31 grudnia) w tys. Consumers (as of 31 December) in thousands	469,8	496,1	504,8	509,5
miasta urban areas	277,8	301,2	309,8	313,6
wieś rural areas	192,0	194,9	195,0	195,9
Zużycie (w ciągu roku): Consumption (during the year):				
w GWh in GWh	894,6	965,2	902,4	896,8
miasta urban areas	454,1	479,3	460,3	454,9
wieś rural areas	440,5	485,9	442,1	441,9
na odbiorcę ^a w kWh per consumer ^a in kWh	1904,2	1945,4	1787,6	1759,9
miasta urban areas	1634,9	1591,4	1485,9	1450,2
wieś rural areas	2293,7	2492,4	2266,9	2255,5

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.

Źródło: dane Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

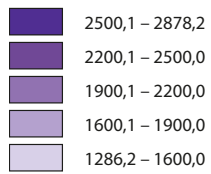
Source: data of the Ministry of Climate and Environment.

W województwie podlaskim w 2023 r. zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe wyniosło 896,8 GWh, co stanowiło 3,0% ogólnego jej zużycia w Polsce. W odniesieniu do roku poprzedniego oznacza to spadek konsumpcji energii elektrycznej w Podlaskiem o 0,6% (w Polsce – o 1,0%), a w porównaniu z 2015 r. – wzrost o 0,2% (w kraju – o 5,2%). W 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim, w województwie podlaskim zaobserwowano spadek wykorzystania energii elektrycznej w miastach (o 1,2% do poziomu 454,9 GWh) oraz niewielkie zmniejszenie na terenach wiejskich (do poziomu 441,9 GWh).

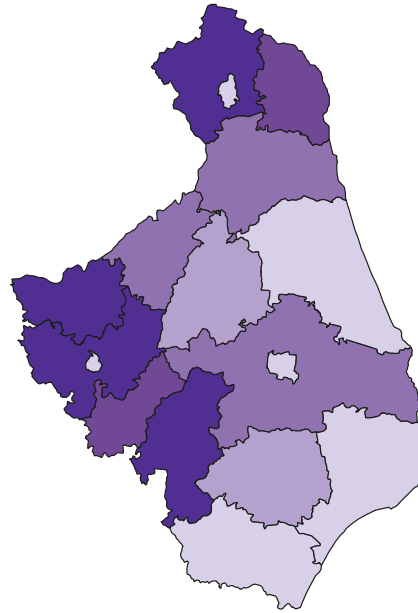
Zużycie energii elektrycznej na jednego mieszkańca w Podlaskiem w 2023 r. ukształtowało się na poziomie 786,2 kWh i było nieznacznie niższe od zanotowanego w kraju, gdzie wyniosło 789,8 kWh. Uwzględniając podział na miasta i wieś, wyższe wartości tego wskaźnika w województwie w latach 2015–2023 odnotowywano na obszarach wiejskich, przy czym poziom zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na mieszkańca na terenach wiejskich wzrastał systematycznie do 2021 r., a w miastach ulegał wahaniom. W 2023 r. wskaźnik zużycia energii elektrycznej na jednego mieszkańca na obszarach wiejskich wyniósł 989,3 kWh, a w miastach osiągnął poziom 655,4 kWh.

Mapa 46. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2023 r.
 Map 46. Consumption of electricity in households in 2023

Na 1 odbiorcę w kWh
 Per consumer in kWh

Województwo podlaskie = 1759,9
 Podlaskie Voivodship

Rozdział 7

Chapter 7

Zarządzanie rozwojem

Development management

W latach 2015–2023 na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało 14 powiatów, 3 miasta na prawach powiatu oraz 118 gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu). Miasta na prawach powiatu realizują równocześnie zadania gmin oraz powiatów i sporządzają jeden budżet, dlatego też dochody i wydatki gmin podane zostały bez dochodów i wydatków gmin mających status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu przedstawiono łącznie dla części gminnej oraz powiatowej. Dane dotyczące gmin województwa podlaskiego zawarte w rozdziale dotyczą 115 gmin, wśród których 10 posiadało status gminy miejskiej, 27 – gminy miejsko-wiejskiej, a 78 – gminy wiejskiej. W latach 2015–2023 liczba jednostek na poszczególnych poziomach nie uległa zmianie.

7.1. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units budgets

Dochody jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim w 2023 r. wzrosły zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca ukształtowały się one na nieco wyższym poziomie niż średnio w Polsce.

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego były dochody własne, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe niż średnio w kraju. Istotne źródło dochodów jednostek samorządu terytorialnego stanowiły również subwencje.

W 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego osiągnęły dochody ogółem w wysokości 11183,9 mln zł. Były one wyższe od uzyskanych w 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o 7,3% i 83,1% oraz stanowiły 3,1% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z terenu całego kraju.

W analizowanym roku spośród jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim największy udział w realizacji dochodów, na poziomie 46,5%, miały gminy. Stosunkowo duży odsetek, sięgający 31,3%, stanowiły dochody miast na prawach powiatu. Udział dochodów powiatów wyniósł 13,6%, zaś województwa – 8,6%.

W 2023 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego przypadające na 1 mieszkańca województwa podlaskiego ukształtowały się na poziomie 9805 zł (w Polsce – 9603 zł), tj. wyższym o 7,8% niż w 2022 r. oraz o 91,1% w stosunku do 2015 r. W 2023 r. najwyższą wartość analizowanego wskaźnika odnotowano w miastach na prawach powiatu – 8336 zł, w dalszej kolejności w gminach – 7220 zł, powiatach – 2113 zł oraz w województwie – 839 zł. Wśród gmin największy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca stwierdzono w gminie wiejskiej Dubicze Cerkiewne (15536 zł), natomiast najmniejszy – w gminie miejsko-wiejskiej Wasilków (4843 zł). W przypadku miast na prawach powiatu wyniósł on: w Białymstoku – 8425 zł, w Suwałkach – 8163 zł oraz w Łomży – 8098 zł. W odniesieniu do powiatów najkorzystniejsza sytuacja w tym zakresie w województwie wystąpiła w powiecie sejneńskim (3780 zł), zaś najmniej korzystna – w powiecie białostockim (1387 zł).

Tablica 44. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 44. Revenue of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w dochodach ogółem w % share of own revenue in total revenue in %
Ogółem Total	5130,98	8026,78	9095,83	9804,58	41,0
Gminy ^a Gminas ^a	3369,00	5750,57	7045,88	7219,88	37,4
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4538,73	7540,78	7870,21	8335,71	49,7
Powiaty Powiats	982,68	1412,92	1769,10	2112,81	33,9
Województwo Voivodship	712,09	724,73	628,84	839,38	40,3

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
 a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

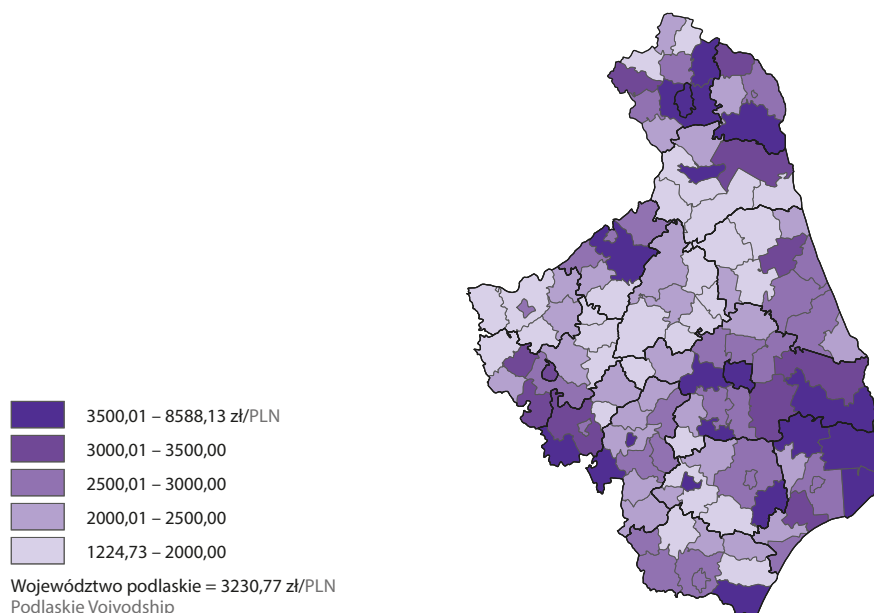
Na dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego składają się dochody własne, dotacje oraz subwencja ogólna.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są m.in.: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywnien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Głównym źródłem dochodów w budżetach jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim były dochody własne, na które przypadało 4586,4 mln zł, tj. 41,0% dochodów ogółem (w kraju – 49,5%). Oznacza to ich spadek o 0,5% w stosunku do 2022 r., natomiast w porównaniu z 2015 r. – wzrost o 81,0%. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w miastach na prawach powiatu i wyniósł on 49,7%. W województwie ukształtował się na poziomie 40,2%, w gminach – 37,4%, zaś w powiatach – 33,9%. Udział dochodów własnych w dochodach poszczególnych gmin był zróżnicowany i wahał się od 15,1% w gminie wiejskiej Jaświły do 66,2% w gminie wiejskiej Suwałki. W odniesieniu do miast na prawach powiatu dochody własne stanowiły 51,9% dochodów ogółem Białegostoku, 48,5% – Suwałk oraz 39,7% – Łomży. Wśród powiatów najwyższy ich udział zanotowano w powiecie białostockim (54,9%), a najniższy – w kolneńskim (17,0%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody własne jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 4021 zł (w kraju – 4755 zł) i były niższe o 0,1% w odniesieniu do 2022 r., ale wyższe o 88,8% w stosunku do 2015 r. Analizowany wskaźnik mieścił się w przedziale od 338 zł w województwie do 4142 zł w miastach na prawach powiatu.

Mapa 47. Dochody własne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2023 r.
 Map 47. Own revenue of gminas budgets^a per capita in 2023

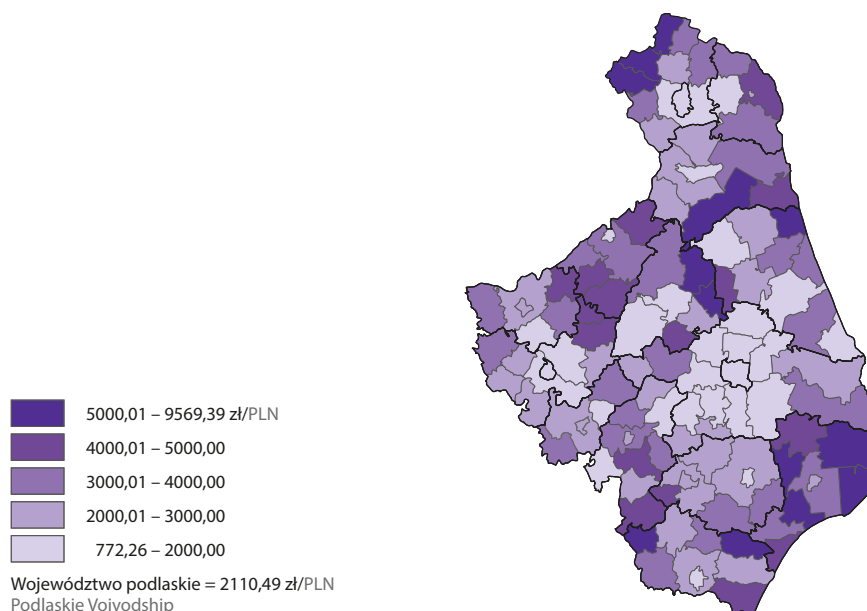

^a Dochody własne budżetów miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.
^a Own revenue of the budgets of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Dotacje ogółem obejmują m.in. dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami oraz na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych, a także dotacje z §§ 200 i 620 oraz dotacje z §§ 205 i 625 (funkcjonujące od 2015 r.). W niniejszej publikacji pod pojęciem „dotacji z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625” należy rozumieć dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz dotacje i płatności z budżetu środków europejskich.

W 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego, oprócz dochodów własnych, otrzymały również dotacje w kwocie 3093,9 mln zł, które stanowiły 27,7% dochodów ogółem (w Polsce – 22,9%). Były one o 2,8% niższe niż rok wcześniej i o 72,8% wyższe w stosunku do 2015 r. Dotacje miały największe znaczenie w przypadku budżetów gmin, gdzie stanowiły 34,8% dochodów ogółem, a najmniejsze w budżecie miast na prawach powiatu – 17,0%. Wśród gmin województwa podlaskiego udział dotacji w dochodach ogółem był zróżnicowany i wahał się od 15,1% w gminie wiejskiej Juchnowiec Kościelny do 61,6% w gminie wiejskiej Dubicze Cerkiewne. Najwyższy udział dotacji w dochodach miast na prawach powiatu zanotowano w Łomży (20,3%), natomiast niższy wystąpił w Suwałkach i Białymstoku (odpowiednio 16,6% i 16,5%). W przypadku powiatów odsetek dotacji w dochodach ogółem kształtował się w przedziale od 17,9% w powiecie augustowskim do 56,5% w powiecie sejneńskim.

Mapa 48. Dotacje^a dla budżetów gmin^b na 1 mieszkańca w 2023 r.
Map 48. Grants^a for gminas budgets^b per capita in 2023

a Łącznie z dotacjami z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (w tym z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych) i dotacjami z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy. b Dotacje budżetów miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej.

a Including grants from the COVID-19 Prevention Fund (including Local Government Investment Fund) and grants from the Assistance Fund or other funds for financing or subsidising the implementation of tasks in the field of helping Ukrainian citizens. b Own revenue of the budgets of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Z dotacji ogółem wyodrębnić można dotacje inwestycyjne dynamizujące rozwój regionu. W 2023 r. w województwie podlaskim w ramach dotacji inwestycyjnych jednostki samorządu terytorialnego otrzymały 1550,8 mln zł, co stanowiło 50,1% ogółu dotacji samorządowych (w Polsce – 46,8%) oraz 13,9% dochodów ogółem (w kraju – 10,7%). Największą kwotę dotacji inwestycyjnych stwierdzono w budżecie gmin (1048,3 mln zł), a najmniejszą – w budżecie województwa (45,9 mln zł). Wartość dotacji inwestycyjnych przekazanych jednostkom samorządu terytorialnego przypadająca na 1 mieszkańca ukształtowała się na poziomie 1360 zł (w kraju – 1032 zł), przy czym najwyższą wartość wskaźnik ten osiągnął w gminach – 1455 zł, w dalszej kolejności w powiatach – 409 zł, miastach na prawach powiatu – 385 zł oraz w województwie – 40 zł.

W 2023 r. z dotacji inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego sfinansowano 48,2% ich wydatków inwestycyjnych (w kraju – 44,4%). W gminach wskaźnik ten wyniósł 57,3%, w powiatach – 50,0%, w miastach na prawach powiatu – 32,1%, a w województwie – 15,5%.

W analizowanym roku jednostkom samorządu terytorialnego przekazano również środki z tytułu subwencji ogólnej z budżetu państwa w kwocie 3503,6 mln zł, stanowiące 31,3% dochodów ogółem (w kraju – 27,5%). Oznacza to, że w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyły się one o 33,3%, a w odniesieniu do 2015 r. – prawie 2-krotnie. Dominującym składnikiem subwencji była część oświatowa w wysokości 1919,2 mln zł, tj. 54,8% subwencji ogółem (w Polsce – 64,8%). Największy udział subwencji ogólnej stwierdzono w dochodach województwa (40,5%), miast na prawach powiatu (33,3%) i powiatów (33,1%), a najmniejszy – w dochodach gmin (27,8%). Biorąc pod uwagę gminy województwa podlaskiego stwierdzono, że udział subwencji ogólnej w ich dochodach kształtował się między 11,2% w gminie wiejskiej Mielnik a 50,9% w gminie wiejskiej Trzcianna. Wśród miast na prawach powiatu subwencja ogólna stanowiła 40,0% dochodów Łomży, 34,9% – Suwałk, a 31,6% – Białegostoku. W przypadku dochodów powiatów jej najwyższy odsetek zanotowano w powiecie grajewskim (42,9%), a najniższy – w białostockim (19,5%).

7.2. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units budgets

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego w 2023 r. wzrosły w porównaniu z 2022 r. W przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa podlaskiego ukształtowały się one na poziomie wyższym niż średnio w Polsce.

Głównym obciążeniem budżetów jednostek samorządu terytorialnego były wydatki bieżące, które w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe niż w kraju.

Wydatki inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż rok wcześniej.

Łączne wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego poniesione w 2023 r. wyniosły 11 682,4 mln zł i były wyższe niż w 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o 11,2% i 89,4%. Stanowiły one 3,0% wydatków wszystkich jednostek samorządu terytorialnego w kraju.

Wśród jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego największy udział w wydatkach, wynoszący 47,1%, miały gminy, a następnie miasta na prawach powiatu – 31,4%. Udział wydatków pokrytych z budżetu powiatów ukształtował się na poziomie 13,4%, zaś wydatków poniesionych przez województwo – 8,1%.

Tablica 45. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 45. Expenditure of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w % share of investment expenditure in total expenditure in %
Ogółem Total	5181,65	7898,45	9168,69	10241,60	27,5
Gminy ^a Gminas ^a	3254,98	5495,01	7054,19	7638,28	33,3
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	4716,10	7695,40	7966,91	8736,70	13,7
Powiaty Powiats	967,27	1348,07	1832,92	2174,43	37,6
Województwo Voivodship	781,93	742,36	620,51	825,51	31,4

^a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Łączne wydatki jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2023 r. osiągnęły 10242 zł (w kraju – 10211 zł), tj. o 11,7% więcej niż przed rokiem i prawie 2-krotnie więcej niż w 2015 r. W 2023 r. najwyższą wartość analizowanego wskaźnika odnotowano w miastach na prawach powiatu – 8737 zł, w dalszej kolejności w gminach – 7638 zł, powiatach – 2174 zł oraz w województwie – 826 zł. W przypadku gmin, najwięcej środków w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatkowała gmina wiejska Dubicze Cerkiewne (16194 zł), natomiast najmniej – gmina wiejska Juchnowiec Kościelny (5241 zł). W miastach na prawach powiatu najwięcej na 1 mieszkańca wydano w Białymstoku (8855 zł), następnie w Suwałkach (8667 zł), a najmniej – w Łomży (8238 zł). Wśród powiatów najwyższe wydatki na 1 mieszkańca stwierdzono w powiatach sejneńskim (3563 zł) i siemiatyckim (3062 zł), zaś najniższe – w powiatach białostockim (1573 zł) i łomżyńskim (1599 zł).

Na wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego składają się wydatki bieżące i majątkowe.

Głównym obciążeniem budżetów jednostek samorządu terytorialnego były wydatki bieżące. W 2023 r. wyniosły one 8423,3 mln zł i stanowiły 72,1% wydatków ogółem (w Polsce – 75,8%). Oznacza to ich wzrost w stosunku do 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o 0,5% i 80,8%. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego oscylował od 62,1% w powiatach do 86,0% w miastach na prawach powiatu. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem poszczególnych gmin był zróżnicowany i wahał się od 39,3% w gminie wiejskiej Dubicze Cerkiewne do 88,8% w gminie miejsko-wiejskiej Krynki. W przypadku miast na prawach powiatu wydatki bieżące stanowiły 85,4% wydatków ogółem Białegostoku, 86,9% – Suwałk oraz 88,0% – Łomży. Wśród powiatów największy udział wydatków bieżących w ogólnej kwocie wydatków odnotowano w powiecie zambrowskim (90,8%), a najmniejszy – w łomżyńskim (41,1%).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatki bieżące jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 7384 zł (w kraju – 7741 zł) i były wyższe w odniesieniu do 2022 r. i 2015 r. odpowiednio o 0,9% i 88,7%. Analizowany wskaźnik mieścił się w przedziale od 560 zł w województwie do 7515 zł w miastach na prawach powiatu.

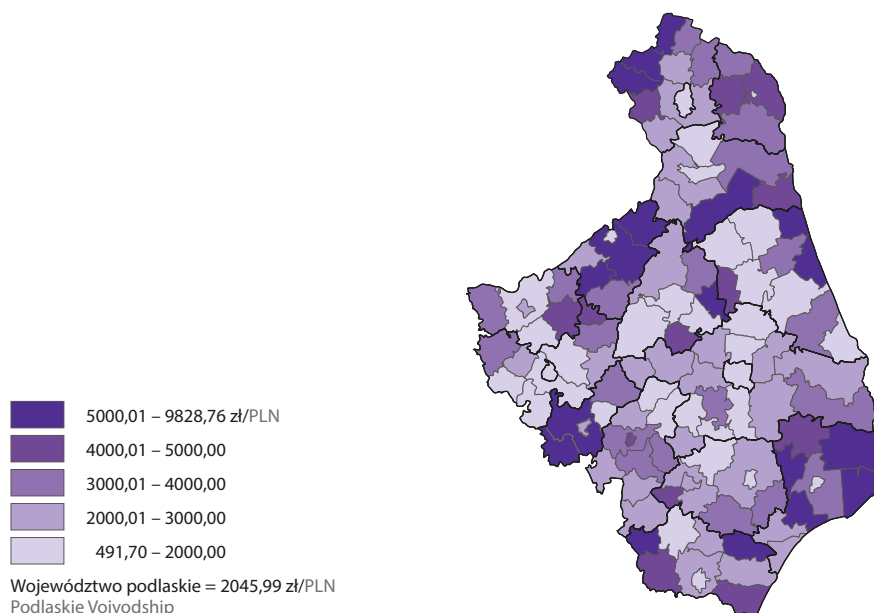
W 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły na wydatki majątkowe 3259,1 mln zł, czyli 27,9% wydatków ogółem (w Polsce – 24,2%). Oznacza to, że były one o 53,5% wyższe od zanotowanych przed rokiem i ponad 2-krotnie wyższe w stosunku do 2015 r. Wydatki majątkowe miały największy udział w budżetach powiatów (37,9% ogólnych wydatków powiatów), a najmniejszy – w budżetach miast na prawach powiatu (14,0%). W poszczególnych gminach województwa najwyższy odsetek wydatków majątkowych w wydatkach ogółem stwierdzono w gminach wiejskich Dubicze Cerkiewne (60,7%) oraz Zambrów (59,8%), a najniższy – w gminach miejsko-wiejskich Krynki (11,2%) i Sokółka (11,6%). Wśród miast na prawach powiatu największą część ogólnych wydatków budżetu na wydatki majątkowe przeznaczył Białystok (14,6%), a następnie Suwałki (13,1%) i Łomża (12,0%). Wśród powiatów największy udział wydatków majątkowych w ogólnej kwocie wydatków stwierdzono w powiecie łomżyńskim (58,9%), a najmniej – w zambrowskim (9,2%).

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego przypadające na 1 mieszkańca wyniosły 2857 zł (w kraju – 2470 zł) i w porównaniu z 2022 r. były wyższe o 54,2%, a w stosunku do 2015 r. wzrosły ponad 2-krotnie. Omawiany wskaźnik w gminach ukształtował się na poziomie 2567 zł, miastach na prawach powiatu – 1222 zł, powiatach – 825 zł, a w województwie – 265 zł.

Z ogółu wydatków majątkowych na inwestycje przekazano 3218,3 mln zł, tj. 27,5% łącznych wydatków (w kraju – 22,8%), co stanowiło niemal całość wydatków majątkowych (98,7%). Wydatki inwestycyjne zwiększyły się o 57,4% w odniesieniu do roku poprzedniego i ponad 2-krotnie w stosunku do poziomu zanotowanego w 2015 r. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetów gmin wyniósł 33,3%, miast na prawach powiatów – 13,7%, powiatów – 37,6%, a budżetu województwa – 31,4%. W poszczególnych gminach udział środków przeznaczonych na inwestycje w ogólnej kwocie wydatków był bardzo zróżnicowany i kształtował się od 8,1% w gminie miejsko-wiejskiej Sokółka do 60,7% w gminie wiejskiej Dubicze Cerkiewne. Wśród miast na prawach powiatu najwyższy odsetek wydatków inwestycyjnych zanotowano w mieście Białystok (14,2%), natomiast niższy – w Suwałkach (12,9%) i Łomży (12,0%). W odniesieniu do powiatów omawiany wskaźnik wahał się w przedziale od 6,9% w powiecie zambrowskim do 58,9% w powiecie łomżyńskim.

Wydatki inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 2821 zł (w kraju – 2325 zł) i zwiększyły się o 58,1% w porównaniu z 2022 r. i ponad 2-krotnie w odniesieniu do 2015 r. Omawiany wskaźnik w gminach ukształtował się na poziomie 2540 zł, miastach na prawach powiatu – 1200 zł, powiatach – 818 zł, a w województwie – 259 zł.

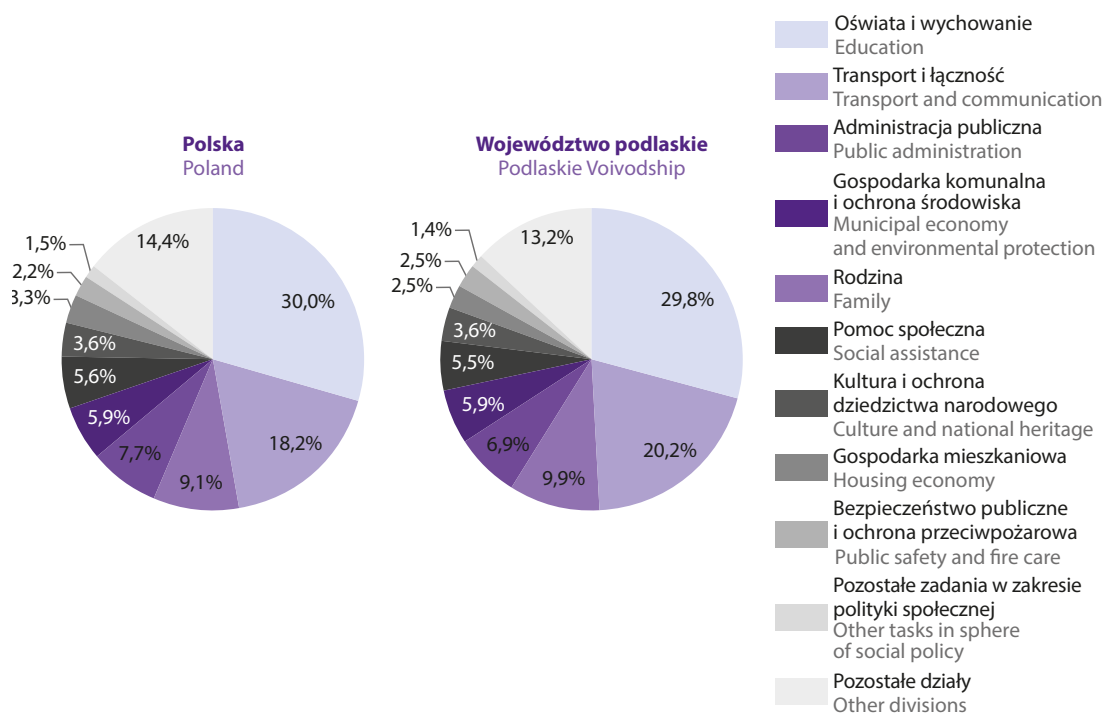
Mapa 49. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2023 r.
Map 49. Investment expenditure of gminas^a budgets per capita in 2023

^a Wydatki budżetów miast na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gmin i powiatów.
^a Expenditures of the budgets of cities with powiat status relate to the statutory tasks of gmina and powiats.

W 2023 r. największy udział w strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w województwie podlaskim miały nakłady na oświatę i wychowanie – 29,8% (w Polsce – 30,0%) oraz na transport i łączność – 20,2% (w kraju – 18,2%).

Wykres 73. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2023 r.
Chart 73. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2023

W 2023 r. w strukturze wydatków gmin województwa podlaskiego według działów dominowały wydatki na oświatę i wychowanie (29,7%) oraz transport i łączność (18,1%). Największy odsetek wydatków na oświatę i wychowanie przeznaczyły gminy wiejskie Wiżajny (66,2%) i Sejny (54,1%), a najmniejszy – gminy wiejskie Dubicze Cerkiewne (11,8%) oraz Białowieża i Nowy Dwór (po 12,8%). Najwyższy udział wydatków w zakresie działu transport i łączność zanotowano w wydatkach gmin wiejskich Dubicze Cerkiewne (60,1%) i Nowy Dwór (51,2%), zaś najniższy – w gminie miejskiej Brańsk (0,2%) i gminie wiejskiej Czeremcha (0,3%).

Analiza wydatków miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej wykazała, że w 2023 r. największą część budżetu przeznaczono na oświatę i wychowanie – 41,2% wydatków ogółem. Największy udział środków przeznaczonych na ten cel (43,1%) zanotowano w wydatkach Łomży, a najmniejszy (40,8%) – w wydatkach Suwałk. Na transport i łączność wydano 13,2% wydatków ogółem. Najwyższy odsetek funduszy przeznaczonych na ten dział odnotowano w Białymstoku (15,2%), a najniższy – w Łomży (6,4%).

W strukturze wydatków powiatów według działów przeważały środki przeznaczone na transport i łączność (33,6%) oraz oświatę i wychowanie (18,9%). Wydatki na transport i łączność dominowały w budżetach powiatów łomżyńskiego (58,0%) i suwalskiego (48,7%), zaś w powiecie monieckim zarejestrowano najmniejszy udział wydatków na ten cel (12,9%). Na oświatę i wychowanie największą część środków finansowych wydatkowano w powiatach zambrowskim (34,7%) i grajewskim (33,4%), zaś najmniejszą – w powiecie łomżyńskim (0,01%).

W strukturze wydatków województwa podlaskiego według działów klasyfikacji budżetowej przeważały środki na cele związane z transportem i łącznością (37,4%). Mniejszą część przeznaczono na administrację publiczną (19,1%) oraz kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (13,7%).

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of local government units budgets

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa podlaskiego łącznie zamknęły 2023 r. deficytem budżetowym, przy czym budżety gmin, budżety powiatów i budżety miast na prawach powiatu odnotowały deficyty budżetowe, a budżet województwa wypracował nadwyżkę finansową.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca deficyt budżetowy jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim był niższy niż średnio w kraju.

Dodatni wynik finansowy odnotowano tylko w 35 spośród 115 gmin województwa podlaskiego (bez miast na prawach powiatu).

Budżety Białegostoku, Łomży i Suwałk zamknęły się deficytem budżetowym.

Nadwyżkę finansową uzyskało 6 spośród 14 powiatów województwa podlaskiego.

Jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa podlaskiego łącznie zamknęły 2023 r. deficytem budżetowym w wysokości 498,5 mln zł (w Polsce – 22939,9 mln zł). W poprzednim roku oraz 2015 r. również zanotowano deficyt o wartości odpowiednio 83,5 mln zł i 60,3 mln zł. W analizowanym roku w Podlaskiem ujemny wynik finansowy odnotowały budżety gmin, budżety powiatów i budżety miast na prawach powiatu, natomiast budżet województwa wypracował dodatni wynik finansowy. Również w Polsce deficytem budżetowym rok zakończyły gminy, miasta na prawach powiatu i powiaty, natomiast województwa zanotowały nadwyżkę budżetową.

Relacja deficytu finansowego jednostek samorządu terytorialnego z obszaru województwa podlaskiego do dochodów ogółem wyniosła 4,5% (w kraju – 6,3%). W gminach analizowany wskaźnik ukształtował się na poziomie 5,8% (w Polsce – 6,3%), w powiatach – 2,9% (w kraju – 3,4%), a w miastach na prawach powiatu – 4,8% (w kraju – 9,7%). Relacja nadwyżki finansowej budżetu województwa podlaskiego do jego dochodów ogółem wyniosła 1,7%, natomiast w przypadku budżetów wszystkich województw łącznie relacja ta osiągnęła 1,3%.

Tablica 46. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 46. Result of local government units budgets

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w mln zł in million PLN				relacja do dochodów ogółem w % relation to total revenue in %
Ogółem Total	-60,3	148,8	-83,5	-498,5	-4,5
Gminy ^a Gminas ^a	86,9	187,6	-6,0	-301,3	-5,8
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	-75,9	-65,9	-40,8	-168,6	-4,8
Powiaty Powiats	11,7	47,6	-46,2	-44,4	-2,9
Województwo Voivodship	-83,1	-20,4	9,5	15,8	1,7

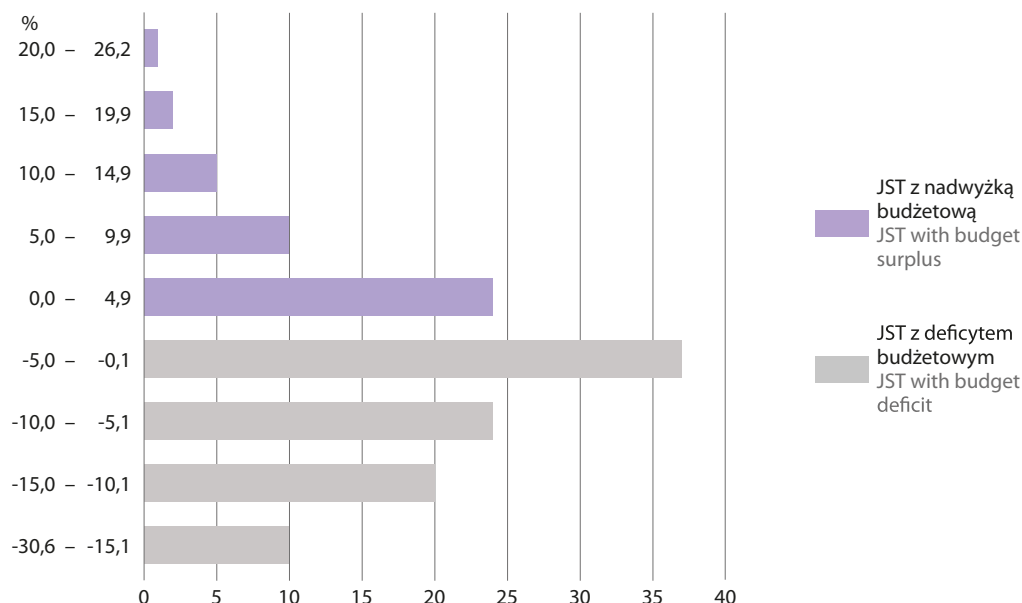
a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W przeliczeniu na 1 osobę deficyt finansowy jednostek samorządu terytorialnego w województwie podlaskim osiągnął wartość 437 zł (w kraju – 609 zł). Na 1 mieszkańca gmin przypadał deficyt finansowy w wysokości 418 zł (w Polsce – 423 zł), powiatów – 62 zł (w kraju – również 62 zł), a miast na prawach powiatów – 401 zł (w Polsce – 896 zł). Nadwyżka finansowa województwa na 1 mieszkańca wyniosła 14 zł, a wszystkich województw w kraju – 11 zł.

Wykres 74. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2023 r.

Chart 74. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2023

Gminy województwa podlaskiego łącznie zamknęły 2023 r. deficytem finansowym w wysokości 301,3 mln zł (przed rokiem osiągnęły deficyt finansowy w wysokości 6,0 mln zł, a w 2015 r. – wypracowały nadwyżkę w wysokości 86,9 mln zł). Ujemny wynik finansowy wynikał z uzyskania deficytów finansowych

przez gminy wiejskie (124,5 mln zł), miejsko-wiejskie (103,5 mln zł) oraz miejskie (73,3 mln zł). Spośród 80 gmin, których budżety zamknęły się deficytem, 48 gmin (tj. 60,0%) charakteryzowało się relacją wyniku do dochodów ogółem powyżej 5%. Spośród 35 gmin, które wypracowały nadwyżkę budżetową, w 16 gminach (tj. 45,7%) relacja wyniku do dochodów ogółem przekroczyła 5%. Największą kwotę nadwyżki wykazała gmina miejsko-wiejska Ciechanowiec (10,3 mln zł), a największy deficyt budżetowy odnotowano w gminie wiejskiej Zambrów (22,2 mln zł).

W 2023 r. w województwie podlaskim w miastach na prawach powiatu łącznie wystąpił deficyt budżetowy w kwocie 168,6 mln zł (rok wcześniej i w 2015 r. wyniósł on odpowiednio 40,8 mln zł i 75,9 mln zł). Jego wartość wynikała z deficytów budżetowych miast: Białystok (125,7 mln zł), Suwałki (34,5 mln zł) i Łomża (8,4 mln zł). Relacja deficytu finansowego do dochodów ogółem w tych miastach wyniosła 4,8%, przy czym w Suwałkach przyjęła wartość 6,2%, w Białymstoku – 5,1%, a w Łomży – 1,7%.

W 2023 r. budżety powiatów województwa podlaskiego zamknęły się deficytem finansowym wynoszącym 44,4 mln zł (rok wcześniej osiągnęły deficyt w wysokości 46,2 mln zł, a w 2015 r. – nadwyżkę w wysokości 11,7 mln zł). Dodatni wynik finansowy uzyskało 6 powiatów, w tym największą nadwyżkę zanotowano w powiecie monieckim (11,4 mln zł). Deficyt wykazało 8 powiatów, w tym największy wystąpił w powiatach: białostockim (29,2 mln zł), sokólskim (16,8 mln zł) oraz zambrowskim (5,6 mln zł).

Budżet samorządu województwa podlaskiego zamknął się w 2023 r. nadwyżką w kwocie 15,8 mln zł (w 2022 r. – nadwyżką w wysokości 9,5 mln zł, a w 2015 r. – deficytem w kwocie 83,1 mln zł).

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

Według stanu w końcu grudnia 2024 r., całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa podlaskiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca była wyższa niż średnio w Polsce.

W Podlaskiem wykorzystywane były głównie środki pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora MŚP, fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych, do środków europejskich zaliczamy zarówno fundusze pochodzące z budżetu Unii Europejskiej, jak i środki pozaunijne, których źródłem są: Norweski Mechanizm Finansowy, Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Sposób wykorzystania głównej części funduszy napływających do Polski z budżetu UE został określony w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020. W okresie wcześniejszym podstawą były Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007–2013, a środki przewidziane na ten okres programowania były wykorzystywane w niewielkiej skali także po 2015 r. Większa część rozdzielonych w Umowie Partnerstwa funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz Funduszu Spójności przypada na krajowe programy operacyjne (56,3%), niemające przypisania do konkretnych regionów, natomiast mniejsza ich część została programowo rozdzielona na określone obszary kraju. Dotyczy to 16 regionalnych programów operacyjnych (40,7%) oraz PO Polska Wschodnia (2,6%). W okresach programowania 2007–2013 oraz 2014–2020 dodatkowe niewielkie środki były kierowane do obszarów przygranicznych w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna. Poza polityką spójności i Umową Partnerstwa 2014–2020 znajdują się środki przyznane Polsce przez UE w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego

Funduszu Morskiego i Rybackiego. Dysponentami tych funduszy są ministrowie właściwi dla rolnictwa i gospodarki morskiej.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r., całkowita wartość projektów (podpisanych umów o dofinansowanie) zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 (bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna) na terenie województwa podlaskiego wyniosła 18601,0 mln zł, co stanowiło 3,1% wartości ogółem tego rodzaju projektów w Polsce. W Podlaskiem dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej osiągnęło wartość 11683,9 mln zł, tj. 62,8% łącznej wartości projektów. W kraju udział dofinansowania ze środków wspólnotowych był o 1,9 p. proc. niższy i wyniósł 60,9%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość omawianych projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa ukształtowała się na poziomie 16386 zł (w Polsce – 15835 zł).

Tablica 47. Wartość całkowita projektów oraz wartość dofinansowania ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca grudnia 2024 r.^a

Table 47. The total project value and the additional EU financing value of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in voivodship to the end of December 2024^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	Polska=100 Poland=100	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN
	w mln zł	in million PLN		
Ogółem Total	18601,0	11683,9	3,1	16385,60
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	4458,8	2287,7	1,8	3927,79
Inteligentny Rozwój Smart Growth	2144,0	1185,6	2,8	1888,69
Polska Cyfrowa Digital Poland	199,2	137,3	1,3	175,44
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	401,5	339,8	1,5	353,71
Polska Wschodnia Eastern Poland	3063,8	2186,5	21,5	2698,95
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	8333,5	5547,1	3,9	7341,03

a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 czerwca 2024 r.

Źródło: dane Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.
a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. b For the purpose of calculating data, the number of population as of 30 June 2024 was adopted.

Source: data of the Ministry of Funds and Regional Policy.

W województwie podlaskim wykorzystywane były głównie środki pochodzące z Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO) w kwocie 8333,5 mln zł, przy dofinansowaniu z UE w wysokości 5547,1 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca z RPO województwa podlaskiego wydatkowano 7341 zł.

Wysoką wartość projektów zrealizowano także w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 4458,8 mln zł, w przypadku którego wsparcie ze środków UE wyniosło 2287,7 mln zł. W przeliczeniu na 1 mieszkańca z tego programu wydatkowano 3928 zł.

Dotacje z funduszy europejskich (nie tylko z budżetu Unii Europejskiej, ale także ze środków pochodzących z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy) oznaczone są w klasyfikacji dochodów budżetowych czterema paragrafami:

- §§ 200 i 620 dotyczą ram finansowych okresu 2007–2013 oraz źródeł pozaunijnych,
- §§ 205 i 625 dotyczą ram finansowych okresu 2014–2020.

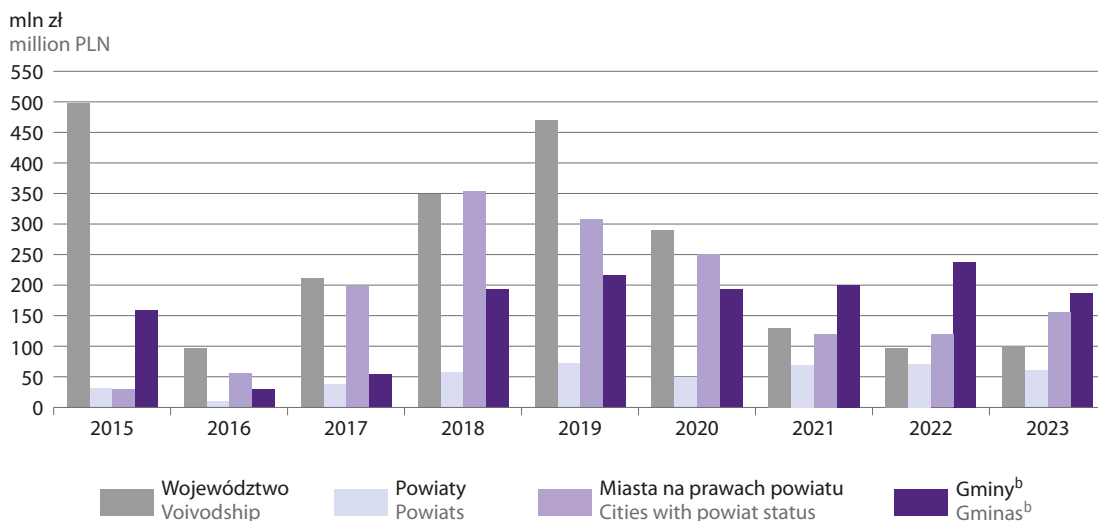
Dotacje z tytułu §§ 200 i 205 odnoszą się do projektów i zadań o charakterze nieinwestycyjnym, a dotacje z §§ 620 i 625 – do zadań inwestycyjnych. Dotacje te wchodziły do budżetów jednostek samorządu terytorialnego, gdy jednostki te skutecznie aplikują o ich przyznanie.

Całkowita wartość realizowanych przez samorządy projektów europejskich obejmuje publiczne środki europejskie uzyskiwane w formie dotacji oraz wkład własny pochodzący z dochodów własnych samorządów lub z kredytów i pożyczek. Dotacje celowe pozyskane z UE w ramach perspektywy finansowej 2014–2020 są wykazywane przez samorządy w §205 klasyfikacji budżetowej (zadania bieżące) oraz §625 (zadania inwestycyjne). Pozostałe otrzymane dotacje europejskie zalicza się do analogicznych §200 i §620.

W 2023 r. dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego województwa podlaskiego z tytułu dotacji z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 osiągnęły wartość 507,9 mln zł, co stanowiło 16,4% ogółu dotacji przekazanych tym jednostkom. Największą część z tej kwoty zasilali budżety gmin – 187,3 mln zł, a w dalszej kolejności budżety: miast na prawach powiatu – 157,1 mln zł, województwa – 101,3 mln zł oraz powiatów – 62,1 mln zł. W porównaniu z 2022 r. dotacje z funduszy europejskich otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego były niższe o 19,0 mln zł (o 3,6%). W 2023 r. w ramach omawianych dotacji na cele inwestycyjne przekazano 345,4 mln zł, tj. więcej o 4,5 mln zł (o 1,3%) niż rok wcześniej.

Wykres 75. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich^a

Chart 75. Grants received by local government units for the implementation of European projects^a

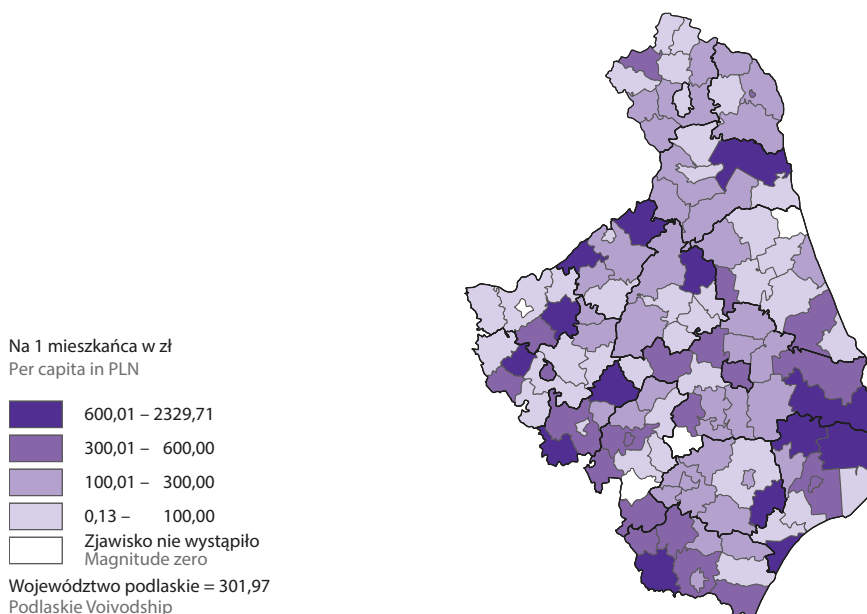
a Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej. b Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification. b Excluding gminas which are also cities with powiat status.

W 2023 r. dochody jednostek samorządu terytorialnego z tytułu dotacji przekazywanych w ramach programów z udziałem środków europejskich w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 445 zł (w kraju – 424 zł). Najwyższy analizowany wskaźnik odnotowano w miastach na prawach powiatu – 374 zł, gminach – 260 zł, w dalszej kolejności w województwie – 89 zł oraz powiatach – 86 zł.

Mapa 50. Dotacje otrzymane przez gminy^a na realizację projektów europejskich^b w 2023 r.

Map 50. Grants received by gminas^a for the implementation of European projects^b in 2023

a Dotacje dla budżetów miast na prawach powiatu obejmują środki otrzymywane w ramach części gminnej i powiatowej. b Dane dotyczą dotacji z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 klasyfikacji budżetowej.

a Grants for the budgets of cities with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts. b Data concern the subsidies headed as §§ 200 and 620 as well as 205 and 625 in the classification of budget.

7.5. Planowanie przestrzenne

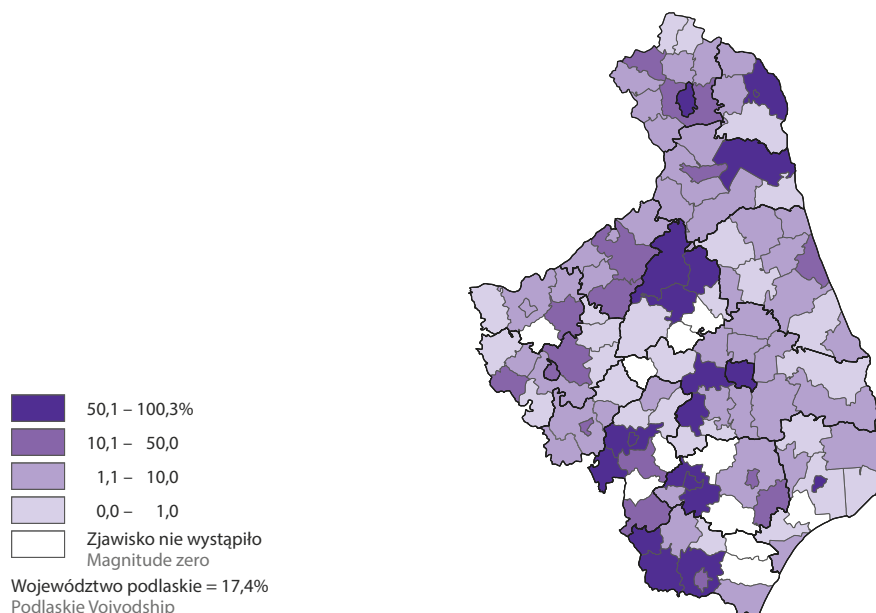
7.5. Spatial planning

W końcu 2023 r., w odniesieniu do stanu zanotowanego przed rokiem, zwiększyła się liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz udział powierzchni objętej tymi planami w województwie. Zmniejszeniu uległa natomiast powierzchnia obszarów rewitalizacji, jak i liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych na cały okres obowiązywania programu. Zmniejszyła się również powierzchnia obszarów zdegradowanych.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r., w województwie podlaskim liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego kształtowała się na poziomie 1573, co oznacza wzrost o 73, tj. o 4,9% w porównaniu z sytuacją sprzed roku. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w ogólnej powierzchni województwa wynosił 17,4% i był o 0,1 p. proc. wyższy niż w końcu 2022 r.

**Mapa 51. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem^a w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 51. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area^a in 2023
As of 31 December

a Wartość wskaźnika większa od 100% wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez GUGIK, z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 r. rewizji granic jednostek terytorialnych.

a The index value greater than 100% results from the discrepancy in the planning documentation of the municipalities in relation to the geodetic area published by GUGIK, taking into account the revision of territorial units' borders since 2006.

W końcu 2023 r. liczba miejscowych planów zagospodarowania w trakcie sporządzania na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r. wynosiła 261 i wzrosła o 4, tj. o 1,6% w porównaniu z zanotowaną rok wcześniej. W omawianym roku w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wskazano powierzchnię wynoszącą 573,8 tys. ha, czyli mniejszą o 19,0 tys. ha, tj. o 3,2% niż w poprzednim roku.

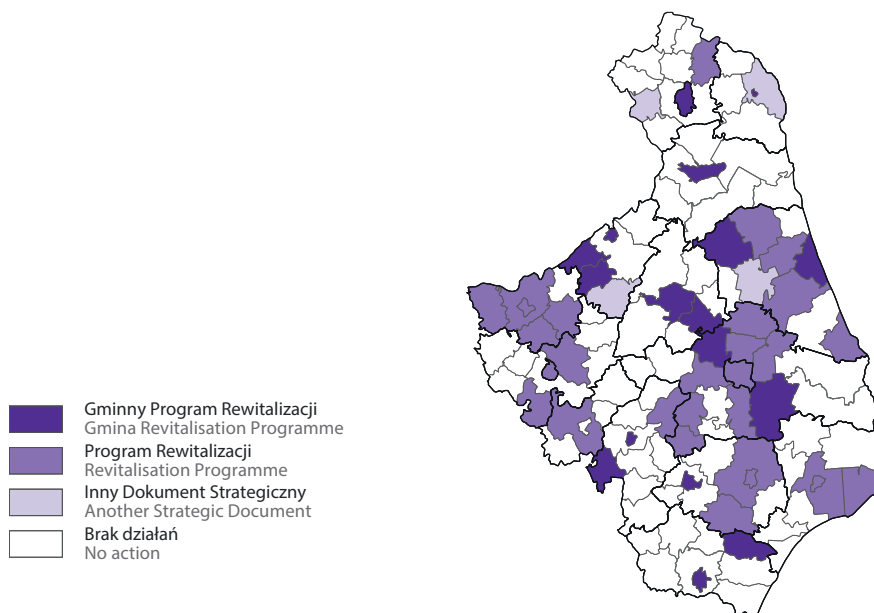
Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Potrzeba rewitalizacji wynika z narastających problemów o charakterze przestrzennym i infrastrukturalnym, jak i społecznym oraz gospodarczym. Jej efektem powinno być przywrócenie funkcji danego obszaru z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i potrzeb poprzez np. likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, przywrócenie wartości użytkowych terenu, stwarzanie nowych miejsc pracy, spadek zagrożenia przestępczością, zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawę dostępu do usług kulturalnych lub edukacyjnych, przeciwdziałanie trudnościom gospodarczym tych terenów oraz złemu stanowi technicznemu budynków.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

W 2023 r. w województwie podlaskim program rewitalizacji posiadało 50 gmin, tj. o 5 mniej niż przed rokiem. Stanowiły one 42,4% wszystkich gmin w regionie. Program rewitalizacji był realizowany we wszystkich miastach na prawach powiatu, a także w 90,0% gmin miejskich, 55,6% gmin miejsko-wiejskich i 29,5% gmin wiejskich.

Spośród dostępnych podstaw prawnych przyjmowania programów rewitalizacji, największą popularnością cieszyły się programy rewitalizacji (PR) przyjmowane na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. W 2023 r. prowadzenie działań rewitalizacyjnych na podstawie tego dokumentu zadeklarowało 58,0% gmin posiadających program rewitalizacji. Ponadto 34,0% omawianych gmin wskazało gminny program rewitalizacji (GPR) uchwalony na podstawie ustawy o rewitalizacji, a 8,0% – inny dokument strategiczny (IDS).

Mapa 52. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2023 r.
Map 52. Activity of the gminas in the field of revitalisation in 2023

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszar można wyznaczyć jako zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi pierwszy etap działań prowadzących do wskazania terytorium gminy, na którym będzie prowadzona rewitalizacja.

W omawianym roku w województwie podlaskim 50 gmin (tj. 42,4% wszystkich gmin w regionie) posiadało wyznaczony obszar zdegradowany, co w odniesieniu do 2022 r. oznacza spadek o 5 gmin. Powierzchnia obszarów zdegradowanych w tych gminach wynosiła 160,8 tys. ha i była mniejsza o 2,5 tys. ha, tj. o 1,5% w porównaniu z poprzednim rokiem.

Tablica 48. Obszary zdegradowane w gminach

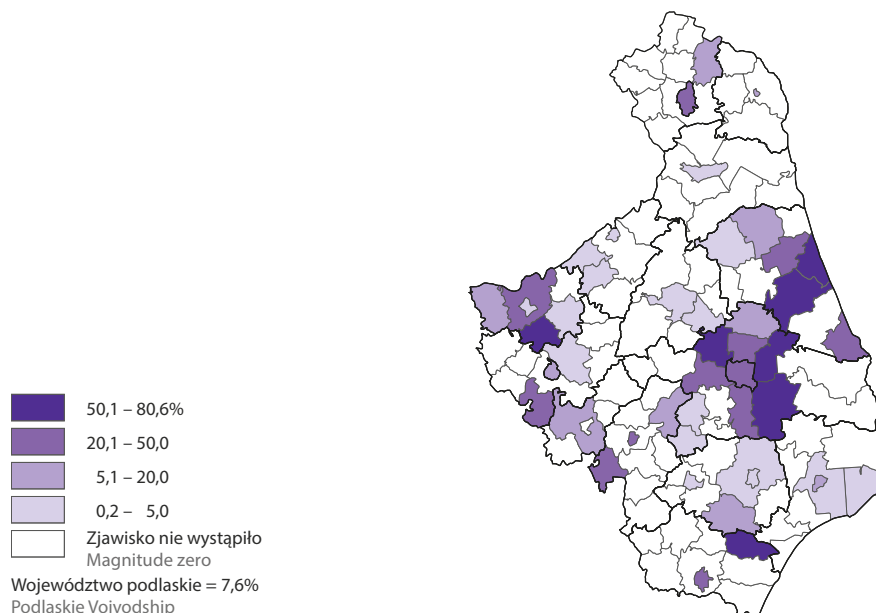
Table 48. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2022	2023		2022	2023	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have designated degraded area			powierzchnia obszaru zdegradowanego area of degraded area		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % in %	w ha in ha		w % powierzchni ogólnej in % of total area
Ogółem Total	55	50	42,4	163246	160791	8,0
Gminy miejskie Urban gminas	10	9	90,0	3202	2793	10,0
Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	3	3	100,0	4239	5358	26,7
Gminy wiejskie Rural gminas	22	21	26,9	77400	77936	5,4
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas	20	17	63,0	78405	74704	14,2

W 2023 r. obszary zdegradowane w gminach województwa podlaskiego zamieszkiwało 303,6 tys. osób (według stanu w momencie ich wyznaczenia), co stanowiło 26,7% ogółu ludności województwa. W porównaniu z 2022 r. liczba tej ludności wzrosła o 7,4 tys. osób, tj. o 2,5%.

Mapa 53. Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2023 r.

Map 53. Share of area of degraded area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2023

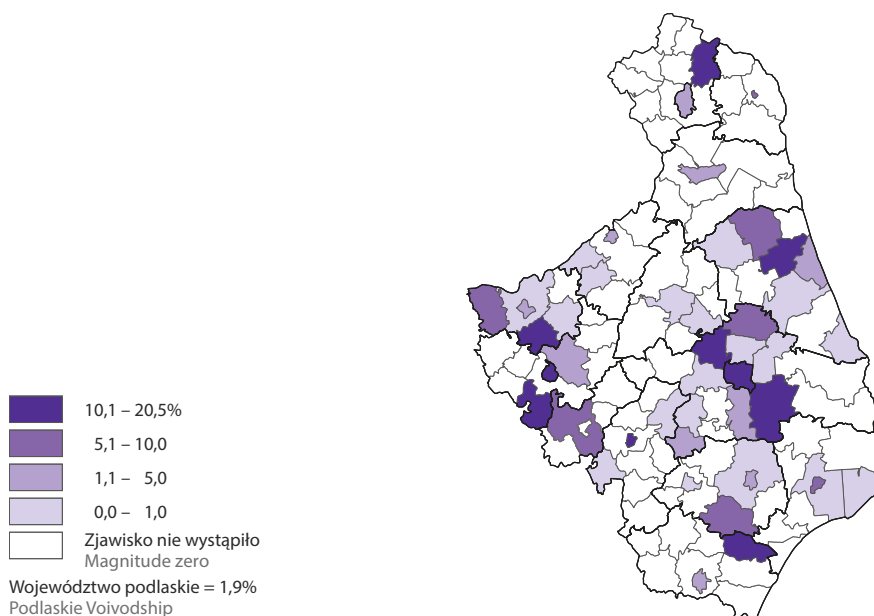

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego o charakterze gospodarczym lub środowiskowym lub technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

W 2023 r. łączna powierzchnia obszarów rewitalizacji w gminach województwa podlaskiego, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR wyniosła 38,1 tys. ha, co stanowiło 1,9% powierzchni województwa. W porównaniu z poprzednim rokiem powierzchnia ta uległa zmniejszeniu o 5,9 tys. ha.

Mapa 54. Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni ogółem gmin, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2023 r.

Map 54. Share of area of revitalisation area in total areas of gminas which have carried out revitalisation activities on the basis of GPR or PR in 2023

W końcu omawianego roku liczba ludności zamieszkującej obszary rewitalizacji w gminach województwa podlaskiego wynosiła 191,6 tys. osób, co w porównaniu ze stanem w dniu 31 grudnia 2022 r. oznacza spadek o 3,7 tys. (tj. o 1,9%). Osoby zamieszkujące te obszary stanowiły 16,8% ogółu ludności regionu.

W 2023 r. w strukturze powierzchni rewitalizacji według typu funkcjonalnego terenu w gminach, w których prowadzone były działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR, wyraźnie dominowały tereny mieszkaniowe łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi na wsi. Stanowiły one 56,3% omawianego obszaru. Znaczną część, tj. 23,2% analizowanej powierzchni, zajmowały również tereny związane z gospodarką rolną lub leśną, czyli pozostałe tereny niezamieszkałe (użytki rolne, lasy, nieużytki). Tereny mieszkaniowe łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi w miastach stanowiły 10,8% tych obszarów rewitalizacji, a tereny zieleni (parki, zieleńce, cmentarze) – 9,6%. Najmniejszym udziałem charakteryzowały się tereny niezamieszkałe zabudowane, np. przemysłowe, powojenne, pokolejowe czy popegeerowskie, które obejmowały 0,1% powierzchni rewitalizowanej na podstawie GPR lub PR.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

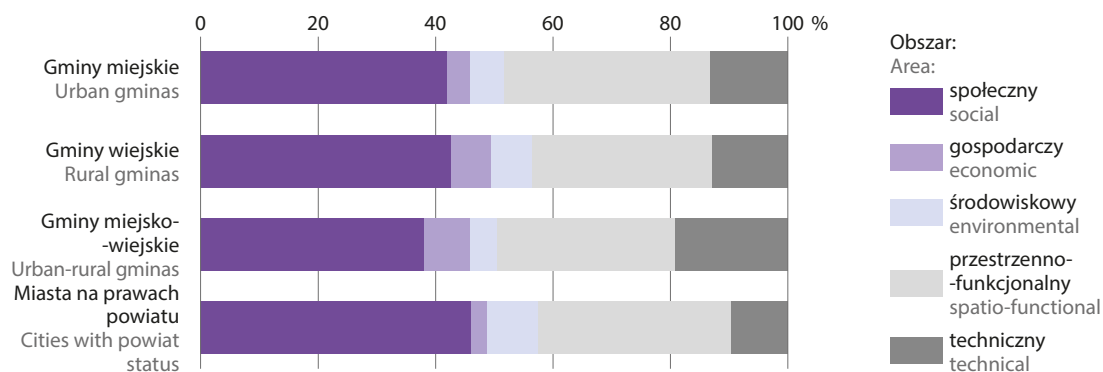
W 2023 r. w województwie podlaskim liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych przez gminy prowadzące działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR na cały okres obowiązywania programów wyniosła 950, co w porównaniu z poprzednim rokiem oznacza spadek o 122 (o 11,4%).

Analizując strukturę przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji według obszaru interwencji można zauważyć, że w omawianym roku w województwie podlaskim dominowały przedsięwzięcia z obszaru społecznego oraz obszaru przestrzenno-funkcjonalnego, a ich udziały wynosiły odpowiednio 41,4% i 31,9%. Najniższym odsetkiem charakteryzowały się natomiast przedsięwzięcia z obszaru gospodarczego (6,0%) oraz obszaru środowiskowego (6,1%).

W 2023 r. udziały zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w poszczególnych rodzajach gmin kształtowały się podobnie jak w województwie, przy czym największy odsetek przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji w obszarze społecznym wystąpił w miastach na prawach powiatu (46,1%) oraz gminach wiejskich (42,6%), natomiast w obszarze przestrzenno-funkcjonalnym – w gminach miejskich (35,2%) oraz miastach na prawach powiatu (33,0%). Najmniejszy udział przedsięwzięć w obszarze gospodarczym odnotowano w miastach na prawach powiatu (2,6%), a w obszarze środowiskowym – w gminach miejsko-wiejskich (4,6%).

Wykres 76. Struktura przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych w programach rewitalizacji GPR lub PR według obszaru interwencji w 2023 r.

Chart 76. Structure of revitalisation undertakings planned of revitalisation in programme GPR or PR by intervention areas in 2023

W 2023 r. w województwie podlaskim odsetek przedsięwzięć rozpoczętych, realizowanych i zrealizowanych w ogólnej liczbie przedsięwzięć zaplanowanych na cały okres obowiązywania GPR lub PR kształtował się na poziomie 17,3% i był o 9,4 p. proc. niższy od zanotowanego rok wcześniej. Największą wartością tego odsetka cechowały się miasta na prawach powiatu (22,6%) oraz gminy miejsko-wiejskie (19,7%), natomiast najmniejszy wykazały gminy miejskie (14,1%) oraz gminy wiejskie (15,2%). W 2022 r. najwyższy udział omawianych przedsięwzięć w zaplanowanych na cały okres obowiązywania GPR lub PR wystąpił w gminach miejsko-wiejskich (37,8%), a najniższy odnotowano w gminach wiejskich (17,9%).

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie podlaskim

Selected data on Podlaskie Voivodship

Tablica 49. Wybrane dane o województwie podlaskim

Table 49. Selected data on Podlaskie Voivodship

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Specification
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące) w tys. zł	379700,3	112598,1	163169,6	311237,7	328175,3	298730,6	289084,9	368397,9	414875,5	.	Outlays on fixed assets in environmental protection (current prices) in thousand PLN
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej (ceny bieżące) w tys. zł	36580,1	204459,8	52099,7	115447,6	81906,9	56777,7	81863,7	85436,0	106873,0	.	Outlays on fixed assets in water management (current prices) in thousand PLN
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dan ³	0,027	0,028	0,028	0,029	0,029	0,029	0,030	0,030	0,031	.	Municipal wastewater discharged per capita in dan ³
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych wytworzonych ogółem w %	18,5	19,2	25,3	26,9	31,5	37,5	38,6	40,1	40,5	.	Share of municipal waste collected separately in total municipal waste generated in %
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,24	-0,76	-0,40	-1,00	-0,98	-3,50	-5,74	-3,76	-3,31	-3,92	Natural increase per 1000 population
Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,09	9,58	10,17	9,97	9,62	9,10	8,77	7,99	7,26	6,66	Live births per 1000 population
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności	-1,89 ^a	-1,08	-1,44	-1,70	-1,72	-1,14	-1,05	-1,00	-1,20	-1,12	Net migration for permanent residence per 1000 population
Wskaźnik starości demograficznej (stan w dniu 31 grudnia) w %	16,09	16,49	16,88	17,29	17,79	18,32	18,66	19,25	19,93	20,59	Old age ratio (as of 31 December) in %
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat (stan na początku roku szkolnego)	.	795	855	885	901	858	888	934	954	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^b per 1000 children aged 3–6 (as of the beginning of the school year)
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	76	55	32	31	55	49	35	41	62	37	Registered unemployed persons per a job offer (as of 31 December)
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^c (przeciętny w roku) w %	54,1	55,2	55,6	56,0	55,5	55,7	57,9	58,5	58,6	57,2	Activity rate by LFS ^c (annual averages) in %
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^c (przeciętny w roku) w %	50,1	51,4	53,1	54,1	53,9	54,1	56,1	57,1	57,1	55,5	Employment rate by LFS ^c (annual averages) in %
Stopa bezrobocia według BAEL ^c (przeciętna w roku) w %	7,2	7,0	4,8	3,2	3,1	2,9	3,2	2,5	2,3	2,9	Unemployment rate by LFS ^c (annual averages) in %

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. c Od 2019 r. wyniki zostały uogólnione na podstawie danych o ludności rezydującej w Polsce zamieszkałej w mieszkaniach, pochodzących z bilansów opracowanych na podstawie NSP 2021 i nie są w pełni porównywalne z danymi za lata wcześniejsze.

a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. b Including children staying in units performing health care activities throughout the school year. c Since 2019, the results were generalized based on the data on the resident population of Poland living in dwellings, coming from the balances prepared on the basis of the National Census 2021 and are not fully comparable with data for previous years.

Tablica 49. Wybrane dane o województwie podlaskim (cd.)

Table 49. Selected data on Podlaskie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w zł	3458,56	3613,85	3901,24	4150,54	4414,83	4680,65	5112,55	5745,63	6397,07	7068,34	Average monthly gross wages and salaries in enterprise sector ^a in PLN
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	257,9	259,3	260,3	268,7	270,7	271,9	270,3	269,4	272,5	276,3	Average monthly number of retirees and pensioners in thousands
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1798,48	1831,95	1890,15	1969,40	2061,36	2178,78	2330,91	2545,47	2989,45	3403,62	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym ^b w zł	1257,93	1419,83	1585,57	1596,76	1741,70	1948,31	1953,69	2471,05	2681,20	.	Average monthly available income per capita in households ^b in PLN
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w %	.	.	.	.	18,8	22,9	19,6	23,4	26,2	.	At-risk-of-poverty rate after social transfers in %
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	9,0	8,2	7,3	6,7	6,1	5,6	5,0	4,6	4,6	.	Beneficiaries benefiting from social assistance in number of total population in %
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych ^c na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	70	78	82	106	122	122	155	173	195	.	Children staying in nurseries and children's clubs ^c per 1000 children up to the age of 3 (as of 31 December)
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	370,8	375,2	379,9	384,8	390,8	397,5	404,5	411,7	419,2	.	Dwelling stocks per 1000 population (as of 31 December)
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	33,7	33,2	33,3	35,3	35,8	36,4	36,2	36,1	37,2	.	Consumption of water from water supply system in households per capita in m ³
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	7,5	7,6	7,6	7,5	7,6	6,5	7,6	7,9	8,3	.	Doctor's consultation provided within the scope of out-patient health care per capita
Ludność na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 grudnia)	1227	1231	1240	1275	1275	1322	1230	1210	1183	.	Population per out-patient health care unit (as of 31 December)
Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową ^d na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w zł	253	150	221	282	349	365	437	497	616	.	Intramural expenditures on research and development ^d per capita (current prices) in PLN

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane za lata 2021–2023 uogólniono w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, uwzględniając dodatkowo strukturę ludności według wieku i płci, w związku z czym nie są w pełni porównywalne z danymi za lata wcześniejsze, które zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. W związku z uaktualnionym uogólnieniem, dana za 2022 r. różni się od wcześniej opublikowanej. c Do 2021 r. dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi. W 2023 r. – dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. d Bez amortyzacji środków trwałych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Data for 2021–2023 have been generalized based on the results of the National Population and Housing Census 2021, additionally taking into account the population structure by age and sex, and are therefore not directly comparable with data for previous years, which were generalized based on the results of the National Population and Housing Census 2011. Due to the updated generalisation, the data for 2022 differ from those previously published. c Until 2021 children in nurseries including nursery wards. In 2023 – data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Tablica 49. Wybrane dane o województwie podlaskim (cd.)

Table 49. Selected data on Podlaskie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Specification
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	96,9	97,0	96,3	96,6	96,2	95,1	94,4	94,6	95,7	96,5	Cost level indicator in non-financial enterprises ^a in %
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^a w %	2,6	2,5	3,1	2,9	3,2	4,3	5,0	4,6	3,5	2,9	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^a in %
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^a (ceny bieżące):											Investment outlays of non-financial enterprises ^a (current prices):
w milionach złotych	1323,6	1429,4	1755,3	1816,2	1845,8	1508,7	1802,1	2097,0	2053,2	2008,6	in million PLN
rok poprzedni=100	117,7	108,0	122,8	103,5	101,6	81,7	119,4	116,4	97,9	97,8	previous year=100
Sprzedaż detaliczna towarów ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	99,8	90,2	110,7	107,6	108,2	99,5	121,2	104,1	113,9	108,8	Retail sale of goods ^b (previous year=100; current prices)
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 grudnia) w km	52,8	54,0	54,6	55,0	56,3	58,8	59,9	60,7	62,9	.	Hard surface communal and district roads per 100 km ² of total area (as of 31 December) in km
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	70,1	66,5	54,7	68,3	75,2	79,8	73,9	80,3	85,4	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:											Share of own revenue in total revenue of local government units in %:
ogółem	41,5	41,8	39,1	38,3	40,1	41,2	40,4	44,2	41,0	.	total
gminy ^c	43,1	38,0	37,0	36,7	39,6	40,9	37,4	41,7	37,4	.	gminas ^c
miasta na prawach powiatu	56,2	52,2	47,8	46,9	46,7	44,8	46,9	51,7	49,7	.	cities with powiat status
powiaty	26,4	29,9	29,2	29,5	39,8	38,8	34,9	38,7	33,9	.	powiats
województwo	16,1	31,3	25,0	22,5	19,3	31,7	36,8	37,3	40,2	.	voivodship
Dotacje inwestycyjne ogółem ^d dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł	821,9	225,2	571,1	1039,8	1017,7	660,5	510,0	683,7	1550,8	.	Total investment grants ^d for local government units in million PLN
gminy ^c	203,7	65,0	98,5	248,9	217,9	169,3	231,9	387,8	1048,3	.	gminas ^c
miasta na prawach powiatu	44,1	27,7	205,7	367,5	290,2	204,1	101,8	104,4	162,0	.	cities with powiat status
powiaty	100,6	67,8	89,5	139,3	89,2	75,1	101,2	158,3	294,6	.	powiats
województwo	473,5	64,7	177,3	284,1	420,4	211,9	75,1	33,3	45,9	.	voivodship

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. c Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu. d Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. c Excluding gminas which are also cities with powiat status. d Sum of all types of investment grants.

Tablica 49. Wybrane dane o województwie podlaskim (dok.)

Table 49. Selected data on Podlaskie Voivodship (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Specification
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:											Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %:
ogółem	24,2	12,5	19,5	28,6	26,2	21,2	16,6	19,5	27,5	.	total
gminy ^a	19,1	10,4	15,1	23,7	19,1	18,6	17,3	20,9	33,3	.	gminas ^a
miasta na prawach powiatu	13,2	11,0	19,6	25,9	22,6	15,6	9,2	10,1	13,7	.	cities with powiat status
powiaty	20,6	19,6	23,5	33,5	28,7	25,2	25,5	34,6	37,6	.	powiats
województwo	64,2	24,7	40,4	55,8	63,0	50,1	33,9	24,9	31,4	.	voivodship
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł	-60,3	263,5	-86,3	-529,6	-96,9	148,8	651,4	-83,5	-498,5	.	Result of budgets of local government units in million PLN
gminy ^a	86,9	136,4	-34,6	-222,4	90,5	187,6	362,5	-6,0	-301,3	.	gminas ^a
miasta na prawach powiatu	-75,9	48,9	-114,7	-167,1	-156,4	-65,9	181,8	-40,8	-168,6	.	cities with powiat status
powiaty	11,7	28,3	16,6	-52,3	71,4	47,6	106,8	-46,2	-44,4	.	powiats
województwo	-83,1	49,9	46,4	-87,7	-102,4	-20,4	0,4	9,5	15,8	.	voivodship

a Bez gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gminas which are also cities with powiat status.

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o Białymstoku

Selected data on Białystok

Tablica 50. Wybrane dane o Białymstoku

Table 50. Selected data on Białystok

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w t/r:											Emissions of air pollutants from plants of significant nuisance to air purity in tonnes/year:
gazowych	920972	869633	711497	679364	793316	851379	904809	811566	762046	.	gases
pyłowych	132	130	78	46	58	52	56	55	45	.	particulates
Odpady wytworzone ^a w tys. t	99,7	111,4	384,4	95,1	84,4	59,0	111,8	106,3	83,9	.	Waste generated ^a in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne wytworzone na 1 mieszkańca w kg	273,8	252,6	161,9	169,6	184,0	187,3	199,0	178,5	181,7	.	Mixed municipal waste generated per capita in kg
Ludność (stan w dniu 31 grudnia)	295981	296628	297288	297459	297554	294675	293413	292600	291688	290386	Population (as of 31 December)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	1,82	2,53	3,43	2,67	2,49	0,31	-1,92	-0,87	-0,64	-1,54	Natural increase per 1000 population
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 grudnia)	569	587	612	636	659	653	671	689	706	714	Non-working age population per 1000 persons of working age (as of 31 December)
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,79 ^b	-0,17	-0,08	-1,11	-1,45	-1,88	-1,97	-1,77	-2,55	-2,45	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
Dzieci wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^c na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat (stan na początku roku szkolnego)	.	982	1060	1092	1088	1086	1116	1161	1179	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^c per 1000 children aged 3–6 (as of the beginning of the school year)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^d (stan w dniu 31 grudnia) w %	10,5	8,9	7,0	6,2	5,4	6,9	6,1	5,2	5,1	5,0	Registered unemployment rate ^d (as of 31 December) in %
Udział długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 grudnia) w %	62,5	62,4	59,7	56,5	54,0	52,0	61,7	55,9	52,8	52,1	Share of long-term unemployed persons in registered unemployed persons (as of 31 December) in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy (stan w dniu 31 grudnia)	71	50	23	36	40	60	37	37	88	29	Registered unemployed persons per a job offer (as of 31 December)

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. c Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. d Dane za lata 2015–2020 wyszacowane na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010, natomiast od 2021 r. – w oparciu o Powszechny Spis Rolny 2020. Dane od 2021 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

a During the year; excluding municipal waste. b For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. c Including children staying in units performing health care activities throughout the school year. d Data for 2015–2020 were estimated on the basis of the results of the Agricultural Census 2010, and since 2021 – on the basis of the Agricultural Census 2020. Data since 2021 are not fully comparable to those for previous years.

Tablica 50. Wybrane dane o Białymstoku (dok.)

Table 50. Selected data on Białystok (cont.)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Specification
Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	5,4	4,9	4,2	3,6	3,4	3,2	3,1	2,7	2,7	.	Share of social assistance beneficiaries
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ^c (stan w dniu 31 grudnia) w %	14,7	15,3	14,9	18,6	20,9	21,5	26,5	27,0	30,0	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club ^c (as of 31 December) in %
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych ^c na 1000 dzieci w wieku do lat 3 (stan w dniu 31 grudnia)	153	157	149	195	224	256	297	308	362	.	Places in nurseries and children's clubs ^c per 1000 children up to the age of 3 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych (stan w dniu 31 grudnia)	2,34	2,32	2,29	2,25	2,21	2,15	2,12	2,08	2,04	.	Number of persons per dwelling in dwelling stocks (as of 31 December)
Liczba osób na 1 przychodnię ^d (stan w dniu 31 grudnia)	990	960	950	969	992	1023	897	876	836	.	Number of persons per out-patient department ^d (as of 31 December)
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej ^d na 1 mieszkańca	11,6	12,5	12,6	12,2	12,2	10,5	12,4	13,2	13,9	.	Medical consultations provided in out-patient health care ^d per capita
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	116	117	119	121	121	127	132	138	144	149	Entities of the national economy per 1000 population (as of 31 December)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	86	86	86	89	88	91	94	98	101	104	Natural persons conducting economic activity per 1000 population (as of 31 December)
Spółki handlowe na 1000 ludności (stan w dniu 31 grudnia)	12,0	13,3	14,3	13,5	15,1	16,9	18,8	21,0	22,9	24,4	Commercial companies per 1000 population (as of 31 December)
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^e w %	3,0	2,5	3,2	2,9	3,4	4,3	5,7	5,7	5,3	4,0	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^e in %
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^f na 1 mieszkańca (ceny bieżące) w zł	3516	2363	2739	2736	2663	2906	3710	4629	6298	.	Investment outlays in enterprises ^f per capita (current prices) in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	7,1	6,1	6,8	6,5	8,2	9,6	11,0	6,8	9,5	8,6	Dwellings completed per 1000 population
Dochody własne budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	2769,11	2867,63	2921,28	3363,97	3496,47	3458,29	3961,82	4268,53	4375,04	.	Own revenues of city with powiat status budget per capita in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w zł	630,46	524,53	1442,67	2057,14	1792,59	1171,06	677,71	766,65	1289,73	.	Property expenditures of city with powiat status budget per capita in PLN

c Do 2021 r. dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi. W 2023 r. – dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. d łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji. e Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

c Until 2021 children in nurseries including nursery wards. In 2023 – data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy. d Data have included health care of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. e Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. f Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.

Rozdział 10

Chapter 10

Wybrane dane o miastach na prawach powiatu

Selected data on cities with powiat status

Tablica 51. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu
Table 51. Selected data on cities with powiat status

Wyszczególnienie	Białystok	Łomża	Suwałki	Specification
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2023 r. w t/r:				Emissions of air pollutants from plants of significant nuisance to air purity in 2023 in tonnes/year:
gazowych	762046	101836	247388	gases
pyłowych	45	24	27	particulates
Odpady wytworzone ^a w 2023 r. w tys. t	83,9	23,4	52,3	Waste generated ^a in 2023 in thousand tonnes
Zmieszane odpady komunalne wytworzone na 1 mieszkańca w 2023 r. w kg	181,7	216,4	243,8	Mixed municipal waste generated per capita in 2023 in kg
Ludność w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	290386	59263	68143	Population in 2024 (as of 31 December)
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.	-1,54	-1,75	-2,29	Natural increase per 1000 population in 2024
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	714	780	712	Non-working age population per 1000 persons of working age in 2024 (as of 31 December)
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.	-2,45	-4,51	-3,15	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2024
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego ^b na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2023/24 (stan na początku roku szkolnego)	1179	1118	1112	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments ^b per 1000 children aged 3–6 in 2023/24 school year (as of the beginning of the school year)
Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) w %	5,0	6,7	5,6	Registered unemployment rate in 2024 (as of 31 December) in %
Udział długotrwale bezrobotnych w bezrobotnych zarejestrowanych w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia) w %	52,1	47,2	46,0	Share of long-term unemployed persons in registered unemployed persons in 2024 (as of 31 December) in %
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	29	67	28	Registered unemployed persons per a job offer in 2024 (as of 31 December)
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r. w %	2,7	2,2	4,1	Beneficiaries of social assistance in total population in 2023 in %

a W ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą.

a During the year; excluding municipal waste. b Including children staying in units performing health care activities throughout the school year.

Tablica 51. Wybrane dane o miastach na prawach powiatu (dok.)

Table 51. Selected data on cities with powiat status (cont.)

Wyszczególnienie	Białystok	Łomża	Suwałki	Specification
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia) w %	30,0	15,8	35,8	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club in 2023 (as of 31 December) in %
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	362	182	439	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2023 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	2,04	2,33	2,38	Number of persons per dwelling in dwelling stocks in 2023 (as of 31 December)
Liczba osób na 1 przychodnię w 2023 r. (stan w dniu 31 grudnia)	836	1270	2201	Number of persons per out-patient department in 2023 (as of 31 December)
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca w 2023 r.	13,9	12,0	8,6	Medical consultations provided in out-patient health care per capita in 2023
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	149	116	114	Entities of the national economy per 1000 population in 2024 (as of 31 December)
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	104	89	85	Natural persons conducting economic activity per 1000 population in 2024 (as of 31 December)
Spółki handlowe na 1000 ludności w 2024 r. (stan w dniu 31 grudnia)	24,4	8,4	9,3	Commercial companies per 1000 population in 2024 (as of 31 December)
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^c na 1 mieszkańca w 2023 r. (ceny bieżące) w zł	6298	5323	4760	Investment outlays in enterprises ^c per capita in 2023 (current prices) in PLN
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2024 r.	8,6	8,6	5,3	Dwellings completed per 1000 population in 2024
Dochody własne budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	4375,04	3218,45	3956,69	Own revenues of city with powiat status budget per capita in 2023 in PLN
Wydatki majątkowe budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2023 r. w zł	1289,73	990,23	1135,32	Property expenditures of city with powiat status budget per capita in 2023 in PLN

c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

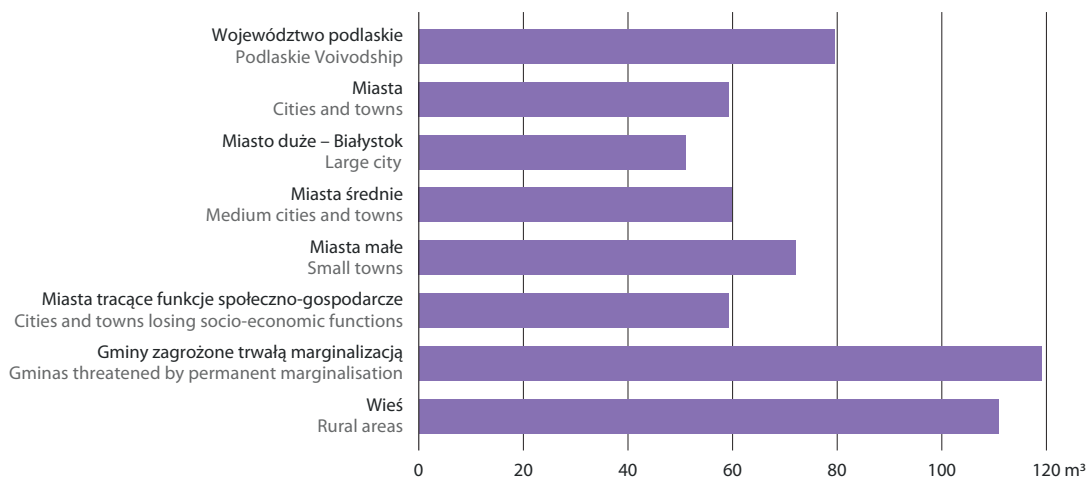
c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons; according to investment location.

Wybrane dane dla Obszarów Strategicznej Interwencji na tle miast i obszarów wiejskich w województwie

Selected data on Areas of Strategic Intervention against
the background of cities and towns as well as rural areas in voivodship

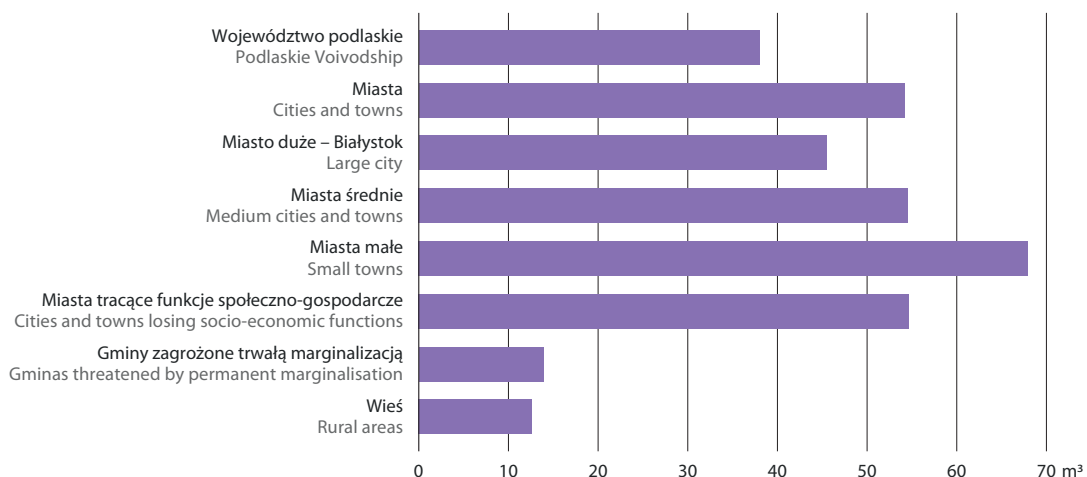
Wykres 77. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 mieszkańca w 2023 r.

Chart 77. Water consumption for needs of the national economy and population per capita in 2023

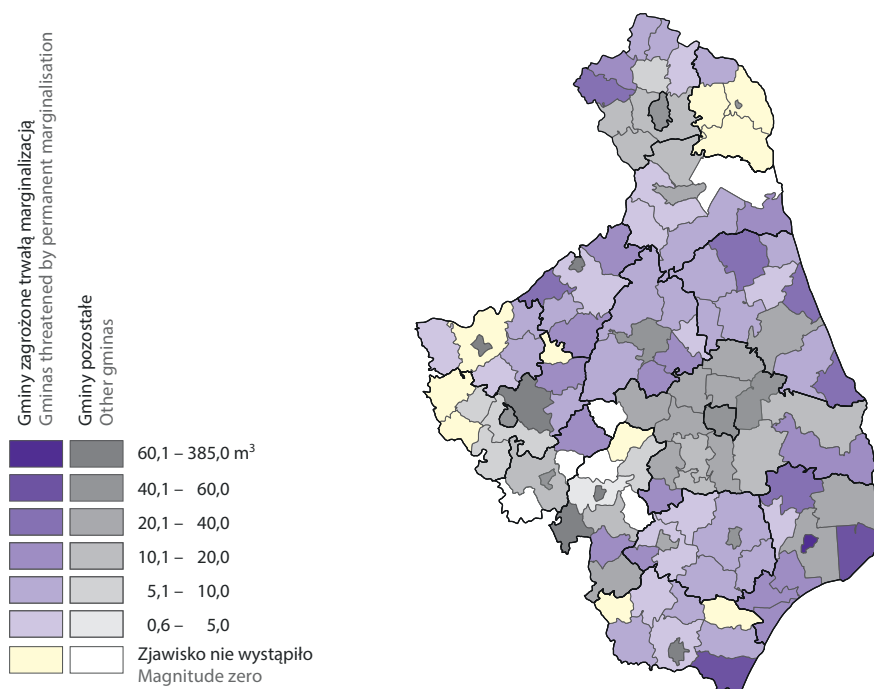
Wykres 78. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca w 2023 r.

Chart 78. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita in 2023

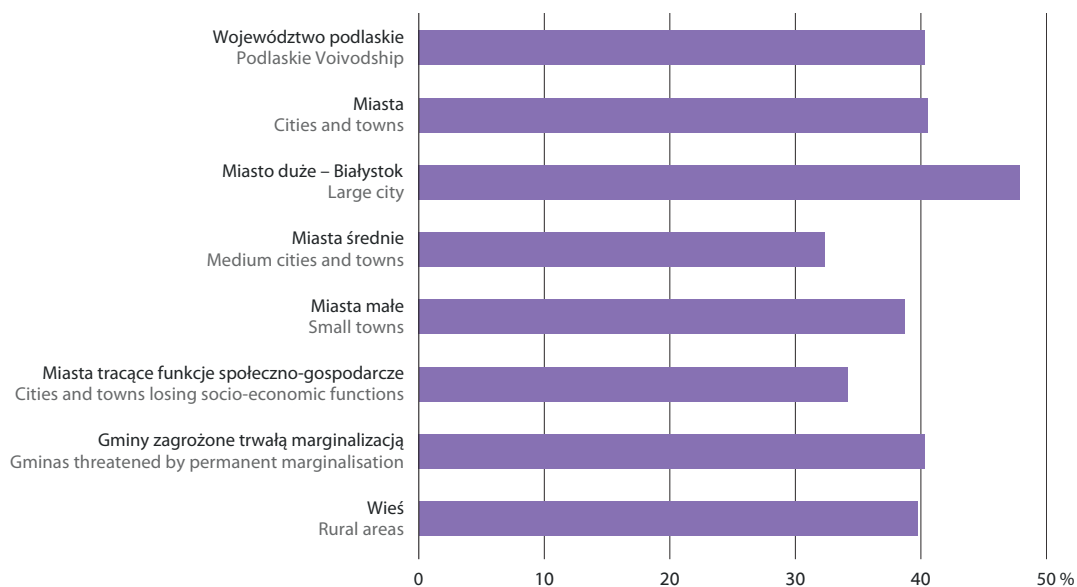
Mapa 55. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi na 1 mieszkańca w 2023 r.

Map 55. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground per capita in 2023

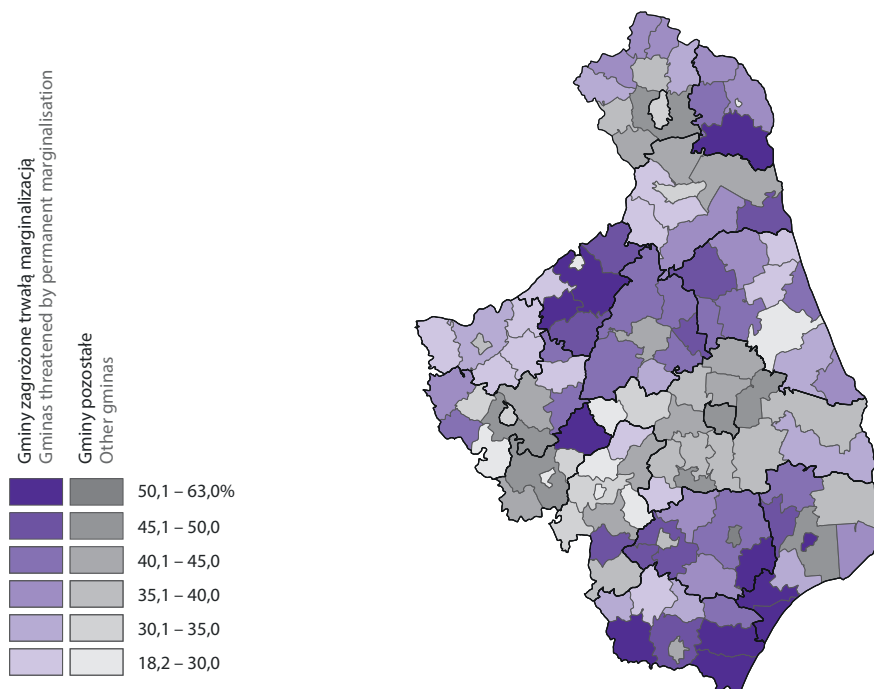

Wykres 79. Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych ogółem w 2023 r.

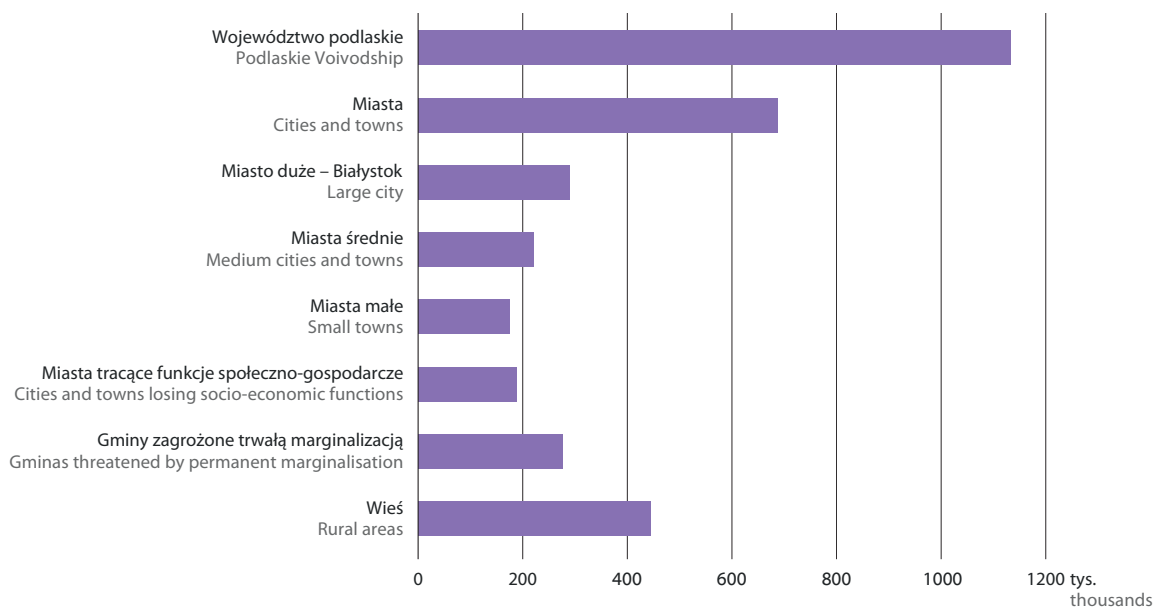
Chart 79. Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in 2023

Mapa 56. Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych ogółem w 2023 r.
Map 56. Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in 2023

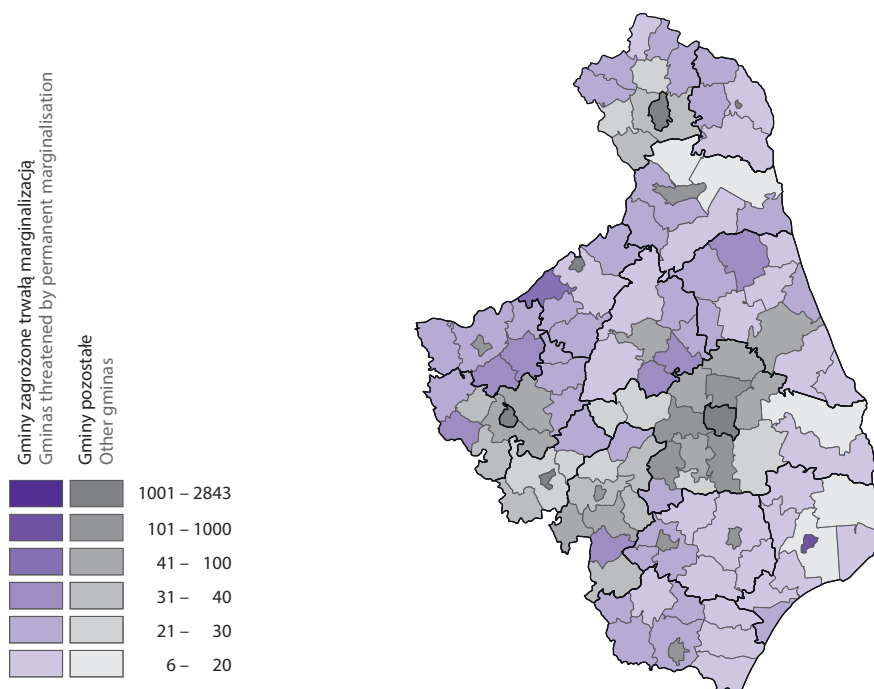

Wykres 80. Ludność w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia
Chart 80. Population in 2024
As of 31 December

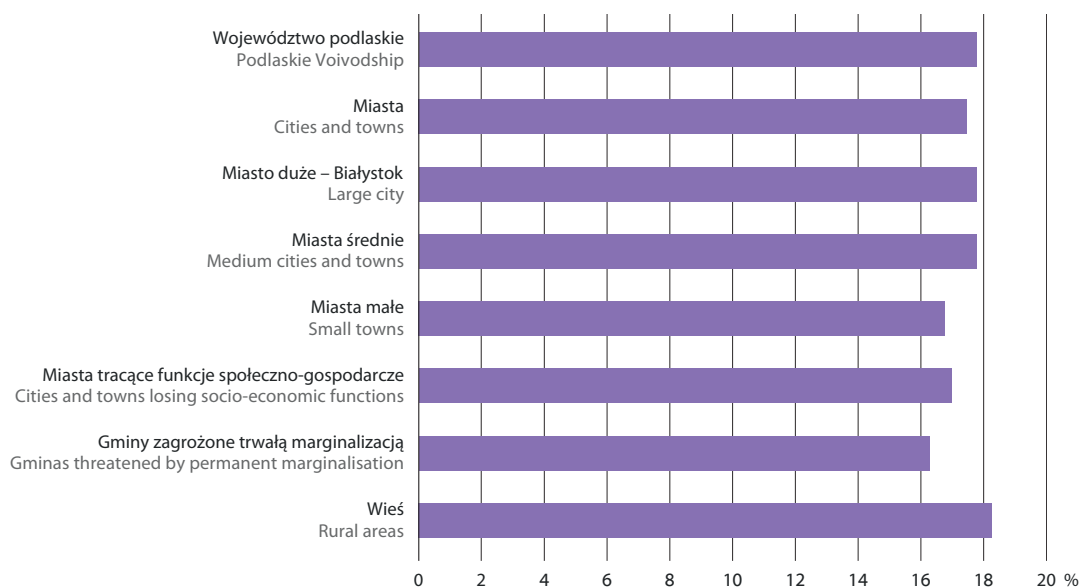
**Mapa 57. Ludność na 1 km² powierzchni ogólnej w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 57. Population per 1 km² of total area in 2024
As of 31 December

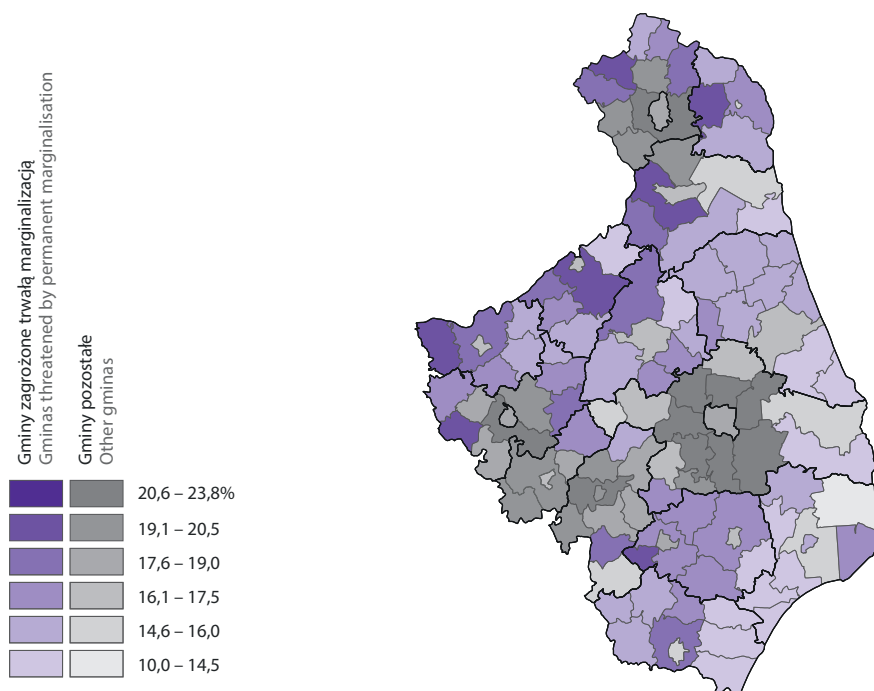
**Wykres 81. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 81. Share of pre-working age population in total population in 2024
As of 31 December

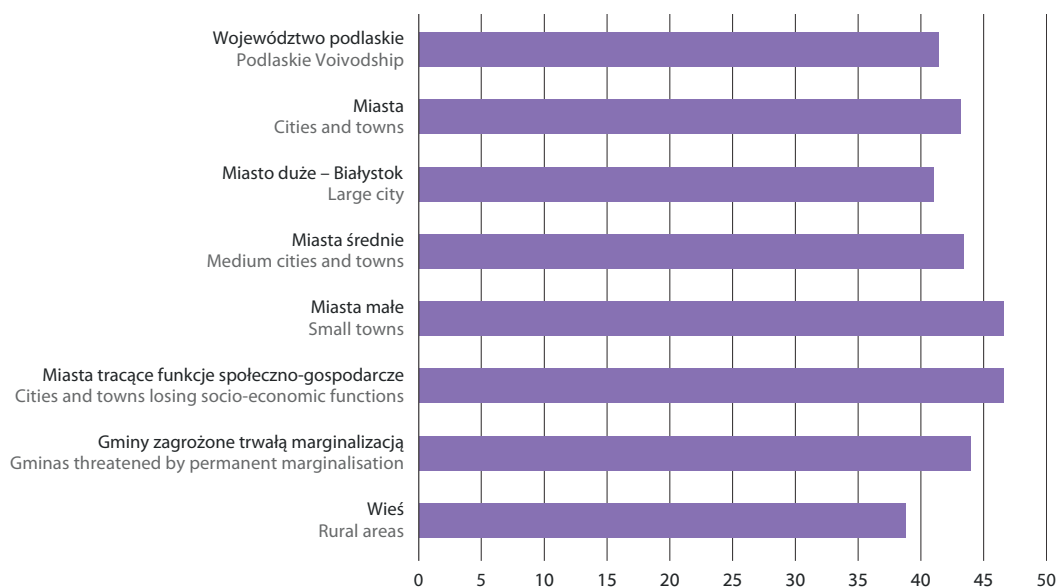
**Mapa 58. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 58. Share of pre-working age population in total population in 2024
As of 31 December

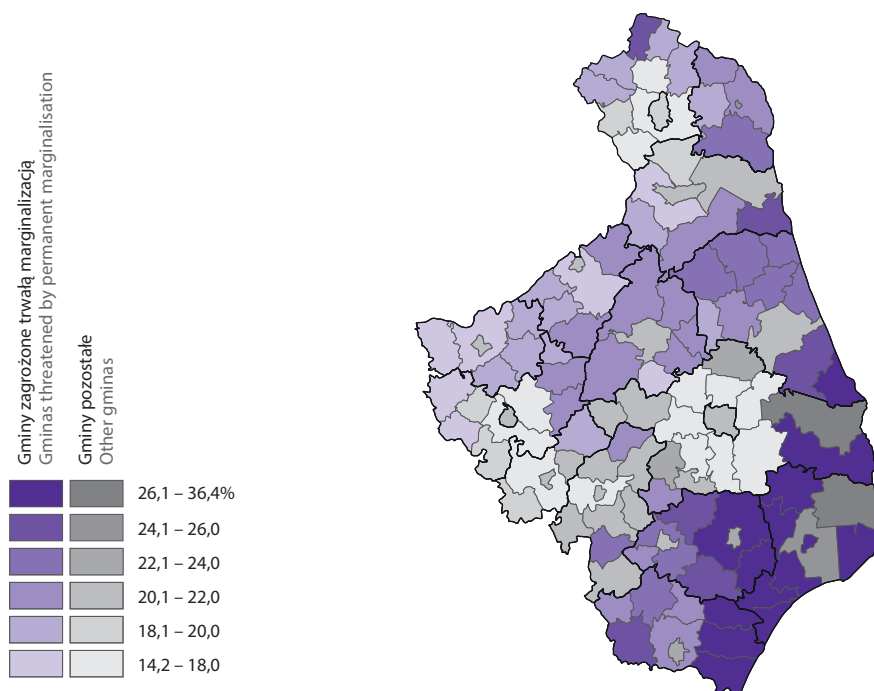
**Wykres 82. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 82. Post-working age population per 100 persons of working age in 2024
As of 31 December

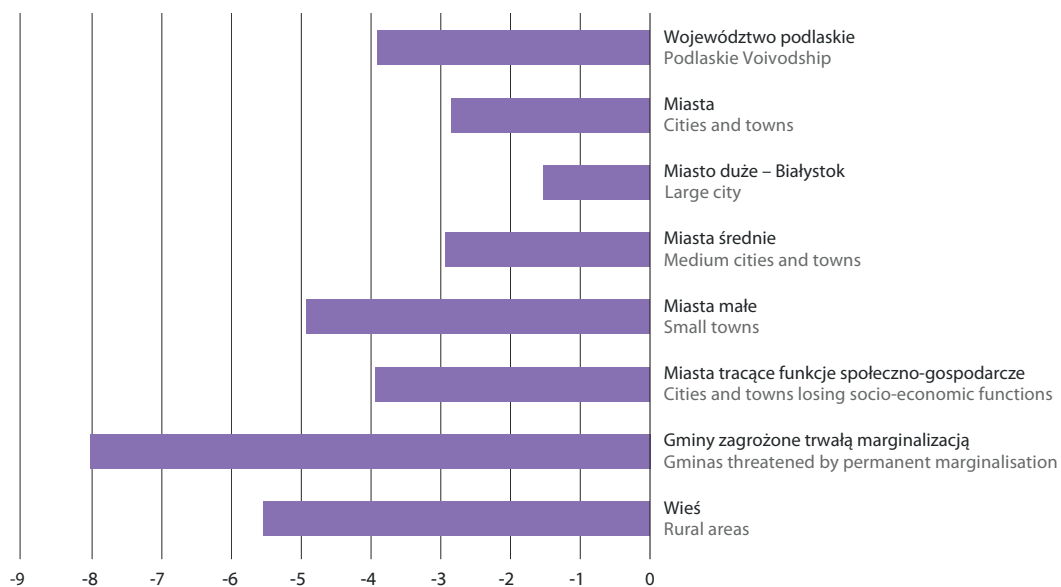
**Mapa 59. Udział osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 59. Share of persons aged 65 and more in total population in 2024
As of 31 December

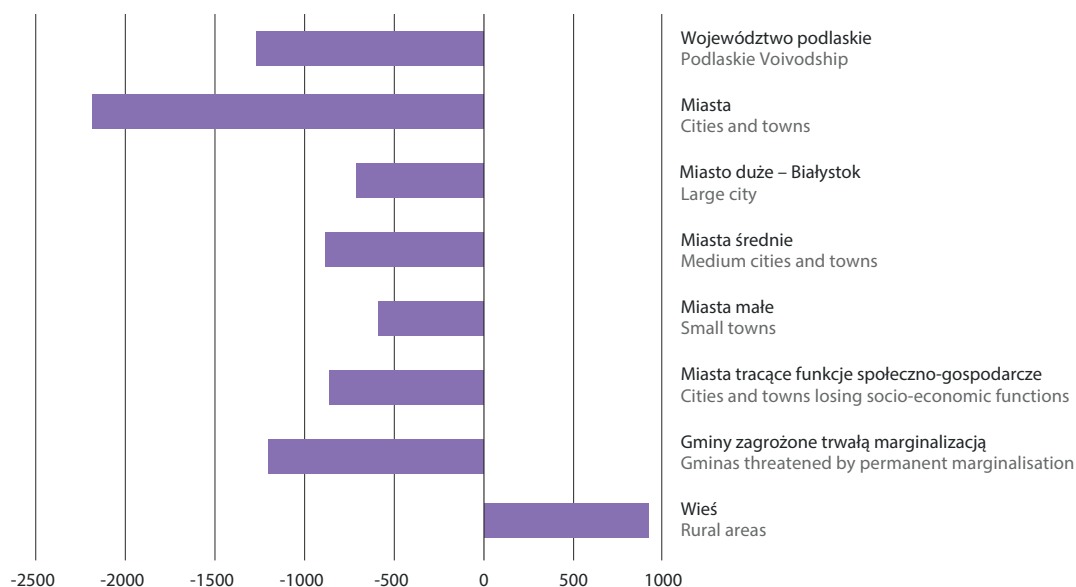

Wykres 83. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2024 r.

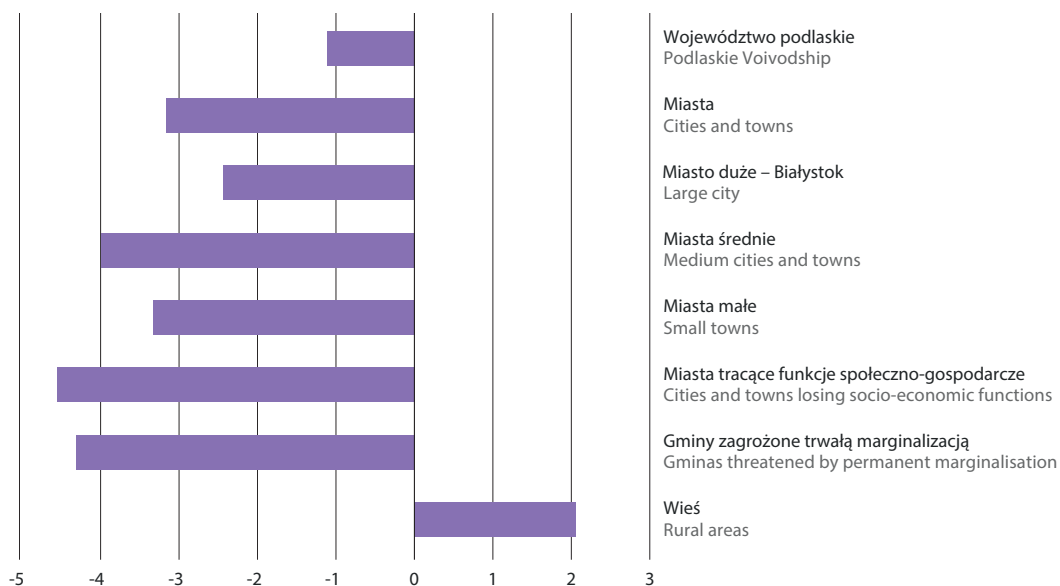
Chart 83. Natural increase per 1000 population in 2024

Wykres 84. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w 2024 r.
 Chart 84. Internal and external net migration of population for permanent residence in 2024

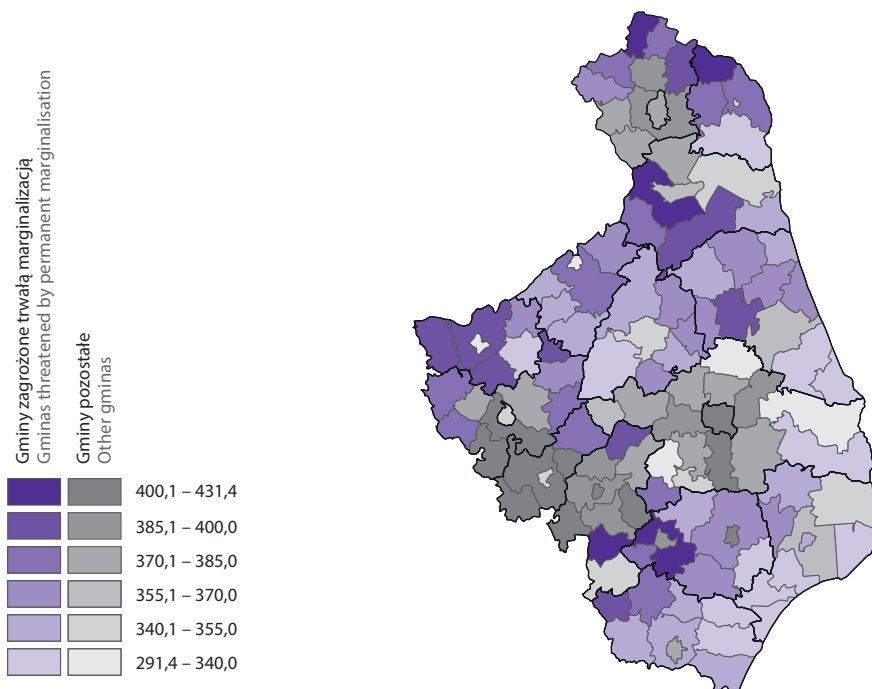

Wykres 85. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały na 1000 ludności w 2024 r.
 Chart 85. Internal and external net migration of population for permanent residence per 1000 population in 2024

**Mapa 60. Pracujący na 1000 ludności^a w 2024 r.
Stan w dniu 31 października**

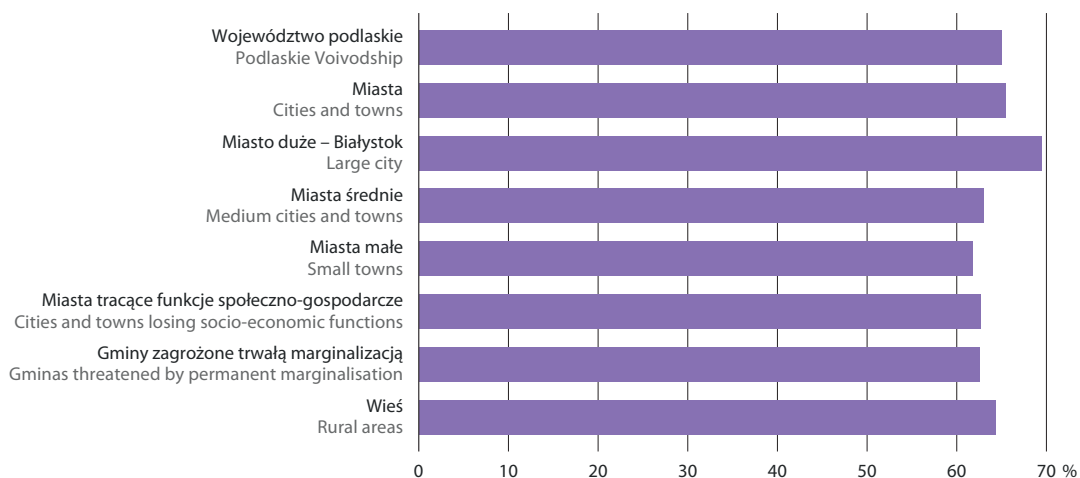
Map 60. Employed persons per 1000 population^a in 2024
As of 31 October

a Jako podstawę do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r.
a The basis for the calculations was population as of 31 December 2024.

**Wykres 86. Udział pracujących w liczbie ludności w wieku produkcyjnym^a w 2024 r.
Stan w dniu 31 października**

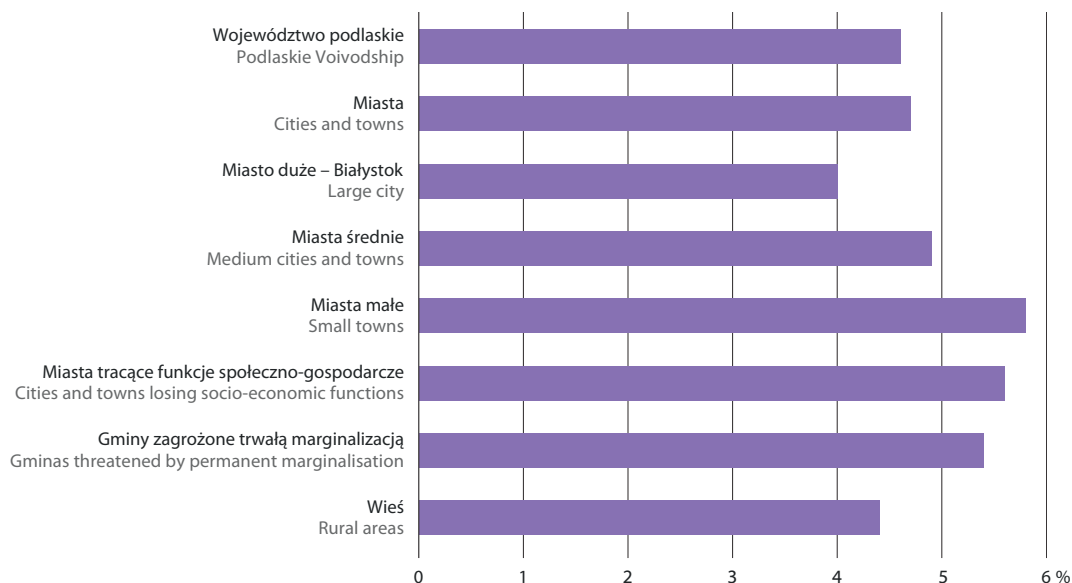
Chart 86. Share of employed persons in working age population^a in 2024
As of 31 October

a Jako podstawę do przeliczeń przyjęto liczbę ludności w wieku produkcyjnym według stanu w dniu 31 grudnia 2024 r.
a The basis for the calculations was working age population as of 31 December 2024.

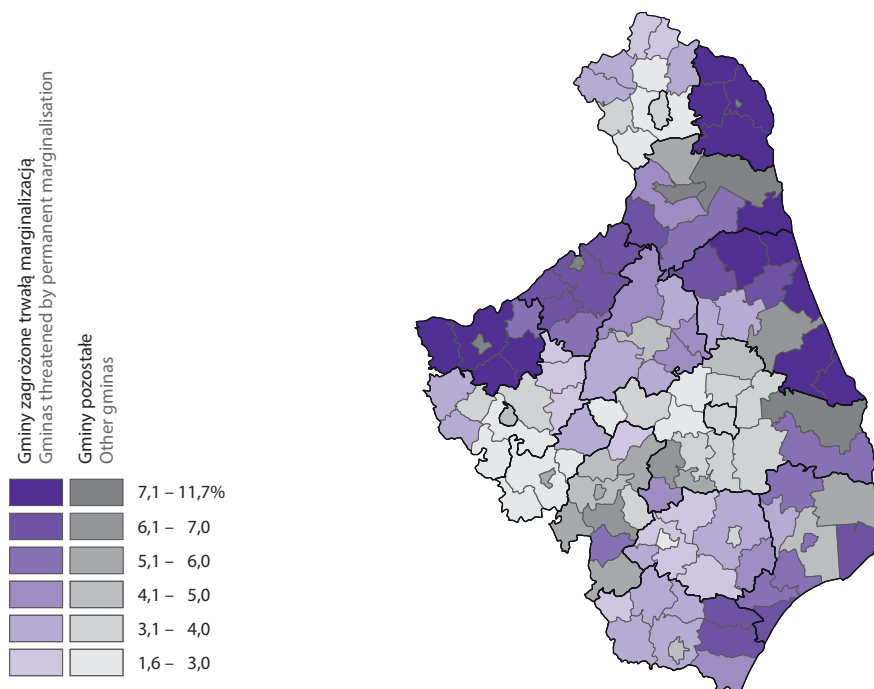
Wykres 87. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 87. Share of registered unemployed persons in working age population in 2024
As of 31 December

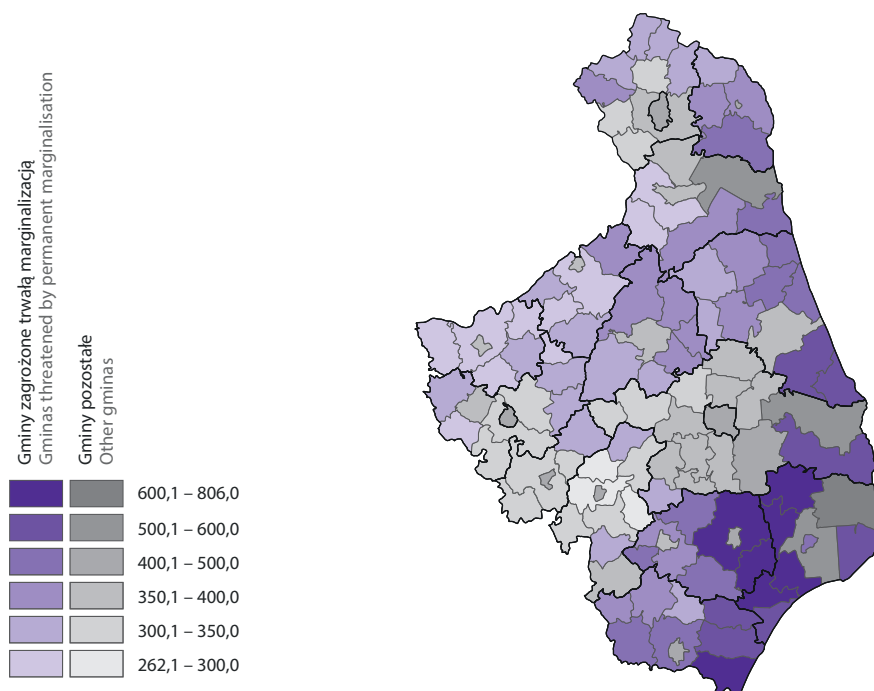
Mapa 61. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2024 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 61. Share of registered unemployed persons in working age population in 2024
As of 31 December

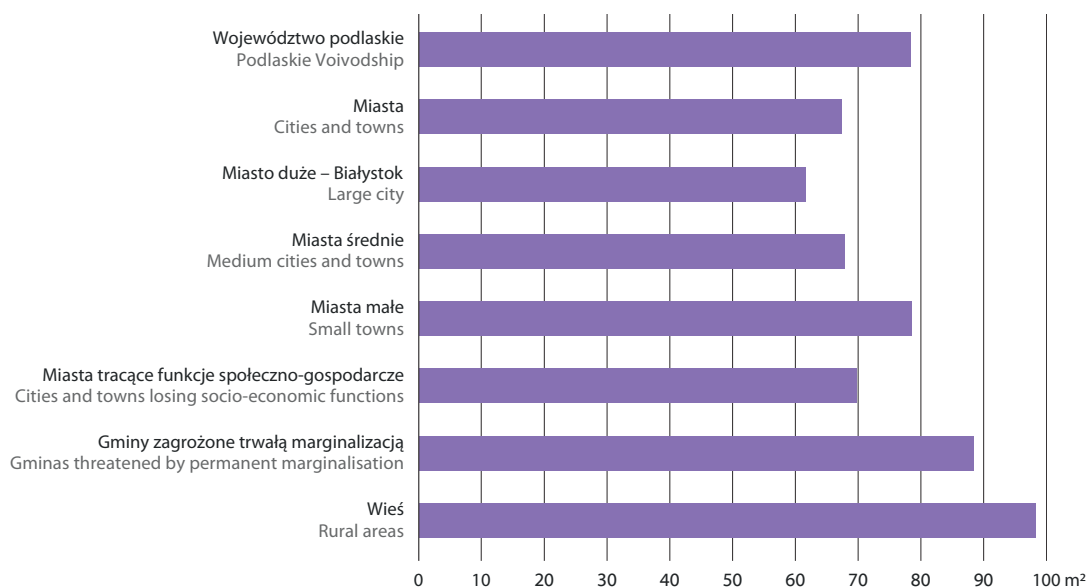
**Mapa 62. Mieszkania w zasobach mieszkaniowych na 1000 ludności w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 62. Dwellings in dwelling stocks per 1000 population in 2023
As of 31 December

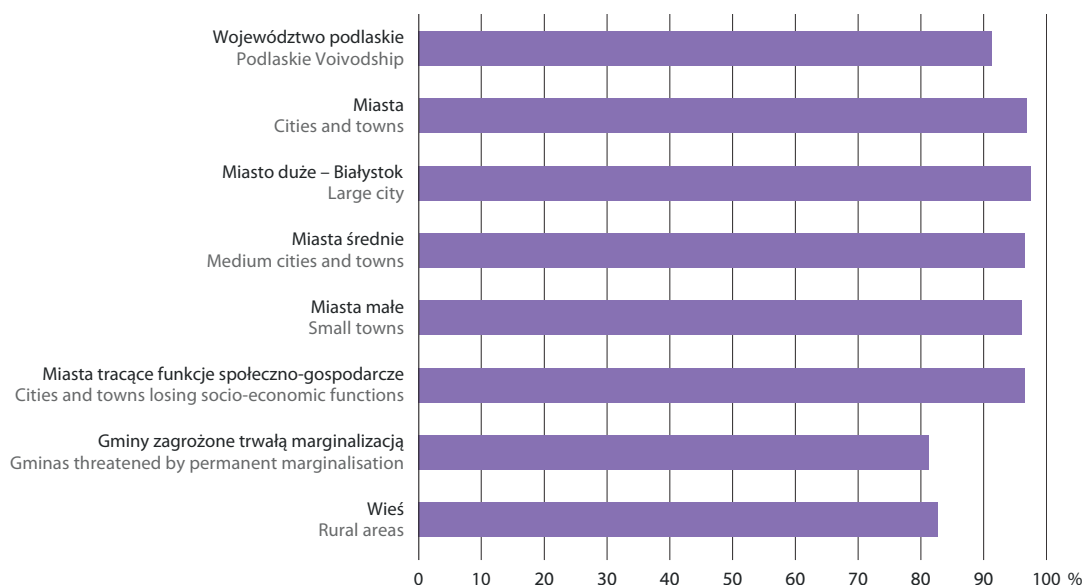
**Wykres 88. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w zasobach mieszkaniowych w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 88. Average useful floor of a dwelling in dwelling stocks in 2023
As of 31 December

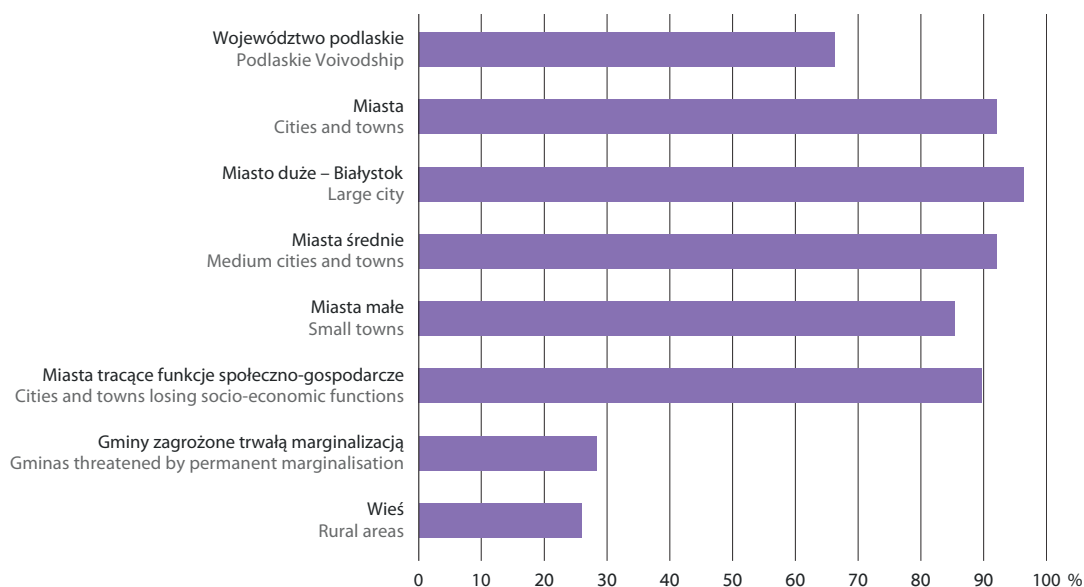
**Wykres 89. Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 89. Share of population using water supply system in total population in 2023
As of 31 December

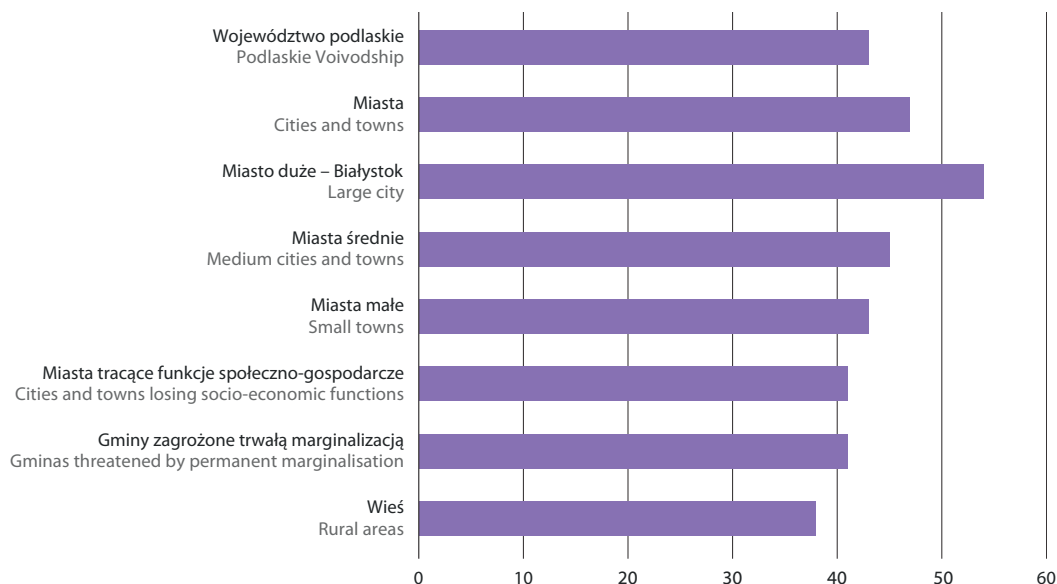
**Wykres 90. Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie ludności w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 90. Share of population using sewage system in total population in 2023
As of 31 December

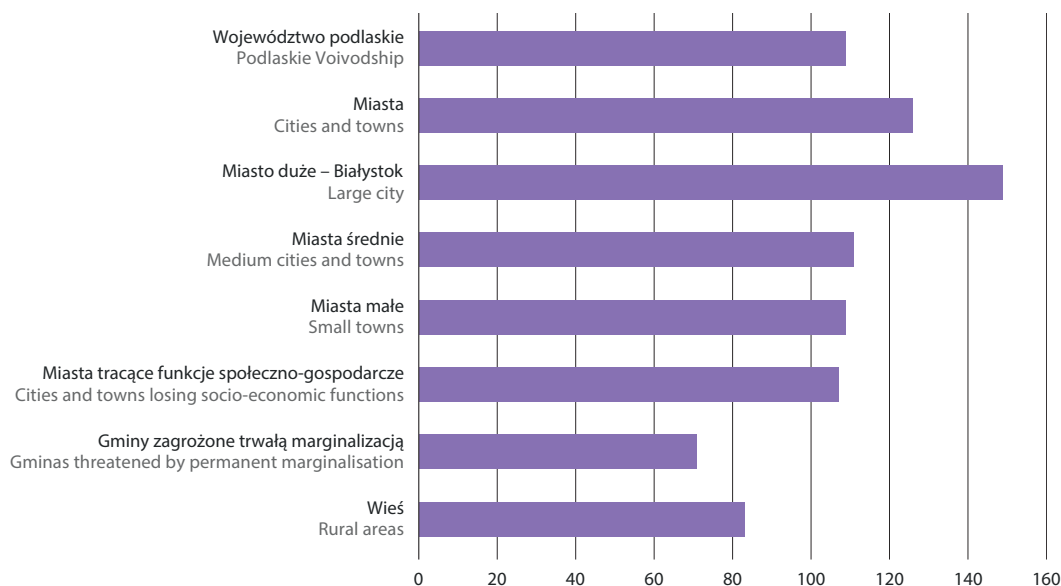
**Wykres 91. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 91. Foundations, associations and social organizations entered in the REGON register per 10 thousand population in 2024
As of 31 December

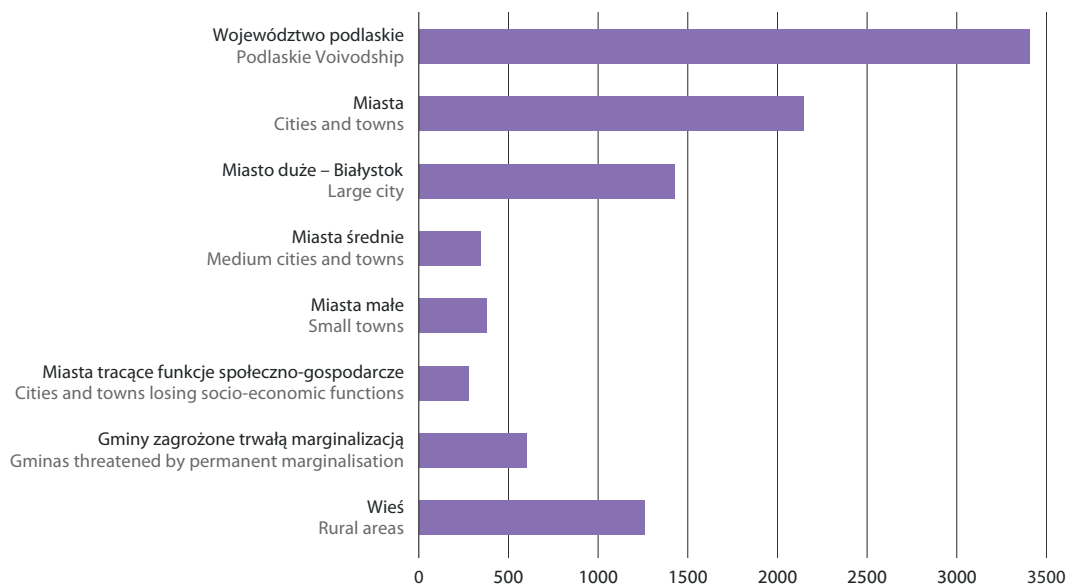
**Wykres 92. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 ludności w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 92. Entities of the national economy in the REGON register per 1000 population in 2024
As of 31 December

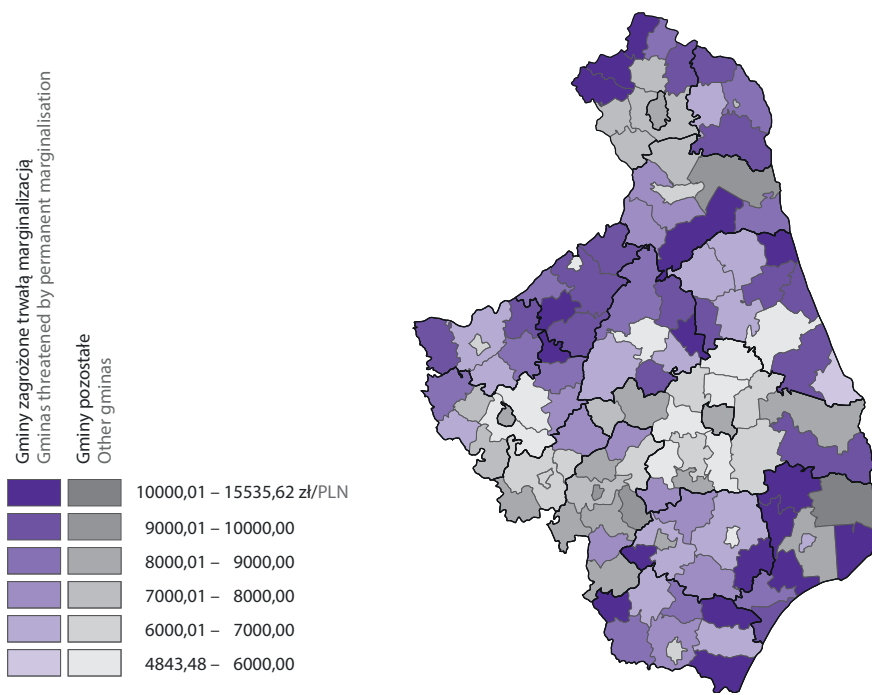
Wykres 93. Różnica pomiędzy liczbą podmiotów gospodarki narodowej nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w 2024 r.

Chart 93. Difference between number of entities of the national economy newly registered and removed from the REGON register in 2024

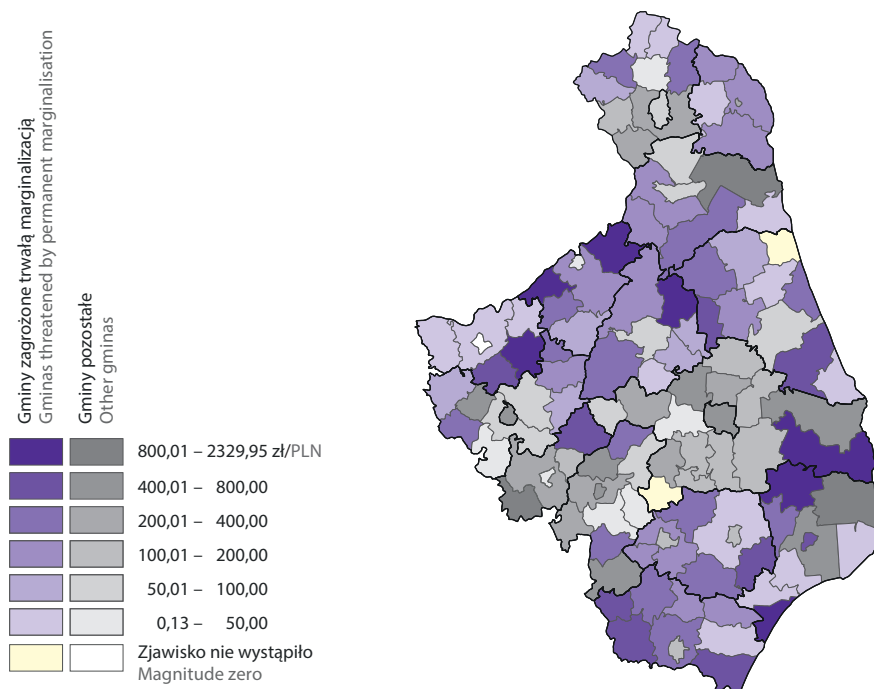
Mapa 63. Dochody ogółem budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.

Map 63. Total revenue of gminas budgets per capita in 2023

Mapa 64. Dochody na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.

Map 64. Revenue for the financing and co-financing of EU programs and projects of gminas budgets per capita in 2023

Mapa 65. Wydatki ogółem budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2023 r.

Map 65. Total expenditure of gminas budgets per capita in 2023

